

I O H A N N I S
B V S T H A M A N T I N I
C A M A E R E N S I S , A P V D C O M -
P L V T E N S E S , P H I L O S O P H I A E , E T

Medicinae primariae, moderatoris publici, De Animarum
tibus Scripturae Sacrae, reptilibus, terrestribus com-
muniter dictis, libri s^o.

Tomus primus, liber quintus.

*Opus eximia eruditionis & utilitatis, cuius nonnulli, tam Scholasticis,
quam Concionatoribus sacris, Scripturaeque interpretibus, tum
Medicis, Philosophis, & his quae de bella literarum
sapientia bene sentiunt.*

A D D I V O S I V S T V M , A S T O R E M ,
& D I D A C V M C o m p l u t e n s i u m t u t e l l a r e s .

C V M D V P L I C I L O C V L E T I S S I M O
Indice, primus Scripturae contextus, locorum quae incidentium iuxta ordinem
contentum in Sacris Scriptis, secundus verborum & rerum memorabilium.

N V M I N E D V C E

C V M P R I V I L E G I O .
Compluti, Ex officina Ioannis Graciani, apud Viduam,
Anno, M. D. XCV.

(2)

IOHANNIS BUSTHAMANTINI

CAMÆRENSIS, APVD COM-
PLUTENSES, PHILOSOPHIAE, ET

Medicinæ primariæ, moderatoris publici, De Animam-
tibus Scripturæ Sacræ, reptilibus, terrestribus cõ-
muniter dictis, libri duo.

Tomii primi, liber quintus.

*Opus eximie eruditionis, & utilitatis, cū Theologis, tam Scholasticis,
quam Concionatoribus sacris, Scripturæque interpretibus, tum
Medicis, Philosophis, & ijs qui de bella literarum
supellectili bene sentiunt.*

AD DIVOS IUSTVM, PASTOREM,
& DIDACVM Complutensium tutelares.

CVM DVPLICI LOCVPLETISSIMO

Indice, primus Scripturæ cõtextus, locorumq; incidētium iuxta ordinẽ
cõtentũ in Sacris Scriptis, secūdus verborũ, & rerũ memorabiliũ.

NON MINE DVCE

DVCTA FORTVNA.

CVM PRIVILEGIO.

Compluti, Ex officina Ioannis Graciani, apud Viduam,

Annõ, M. D. XCV.

HEROI CLARIS-

SIMO DOMINO D. BENEDICTO

Abbati Caetano Meritissimo, Johannes

Busthamantinus Camærensis.

S. P. F.

*V*ATE M illum propheti-
sam Eliseum, proceræ & li-
beralis magnitudinis, lœge pa-
tentis, spiritus duplicis, lugu-
bris Samitidis puerum de-
ploratum iam filium, vita de-
functum suscitasse restantur
eloquia sacra, ad infantis molē
reductus, propria compressa
statura grandi positionis pre-
so incurbatu (fatur spiritus

Deus) ut nec quātitate alioqui producta, corporis larga, breuem
conciissam infanti & antecelleret ille, nec gemino spiritu, illius
vnum simplicitatis & innocentia terminos transiliret: recens na-
ti pueruli. Ipsius mortalium conditoris obumbrata graphis al-
tusque iconismus, qui nostræ mortalitatis carnisque lineis voluit
præcingi, eiusq; breuib; angulis & arctis contineri, immensus
alioqui & incomprehensibilis, omnem infinito excedens propor-
tionis abitum, obediens, humilis, factus verbum breuiatum (Paul-
lus dixit) ut qui Deus infinitus æternus immortalis mortalibus
extiterat, homo finitus tēporalis mortalis termino actus illis se
se exberet, medestia obedientia humilitas ut consulerentur ho-
minibus, probata & sapientia summa, & bonitate immensa.

Elisei amulus, Christi ipse Iconicon rarum, eius met typis ex-
cussis

caussa imago, Benedicte clarissime, Heros Abbas, genere grandis
orta amplissimus, tēporis longissimus antiquitate, profundissi-
mas basi illi stri nobilitatis, virtute heroica, omnibus maximus,
egregia & præclara virtutum supellectili, indole rara, sapientia
gigas, spiritus duplicis, scientiæ & integritatis, contemplatio-
nis & operis, exempli & consilij, formica operosa, humilis, dili-
gens, sedula, provida, prudens doctrina, modestia, obedientia, &
cōsilio, Christo vermiculus, & cum eo, Leo fortis alio, generosus,
grandis, regalis, magnanimus, potentissimus, vindex accerrimus
criminum, ultor vitiorum, eximia pietate qua polles, aequitate iu-
stissima, lance libera, qua pendes, & trutinans omnia vigilantis-
simus, formica Leon. Μυρρον λέων græcis, cuius est animantis
opus hoc, tuo nomini sacrum, compellatum ideo, eo nomine insig-
ne, illius raræ & ostupēdæ formæ, quod corpore in vno, sint for-
micæ uniuersa structura, cōpage & plasmō, submissa humilia,
caput Leonis, vultusque severus, leontis cuncta, ferocia, & gran-
dia, breui animanti, symbolon Christi, quæ ut vno verbo dicā, &
verbo vni, est ipse Deus est homo formica & Leon, formicoleon
de se fassus ipse, locis scriptis, Leōna capite, in superabilis Deus:
omnipotens, rigidus, grandis, reliquis formica, victus, homo, Jaci-
lis, mittis, pusillus, parvulus, minimus. Vestigia cuius in sequutus
imitator es Christi propissimus, nomine quo emines formicæ leō-
tis, qui in te prius quā in alios descendisti e Christo capite, An-
gelorum & hominum, tui præbens examen rigidam, ut incur-
ses alios, quos incussas prudētia exemplo, sapientia corrigis, emē-
das doctrina, consulis charitate, edoces opere, ad formicam ergo
atende nostram, formicaleontem, Stellionem, Araneum immun-
daqne animantia, hoc tenta volumine, tibi sacro, Chameleontem
tandē: Stellio regalis cælestis machinæ instar, astris, qui fulges
virtutum raris, emicas, & emines. Araneos immitatus ritus,
cētrū qui retinēt, rete absōsi, ut tu Deum Christū, cētrū creatu-
rarū & esse, circulo æternus, circo illo mētis sapiētiæ & bonita-

ti: per alto, mūda sanctimonia, & iustitie virtutis ab immūdis
vitiōrū quæ reicis discis & calles, in spiritus leges trā sacta, ani-
māiū symbolo, Chamelæō tādē, iā formica, iā Leo assidēs omni-
bus amulato, in Christo obsequiū prestas, charitate sancta. Infir-
maris, si infirmatur alij, si scādalizantur vreris, dixit Paulus, affli-
ctis affigeris, subenis omnibus, incitas hos, in virtutis fastigia, ex-
citas illos, e parimento vitiorum, recitas maiorum illustria exem-
pla, portentosa & clara, citas Christum, verba vitæ concitas, in
spiritus impetu, hæc ergo minima nostra, Christi formica suscipe,
ijs ausus dicare illa, nec ex terres Leo, formica simul. Vale felici-
ter.

P R A E F A T I O.

NIMANTIA OM-
nia quotquot extant natu-
re, diuisimus in terrestria
aquatilia, & aerea, vola-
tilia ve dicta 1. cap. libr. 1.
Aristotelem inlequi. 1.
de Historia animalium c.
1. & 2. suoque ordine de
iis dicere capimus, de ter-
restribus primo, situ ordi-
ne, quod terra prior locetur serie, inter elementa,
sitque aliorum basis fundamentum, & quasi pau-
mentum vniuersi totius, huiusque vniuersalis ma-
chinæ, cuius superba tecta cœli, hinc eius animan-
tia prius, ordine loci prima sumus aggressi, inter
quæ, ab imperfectioribus auspiciati, ad perfecta na-
turæ, de reptilibus apedibus, prius instituimus ser-
monem, vereque serpentibus, tum quod in scriptis
sacris, de serpente, prius aliis in specie incidat ser-
mo, cuius occasione, & reliqua sumus persecuti rep-
tilia apedia & venenata, vt postea ad alia progræde-
remur: cum vero reptilia quædam sint vere talia,
(monstrauimus) apedia scilicet, quædam vero repti-
lia & serpentia dicantur, etiam si in pedes porrigan-
tur quosdam, non suffecturos tamen tantæ moli su-
stinendæ, corporisque longitudini porrectæ nimis
ferendæ, cum de prioribus libros quatuor adstruxe-
rimus, de iis hos duos edere paramus. Sunt hæc ani-
mantia

P R A E F A T I O.

mantia pedestria at repunt & serpunt nihilominus
reptantque corpore oblongo, quorum quædam ve-
nenum retinent, secus alia, quædam Vipeda duorū
pedum existunt, quadrupeda quædam, alia multi-
peda. Vocauit serpentes, quod terris reptent lacer-
tos, Plinius, & Salamandram, natura pedestrem, ser-
pentem, vocitat lib. 10. capit. 67. Celsus non minus.
Scorpionem, Araneum, Phalangium serpentes cō-
pellat lib. 5. a cap. 25. ad finem libri πασιμ, Σερπεν,
Erpeton enim græcis, idem est quod repens reptas
ve latinis, quod proprie de apedibus dicitur, quæ si-
gnum sensile totius molis exhibent motū, non so-
lum pedum, vt pedestria quæ sustinentur alta, il-
lis, aut quæ signum sensile manifestumque non lin-
quunt, vt vermes & minuta animalcula, quæ exclu-
dit nomen, improprie vero, minusque rigido eius
significatu, pedestria includit, quibus pedes rō suf-
ficiunt, quo minus reptent, & si plures possideant
simul, & ultra animantia minuta, quouis modo ser-
pant, pedestria ve, signum quod nullum sui relegēt
motu, græcis, καθ' ἑαυτὰ, sumissa humilia prolixa in
motu, vt sunt vermes plurimi, erucæ, & alia. Basilus
imo Σερπεντα Erpeta, vocauit pisces, quod sint serpen-
tes, id est non pedibus gradiantur, reptiliaque aquea
omnia vcamus, quod idem est ac serpentes eo sen-
su, quod non se atollant in motu, toto imo vacillēt
& spatium percurrant transnatent, distinxit Gale-
nus Σερπεντα Erpeta, a καθ' ἑαυτὰ Badiconτα, vt notat
Theo-

P R A E F A T I O.

Theocritus, de iis ergo modo quintus est liber ser-
pentibus Scripturæ sacræ, superatis iam, Hydra, Vi-
pera, Dypfide, reliquisque serpentibus deuictis. vir-
rulentis fatalibus.

C A P V T I.

De Formica.

C A P V T I.

Rouerb. 6. c. sic dicitur. Vade
ad formicam ò piger, & consi-
dera vias eius, & disce sapien-
tiam, quæ cum non habeat du-
cem nec preceptorem, nec prin-
cipem, parat in æstate cibum si-
bi, & congregat in messe quod
comedat. Vtque quo piger dor-
mies, quando confurges ex so-
mno tuo? Paululum dormies,
Paululum dormitabis, Paululū
conferes manus, vt dormias, &
veniet tibi quasi viator egestas,

& pauperies quasi vir armatus. si vero impiger fueris, veniet vt
fons messis tua, & egestas longe fugiet à te. c. vero 30. sic. Quatuor
sunt minima terræ. & ipsa sapientiora sapientibus. formicæ po-
pulus infirmus, qui preparat in messe cibū sibi. Lepusculus plebs
inualida, qui collocat in petra cubile suum: regem locusta non ha-
bet, & egreditur vniuersa per turmas suas. Stellio manibus niti-
tur, & moratur in ædibus Regis. Formica minutissimum mole
animal exiguum pusillum, officio actionibus maximum exem-
plo, viuendique ratione per grande celebre, structura & confor-
matione mirabile, græcis Μυρμηκ Myrmix, à Μυρμη, Myrio quod
mille significat & Μυρως, Mycos, quod subterraneū denotat locū
& penetralia consignat: quasi formica multitudinem subterraneā
animantium notet, millariaque abdita, ordine & institutis. viuen-
tia, politia, legibus, vltra conclaue Mycos Μυρως, græcis depromit,
occultam abditamque rempublicam nobis: formica con-
pellatur, quasi ferens micam, est nullum in natura animal quod
gestet onera frequētius, nec si cum mole corporis conferatur ma-
iora vehat æqualia vè aggrediatur reportare, animosa cordis iras-
cibili qua poller atomus ille, vt Bobes chamelos integros, Leones
Tygrides Elephantos a ferre tentet, non mordeat, non ore tenet, nō
a inicit

iniicit morsum, vt animantia reliqua contenta portione rerumq; parte, non discerpit discindit aut dilacerat animal, quæ morsu in-
petit fert imò secum afert integrum totum si potest, quale erat
antea, si hæc nequit in frustrula concedit disecat non vt ani-
mantia reliqua, figit morsum vt sibi satisfaciatur primo, vt repu-
blica imò comuniq; viuendi rationi consulat, quo fert vehitque
semper quæ præmit dentibus ad ciues prius, ad communempopu-
lum, vt postea dispendio factò, sibi prospiciat & in se cèdat labor
& opus: a ferèdo ergo & Mica traxit nomen, quæ & si puluisculū
illum aurèum, qui in arenis splendet significat prius mica nomē,
panis frustrulas rei; omnis particulas, quæ decidunt, nobis trac-
tantibus res ipsas non minus notat: dixit catullus. Nulla in tam
magnò corpore est mica salis, idest particula, Horatius, 3. Carmi-
num Ode. 22. Moliuit auersos pœnuates, farre pio, & saliente mi-
ca. Ouidius. 1. fastorum. Ante Deos homini, quod conciliare vale-
ret. Far erat, & puri lucida mica salis. formica ergo quod ferat
frustula, & micæ rerum: vnde formica quasi ferens micam, Est for-
mica de genere insectorum animantium, græcis *εἰς τὸ μᾶ* entoma,
exanguium natura, *ἄνιμα* & *ἄνιμα* anema & anema, idest sine
εἴμα, emā græcis, sanguis est, docuit Arist. anema esse 5. de historia
c. 24. 2. de partibus animalium c. 4. toto exanguis, corde præter,
sua mole plus cunctis aliis sanguine abundans illo, hinc timidum
est animal, facileq; à motu desistens etiā si leuiter cōtrectetur, san-
guinis feruor irascibilem fouet, merum excutit, ira & incendio,
membris calore solutis agilibus actiuis turbulencia excitata spi-
rituum & humorum quibus disturbantur animantia vt furiēt nō
extremescant malum, vt futurum præuideant aut consilientur per-
turbata vt hinc docti paucant, quæ insipientes aggrediuntur intre-
pide, ideo philosophi timidi, cum quod vigiliis melancholici, &
frigidi exanguisq; extiterint, tum quod cōsiderent deliberent de
malo futuro, quæ furentes subertunt, & turbulencia cōmota non
speculantur: hinc timida sunt exanguia, multo magis cōcupiscibi-
lis quā irascibilis virtutis, hinc iuuenes irascibilis sunt magis, se-
nex vero cōcupiscibilis parvis, quātum agitur sanguinis lege, ex-
anguia animātia excremēta eicere dixit eo loci Arist. quouis con-
trectata modo, & moueri desinere, aut colligi in se se natura timi-
da, vocauit timidā formicā Virgilius. 1. Georgicorū iis. Gurgulio
atq; inopi metuēs formicæ, senectæ. nō irritata formicæ animosa
est virtu-

est virtute insita ferox, morsusq; tenacis, instigata mitescit corrigi-
tur arcet iram, morus cohibet blanda & facilis timorata & tracta-
bilis. Hæc & si oua excubet, non est ouiparum animas viuiparum
imò, docet Arist. de historia animalium loco addacto vbi sic. Cocuit
& formicæ & vermiculum pariunt nulli anexum, qui acrescēs ex
minutulo & rotundo, longiusculus fit, formāq; accipit debitā, or-
tus eorum verno tēpore agitur. Videmus enim cocuntes formicas
ligatas posterioribus passim, nō secus ac videmus canes, vnāque
aliā trahere secum reptātem: refert Plinius ex Arist. hæc li. 11. c. 30.
facepsit vero nobis negotiū ipse. li. 29. c. 6. vbi Plinius sic scripsit.
Aures purgat fel pecudis cum melle, grauitatē auditus adepscum
absinthio & oleo vetere instillatis vtimur, & per se ouuis formica
rum, nāq; & huic animali inest medicina, cōstatq; vrsos egros hoc
cibo sanari li. vero. 30. c. 15. sic. Ouis formicarum supercilia deni-
grari, cū muscis tritis tradunt, & alibi, ei dē vitari pueris in gēnis
hirsutiē pilorum alia alibi, quo videtur ouiparas cōstituerē formi-
cas nōq; viuiparas, vt ipse prius cum Arist. fenserat. difficilia satis
loca & abstrusa, quorū vsus formicæ, probatur plurimis, diuersi-
sq; affectibus, quod natura frigida & sicca consistat, instar formica-
rū constituatq; Galen. 1. de temperam. c. 6. vt videatur non vermi-
culum nulli anexum eniti, vt recessit Arist. imò ouo implicitum
excutere contra ac asseuerarat prius, nosq; videmus & experimur
passim oua formicarum alba & rotunda similia granis margarita-
rum minutissimarum (domiciliis earum effosis) emergere pluuiā
rum imò tempore madefacta pluuiis, ad Solemq; simul cū semini-
bus, & frugib; circa domicilia exiccare ne putrescāt. abstulit hoc
dubium Plinius li. 11. c. 3. iis. Plurima insectorum animantium vermi-
culum gignunt plurima dixit nō omnia, excepit enim Arist. 5. de hi-
storia c. 19. Papiliones, qui durum quodā simile, carthami semini
excubāt prius quidā cōtinētia, intus fluidum, subdit Plinius. For-
micæ vermiculum simile ouis excubāt veris tēpore. Ea enim quæ
pariunt vermiculum, nō formāt foetum, ex vna parte eius quod re-
posuere oui, alia seruata in alimentum fetui, vt in ouis impertiū-
tur hæc duo omnibusq; in ouiparis: vermiculus imò ipse increfcit
totus, nullo relicto aliquo vt relinquūt putamina & succos, quæ
ex ouis eminet maiorq; fit exolefcitq; se toto nō format. albugi-
ne, & vitello relicto in alimonia altus, eo loci narrat Arist. q; cū for-
micis cōtingat vermiculos parere, vt eo loci tenet viuiparas cōsti-
tuit, cum

tuit, cum tamen earum vermiculi, & fetura, vt dixit Plinius sit
 uis similis colore albo figura, & quodammodo duritie & con-
 sistentia. Ideo oua ex similitudine vocantur, quæ sunt vermiculi
 & fetus viui, non oua; quæ eorum figura si recte atendas compro-
 bat plane, non rotunda nec absoluta omnino sunt oua illa, simi-
 litudine talia oblonga imo, & quasi hærentia sibi, vt ouum maius
 minori ac si copularetur, in quouis vno velut duo oua maius al-
 terum aliud miuus coniuncta si essent, oblongioribus partibus, in-
 sectum ac si esset ouum vnum sui medio, quod increfcit calore fo-
 rum temporis verni, & incubantis animantis tempore aliquo nõ
 nimio, nec multo tēporis, cū nõ cubet oua vera, solumque vermi-
 culos alteret, nulloque relicto illius oui, quod re uerã vermiculus
 est, formatur & increfcit formica, eius formæ qualis est ouũ dua-
 rum spherarum coherentium, ex crassiori corpus retrouersus for-
 maro, ex tenuiori reliquum, quod ad caput spectat & anteverfus,
 vsque dum ex candicanti rubescit, ex rubescenti, nigrescit, debitũ
 que est nacta colorem formam & motum, qui moueri cum inci-
 pit vermiculus prius, desistit a motu tertia die, dormitque trium
 dierum spatio, postea agilis, valida, intrepida, formica fructuosa,
 & sollicita frugifera; prouida confurgit, triduo peracto vt Chris-
 tus resurrexit plenus triumphis robustus & validus. Aristot. do-
 cuit locis adductis, & Aelianus, Plinius reliqui, cibos colligit in
 tristissimam hyemem in opportunumque tempus, anonnam præ-
 sentificat ab apibusq; eo discrepat inter reliqua, quod cibos apes
 coquunt, formicæ condant & feruent efficiant factos. Est pede-
 stre animal at repens, sex pedibus plures incedunt, quatuor alia
 plures & pauciores alijs insunt, ea est varietas earundem, vt hinc
 vere esse reptiles cognoscatur, pedes cum non certo ordine reci-
 piant, quasi pars illis non necesse nimis imperrita vere reptanti-
 bus & apedibus, ornatus imo causa numerus varius, vt et alas ex-
 perimur rarius tamen eis erogari, tenet Apuleius li. 6. asini, vbi re-
 ptiles vocat. Plinius li. 37. cap. 11. sic Myrmecites lapis sic dictus
 est, quod reptantis formicæ effigiem habet, pedes enim nõ secus, ac
 alas, obtinet inordinate, formica pedestre est animal alatum mul-
 toties at sine ordine certo pedum & alarum ideo est reptilis or-
 dinis, serpitque & volat, præter naturæ ritum vitio & morbo
 adnata substantiæ, vitiato numero partium naturæ, non secus
 ac serpentibus alas adnasci attulimus capite, de vipera vitioso
 humore

humore luxurianti, vdo, glutinoso & viscido; non secus ac fungi
 erumpunt arboribus supercrefcitque caro nutritione vitiata lo-
 cis plurimis, & sine naturæ ordine pulullant plurima animanti-
 bus, plantis, mistis alijs & alijs. Hinc imbribus superuenientibus
 tepidoque cœli statu & vdo, flante Africo, tepenti & humido, vif-
 cidis vaporibus & glutinosi abrumpunt alæ è præcordiis, ea ex
 parte qua præcinguntur hæc animantia, detento ibi humore im-
 pedito transitu ad inferna, loci præfura, vt hinc insecta omnia
 crutibus gracilefcant eius defectu, vt per poros humor dirum-
 pat, extendaturque adextra abeatq; in alas membranulasque, fol-
 liculorum instar quibus peruolant illæ, & si regionibus plurimis
 humiditate loci semper alarum plurimarum visantur, raro sine alis, vt
 apud alios cum illis raro regionibus siccis. Sic Aristoteles locis
 adductis, Plinius, Aelianus & reliqui, Aristoteles formicas dic-
 tas equites communes æstiuo tempore locis plurimis, quod po-
 steriora earum leuentur in altum & dirigantur, non secus ac si
 equitem corporis medio ferrent, supraque aliud medium gesta-
 rent, negat inueniri in Scylia lib. 9. de historia. c. 28. cui regioni
 adesse pennatas negat Plinius. Vocant Græci equites has, Lyppo-
 mirmeces seu æquites formicæ. Sunt & formicæ venenatae quas
 Italia non nouit, has Cicero appellat Solifugas, quod sileant diu
 cessentque, ab opere, & Solem fugiant. Bæti vocant salpugas. Te-
 lephus Cretensis mortiferas compellat, & vocat Laertas, & non
 secus ac Vespas quasdam letiferas eo nomine comprehendit. So-
 linus refert in Polistoria. c. 20. Sunt nigre vulgares, & maiuscu-
 læ nigre vulgaribus formicones dicti, sunt rubre flauæ minutissi-
 mæ quæ sunt, & albæ vltra Aelianus lib. 4. cap. 5. in Phæno mō-
 te. Plinius libro 30. c. 4. vbi Herculaneas appellat & robustas for-
 micas albas, quasi Herculem potentes affligere, & quod pulsu for-
 micanti multoties afficeretur Epilepsiaque dicta Alcides, ideo
 morbus Hercules, Celsus, Paulus, Aëtius, cap. de Epilepsia. Imo
 lib. 29. cap. 4. sic extat scripto apud Plinium. Est & formicarum
 genus venenatum non fere in Italia, Solifugas Cicero appellat,
 Salpugas Bætica, ijs cor vespertilionis contrarium, omnibusque
 formicis est, odore eas fugat, hæc Plinius. Maiora onera gestant
 formicæ omnes auerse postremis pedibus innitentes obnixæ, hu-
 meris & scapulis baiulant onusta, aut reptu trahunt onera, quæ
 si maiora sunt quam vt ostium domicilii ea capere possit, ad in-

troitum diuidunt & in frustra concidunt non antea. Semina atro-
 rosa condunt ne rursus in fruges erumpant & pululent, subtus
 terram ne renascantur, ex subterraneis vbi reponantur locis, for-
 micarū industria erodūtur, ea parte qua germinat femina, quę cō-
 dūt caulice ipso sursumve dicto seminis eroso, hinc femina recō-
 dita semel, si suscipiantur feranturque germinabunt nunquam
 quę senel reposuit illa, cum vero locis humidis siccissimā for-
 micę & calidis degant, temperamento frigida, vt corrigantur cō-
 trariis earum excessus, vita quę in calido & humido consistat do-
 cuit Aristoteles, de vita & morte c. 2. de iuuentute, & senectute,
 cap. 1. Galenus. 1. de temperamentis, locisque subterraneis, ideo
 6 calidis & humidis prudenter inhabitent præcipue hyeme tota,
 hinc necessarium fuit semina frugesque, capite & caule erode-
 re ne germinarent, cibo in annum integrum sagacitate prouiden-
 tia reposito & reseruato, vna vice alimonia & cibo escaque debi-
 ta ne priuarenter fameque interiret ordinata respublica, quando
 defunt vnde alimenta labore adhuc & sumptibus, industria & di-
 ligentia comparari possint, media rigidissima hyeme sterili, & tri-
 sti. A Elianus li. 2. c. 27. Plinius lib. 11. c. 30. Cicero de natura Deo-
 rum, Aristoteles. 9. de historia cap. 38. vbi inquit, insectorum offi-
 ciosissimū, præ ceteris omnibus aliis generibus animalium formi-
 ca est, eadem femina semper ambulat, nec declinat à securiori fa-
 cilliorique via, aut a communi reipublicæ itinere, it via commu-
 ni reipublicę, illi consulit, non sibi, & cum minutissimum animal
 sit, continuo itinere, silices durissimos, earum cursu & recurſu
 attritos videmus, quod Plinius notauit eo loci c. 30. vbi, sic. Est for-
 micis reipublicę ratio memoria, cura, ingenium. Cicero loco ad-
 dacto sic. In formica non modo sensum, verum etiam mentem,
 rationem atque memoriam esse sustinemus, metaphora hæc ad ra-
 tionem & mentem de imaginatione & cogitatione sermone fac-
 to, quas Aristoteles rationem vocauit ob allegoriam & similitu-
 dinem ad intellectum. 3. de animo cap. 13. A Elianus idem libro.
 7 6. capite. 49. vbi in hæc verba prorupit. Cleantem hæc de formi-
 ca historia coegit concedere, Bestias nō esse rationis expertes. Nā
 cū aliquādo otiosus esset serunt formicas, plurimas, circa cauer-
 nam quādam contēplanti, quę hinc & illinc ad cōsuetā opera cō-
 fluebant, vidisse quasdam emortuam formicam ex aliarum repu-
 blica, hancque in proprium domicilium earundem iuxta formi-
 carij ora.

carij ora reportasse, vbi emortuę contubernales prodire conti-
 nuo, & corpus afferentes cadauerque frigidum, conspexisse, qua-
 si cum ipsis quicquam contraherent, iterum & sepius, vltro citro
 que commeasse, vsque dum tandem lumbricum emortum, tam-
 quam redemptionis pretium atulere iis, quę cadauer reportabe-
 rat, quibus proprio domicilio ciuem suęque ciuitati restituerūt,
 pretio accepto reliquas abiisse, emortuam vero iure sodalitis a-
 lias recepisse, intra propriasque cauernas collocasse, & honorifi-
 ce sepelisse agmine facto, vna parata ex folliculo & vagina gra-
 ni frumenti, quo condere emortuas est illis vsus, Sarcaphagii, &
 Pheretri loco, A Elianus lib. 6. capite. 24. Clemens libro. 6. capite
 60. Prudenter enim agit formica, quę exercet, nō vera prudētia
 metaphorica tamen, sic enim diriguntur ab ipso naturę autore,
 sic earum opera reguntur, vt in iis prouidentia eluceat mens ra-
 tio, sapientiaque conditoris summi, magis multo quam in gran-
 dis animantibus, & vastis plurimis aliis naturę, neque enim ra-
 tionales constituunt formicas Elephantos vè, autores, qui eisdem
 ingenium adesse fatentur rationem & mentem, sapientiam, prou-
 dentiam, rationem illis ascribunt id est imaginationem existima-
 tiuamque potentiam vocauit Aristoteles. 3. de anima, capite. 13.
 dicto imaginationem rationem, animantiaque moueri ex ratio-
 ne & appetitu localiter dixit, si quis inquit imaginationem ra-
 tionem quandam esse dixerit. Habent hanc formicę facilem
 perfectam siccitate temperamenti qua pollent, tum memoriam
 fecundam, absolutam existimatiuam, quam vocant medici om-
 nes rationē philosophiq., Galenus. 2. de causis symptomatū, c. vlt.
 & 3. de locis affectis, cap. 5. ducuntur enim illo naturę instinctu,
 vt quasi prudentia gubernentur, regi q; videantur, non quod ra-
 tionales proportionem medii cognoscāt in finē, cum rationis hoc
 sit, media imo apponāt naturę instinctu, ad quę sequatur finis me-
 lius reliquis, ac si proportionem cognoscerēt. Quo A Elianus li. 6.
 c. 42. Plinius li. 11. c. 30. & li. 9. c. 30. Arist. loco citato Cicero alii,
 ingeniu, industriā, laborē, opus, formicarū sumis laudibus ex tol-
 lūt. sic de iis legit A Elianus, A Egyptias fossas, & creticos labyrin-
 thos historici literarū memoria celebrant, & poetarū natio versi-
 bus decantat, verum fossionum quas formicę efficiunt, diuerticu-
 la varia, flexiones, anfractus nondū sciunt, enimvero eā mira-
 bili sapientia, subterraneas edificatiunculas, tortuosissime conf-
 truant,

truunt, vt vel difficilem inuentu aditum, vel omnino inuium, in-
 dias sibi molientibus efficiant, terram enim aquam efodiunt ag-
 gerant tanquam muros quosdam, vt nec cœlo profluenti aqua,
 aut ex alia parte inundetur hæc ille. Non enim secus ac pruden-
 res æconomici domos astruunt tripartitas ordine, vt maribus pars
 vna relegetur, fœminis alia, tertia verò supellectili, rebusque
 domesticis, sic illæ tripartitas domos ædificant magnificasque æ-
 des, quarum partem vnã mares occupant, aliam fœmellis com-
 mittitur habitanda, tertia frumento victui Aristoteles. 9. de his-
 toria c. 38. vbi promptuarias cellulas efficere formicas testatur su-
 brus terram. Mirabile est quod de hoc minutissimo animanti cir-
 cumfertur, nullum aliud mortuas sepelire præter hoc, piissima
 humatione pheretro funerali adacto, mortuas alterius confortij
 remittit in proprios ciues, & vsque ad fauces formicarii & ora
 vehit, vt sepeliantur a contubernalibus & confortibus Aelianus
 lib. 6. cap. 49. Aristoteles vbi supra Plinius. Humanis laboribus
 fruuntur, spicas abscidunt, distrahunt aristas, granna expurgant, ci-
 tra ventilationem, aut instrumentum aliud, id vero sine eo, quod
 imperio alicuius subdantur, quod iis dixit Aristoteles 1. de histo-
 ria cap. 1. Hominis naturam ancipitem, societatis ac solitudinis
 esse apertum est. Ciuiles appello animantes, quæ labori commu-
 nicant eidem, quarum opus communi efficitur opera, munusque
 idem omni est, quod non omnibus grægalibus competit: ciuilis
 generis est homo, Apes, formica, grus, vespa: quorum alia sub du-
 ce degunt, vt grues & apes, aliæ nulli imperio subditæ sunt, vt for-
 mica. Coherent hæc maxime cum iis quæ dixit spiritus Deus pro-
 uerbiorum citato cap. 6. vade ad formicam opiger, & considera
 vias eius, & disce sapientiam, quæ cum non habeat ducem, nec
 preceptorum, nec principem, & cetera. hoc est quod Aristoteles
 dicit nulli imperio subiecti quæ & si gregalis sit non tamen ciuilis
 methaphora adhuc ducta ad rationis animantia.

De formicæ sagacitate.

CAPVT II.

8 Mirabile & illud est huius animantis, quod mensis cuiusli-
 bet nono die, intra cauernam contineatur quietoque ad
 modum

modum tecto se teneat. Aelianus lib. 1. c. 23. sic. Rerum cœlestiū
 notionem habere, cursum syderum tenere, atque vim intelligen-
 re, sapereque Babylonios & Chaldeos testantur historici, formi-
 cæ vero neque cœlum suspiciunt, neque digitis, mēsis dies nume-
 rare sciunt, hoc tamen eis natura donauit admirabile, vt mēsis no-
 no quoque die non pedem ex cauerna egredientes, admodum
 quietæ tecto se teneant. Arist. 9. de historia c. 38. formicæ non in-
 terdiu solum opus exercent, sed etiam noctibus plena luna, ne-
 mo est qui non videat. Aelianus li. 4. c. 42. Formicæ in primis fe-
 dula atque operosa animalia tanto laborandi studio tenentur, vt
 ne noctes quidē in suo opere cessent, modo sit plena luna nec ve-
 ro quemadmodum homines, inertia fugæque laborandi excusa-
 tiones prætendunt. Plinius li. 11. c. 30. Operantur noctu plena lu-
 na, eadē interlunio cessant, iam in opere qui labor, quæ sedulitas,
 & quoniam ex diuerso conuehunt semina & trahunt, altera alte-
 rius ignara, certi dies ad recognitionem mutuam suorum. ciuium
 quietis dantur nundinisq;: quanta est tunc earum concursatio &
 quæquam diligens cum obis quædam quasi collocutio, ac per-
 conatio, capitibus altis, eo solum die. Subdit, filices atterunt se-
 mita abrumpunt, nequis dubitet qualibet in re, quid possit, quæ
 tulaunque assiduitas. sepeliuntur sola, præter hominem, auiuen-
 tibus conciuibus, hæc Plinius. Vocauit officiosissimas, Aristoteles
 9. de historia c. 38. hoc est in hoc minimo animanti maximum, sic
 præsentit temporum euentus, sic caller tempestates, vt nunquam
 imbrem fluxisse videas, cum earum fruges pluuio aut alio made-
 factas soli exponunt exiccandas: sentiunt cognoscunt, & præsen-
 tium temporum mutationes certissimas, innata astrologia, quo
 pluuiam venturam denuntiant, frequentia, operis vehementia &
 conatu, tempestates, aeris mutationes: cuius illud est opus dilige-
 tia illa, vt abditissima quæque & recondita nimis adeant, & de-
 prehendant aquas innantes percutunt, ceptant in altum, & de-
 decidunt, prius cū supra oprata quæuis ascenderint, suspensa imo
 contingunt adhuc, repunt subreptant, corda aut quo tenentur
 vinculo appensa, vt quasi inuitabilis sit omnino hæc astuta ani-
 mans, quæ arceri nequit alio, quam minutissimo cinere circum-
 septa & circumuallata, vase in quo continetur munito cineribus
 subtilissimè cribatis, iis solum suffocantur illæ, cinere obrutis
 obæcatis circumseptis submissis, hinc soli sacrificabatur formi-

ca immolabaturque in Isthmo regione, quod omnia occultissima adhuc inuisat, ut Sol visitat, visiterque illa: imo curiositatis Aegyptiis erat Hieroglyphicon & summæ inuestigationis. Providentiæ prudentiæque signum, ut in Aegyptiorum literis est videre, labor indefessus eidem significabatur, formica enim summa diligentia eadem semper itat via, nunquam aberrat a loco quo quidquam reposuit, nimio nixu, semina quæ præ pondere nequiuit gestare ore, pedibus protrudit, officiose satis aliis defessis in opere alia succedunt opemque afferunt, est merito magnum nobis exemplum formicae laboris societatis sodalitiæ fidei, iustissime derisit cicadam garrulam & dicacem ociosam & vacuam, quæ cum hylene rigida & sterili expetisset, illi opem ferret: propè, fame interitura: Aestate dixit quæ canteueris, hieme salta, quod sine menda iudicaret animal garrulum & luxuriosum, Euzitheus lib. 9. c. 70. eorum opinionem insequutus qui defunctorum animas, migrare sensere, in ea animantia quorum opera dum in humanis erant immittabantur: ad diligentissimam hanc inuestigationem formicæ meminit, Vlisse ratus in illam commutatum, qui ab Homero laboris diligentia, prudentiaque exemplar constitutus est, reliquisque ab omnibus poetis, & rethoribus pythagoreis. Plato imo in Phædone eorum animas, qui popularem civilemque virtutem, absque philosophia cõsuetudine freti, exercitioque exercuissent, post obitum in formicas mutari tenet: quæ nõ tenus cortice sunt recipienda, cum philosophiæ ipsi rebusque naturæ repugner adhuc, fideique aduersetur Metamorphosis hæc metamorphoseos vè transmigratio græcis Μεταμορφωσεις, in formicas imo abire, imitatione & exemplo, quas imitari tenentur sapientes, cum sit illis sapientior, & præsentiat quæ illi desciunt, molliaturque quæ tenentur æmulari, imo cum mors & exitus acta prober, & ante mortem nullus possit beari, laudibus vè affici vere, iustè qui ut formicæ vixere in formicas abire obitu nuntiabant, opinione & creditu, formicasque eosdem prudentissimas vocabant, transisse in formicas nomine & fama. Leonis regij quæ obtinent caput, ut huiusmodi leones magnanimos configurassent alioqui regales & grandes, Myrmidones enim fuere antiquitus formicarum vè homines dicti, Pindaricus tenet li. 4. c. 13. interpretas Aeginæ, qui subterranea loca, habitabant, fructusque arborum recõdebant, ex quo fabula Teogenis locum habuit ut nunquam desinât fabulari græci, Iouè officiosi-

officiosissimum humilem tanquam vnus ex nobis, iã humanus & frater hominum, veritatem sapiunt hæc olfaciebant gentes a longe legem gratiæ traditionibus populi Dei. in formicam mutatam, Eurymedutam Archelai filiam, vnde Myrmidõ formicõve genitus caput Myrmidonum gentium extitit, a quo postea Myrmidones dicti referuntur. Christi humilis verbi breuiati exinaniti vermiculi formicæque effigie, & Ecclesiæ redolentiæ verba Pietatis Hieroglyphicon formicam constituebant Aegyptij, quod mortuorum fuerit sollicita ipsosque sepeliat diligentissime, (monstrauimus,) græcis hoc adagium commune est dum inæqualitatem duorum ostendere parant Μυρμηχ καμελος Myrmix .chamelos. formica & camelus, quod mole & moribus euariant maxime formica sedula, & chamelus iners & desidiosus. Sunt formicæ auri avidissimæ, ipsam custodiunt condunt & quaritant, granna inuenta in arena splendescencia gestant, recõdunt propriis domiciliis, non minus quã alimèta, formicaria effodiunt auri cupidi, ut thesauris reconditis formicarum opere fruantur occiosi: subtrus terræ aurum abditum detegunt li. 3. c. 4. Aelianus scripsit sic. Formicæ indicæ aurum custodientes, nunquam transeunt fluuium nũcupatum Campylimũ cum iis formicis habitant populi Ise dõnes. Plinius li. 37. c. 10. Artzoes li. 1. Historiæ rerum indiarum c. 7. formicas aurum eruere, & seruare docent, nonque solum aurum, imo & lapidem Augitè recondere coloris auri, quadratæ figuræ, qui nõ fecus ac magnestra hit ferrum hic aurum ad se allicit lapillus. Aegyptiis Hieroglyphicõ opulentiæ formica extitit apud Aruspices & augures omne & augurium opulentiæ & diuitiarum: contigit ditissimo illi Midæ regi Phrygiæ, cum puer esset, formicas in os grana tritici, micæque auri & grana cõgerasse, mortè prædicunt & denuntiat formicæ si in egros irrepserint, odore quasi quod in cadauer iã iã ite detegerint, viua enim nõquã animantia trahere tētāt mortua imo, aut moritura, docuit Arif. 9. de Histo. c. 11. vbi dixit formicas nil venari, sed aliorum facta colligere: est venatio captio viuorum animantium aut prosecutio, hinc aruspices prædixere Neroni somnati multitudine penatarum formicarum in ipsum irruentiũ mortè plebis reuelatione, & eorum, qui maiorum autoritate & patrocinio, alas susceperat, animumque interficiendi principè. Fuere & ferale Tyberio quæ serpente ab eo in deliciis habitum cõsumpsere moribus viuũ, ut respiceret factu nouissimo & disono naturæ animantium, portento-

porrétoq; mirabili, Principes & Reges, populo egere grato cōci-
 liata republica, alias formicas minutissimas potētissimos vastare
 serpētes. Est hoc maximum dū gestāt cadaver, mortuā vè formi-
 cam conciuēs vt sepeliant, funeralibus vestibus nigræ natura, cā
 commitari, quas si rubra formica aut fulua alba vè sequatur dila-
 cerant, morsibusque imperunt, quam ob dedecus commissum, in
 sepultam relinquunt, quod sine veste funerali tristi, in aliarum cō-
 tubernio, emortuam de honestauerit. Arizoes loco adducto. inte-
 ritus signum reponebatur antiquis. Onirochritę auditorum fre-
 quentiam significabant, multitudine formicarum in aures obam-
 bulatum. Hinc Martialis deridens grammaticum ait. Sic te fre-
 quentes audiant capillati, nam placida est auditorum copia præ-
 ceptoribus, & concursus placidissimus. Depingebant ideo Oni-
 rochritę formicas in aurem irrepisse. Inanis gloria græcis *κενο-
 δοξια*, Cenodoxiam formica notabatur & AEgyptijs, quod de-
 populentur virentia omnia pulcherrimasque arbores, folia fru-
 ctus, flores, non secus ac cenodoxia & laus propria, acta egregias
 que virtutes gesta alioqui magnifica & illustria, vt formica pestis
 est procerarum arborum virentium pulcherrimarum morbus, &
 vitium arboribus frugiferis communis, terræ cœlique inclemen-
 tia subnascens, sterilitatis annonę inditiū maximum, hinc ojah
 ormigo Hispanie vocamus quæ dispariere & abiere aut subito
 aut infrugifera inutilia, quod hoc morbo folia & fructus exoluā-
 tur frugum arborumq; multoties sterilitate inducta proluxa, de-
 populatio etiā & vastitas formicæ Icone describitur, cui fascicu-
 lus origani coniungatur, formicas enim proprias sedes domici-
 liaque relinquere origani puluere insperfo itinere, aut ad cauer-
 nę fauces suffumigio adducto scimus, eoque vti in earundem ex-
 terminium, docuit Sorion Agriculturæ, lib. 1. c. 10. Columella li.
 3. c. 2. Cato de re rustica lib. 3. c. 9. Plinius lib. 19. c. 10. Aristoteles
 lib. 3. de historia animalium, c. 8. vbi sic. Sulphuris quidem odore
 insectorum plurima intereunt: ad hæc formicæ origani, sulphuris
 que puluisculo insperfo, suas relinquunt cauernas alioque mi-
 grant: Cornu præterea ceruini facto incēsu plurima insectorum
 pars fugit, & præcipue Styracis suffitu, cinere insperfo suffocari
 & fugari quouis, tenet Plinius lib. 19. citato. cap. vbi sic. Cōtra for-
 micas, non minimum hortorum exitium, si non sint irri- uī, limū
 marinum, aut cinerem consulo, iis obturatis earum cauernis &
 forami-

foraminibus, efficacissime Heliotropio herba necantur, suffumi-
 gato: tum aqua insperfa in qua later dilutus fuerit crudus, lotus-
 que eadem. retulit, Apuleius supra, Sabinus Tyro, lib. 1. Cepuri-
 con ad macenatē. c. 10. AElianus locis adductis. Aristoteles. Near-
 chus apud Strabonem lib. 11. c. 7. Strabo lib. 15. 6. c. Pausanias sy-
 rus in laconicis, Plinius lib. 11. c. 31. docent. Indicas formicas esse
 cornatas, maximasque, miræ magnitudinis pennatas & albas plu-
 rimas: fuisseque, cornua, formicæ indicæ miraculo & admiratio-
 ni, suspensa in templo Herculis Herytris. scriuit Nearchus lib. 9.
 c. 7. Vidisse pellem cuiusdam similem magnitudine & coloribus
 variis pelli Pardi. Plinius alique omnes eisdem locis. enuntiant,
 colorem felium ex ijs alias habere testantur, magnitudinem Lu-
 porū regionis AEgyptiææ-indicæ cōmuniū cōtinere, alatas quaf-
 dam, variegatas, albas, Indosque illius regionis, quos vocant Dar-
 das, ad plagam Septentrionalem habitantes, erutū aurum ab eis-
 dem tempore hyberno, furari estiuo, retro fumo rerum dictarum
 ipsis fugatis prius, quorum multoties dilacerantur morsibus im-
 manibus, si præuoloces Camelis incurfantes non liberentur, tan-
 ta pernitas feritasque est, hominibus & bestiis cum auri cupidi-
 tate. Dentes habent formicæ docuit Aristoteles. 4. de partibus
 animalium. c. 6. fortissimos, quibus munitissimum animal, duris-
 sima quæque erodit & lacerat, iis inesse ore aculeum, vt apibus
 acre, gustusq; organum in aculeo retinere principaliter & intus
 in palato. Non cessant erodere dentibus aculeo iniecto, mastican-
 tur vt saporem suscipiant contra ac muscæ, quæ aculeo delectan-
 tur solum, quo non mordent fugunt imo. Aristoteles. 3. de parti-
 bus, c. vltimo. Mirabitur vero non iniuria quispiam, cum tot tan-
 taque de formicæ natura mirabili & rara illustria & magna dixe-
 rimus, cur Api & formica imaginationem adesse negauerit Ari-
 stoteles, vermibusque omnibus. 3. de anima. c. 3. cum illis ingeniū
 studium, mentē, rationē imo existimatiuam potentiam sensitiuas
 perfectissimas ascripserint omnes, ipseque philosophus. (Supra
 monstrauius,) earumque opera artificiosa, & rara, mirabilia id
 comprobent, tum politia; tum æconomia, tū etica, idem imo Ari-
 stoteles. 1. metaphisicorum. c. 1. hæc animalia habere prudentiam
 tenet, imaginationeque viuere omnia quæ sentiunt sustinet 2. de
 animo textu. 20. desinet vero mirari semel si intellexerit Aristot-
 telem eo loci, non imaginationem negasse, vermibus nidificantibus mi-

bus mire, Apibus officissimis, formicis laboriosissimis: solum-
que negasse disciplinabilia hæc esse animantia, imaginationem-
que obtinere disciplinabilem, ut assuescere possint impositis a-
lio, sic enim instinctu ducuntur herentq; naturæ præceptis, for-
ti imaginatione qua numquam errare contingit ab opere perla-
tum vè vnguem discedere, alienis legibus præceptis vè impositis
ut non obtemperant, ut animantium plurima non obtemperant
assuescunt vè aliis, quis apem vermem formicam mansuefecit,
& ritui imposito aprauit vè Equos Leones, Tygrides serpentes
aliquos; aues, piscium plurimos cibo & aliis assuescit, imposi-
tisque parere docuit assuescit nūquam formica, apes, vermis aliis
præterquam a natura impositis, quod adeo naturales sint opere,
imaginationem eo significatu, non esse sensum ibidem probat,
sensus enim omni inest animanti, hæc vero imaginatio non om-
ni cum iis non inest, etsi sit aliis; disciplina enim adhuc impro-
pria, quæ assuefactione fit & assiduitate sensus memoriæ, circa
singularia obiecta non inest iis imaginatio, quæ oritur cum me-
moria eius quod multoties factum est: scimus enim picam, psy-
tacū, tardū, motui loquendi assuescere & sono, Equum, Elephā-
tem Simiam incesui, salui equos, & rebus aliis assuescere, canem,
Vrsū psallere, & alia rebus aliis hæc vero animantia nullis: imo
pulices assuefacimus morsui ligatas, iis secus contingit, sic est in-
telligendus Solinus dum formicis disciplinam ascriuit in Poli-
storia, capite. 10. quod metaphoricè disciplinam possideant pas-
siveque disciplinatæ sint instinctu dato, non quod assuescant ip-
sæ: quo sensu, Cicero & reliqui mentem illis adesse dixerunt, idest
quasi mente viuere, menteque ordinari auctoris vniuersi hæc, ar-
tificiosa, & industri. Herculeas dictas formicas, tritas simul
cum sale, impositasq; omni generi macularū mirifice illas extir-
pare docet Plinius libro. 30. capite. 4. Imo, & formicas com-
munes nostras eodem modo paratas, faciei macu-
las abstergere fœdas cognouimus, vitia-
que deformia, & cum melle
potentius.

De

De formicæ sedulitate, misticisque plurimis, & li-
teralibus Scripturæ sacre.

CAPVT III.

NIL fugat formicas validius, quam cinis earundem fo-
raminibus inspersus, concrematis cum Haliotropio
experientia palam fecit & auctores dicti: sunt mellis
auidissima quo ligantur illico & suffocantur, flatibus
que excitatis insecta hæc præcordijs cinæ dirumpuntur dere-
tis, oleo insecta arceri & suffocari omnia diximus quod strictis i-
nia earum præcordia repleat (quo insecta vocantur) respiratione
que impediatur, siccissimis locis formicæ sicce natura, ut Galenus
1. de temperamentis edocuit veniunt, quæ cessant illico ac irruigi-
fiunt, docuit Plinius lib. 19. c. 10. Columella, & reliqui supra. In-
epte quidam formicæ Hieroglyphicè asserunt Latrocini, quod
non ut apes cibos cõponat reponat imo & furetur, Hieroglyphi
con potius diligentia & liberalitatis, neq; enim illa aliud quam
omissa & relicta ab aliis colligit & recõdit: arguit imo nos negli-
gentiæ eorū, quæ deliquimus & omisimus, ea legit, quæ auaritia re-
tinemus extrahit in liberalitate excitans mortales, quæq; nobis
superfluum & abundant exposcit. Eleemosynam commendat
quasi & contulit pauperum specimine exquirat tacita egenorum
expressus Leonismus: dū prodigalitate aut auaritia sustinemus
esigiem, si formica arceatur impediaturque motu & via debita,
irascitur bile illico effundit, non minime vrentē, si in manus imo-
incidat vbi contigerit excoarctantem, Solinus loco adducto retu-
lit, & experientia comprobatur, quo adagium formicæ oritur, est
& sua formicis bilis, ut nullum sit contrarium contemendum
adhuc pusillum. Est imo monstruosum animal formidabile, &
ferox formica, corpus serpentis oblongum prolixum pedū mul-
titudine nimium, aranæ horridæ instar, os Leonis amplū forte,
rugosum, hians distentum ad latera, obscurū, nigrum, armatum
infestissimo aculeo, dentibus fortissimis, veneno bile, acri & mor-
daci, dolorem inferens morsu, corrosiuosq; cruciatus, color fus-
cus ater, motus molestissimus trepidus, rediit medijs corporis
sensus, postremi medio, iā motu priori trãfacto propter corporis
partitio-

partitionē, est illa corporis mōstrofi & quasi duplicati duabus me-
 dietaribus, duabus spherulis coalescēs, orbibus duobus ac si cō-
 flaretur corpus vnū, serpētis instar mouetur, & si pedibus cedat,
 orbibus factis & spiris vndarū mote, cuius similitudine, pulsus
 formicantem lethalem dicimus, yndoli pulsus speciem. Docuit
 Galenus. i. de differentia pultuum. c. 17. & lib. ad Tyrones, c. 16. 2.
 de dignoscendis pulsibus alibi passim, quem pulsus paruum, de
 bilem creberrimum imo, minorem omnibus aliis constituit loco
 adducto, periculosissimum omniumque ideo vndosum, ad mo-
 dum motus formicę quibus formicantē pulsus appellauere hūc
 quod immitetur formicam motu; mouetur enim cor motu simi-
 li, idem sensit Plinius lib. 7. c. 51. statum habet accerrimum, nimis
 que est sensibilis, in ediam sitimque paritur maxime, æstus, anonnæ,
 famen, siccitatem norat prouenus annuque sterilem, si plures
 minuta & squallida rubra adfuerint, nigre & crassiores fertili-
 tatem feracitatemque & copiam, seruant maximæ diem primum
 Caniculę, dum coit cum sole, vt vel tectis quiescant vel si cogan-
 tur exire intereant facile. Nonum a congressu lunę obseruat diē,
 cauerna detentę qui est septimus illuminationis lunę, quartaque
 prima septenusque dies: quiescunt ab opere die septimo mensis
 cuiusuis, illuminationis Lunę, ab eo enim die a quo lux est pri-
 mo Lunę, vsque ad septimum officiosissimę laboriosissimę assi-
 13 da septima quiescunt, Genesim quasi memoria repetentes. c. 2.
 Vbi dicitur. Igitur perfecti sunt cęli, & terra & omnes ornatus
 eorum, compleuitque Deus die septimo opus suum quod fecer-
 at: requieuit die septimo ab vniuerso opere quod pararat, &
 benedixit diei septimo, & sanctificauit illum, quia in ipso cessa-
 uerat ob omni opere suo, quod creauit Deus, vt faceret, vbi & a
 luce septimus numeratur dies, vt & modo adie lunę septimū Do-
 minici diem colimus, sic instruimur hoc animanti, docemur ob-
 seruare dies septimos a congressu nonos, seruat vero illa septi-
 mos a lucę dies naturam insequens, instinctumque naturę, septe-
 nus enim dies faustus est plurimis, multis vero inauspicatus & in-
 felix, tunc enim viget Lunę humiditas & calor luminis, primo
 septenario, fortius, & prima quarta mensis cuiusuis, quod & si
 minora sint hæc debilioraq; per initia cum sint, quę secunda men-
 sis septimana & vsque ad plenilunium, tamen vt disueta magis,
 quod præcesserit siccitas & frigus interlunij immediatius, resque
 sint

sint sicciore & frigidiores, iubat maxime tunc calida & humida
 constitutio & natura calidas & humidas temperies similes, frigi-
 das vero & siccas tēperie formicas lædit, vt dissimilis tēperie tem-
 peramētoq; earū propriāq; naturę ab similibus talis cōstitutio, & cū
 præcesserit interlunij tēpestas similis, disturbatur hac septimana
 prima, quod ibi aspectus incidat septenarij fortissimus in opere,
 quod sit aspectus tetragonus quadratus vè, fortissimus in agēdo
 primę quartę circuli Lunę motus, duabus qualitatibus semper
 oppositus, ei a quo recessit pūcto, ea est signorū circuli dispositio
 Zodiaci perpetua. Hinc seruāt septimū diē a lumine Astri ipsi tē-
 perie disidētē Plin. lib. 11. c. 37. sic de formicis legit. Ranarū rubera-
 rū altera fibra a formicis nō attingitur propter venenū, mirabilis
 animātis instinctus. His ergo merito excitamur exēplo formicę
 ab spiritu Deo. Cōfiteor tibi Pater Domine cęli, & terrę quia ab-
 scōdisti hæc a sapiētibus & prudētibus, & reuelasti ea paruulis:
 ita Pater quoniā sic fuit placitū apud te. Formicis instruimur par-
 uulis nō magnatibus mūdi, nō potētibus gygantibus, Dauid mi-
 14 nimo nō Galiath, nō sapiētibus prudētibus sæculi iudicio, homi-
 nūq; cęsura, paruulis imo formicis despectis vilibus, ignorātibus
 hominū sentētia & opinione, naturalia enim omnia, omnisq; re-
 rū naturalium cōditio illud iuber, & se amare seruareq;, amore pro-
 prio se prosequi, cōtraria respuere odio habere inimica aduersa
 fugere. Supernaturalis vero lex & doctrina super hæc, docet odio
 habere se se ipsū, se se & perdere abiicere vincere, est enim in no-
 bis lex sensus, repugnās inimica & disentiēs cū lege mētis & ra-
 tionis, lege, superioris animi sedis, Paulus dixit, vt inde nostra vic-
 toria cōsistat in disidio, hui⁹q; legis moderamine, & modigeratio-
 ne. Matth. 10. Qui inuenit animā suā perdit illā, & qui perdidit
 animā suā propter me, inueniet eā. Tū inimica & cōtraria dilige-
 re, prosequiq; amore edocer vltra gratiæ lex, Matth. 5. c. Audistis
 quia dictū est diliges proximū tuū, & odio habebis inimicū tuū.
 lege gentium ideo audistis ab eis, neq; enim legistis in lege scripta
 nec infāda hæc cōtinētur quo audistis. Ego autē dico vobis diligi-
 te inimicos vestros, & benefacite iis qui oderūt vos supernatura-
 lis doctrina: sapiētia mundi stultitia est apud Deum, ignorantes
 mūdi, abiecti viles despecti obscuri paruuli formicę, sunt Dei sa-
 piētēs docti prudētes, magniq; vocātur in regno cęlorū, & nisi ef-
 ficiamini sicut paruulus iste nō intrabitis in regnū cęlorū, hæc er-
 go re-

go reuelauit paruulis, hæc abscondit a sapientibus, neque enim hæc sapientia humana & prudentia artigit, reuelata sūt imo hæc in Deum finem supernaturalem, docuit Seneca diligere inimicos Stoici docuere, Plutarchus laudat contrarios vtilissimos iudicat, quod patientiæ vires manifestent & exerant, hæc propter aurā popularē & propter virtutes morales ipsas, at propter Deum finem supernaturalem summe dilectū hæc efficere & implere hæc timore sancto legis, desuper venit, super captum hominis, hoc mediū esse in Deum finem vltimū, hæcque probari ipsomet Deo & imperari reuelasti paruulis, non sapientibus ne naturæ lumini, viribusque adscriberentur mortaliū, paruulis imo ignorantibus reuelata, supra hominis captū, abscondit a sapientibus, non quod sapienter, nec quod prudentes essent, ideo imo tumidi & superbi vt conuincerentur de ignorantia & inscitia, insipientium doctrina, & formicarum exemplo vt confunderet sapientiam sapientium, & prudentiam prudentium sæculi. (Paulus.) Solū credere asuefacti mōstrationibus discursibus hominū, tū vt Dei esse opus totū, cælestisq; doctrina intelligeretur, paruulis ergo docemur formicis abiectis reptantibus ægenis medicamentis, iis instruimur nō principibus, nō magnatibus, poteribus quorū sūt corruptiora oīa potētia, & imperio, minimis imo subditis humilib, quo Mat. 11. cū hæc dixisset, inquit discite a me quoniā mittis sum & humilis corde. Amicos diligere docet formica cōsortio enim, & grege aliarū viuit, in bonūq; reipublicæ vitā dispēdit assiduo labore, inimicos amare & benefacere iis qui eā odio habēt admonet, vltra quā si formicā alterius domicilii rixatē prius super prædā defensā videat, iubar illā suppetiasq; fert onus cōgestat oblita cōtentionis & disidij, immemor, mortuā si offēderit in propriū domiciliū gestat humetur vt a cōcuius, etiā si quæ est alterius cōtubernii, alimētū sarripuerit offēsasq; intulerit inimica & cōtraria, immitteris ergo formicas exiles minimas inuicelles inermes reptantes. Christi discipulos Apostolos piscatores humiles mūdi oprobriū & abiectio plebis, immitemur sanctos & paruulos Christi illos emulemur, qui antequā viuere discerēt, mori sciuerūt sapienter, totius Ecclesiæ natu minores martyres, iustū & Pastore Cōplutēses, gloria & honor Ecclesiæ Christi testimonio sanguinis testamentū Christi consignātes Complutensiu rutellares & Patroni, quorū iustus annū agebat septimū, nonū vero Pastor, has minutissimas immetemur formicas, hos sequamur paruulos,

Com-

Complutensem Didacum Franciscanum paruulum Christi despectum ordinis minorum, sacularem, minor paruulus formica, qui granum frumenti, ab aliis despectum & quasi nullius valoris, & pretij iudicatum, in messem collegit virtutum & fructum spiritus, illius imo caudicem & partem qua turgere solet inflari & tumescere eroserunt, ambitionem superbiam inanem gloriam opinionemque hominum, quibus euanescit superuitque opus & non fructificat aliosque & alios Ecclesiæ sanctæ minimos grandes: formicæ ex humiles terra reptantes granum collegere, Christum granum frumētū emortuum, vt fructum afferret veniens de cælis in tetram frugiferæ Virginis multum fructum afferens. Dicitur ergo eo loci Prouerbiorum. 6. O Piger vade ad formicam, & considera vias eius, & disce sapientiam. Vocat pigros in virtute & religione desides illos, qui more Coruorum, (dixit Augustinus. 6. de Ciuitate Dei) ganiunt craniuntque cras, numquam hodie, aut modo, sunt ij pigri, & desides, quos cum prius in religionem vocasset Spiritus Deus in consortium vitamq; communem formicarum instar, nunc excitat ad opera & consueta munia exercenda ex religione imposita, pigri, cū opus efficere quærat medio fontium salutis & gratiæ religionis frugiferæ, & remissè vellint. Remissi & tepidi, ij hominem non habent, intellectū qui cum voluntate matrimonium inniat & consentiat vt fructus, ferusque debiti filij & legitimi oriantur, contrahens imo cum appetitu spuria innascitur proles & cum serua Agar successio illegitima & nota. Pigeri desides molles presentibus rebus detenti & occupati, non expectantes in futurum, sicut gentes imo quæ spem non habent Paulus dixit, hos vocat pigros formicæque redarguit exemplo, quæ in futuram hyemem expendit opus, negatque sibi grano vt presentem, appetitum negat, vsque dum licet quando & quomodo licet, reponit in posterū fruges, in futurū sperat, denegat sibi vsum rerum, vsque dum thesauricet prius recondat, sufficiens famem passionem deuincens, vt nec extra caueruam huic animati comedere liceat extra regulā & ordinē: postquā imo referbauit custodiuit reposuitque in posterū, regulā, & ordine, sedula diligens vigilans, & sollicita in futurū spe fructus, nō quasi gentes quæ spem nō habent (Paulus.) Vade ergo piger, vocatur piger adhuc dum mittitur ad formicā, vt confundatur brutorū erubescatq; exemplo. inuitat psalmographus Sacer cælos inanimata laudare, Deum

vt cōfusione obstupescāt & verecundia homines, qui Deum cog-
noscentes non sicut Deum glorificauerunt, pigri & lenti. Vocatur
remittere (summa Dei bonitas) mittitur ad formicam & qui mit-
titur vt vadat, vocatur vt audiat, sed si piger quomodo ibit ad
formicam non ne desidiosus stabit & obstupet; piger non ibit &
tardus restabit se ipso desidevinculis ligatus amoris proprii, se in-
sectis ipso appetitu & malitia, in eo mittitur tamen impulsu, e-
ius qui stat ad ostium & pulsat: (si liceret imo vi impelleretur, vt
iret, vocatur tamen, vt non reluctans trahatur eat imo vt præmia
& palmas afferrat referatq; ille,) eoque excitatur conamine, vt so-
luta crapula voce pigricieque excusa, se se excusare non possit,
quo neget additum, iam non piger sedulus imo liber omni impe-
dimento & immunis vocatur & mittitur, vocatur prius ò piger
mittitur, vade ad formicam iam excitatus, exoluta pigritie, con-
tumax alias & reuellis; non mittitur ad feroces Tygrides, nec ad
ingentes Elefantos non ad horrendos hirsutos & crudeles Leo-
nes, ad formicas imo ad paruulos, nisi efficiamini sicut paruulus
iste, & renascamini iterum paruuli non intrabitis in regnum cœ-
lorum, ad formicas ad ea quæ subtrus pedes habemus, vbique do-
cemur omnibus, vbique Deus Plato edixit in Phedone. Ad humi-
lia abiecta facilia, est facile iugum Dei & leue onus. Gestat ipse
nobiscū scelera nostra ipse portauit, tulitq; iniquitates nostras
vt iam supra, non ad aues inimissit vanitatis vento ductiles colli-
gentes paleas multoties, non ad sapientes & prudentes sæculi, ad
formicas imo, quæ grana congerunt & fruges vtilis condunt ero-
dunt imo, ne intumescant superbia & vanitate, recondūt ne inani
gloria putrescant virescantq; iterum, abditos occultos sustinen-
tes labores, semel quæ ac granum collegere occulunt & abdunt,
palam facientes quādo est opus Hipochrisim fugientes & vitates
omnino, exēplum laboris hominibus veltione substituentes, rep-
tu humiles, ne germinet gloria inanis quod erodunt & occultāt
(dixim⁹ supra.) Vade ergo ad formicā, & cōsidera vias illius quali-
ter it & reddit, eadē semita qua exiuit qua reuertitur nō alia, hac
durissimos aterit & sulcat silices, facilius imo multo per silices
& durissimos lapides grana ducit onera gestat, quod resileat per
hæc reptet & relabatur, quam terra & puluere, qua arcetur cum
inuiti non possit mollibus & cedentibus facile terræ partibus,
iterque obscureretur antea multo & semita qua ducitur puluere,
renaf-

renascentibus virentibus herbis & germinibus, quam silicibus
lapidibus petrificisque locis: quæ & si signentur & fomentur
tardius, diutius tamen vestigia obseruant & tenent clariora.
Considera ergo vias eius, & eadem via qua renatus es, & venisti
in lucem, vt granum frumenti Christum colligeres, hac redde
in Christum, renatus semel ex aqua & spiritu, non secus ac o-
riuntur formicæ ex aqua conformata luto, terraque immistis &
spiritu flante Africo tepido sub æquinotio veris tempore, vt
oriuntur hæc serpentium instar (diximus supra,) & si ultra propa-
gatione vera oriatur & veniāt. Hoc modo ort⁹ terra & aqua comi-
stis spirante Africo fauonio gratoviuces, qui fecūdar hæc ipsa & fer-
tilicat spiritus Dei quo germinant omnia, lege veris & gratiæ tē-
pore. Puluis ergo erat homo, non solum peccati labe, ortu imo &
origine sua seque nihil & puluis vento facile ductilis inconsistēs,
nil, vt consistat reatu culpæ in puluerem actus, formeris renasca-
ris iterum, aqua & spiritu vt puluis ster & firmetur inconsistēs fiat
que limus ex quo venit primo formatus homo, aquisque baptis-
matis sacri viuificeris fertiliceris spiritu tepido, gratiæque & ro-
re, puluere irrorato, homineque sicco peccati fomitibus igneaq;
cōcupiscētia squallēti & exusto, vt eo rore viuificeris & igne cha-
ritatis viuas, spiritu aqua opus erat pulueri illi, culpæ reatu squal-
lido & sicco vt reintegraretur iterum non aliter calore & humo-
re quibus vita consistit principiis, docuit Arist. de vita & morte
ca. 11. & late ex Platone & aliis supra retulimus, quemadmodum
formatus fuit primo ortu homo, ex luto susflante Deo, in nares e-
ius spiraculum vitæ Genesios 2. cap. puluere commisto aqua, &
luto limoque facto iterum, sic eodem autore, per idem verbum
cuius est fare omnia, structa semel & dicta iam conseruare & re-
ficere ad imaginem & similitudinem eius, iterum aqua & spiritu
vt reformetur puluis iterumque integretur euanescentes se faci-
le, aquis spiritu flante, eadem ergo via, qua existi, & venisti in lu-
cem per Christum, qui est via & veritas vitæque, redde in Chris-
tum per Christum viam & mediatorem, via hac qua progredi cœ-
pisti ii fœliciter, per viamque lapideam formica per petram pe-
tra autem erat Christus, per petram Christum, non terræ pulueri
innitens certo imo tramiti, securo patenti communi vniuersali,
id est Catholico, ne declines a mandatis eius, & ab. A. aggressus ad
O. festina, ad æternitatem ad circulum est enim ipse αλφα Alpha
b 3 & omega

& *omega*: α & ω , extrema, & cum dixerit viam esse quæ inter extrema continetur est omnia, nam est principium & finis & medium. Alpha *omega* & via. Testatur ipse qui est veritas, nam est vita, non solum viuens, vita vero est primum esse a quo omne viuere & esse est, quo est veritas, esse enim ab illo est omne, veritas vero est cuiusvis rei esse, qui ergo est vita, est veritas omnis: & cum veritas via, est via in Deum illi conformari inelle legis & præcepti, ipse dixit quo est via fideique nostræ ratio ab. A. figura inotrium linearum vna ex Deo ipso trino vnoque, venimus omnes & proficiscimur opere Trinitatis indiuiso adextra, & in. O. circulum æternitatis, per viam Christum inus. Nemo enim cognouit patrem nisi filius, aut cui voluerit filius reuelare. vias ergo formicæ considera Christi & qua existi redde via Christo rennatus in Christum, vt formica illa reddit eadem via lapidea redde Christo lapide & petra loca aduxim^o supra) fide. vocat ergo pigros de fides spectantes & expectantes legis scripturæ & gratiæ, vt per Christum mediatorem reddant in ipsum a quo exiere. Est enim ipse via, formicæ exemplo eosdem instruit & excitat considera vias eius, motus ultra, & modum mouendi huius animantis, quæ dum maiora onera gestat eisdem non susceperat, humilis & repens continua in opere lumine presente, quod expectat vt operetur, si nequit capite illa vehere anterioribusq, inniti, retro vertitur retroque cedens onera maiora gestat & ducit, motu retrogrado innixa pedibus vltimisq,ue corporis partibus postremisq, suis, formica homo vermiculus exilis ne proprio capiti inuitatur vt gestet onera onusq,ue vehat, Christo imò capiti instet cuius virtute & potètia onus est leue, & suauè iugū retrocedat in puluerè ex quo est, onus crucisq, cum illo gestet & Christo petra via ducat, fructus in hyemem referuet, vltimo sui innixus morti & vltimo onus sustineat & ferat in vltimum sui in appetitum facto impetu in posteriora & vltima, hunc euince supera retrocede si calcitrat, si non iubat capitis rationisq, motum, in puluerem de quo es, redde vt humiliaris formicæ exemplo, qua vires deponit propriamq, inuacilitatem cognoscit puluerem si attingit, perram querit illam vestigat vt impleat opus, capite pellit innixa vltimis, adducto tibi capite Christo, non proprijs fretus retrocessu, via petre granū duces impetu in appetitum facto superato illo & victo: sustinebis onus crucis, crucem feres cum ipso, rationis lineæ rectitudini & regula, con-

læ, contra posita linea appetitus, legumq, carnis oppositione & repugnantia vt crucis lineæ trāsuerferentur & cōtraponantur, iis crucem eformauis lineis trāsuerfis sustinebisq, vias ergo eius considera disce sapientiā Christū patris sapientiā, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ, & scientiæ Dei: has formicæ vias considera, hos paruulos & formicas has cōtempleis, est Christus formica vermiculus, paruulusq, factus pro nobis. Paulus ad Rom. 9. c. Quia verbum breuiatum faciet Dominus super terram, paruulum efecit Christum, æternum verbum, infinitum, breuiauit, arctauit humanitatis termino, & miseris hominum oppressit compressitq; Isaias. 60. de Christo, minimus erit in mille, & paruulus in gentē fortissimam ego Dominus in tempore eius subito faciam istud, Christus paruulus minimus in mille erit, & mille instar potentia infinitus in gentem fortissimam in mortem infernum, peccatum, demonem contra hæc erit pugnabit vincet.

De formicæ exemplo, & magisterio.

CAPVT IIII.

Disce sapientiam ex formica. Est enim vna ex cōditionibus doctrinæ eximia, & absolutè sapiētia, magistri breuitas cōpendiosa & cōcisa, ideo sapiētia patris breuita est verbumq, nobis, nil superfluum diminutum nil in quo erat: ideo ad formicā mitimur vt illa instruamur omniacōtinet Christus. Omnia mihi tradita sunt a patre meo. Matth. 11. c. per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, quod factum est Ioha. 1. c. G. ene. 1. Ipse dixit & facta sūt, dixit filius omnia ad extra opere illo indiuisæ substantiæ indiuisoq; factu ad extra Trinitatis totius, verbū patris creaturas dixit (apropriatione illi dicatū opus facere) dixit inesse extra, cuius dicere velleq, est illis esse facere & consistere hac dictione creaturæ omnes consistere. Est ergo omnia Deus quod Deus: est omnia quod homo: omnis naturæ est homo, imaginè & similitudinè Deitatis obtinet, naturāq; cōmune cū spiritalibus, cū corporeis sensibilibus sensitivā portionē, cū plāris vegeabilē cū inanimatis corporeā cū alijs alia: hinc dicebatur antiquis *Μικροκομος*, Microcosmos græcis, latinis mūdus paruus intelligibili & sensibili cōpositus vniuerso, vade ergo ad formicam, disce ex Christo formica, & paruulo omnia, ideo imò formica conflatur duobus orbibus, spherulis duabus struitur coalescentibus, sibi medio animantis, vt quælibet medietas sit orbis vnus, quorum alter non serpit terram vè contingit superior

imo cū capite vehitur, alter reptat abradit terrā, vniuersum vtrūque designans, intelligibile & sensibile; quorum vnum terrestre est inferius, superius aliud, supra terrestria constitum; disce ergo ex formica in qua omnia continentur, pusilla alioqui: doctrina est breuiata breuis, facilis, compendiosa, & veridica breuiatum verbum faciet Dominus super terram. disce sapientiam. Subditur eo loci, quę cum non habeat ducem, nec præceptorum, nec principem; parat in æstate cibum sibi & congregat in messe, quod comedat: formicam diximus animal esse gregale in consortioq; aliarum sui generis viuere esseque ciuile Aristoteles. 1. de historia cap. 1. diximus antea vbi hæc sunt scripto. Animalium alia sunt gregalia, alia solitaria, alia dubiæ naturæ, vt ad tempus gregalia, & ad tempus solitaria viuant. Grægalia alia ciuilia, alia secus, ciuilia alia subdita imperio alterius, alia aliter: formicas subdit appello gregales, quia in consortio aliarum commorantur: tum vltra ciuiles quod labori eidem communicent, in bonum communitaris. Nulli tamen imperio subditæ sunt, vt sunt apes ciuiles, subditæ imperio, quæ rege vno ducuntur & gubernantur, aliaque aliqua. quo nec ducem, nec præceptorem, principem ve obtinent, neque enim ducem in hostes habent, nec præceptorem in se & familiam, nec principem in ciuitatem, deniq; nec dux est illis, quotueantur ciuitatem ne disturbetur temporum iniuriis, animaliumque aliorum generibus variis, cum tamen munitissimam constituant inexpugnabilemque sine duce arcem, vt diximus labitiani instar cauerna parata, imbribus & tempestatibus, vallatam vndique & securā, nec principē a quo politia edificant administrationem ve reipublicæ, nec præceptorem qui easdem instruat sibi & domi, magistrum gnaræ eticæ & æconomicæ artis: politiam tamen eticam & æconomicā exercent custodiunt exactissime, omnique modo explent. Formica Christus cum Deus nec Ducem, nec præceptorem, nec principem habet qua est Deus, nec Christus ab alio supposito ediscuit, supposito Deus qui erat naturæ diuinæ, a se imo qua Deus sciuit & qua homo non alio supposito aut persona doctus se imo Deo ipso, qui etiam si Deus, voluit legibus obedire factus obediens vsq; ad mortē & sicut agnus corā tondente ductus est ad occisionē oblati quia ipse voluit. late supra, nulli pepercit labori sedulus, & diligēs, vsq; ad mortē crucis. imo cū formica quę nō habet principes, benefactores, du-

ces ductores, doctores præceptores, custodiat legem naturę imposita illis naturali instinctu, iusque naturale primæuum custodiat & seruet, sine duce ac si duceretur, sine præceptore ac si præceptis institueretur, sine principe ac si illi præciperetur custodire quę obseruat, Christusque nullis addictus, oblati quia ipse voluit, obserbauerit legē & præcepta, non veni soluere legē, sed ad implere parauitque sibi cibū & gloriā in æstate laborum, vt parat formica tempore mæsis & fructus legis, vt intraret in gloriā suam hieme passionis rigida & tristi, terribili tempestuosa bruma. Lucę 24. Nōne hæc oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriā suā. Vsq; quo piger dormies? quando confurges esomno tuo. Cū formica animalium minimus labore mæsis tempore & æstate. solem nō fugiat æstium, patiens pulueris atque Solis. tum minimi debiles imbecilles inermes pueri puellę formicę Christi, cum sustinerint labores vigilanter & diligenter, martyres testes testamenti Christi quod sanguine consignarunt proprio chyrographis sanguinis. Vsq; quo piger dormies? Nonne iis excitatis admonerisque non formicæ diu noctuque vigilantes, consueta quæ molitur opera, somnū tuū excutiūt (dicitur) & eo tempore, noctu adhuc dū lunē adest, tenebris legis veteris dictū ibi, præfente Luna emolire opera, diuque præfentia Solis iam lege gratiæ modo dictū nobis, cum sit idem lumen, quod Luna retinet, ac Sol ipse fulget præfente lumine Christi exciteris formica expergefacias noctu operantis formicę exemplis luminæ Lunæ, maiorem patruū sanctorum & veteris legis, & nouę Solis stellarumque sanctorum iustorum laborantium in Christo, iustitię Solis. Lunęque Virginis Deiparæ matris in lege gratiæ, ne dormias piger, te excita formicæ exēplo, quæ diu noctuque lumine adstanti munia sua excet exēplo paruulorum Christi, te vocant in opera excitatque Deus ipse imitatione suppetiis, auxiliis, vocibus, somnum pigritiem absolue, festina, age, quādo cōfuges a somno tuo? Est vita sōnus dū enim expergefiscimus, excitamur ex ebrietate potius ex crapula & somno, mortis tempore quā è vita discedamus, sopore soluto, omnia signēta noscimus, sēsū illusiones somnia insomnia vana, est plus minus ve in somno, eo oēs tenemur, siue experrecti, siue dormiētes, nec res quales sūt habemus, imo vt sensus effingūt e quibus cognitio nostra procedit simulate & ficto, apparētes & vt sūt aliter, quando confurges è somno, quando expergefisceris, som-

num excutes grauemque cataphoram, subdit. Paululum dormies. est vita somnus breuis tamen, semper patimur. Galenus docuit 1. de sanitate tuenda, c. 7. Hippocrates de natura humana, continuo morimur, dum continuo viuimus, idem enim calor qui nos fecit nos conficit iugiter, Isidorus super Amos, lib. 3. Nil fugacius seculo, rebusque seculi quas dum tenemus amittimus. Gregorius in moralibus, quot dies vitæ peragimus tot passibus morti propinquamus. Hippocrates. 1. aph. aph. 1. Vita breuis, Paululum ergo dormies, quando toto vitæ tēpore quiescas, & requiescere tibi in somnis videatur, vltra ne scitur paululum dormitabis quando e somno exciteris etiam si somnolētus & grauis, sensu rennenti, ad debita opera te te accingas, vita enim breuis est, labor breuis, præmium inmensum Deus ipse paululum dormitabis, & moleste ferēs labores & vigilias, paululum cōferēs manus vt dormias, eo loci (dicitur) manus cōferunt qui dormire intentant eas plicant, vt calor increseat coniunctis manibus & iniunctis, coligunt se vt calore tracto & adducto manibus edormiant, vacantes ab opere, manus supra manum, vt vulgo dicitur hinc dicitur eo loci requiesces paululum cum vita sit breuis, labora ergo formicæ exemplo in rigidissimam hyemem & mortis tempus infra ibidem hæc. Veniet tibi quasi viator ægestas, si piger dormis, eo connantu quo vilator defessus quietem quærit & in requiem venit, eo que prolixè adeptam sedem ruetur & tenet, requiescitque post lōgissimos factos progressus, conamine eo ægestas veniet, requiescet, te queret, & inueniet te. Vltra ne scitur eo loci. Et pauperies quasi vir armatus, nescies qua possis pellere aut superare potentissimam paupertatem qua propellere & pro pulsare qua diuellere & ofendere armatā vndique. Infra, Si vero impiger fueris veniet vt fons mesis tua. scaturiet mesis pululauit quasi, vt non sit cum satione proportio, non secus ac fontiu vndæ & flumina fontes excedunt e quibus emanant locis oraque quibus erumpunt proportionem vltra ægestas longe fugiet ate, solum supererit, vt te exerceas ægestate, eruntque ægeni vt illis subenire possis longe tamen a te, nec te nocebit aut molestabit dira pauperies solum adstrabit utilis & fœnerosa diuesque paupertas spiritus, subditur, non peribit ægestas permanebit imo ijs vsibus, formica, iam officiosissima in æstate, vt hyeme sit tibi reposita in reliquum corona iustitiæ Paulus dixit, & alimentum. Quibus locus

locus alter intelligitur capitis. 30. libri eiusdem Proverbiotum dicitur. Quatuor sunt minima terræ, & ipsa sunt sapientiora sapientibus formicæ populus infirmus qui præparat in melle cibū sibi. Lepusculus plebs inualida quæ collocat in petra cubile suū Regem locusta nō habet egreditur vniuersa per turmas, & Stelio manibus nititur & moratur in aedibus regis. Vbi vocauit populum fornicarum congeriem, plebem lepusculorū multitudinē. Spiritus Dei, persistens adhuc in exemplo paruulorum, qui bus nos instruere parat, non secus ac Matthæi. 18. dicitur. Cum de primatu, & prælatia esset inter Apostolos contentio. Et aduocans Iesus paruulum statuit eum in medio eorum, & dixit, Amē dico vobis, nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum cœlorum, qui cumque ergo humiliauerit se sicut paruulus iste, hic est maior in regno cœlorum. Vbi Iesus paruulos vocauit in medioque Apostolorum, ipsiusque Dei collocauit in medio in centro, vt omnes lineas circumferentiæ orbis tenere, creaturarum omnium intelligeretur, omniaque possidere in medio in centro Deo ipso, sumque locum centrum illis relegasse, qui centrum creaturarum est, ex quo omnes illarum lineæ ventunt in esse, paruulos innocentes veredicos vnus cordis non duplicatos versutos, hosque vocauit maiores in regno Dei. Paruulis ergo instruimur vt cōvincamur, si enim paruuli hæc possunt, & grandes non valent attingere, cur non parui & humiles erimus imo cum grandes simus per Christum, membraque illius gygantis, qui exultauit vt gygas adcurrendam viam salutis & redemptionis nostræ. Psalmo. 18. Cur non aggrediemur infernum mortem vitia expugnauimus opugnauimusque hæc paruuli gygantis membra in toto in Christo, iniuncti concordēs non diuisi discordēs, iuncti imo paruuli in Christo magni gygantis partes, simile est regnū cœlorū grano synapis minimo paruulo coloris tamē rubri & sanguinei & albi, Christi sanguinis doctrinæque lactis albicatis intus, virtutis maximæ & vigoris, in caput in Christo angelorum & hominū capite, est lex paruulorū & minimorū humilium gratiæ, sunt magni seculi principes superbi, siculnea & tycomorus Zachei, qui paruulis supponuntur, Christum vt videant & noscāt patientia, cū siculnea nō videat, sunt magnatū cōditionis eliatio animi despectus iniuria Aristoteles 2. rethoricorum depofuit potentes de sede & exaltabit humiles, radices committunt terrenis

renis sepebi, caput ad astra ferunt, plantarum modo immobiles, terrenis afixi, soluta vero formica omnium, paucis contenta reperat, & serpens cacumina eorum percurrit, sublimia & excelsa, passu lento & pigro naturę, despecta formica paruula tandem, caput eorum, & cacumina sub pedibus constituit & tenet, minimum alioqui & humile animal. Paruulum, iis mirabile conficitur argumentum in desidiam nostram. Populus & plebs, multis differunt inter se popularesque & plebei homines. Populus enim officiosam notat rempublicam, legibus instructam ciuilem politicam, quę communem habet viuendi rationem, instituta & pręcepta. In populo ordo erat antiquitas, ibi enim omnis ciuitatis ordines continebantur, æquites, Patricij, nobiles, notat Lilius, tertio ab urbe condita. Est enim populus, multitudo, iuris consensu & cõcordia communione sociata. Budeus docet. Arist. 4. politicorũ c. 4. ubi constituens differentiam inter hæc inquit, populus est congregatio pro bonum hominum. Plebs vero est cõmunitas quę gubernatur a populo, populares enim sapiētes nobiles vocat, plebē vulgus, ignobiles, ignotos homines. Populus pręmio ducitur plebs pœna, oderūt peccare boni virtutis amore: oderunt peccare mali formidine pœnę. Horatius, ubi bonos etiam nobiles vocat & intelligit, malos obscuros etiam & ignotos, non solum vitiosos. Gellius li. 10. c. 20. & li. 5. c. 27. Plinius li. 13. c. 4. formicas quas ciuiles & ciues, Aristoteles vocauit, populum vocat spiritus Deus, diximus enim ex Aristotele supra. 1. c. 1. de historia animalium ciues vocasse easdem. Columella li. 9. c. 13. Populum vocat apum, & formicarum respublicas. Plinius locis adductis, Aelianus Plauto & reliqui quos adduximus supra, ciuitatem, & politiam vocitatem & politiam vocitant formicarum communitates. Infirma vero plebs appellatur lepusculorum, quod sine principe viuunt & capite, sine Rege & duce, facileq; vulgus, monstrauius antea ubi caput deticit robur, firmitas, vires deficiunt desunt. Ideoque infirma cõmunitas, populi cõtinentes nihil nec cõmunis est labor, in bonũ ve omnium ciuiũ cedit opus, plebs imo reuelata nõ populo subdita & morigerata, grex quā nil quod in bonum commune cedat perficitur Matthei. 8. Erat autem non longe ab illis, grex multorum porcorum pascens, dæmones autē rogabāt Christum dicentes, si eicis nos mite nos ingregem porcorum, & ait illis ite, & illi exeuntes abierunt in porcos, & ecce impetu abiit totus grex

grex perpreceps in mare, & si per metaphorā & grex hominum cõpellētur, Ezechielis. 36. c. dicitur promittēte Deo pramia populo obseruari mandata. Hęc dicit Dominus Deus, adhuc in hoc inuenient in me domus Israel, vt faciam eis, multiplicabo eos sicut gregem hominum, vt gregem sanctum vt gregem Ierusalem in solemnitatibus eius, sic erunt ciuitates deserta plene gregibus hominum & scient quia ego Dominus. Similitudine enim pastoris & gregis ouilis vocat hominum cõsortium gregem, dicitur enim Ezechielis. 34. Vos autem greges mei, greges pascuę mea homines estis. Supra vero de Christo eodem capite. Et suscitabo super eos pastorem vnum, hac ergo similitudine grex hominum vocatur. Formicarum ergo populus infirmus, sapientia excellit quod parat in messe cibum sibi, quod multi sapientes non parant, nec preparant prouidentię defectu, tunc imo pręparare incipiunt sapientes seculi, cum desinunt esse sapientes & fiunt paruuli minimaque formica, quę sine duce & rectore capiteque proprio sui ordinis gubernantur solum, naturę conditore Deo capite prosequentibus vt par est illis, non secus ij, quando propriam sapientiã abdicauerint, sine proprioque capite vixerint, capiti Christo subditi, nõ ducibus sui generis additi solum, hominibus imo vt ius habet legē potētiã clauisq; imperij acceptas gladios vt nõ formicis formicę subsunt imperio non hominibus placētēs, dixit Christus, tunc pręparabunt cibum in messe, fructus tempore, frugentique copiosam, aliter ieiuni, fame & ægestate oppressi discedent dira inopia, est sapientibus sapientior formica, quę proprio capite non gubernatur, iusti & humiles non reguntur capite proprio Christo imo capite, vero Deo & homine, cuius caput Deus est Paulus. 1. ad Corinthios. 6. c. Caput Christi Deus: secundus sapientior sapientibus. Lepusculus est plebs inualida timida vt vulgus est natura timidum, plebei que homines, iuuenalis Saryra. 10. Turba tremens sequitur fortunam semper, & odit. Seneca in Hercule furenti, illum populi fauor aronitum fluctuque magis mouile vulgus, aura timidum voluit innani. Claudianus sic. His dictis pauidi firmavit inertia vulgi. 2. Regum c. 26. ubi principes, & magistratus prius hospitarentur, postea in circuitu vulgus, inquit spiritus Dei, distributum est. Plebs ergo & si notet vulgus, tamen & populum significat significato communi, omnemque populum, principe tantum capite excepto. Exodi. 11. dicitur Moysi, dices ergo omni ple-

ni plebi sine capite enim plebs est, erat caput Moses quasi diceret
 omni populo plebs ergo inualida lepusculorum, in petra collo-
 cat cubile suum, firmam & stabilem sedem rimatur, rupum fora-
 mina quærit & collit, aut intra lapides cubile constituit, non sub-
 terranea, obscura, & tenebrosa loca petit, rupū imo fracturas &
 sinus, vt tutus uiuat & malū possit præcauere, & vitare a lōge in-
 spectas circūspiciatq; versus omnē partē, quo fugit cauernas & lo-
 ca profunda lepusculus, in petra cubat, quæ cū nil germinet alienū,
 infestis animātib; nō victus causa in petra disquiritur ille, cū
 sint paulo destuti lapides, cuius sunt animantia follicita, hinc se-
 curus excubat sicco, tum quod lapidis frigore, excitetur a somno,
 duricie & siccitate cubilis, exterius enim frigus irritat expergesca-
 cit, quo colligimur dum somnum cōciliare nobis volumus, vt ca-
 lescamus & contegimus nos panis cooperimentis calorem mode-
 ratum inducētib; extra, vt ergo excitetur è somno & vigilanter
 dormiat, non alta consopitus & graui cataphora in lapide locat
 cubile suum. Christicolæ vt efficiunt lepusculi inualidi in petra
 Petra autē erat Christus, imo in foraminibus petreæ inhabitent. Cā-
 tic. 2. c. vt sint Columba fele & bile & passionibus immunes, Iras-
 cibilis quæ in consortium concupiscibilis non trahatur petra re-
 frigeratis affectibus & extinctis. Lepusculi ergo aurium longissi-
 marū, Christi a seclæ auditus acerrimi fidei, in petra collocent cu-
 bile, vt non veterno aut lethargo graues, sic agiles imo vt somnū
 excutiant facile, rerum apparentium Idola & somnia præcaueāt,
 & aufugiant, ne eisdem somno cōsopiti capiātur sapientior est er-
 go lepusculus sapientioribus doctorum magister. Locusta non ha-
 bet regē & egreditur vniuersa per turmas suas. Gregalis est locu-
 ta nō ciuili eo a formica dissidet, quod hæc in bonum cōmune o-
 pus molitur laborq; communis cuiusuis sit, non sibi tantum cō-
 sulit priuato vè bono non vt petrus, qui cum adhuc expolitus nō
 esset perfectusq; omnino, vsque dum Christo petra factus, est pe-
 tra. Christum imitatus, altissimi ædificij Ecclesiæ basis & caput
 gloriam Christi cum vidisset in Tabor, vbi negotia omnium cum
 exerceret redemptionisque; totius causa cum ageretur, & ad
 hoc consiliarij omnes, Elias Moses, Petrus, Iacobus, & Iohannes si-
 mul cum præside Christo conuenissent communia vt tractaren-
 tur negotia salutis mortalium Matthæi. 17. c. dictum erat 16. Opor-
 tere cum Ierosolimam ire bellumque inire, cum morte dæmone,
 infer-

inferno & peccato. Cum vero vnus esset ex consiliarijs ille boni
 communis sibi indulgens bonum sibi consulens Christi gloriam
 admiratus eo, c. dixit bonum est nos hic esse, faciamus hic tria ta-
 bernacula, in monte hoc, ne ad vallē lachrymarū descendamus to-
 tius reipublicæ negotiis ommissis, quinque erant & tabernacula so-
 lū parabat tria politicus prouidus, aliter ac formica in minima quæ
 negotiis communibus consulit & præuidet reipublicæ sui obli-
 ta quo est sapiētior sapiētibus; quæ & fecit Petrus perfectus, iā vir
 factus in virtutis progressu gladio morti qui se se obtulit, vt Chris-
 tum defenderet tuereturque caputque vt obseruaret & ducem in
 cōmune bonum; at hæc Dei erant illa, Petri. Locusta grex est sine
 rege nam etiam si formicæ regem non habeant nec extra in labori-
 bus, nec suis domicilis contentæ dum viuunt, cum habeant apes,
 dū tñ bellū gerūt aut per loca inuia iter facere tenētur fruges vt
 cōgerant, seniores exploratores immitunt prius, creatos numero
 plebis & populi, quos postea popul⁹ sequitur omnis in formicinis
 legionib⁹ est videre sequūtur enim ōnes præcedētē vsq; ad primā
 quā vniuersæ insequūtur ordine, postquā vero in cauernas rediere
 cessat prima⁹ ductusq; populi Aelianus li. c. 4. sic Cum ad pabu-
 lādū proficiscūtur natu maiores omnes alias cōducūt duces alia-
 rū nō veros imo ductores, quib⁹ & vnū opus & eadē actio est præ-
 terquā duct⁹ in locū destinātū, quæ vt ad seggetes se preueniūt &
 pabula, iuniores sub spicula adstāt duces ascēdunt spicas inferio-
 ribus distiunt, reliquæ aristas amouent, grana excutiunt & eua-
 ginant, reclusa quæ explicant li. 2. c. 25. sic. Alia ad legenda grana
 eunt, aliæ onus porrantes redeunt, ac sumo cum honore, & modestia,
 alia aliis de via decedunt, laborum & periculorum cōstituūt
 seniores formicas formicæ exploratores, quæ ipsis præstint & adu-
 cant in meliora pabula, non duces, quorum imperio subdantur,
 communes imo in labore, non imitatione duces aut regimine,
 sed ductū solū priores habēt, nō opere ductores, omnes imo se-
 ducūt, secus ac apes quæ rege regūtur ordināturq; omnes, instruū-
 tur puniuntur, premio afficiuntur edendi pro tēpore mella, rege
 imperatur opere & labore immuni & libero, formicæ vero sedulæ
 ōnes officiosæ diligētes, sine rege duce & præceptore, sui ordinis,
 autore naturæ ducente instinctu solum, gubernate illas non du-
 cte primatū & prælatia, communes in opere quæ non aliter ac
 grues vnā cōstituunt casū quæ ducat alias quæ & præliatur pro
 aliis cōstituta semel anterior quæ antecedit, quæ & vigilet noctu
 aliarum

aliarum ductor custodiaque vigil, non præceptor Rex dux prælatia aliarum, opere imo eodem sodalitatibus cuius, semperque antecedens aliqua sic & formicæ consortio sodalitateque vinculo amicitia præfunt, amicitia non præminentia opere iungi, pro quibus non præliatur ut belligeratur apium regina pro apibus veriducis officium, in formicis secus sine duce principe & magistro aliquo, quibus non duces ducentes imo creant, non ocio quieti luxui, discriminibus imo periculis laboribus relegat, negat enim scriptura sacra imperio, subiici, citra imperium imo alicuius consuetam munia exercere, cibumque in messe colligere, sine lege imposita maiorum exire e caavernis in consueta munia, debita sibi opera, prosequique confortij lege seniores expertos modestos venerabiles, locusta vero, nec duces prosequitur nec regem habet, at per turmas egreditur ordinate & distincte, nec primo loco constituitur aliqua omnes imo sine discrimine peruolant quas fors obtulerit, sine discrimine aliquo, alia insecuntur citra aliarum inuidiam, aut æmulationem, citra negociationes & sollicitationes, ut respublicæ plurimæ casui & fortunæ, fortibusque imperium, & iurisdictionem committunt, ex omni populo Reges, & duces, magistratus, officia, eoque ordine gubernantur disertissime & regula, ut quilibet suum locum obtineat, nullus excedat, seruet imo ordinem debitum & constitutum semel, ut seruat locusta sine rege aut duce positionem & regulam cum aliis per turmas distincta. Prius Christus (ea est ordinis dignitas) Matthæi. 14. Ordinare iussit turmas quam alimentum illis impertiret, ordinantur prius locustæ, post ad meliora pabula accedunt. Locusta ergo sine rege naturæ instinctu se ordinat, dirigiturque diserte nimis, quo sapientior sapientibus iudicatur, non se sibi committens & credens non se dirigens sui vel similibus, natura imo superiori altiori sapientia. Generationem eius quis enarrabit Isaia. 53. eius regis quo dirigitur & mouetur sumusque & viuimus. Paulus ad Philippenses. 1. hinc est sapientior locusta sapientibus.

De Myrmecoleone serpente.

CAPVT V.

19 IOB. 4. hæc Myrmecoleo perit eo quod non haberet prædam & si Bibliorum interpretes legat Tygris. Non deest officiosissime formicæ

formicæ prudentissimæque alioqui, miræ solertia & ingenij: contrarium callidissimum versutissimumque natura Leoformica: formicaleonque nomine animal seu Myrmecoleo, a Myrion grecis Μυρια λαοι latinis minutum multitudo vel & Leo, quod Leoni ore assimilatur græsibili animanti: unde Myrmecoleo dictum est animans quod formicas, non secus ac Leonis ore, elingat, & absumat, formicæ species eiusque naturæ formæ & conditionis, illis multo mole superior, scarabei instar producti teretis, præcinctæ & infertilis compagis. Congenerem deuastans familiam & formicas affines, non secus ac cabro vespas, & alia consanguinea animalia plurima alia, dum onera gestant defessas formicas circa caavernas expectat, iam iam labori finem & defatigationi imposituras, è longoque itinere, & tractu ubi requiem, solatiumque operis sibi iure pollicebantur, illis insidiatur puluere abditus, ore solum aperto & hiescenti, ut caavernam subire, ratas propriumque domicilium gliscat ingerat, deceptaque animalcula, vafricitie & dolo, impudicum animans cognatam progeniem vastet & deuoret: Plinius li. 30. cap. 5. Hinc eo c. Iob, dicitur Myrmecoleo perit eo quod non haberet prædam. Cum enim eo loci Eliphaz, consoletur Iob, de miseria & calamitate, aduersisque rebus, numquamque Deum immittere, innocentibus flagella, nisi in maius emolumentum comodumque, maius suadeat, ultra & peccatores conterere & iniustos, pœnisque grauissimis affligere, nocua & aduersa a iustis vitare & auertere confirmet, Leones fortissimos in fugam conuertere, ne iustos offendant leonæ dentesque catulorum Leonum contereere ibidem certo renuntiet ne infantibus officiant, subdit Myrmecoleo perit eo quod non haberet prædam. Dei robore potentia summa perit, nec formicas gliscere potuit, recta insequentes Dei ductu, in puluerem & terrena non decliues aut vana sectantes: lapidem imo & petrae viam Christi, cui innixa solido & firmo Christi que robori, secure incedunt. Abditumque puluere Myrmecoleo puluere nostræ carnis abditum, quæ ex puluere est, fugiunt & vitant, illum cognoscunt & illudunt granis onustæ in petra Christo, puluerem vitantes quo abditur ille, ad finem Martij ceniunt hæc animalia oriunturque, ante formicarum euentum æquinoctij statione. Vidimus imo hos communiter cinerum die emergere, cineris puluere abditoseodem tempore quo alij in formicas erumpunt, compuncti & submissi christicolæ fucatos Myrmecoleones si-

leones simulatos fictos sub puluere, sacri cineris occultos deglutientes crudeliter simplices formicas, vt videantur hominibus ieiunare exterminantes facies suas, tum & fucatas foeminas, compatas, luxuriosis vestibus ornatas vanitate & luxu, ea die, sub cineris puluere latentes, vt iis caprent dolose incautos callidi Myrmecoleones vasti astuti, qui puluere inspersi, onustas poenitentiae pondere formicas, distrahunt & gliscunt: arcentur formica cinere insperso vt hinc ea die, homines frangat Ecclesia, retrahatque a semimita iniustitiae, cinere insperso humilitatis cognitionis propriae puluere, meminit praesentium verbo illo homo memento quia cinis est, Praeterita renuntiavit, est enim homo formatus decinere, & puluere, & in cinerem reuerteris, futura denuntiat quibus vniuersa hominis continetur forma & viuendi ratio, & non secus atque specula cinere confricamus & detergimus vt clariora certioraque euadant, maculis detersis, cineris empyreumate, & ignitione examinatis, ignis restrictione cinere suborto: sic eo vitae humanae inspergimus viam discursum, vt clarior, antea & vitae decursus emineant viuendique modus innotescat & norma limpida & pura, igne concupiscentiae & passionum extincto, hinc cinis eo primo aspergimur die, non secus ac Daniel: 4. c. templi pavimento cinere adducto manifestauit confusione & vestigiis sacerdotum idolatriam, Beel idoli, eorumque blasphemias & abominaciones referauit illosq; non minus edisse cum familia, quae Beel affirmabant deglutisse Deum, ex vestigio cognita cineris aspersi, cinis eo die inspersus vestigia ostendet & incessus quales fuerint, & sint, eoq; in cinere signabuntur opera, vt sit cinis illis semel susceptus, speculum in quo consignentur acta quaeuis, vestigiaque mortalium hoc ipso cinere iudicentur suscepto, eformato suis actibus formaq; viuendi. Sulciant enim cinerem, ac si picturae tabulam exponerent suorum operum, speculumque in quo eluceant illa, vt pictores cinere prius lintea illiniunt & tabulas infarciunt aqua immixto, quam deliniant colores, vt impensius reliqua se exerant manifestenturque super cinerem, formica ergo arcentur cinere, & franguntur eodem insperso, ne incidant in fauces Myrmecoleonis, ne declinent a via recta, si cinis lachrymarum aquis cõtemperetur, lixibium efficacissimum emerget, quo maculae omnes extirpabuntur, vndiq; iubat cinis, fructum ficulnae infecundae & tarda, nimis, tardos vt iubat & infructuosos cineris considerario,

deratio, quo tam in sacris literis, quam ingentiũ historiis legimus super capite, cinere sperso, poenitentia notari, cuius intuitu & statum praesentium contemplantur homo, & praeteritorum recordabatur non minus, falsus se cinere esse praesenti esse, errasseq; cineris incõstatis sobole futurorum sine, seque in puluere esse redigendum quibus & contritio poenitentiaq; erat praesentium, satisfactio & praeteritorum, futurorum precautio & prauiusio. iis venia vt consequerentur haec in cinere euoluebantur, vt igne charitatis cõferuarent & tuerentur, merito hinc cinere & silicio poenitentia agebatur silicio enim quales fuerimus notatur, veste illa rudi & inconcinna qua ex peccato primi parentis induimus notata, cõfitebatur culpa & venia petentibus cineris praesentia, qua poenitentia & poena cõsequitur. Aurum custodiunt formica indice, quod sit cordis affectibus utilissimum ingestum in scobes & puluere distractum, reddatũq; Chalymbis more exhilarat animam laetificat, recreat, exiccat noxios humores & absomit, caput roborat, stabilit deobstruit poenitissima quaeq; corporis & viscerum referat omnia, Chalibe melius, mistionis nostrae glutinum quo depro exoluitur mistio, cõfirmat & integrat reponit, aurum portabile manifestat Chymicum, omnibus pretio habitum aurum in tantum mortalibus quod luminis plus suscipiat metallis reliquis, ducatur facile, formetur traahatur, in vsusq; humanos redigatur, negotio facili modo in fila tractum celebri quae non deest miscella depurata & illustri in stamina & minutissima quaeq; luminis susceptu similis supremis corporibus, hinc enim aestimatur gemmae, lapides, margaritae, adamantes plus & reliquis, & quae plus lucet, ob raras imo & grades virtutes, dotes, & facultates inputridum est aurum natura, incorruptibile quasi, sese manifestat lumine & prodit intuitum omnino, sese abscondet imo quod mortis, excidii ruinae ciuitatum regionum, hominum, extiterit causa incendij ignis ferri vt palleat timore tatarum stragum, & pertimescat continuo auros: natura, sese prodeute, & palam facieri lumine innato, quo simul caeli influentias suscipit altis & mirabiles vt luce media impertiat & distribuatur aliis, suoq; lumine exerat, vt & lucida pretiosa aliaq; gestamus ingerimus in pollinem acta & pretio tanto habemus, vt hinc iacintorum margaritarum, Smaragdorum, auri pollines eglicamus aliorum & aliorum medicis auxiliis & medicaminibus paratis, hoc percitus palleat timore, ne areptum sollicitate, in carcerem auaritia obcludatur, vt cum lumen natura exepat, luceque emineat, priuetur lumine perpetuo innato, & insito,

hinc cum lumine splendeat natura, animantibus etiam expetitur
 queriturque illud, cura & solitudine nimia, quod lucida amēt
 & prosequantur animantia: pisces hinc noctu congregamus lumī
 ne, perdices reliquorum plurima, & si alia fugentur lumine noctu
 & diu, formicę ergo Indicę nigra, & albę, quas docet Isidorus. 12
 A Etimologiarum & Solinus in polyistoria c. 27. magnitudine ca
 num inueniti vt antea diximus. Aurum recondunt quod luceat eo
 q; delectentur natura, hoc imo recondunt vt hominum vitēt rapī
 nas, incendia & mortes, strages, hominum boni sollicita, quę nec
 sufficiunt adhuc, vt auri sacra fames cesset, diraq; cupido, illud mā
 rabile in auro est: præter omnia quę virtutem agēdi sunt in natu
 ra nata, quod omnibus tunc opituletur magis & subueniat, quā
 to remotius est & distās magis, nouissimum naturę efficiens & a
 gens mirabile quod quando remittitur maioris est vsus, retētum
 necessitati nulli subueniens proficuum magis quāto remotius, mi
 rabilis auxiliij virtus, eo imo venit auaritia numismata, vt cōfingāt
 circulatia, nō figurę alterius, vt omnes capiāt circulari forma, nu
 mosq; omnia in se continere vt ostentent capaces circulares, ido
 lorū instar crediti, eternitatis figuram diuorumq; cōtinentes cir
 culum, iudicatos Deos mortalium: cupidine quos fatentur habe
 re tales & eternos forma. A Elianus de formica li. 1. c. 23. Sapiētior
 est sapiētioribus A Egyptiis formica & Chaldeis, quę cum digitis
 numerare nesciat, infaustos dies sciuit numerare; obseruareq; &
 custodire: cognoscit tēpora, mutationes præsentit, vt sit signū cer
 tissimum tranquillitatis tēporum, fruges exponere soli nouit exic
 centur vt humefactę prius (patet supra.) Tum et Stellio sapiētior
 sapiētibus est eo loci de quo. c. sequenti. Sunt venenosa & viri
 lenta formicę natura, quibus morsus est debilior reliquis, at ma
 ius venenum, malitia, & virus, quę cor frumenti erodere tentāt, se
 mel aggressa caulem & stirpem, quę cū nō possint exedere, cor a
 grediuntur medullāq; frugum & cum neq; in hæc possunt, triticū
 remittentes, aliis frugibus visitant, tumida, flatuosa, turgida vi
 rulento humore plena flatuoso, quę cognoscuntur inflatio
 ne & turgentia, colore rubro, rubricanti ve corporis crasi
 tie immoderata dicta *Myrmice* gręcis, formicones Latinis. Ag
 grassus est Christi diuinitatem, dæmon, infernus, cor Chri
 sti, granum frumenti, Christum, sic ipse compellar se, Iohannis
 12. c. iis. Amen dico vobis nisi granum frumenti cadens in terram
 mortū fuerit, ipsum solum manet, si autē mortū fuerit, multum
 fructum

fructum affert; spicam enim corporis mistici produxit, mortuum
 granum Christus, omnes resurgimus cum illo, in quo sic oportuit
 Christum pati & mori. alius solus perstitisset, quo ibidem di
 citur: hoc autem dixit significās qua morte esset moriturus. Mor
 te scilicet, qua in alto virgę crucis, spicam afferret fructus om
 nium. Cor huius grani impetentia cum moribus lacerare non
 possent, medullamque diuinitatis, tunicam & tegumentum dila
 cerarunt corticem erosserunt, corpus humanitatem, caule inta
 cto potentia & miraculorum, quo germinabat & in cælum ibat,
 quibus relictis, impotentiam propriam falsa, non frumentum, fru
 gum imo aliarum semina expetere, quibus alerentur, non spica
 Christi grana, non iustos, non triticum, hordeum imo irrationa
 les bestias brutosque homines. Adfuit granum hoc in præsepio
 expositum mortalibus Christusque ipse triticum, vt eo inuitarē
 tur allicerenturque homines, cum mores bestiarum tunc gererēt
 tales enim erant ante Christi aduentum, & ad præsepium cum cō
 fluerent bestiarum instar, præsepiaque sollicitarent concupiscen
 tia propria, ibi legibus & institutis granum salutis, cibumque sa
 lubre, panem Angelorum vt inuenirent, visceribus Virginis Dei
 parę depuratum, subactum spiritu Deo, secundo Patris intellectu
 excullum, coctum charitate spiritus igne. Cum ergo granum hoc
 exedere nequiuissent, rodere lacerare ve caulem eius, abditū ad
 huc in cauernis mortis & inferni contentum, polullauit propria
 virtute, ascenditq; in cælum ille qui descendit ad inferos in tri
 duo, in terrę cauernis & mortis regione obtentus, in inferno &
 sepulchro, erexit se. Hoc tanto alimento destitutis ijs venenosis
 formicis, quę proprio veneno dentes sic inficiunt proprios & la
 cerant vt decidant fluantq; virulagine summa corrupti consisten
 tes iis minus obcruris malitiam, granum vt comminucere nō pos
 sint conterere ve, vt panem conformare eo attrito tritico Chri
 sto passionis tormentis non valeant, quod possunt reliquę pusill
 le & minores, hocq; possunt terere granum & atterere, attritus
 est propter scelera nostra Isaię. 53. contritione ergo attritum gra
 num hoc lachrymis eformemus vt in nos, panis supersubstātia
 lis veniat Angelorum. Formicaleon aut Myrmecoleo de quo
 Iob. c. 4. sit mētis, vt exponunt septuaginta, & si Hieronymus Ty
 gridem legat, aptissimum est Hypocritis Hieroliphicum, qui se
 puluere abdit penitentia ficta, vt gliscat simplices formicas, one

ra gestantes debitumque alimentum lingua facili exporrecta ver-
sali, oreque volubili hianti, domicilium proprium dum subire
machinantur quietemque sibi accersire, dolo simulata lingua de-
cipiuntur ore vastanti, mors ut sequatur excidiumque, hoc vero
quando non via recta itant formicis accidunt, si a petra recedant
Christo, viaque trita & expedita, cum per lapides iter faciant cō-
tinuo, vel longe a puluere saluum, cum illo ut diximus sumergan-
tur, quo minus possint inniti motui, inconstanti puluere in quo
occulitur Myrmecoleon, ea enim sic quæ cedunt sine periculo
iter perficiunt, reliquæ etiā si propriis officiis occupentur & de-
bitis, in os incidunt Myrmecoleonis, quod non sequantur maio-
res & ductores, discedant imo & declinēt a via, se ipsos prosequē-
tes, non ducentes non rectores, est ea obediētis vis, ut qui ab hac
discedunt etiam si gestent onera religionis regulasque, si ductui
maiorum non acquiescant, & ut ordinantur ab illis non cedant,
adhuc granum asportantes, vbi requiem præmiumque sibi polli-
cebantur, in dæmonis incidant Formicoleonisq; fauces, quæ
proprii domicilii figuram simulare representabāt & formam, ca-
uernamque propriam ore dehiscenti & aperto voraci.

De Stellione.

CAPVT VI.

21 **D**e Eutici. c. n. hæc. Mygale, & Chamæleon, & Stellio &
lacerta, & Talpa, omnia hæc immunda sunt. Prouerbio-
rum vero. 30. citato hæc. Stellio manibus nititur, & mo-
ratur in ædibus Regis. vbi postquam tria minima sapiē-
tissima numerauerat spiritus. Deus quartum nectit, & post For-
micam Lepusculum & Locustam, enumerat Stellionem: qui cum
sit reptilis natura locisque adductis cum formica enumeretur,
merito post ipsam ordine venit. Stellio latinis, quod maculis stel-
lis persimilibus, tergora euariet versicoloribus vocitatur, græcis.
γαλεοτες, galeotes: vulgo, Tarantula: hic rōre vescitur, & ara-
neis animantibus cutem quotannis exuit, deuorat exutam, inui-
dens homini, comitialis morbi remedium generosum & pergran-
de præferens, cuius morsus non raro hominē interemit. Abiit-
que ideo nomen Stellionis in maledictū, quod tanto priuet mor-
talis.

tales dono, in eos qui liuore & odio proficua aliis sibi inutilia re-
tinent avari stelliones dicti ideo iactatum, dicitur vero, a γαλεο
galeo, idest lasciuio quod sit salacissimum animans, ex Græco
Ὠταοτα, seu auris quod accerrimi auditus sit, quasi lasciuies au-
ditus, auris vel lasciuia, hij non differunt ab iis quæ vulgus Hispa-
no idiomate, Salamanquesas vocitat, & si nostri sint veneno re-
missiores, aliarum regionum Stellionibus. Sunt græcis alii dicti
ασκαλωτες Ascalabotes & Ascalabus ασκαλαβους Stelliones
transmarini Plinii: videre est li. 30. c. 18. forma diuersi fatis a Stel-
lionibus dictis, figuram enim phalangiorum Aranei retinent, va-
riegati stellis, puncturisque aliquibus, quos vocant Itali frequen-
tius Tarantulas veneni atrocissimi ab ασκαλος ascalos græcis
circulus latinis, & λοβος lobos, idest infirma auricula, quasi cir-
culus infirmæ auriculæ quod circulo agatur dum audire tentat,
contra ac reliqua serpentia, quæ caput erigunt, ut melius sonos
suscipiāt factos vocesque editas: e tū quod auditorii meatus sint
illis omnino circulares, ideo ascalobos græcis appellari consue-
bere: tum κολοτες Colotes, detruncatus nobis, quod formæ sint
quasi decurtatæ, non ad proportionem porrectæ, primo corpore
ampli protensi, secundo breues & discissi natura lentiginiosi, stri-
dorisque acerbi, in cauernulis dehiscentis terræ æstibus inhabi-
tans, olim Italiæ incognitus, nunc qui in Apulia frequens visitur
Scorpionibus adeo contrarius ut ab eis visus pauore & obstupo-
rem concipiant, Plinius lib. 30. c. 18. Aristoteles. 8. de historia ani-
malium. c. 16. vbi de quadrupedibus animantibus sermonem iniit
sic de Stellione scripsit. Vere & autumno, quando ingrediuntur
cauernas & egrediuntur, animantia mollis cutis senectam exuūt
ut patet exemplo Stellionis, lacerti & viperæ, quæ primo ab oculo
nudantur, ut videantur obocæcari eo tempore huius rei igna-
ris, oculosque deponere hæc animantia, imo a capite cū exui in-
cipiant, spatio vnus diei & noctis integre nudantur & capit. 15.
sic. Stellio mensibus quatuor frigidissimis latet, nec per id tem-
pus alimento vitur libro. 4. c. 6. Fœminæ in genere Stellionum
maiores fortioresque sunt maribus, in pedestribus enim sangui-
neis viuiparis mares fortiores maiores longioris vitæ, at in pede-
stribus sanguineis ouiparis, aut vermiparis, idest quæ vermē pa-
riūt, aut in nō pedestribus sed apedibus, ouiparis aut vermiparis

femine & femelle maribus maiores, solū enim mulorū genus in pe-
 describ^o sanguineis viuiparis, maius est femellarū maioreſq; multo-
 mula ſceminæ matibus. Stellio ergo sanguineus est, pedestris, oui-
 parus oua excubat figura colere ſubſtantia talia pedestris quadru-
 pes. 6. de historia c. 7. magnam ſtellionis & aranei pugnam narrat
 Aristoteles, inimicitiamque maximam & antipathiam iis adelle
 promulgat; ſtelliones tum & araneas vorare duello facto recen-
 ſet, & victores euadere. Plinius li. 11. c. 26. Chamæleonum Stellio-
 nes quodammodo naturam habent, rore tantum viuentes & ara-
 neis, Cicadę inſtar, illis vita ſimilis, cantus & ſtridor, perpetuo ſtri-
 dent dentibus acerbeque intonant, qualiter Cicadis inest concē-
 tus, ſunt cantu illorum æmulatrices, victus vero inſtituto Chamæ-
 leonum, hos Stelliones vocari diximus, quod tergoſte ſtellis varie-
 gata retineant. Verrius apud feſtum, quod virus ſtillent ore fræ-
 quenter ſtelliones dici ſuſtinet li. 11. c. 25. Plinius inimicitiam repu-
 gnantiam maximam adelle ſcorpionibus & ſtellionibus edocuit.
 Scorpiones oleo ſtrixi iſtibus ſtellionum ſunt maximo remedio,
 & contra ſtelliones ſcorpionibus, & cum ſcorpiones ſolum ani-
 mantia iciant ſanguinea (-c. de ſcorpione infra,) ſtelliones qui la-
 certis aſſimulantur non petunt, quod pauciſſimi ſanguinis ſunt
 torporem imo & pauorem eis incutiunt & inferunt grandem, vo-
 catur etiam lacertula ſtellio, quod lacertæ ſit omnino ſimilis, præ-
 terquam magnitudine veneno & caudę amplitudine quæ ſtelio-
 nibus inſunt, ſtellisque cutem euariantibus: adſunt & nobis, cū
 cauda oblonga ſine viru & ſtellis vulgares lacertulæ, tantum ma-
 gnitudine variantes a lacertis, picturaque macularum, coloris ve-
 neti & cinericij, lacertis varia nimis coloribus variegata, cauda
 que longitudinis productæ nimis lacertulis iis quæ inest, lagar-
 tijas vulgo, dentibus ultra non pectinis modo nec cauis vt
 lacertis adſtant, quorum recipiuntur quidam in quodã, ſolidos
 imo omnes coniunctos ſerratos exertos. Stellionem vocauit Dia-
 ſcorides li. 2. c. 58. ſerpem chalcidicam: ſerpentes quosdam nos
 eſſe hoc nomine inſignitos monſtrauimus ſupra ſeps, quod ex-
 dat morſu & veneno carnes putrefaciat *σείω* ſeps, græcis putre-
 facere eſt: Chalcidica quod lineis coloris Chalcitis aris ſcilicet
 lucentis cupri, elaceant tergoſte, eſt Chalcitis lapis ex quo æs tra-
 hitur igne. vocatur ſtellio Hiſpanis Salamanqueſa: latine enim ſa-
 lamandra alia eſt, ſpeciesq; lacerti c. de lacerto infra, quę eſt apud

AETIUM

AETIUM ſeps Chalcidica, ſerpens ſine pedibus quam ſerpentē cō-
 ſtituimus antea diuerſam a ſepe chalcidica Diaſcoridis, hæc enim
 pedestris eſt. Stellio eſt Salamanqueſa Hiſpanis Italis & Hiſpanis
 tarantula, & ſi tarantula venenosa nimis natura & foetida, putre-
 facientis exedentisq;, Italiae communior aranea ſit, phalangij ara-
 nei ſpecies: morſus venenofus plus minus vè, vt venenosa omnia
 & deleteria pro regione & aliis, chlimate cœli ſtatu tēpore alimē-
 to vt euariāt. Plinius li. 30. c. 6. de ſtellione lacertulo hæc. Stellio
 tranſmarinus, capite ablato & inſtinitis, decoctus in vino cū pa-
 paueris nigri denarij pondere dimidio eo ſucco, bibitur ad lūbo-
 rum dolores hoſq; eoſdem veſci amputatis capite & cauda, exen-
 teratiſq; viſceribus & ſpinis, oſſiculisq; contra epilepſiam, deco-
 ctis oleo & ſale cum anetho more anguium, noſtri vero tāta ſunt
 malitiæ, vt caſu cibus permiſti integros populos vaſtauerint circa
 Cōplutum Hiſpaniæ contigit, caſu quodã in ollā delapſo, vbi cō-
 munis parabatur cibus, in ſponſalibus cuiuſdã viri nobilis, loco
 Villamalea populum integrū depopulari. Antiquitus Italis inco-
 gnitus Stellio venenofus morſu, aliquibusq; regionibus, vt Arist.
 refert. 9. de historia c. 29. & ſi notiffimus aliis apuliae & præcipue
 Neapoli, qui etſi ſtellionem tarantulam vocent lacertæ per ſimile
 non minus tarantulam cōpellant araneum phalangij ſpeciē infra
 c. de araneo. in Sicilia innocuus eſt ſtellio lacerta cōmunis noſter
 locisq; aliis. Indicis lacertulis ſtellionibusq; tranſmarinis vtimur,
 & ſi alijs phalangio ſimilib⁹, nuliſi poſſimus vii, nec indicis tamē
 nec alijs lentiginofis & acerbi ſtridoris: veſcimur impunē paratis
 modo dicto aliis aneto oleo & ſale incoctis vt de viperis dictum
 eſt, ſi in vinum incidit aut ſuſocetur, vinum ebibitum ſtellione
 imparato prius modo dicto, faciem refert puſtulis maculisq; vni-
 diq; Plinius li. 28. c. 4. vbi hæc continentur. Scorpio tritus ſtelio
 num veneno aduerſatur, ſit enim & e ſtellionibus, malum medica-
 mentum, nam cum immorruus eſt vino, faciem eorum qui bibe-
 rint lentigine obducit, ob hoc in vnguento necat eum, qui de ho-
 neſtare & ſadare aliorum facies parant, inſidiantes pellicum for-
 mæ. remedium eſt, oui luteum & mel ac nitrum illinira faciei: fel
 ſtellionum (nectit) tritū in aqua, muſtellas cōgregare dicitur. hinc
 Tertulianus apprime dixit de cibus Iudaorū: qui carnē ſtellionis
 comedit & maculas execratur, prædā de aliena morte querit. Vo-
 cat facultates alterius ſanguinemq; ſuggit mortem obans, & exe-

c 5

cratur

cratur maculas vitij & flagitij commissi, ac si dolo deceptus esset & illusus, cum nil certius quam ingesto stellione macularum erupcio inparato illo & venenato, sic quaritur miratur ac si nesciret noxas suscepti virus & fœditatem. Hinc dixere consulti stellionata crimina, quæ fraude & dolo variegata quasi, committuntur, fucata variis coloribus & captionibus, simulato veneno & malitia, vt stelliones comprant & recondunt, stelliferi & variegati cælestes quasi, quorum veritas est iure propria hominum, quorum minimum quando vafrities & cautella detegitur est pœna arbitraria, maculas vitij non timet, cum veniant necessario, eo manso, & præda habita morte alterius, maculavitium peccatumque contra hatur. Teophrastus in fragmento de animalium inuidia. Stelliones sanguinum modo senectutem exuunt eamque protinus deuorant, arripientes morbo comitiali remedium maius totius naturæ, quod est senecta stellionis. Eisdem mortiferos alit græcia, innoxios Sicilia. Idem Plinius li. 8. c. 31. Aelianus li. 3. c. 16. Stellio si mul atque senectutem hybernam exuit, eam vorans consumit, ob inuidiam ex qua laborat aduersus hominem, quod suam tunicâ plane sciat cõtra comitiales morbos plurimum valere. Aris. idem locis adductis. Galenus. 3. de compositione per locos. Cuius & oleo frictum caput, cum vitice pari pondere, instillatis auribus præsentaneum esse remedium ad aurium sonos, tinnitus susurros sibi losque enuntiat, & de theriaca ad Pisonem c. 9. Multa sunt quæ solum inspecta vim suam ostendunt, vt stellio quem si scorpiones intueantur, immobiles & demum emortui redduntur. 3. de vsu partium c. 3. sic. Alia enim animalia quædam magis alia minus at ramentum omnia sunt prona, & modo gradiuntur simillimo infantibus, qui serpunt manibus. Stelliones quidem & lacerti, & omnia animalia quæcumque sunt breuium crurum, prorsus sunt prona, contingit enim ipsorum venter terram semper, & iis amplius adhuc serpentes. Plinius li. 30. c. 8. Hydrocelicis Stelliones mire prodelle tradunt, capite pedibus intraneisq; demptis, reliquum corpus innastratum, in cibo id sæpius datur sicut ad vrinæ incontinentiam li. eodem. 30. c. 15. Mirum & de Stellionis cinere est, linamentum inuolutum in sinistra manu venerem stimulare, si vero transferatur ad dextram inhibere li. 29. c. 6. auulsos pilos iterum non renasci docet quorum Stellionis liquore parte illinita. Auicenna libro. 4. fen. 6. tractatu 2. capite. 5. Caro Stellionis mortificat sensus,

sensus, eius qui edit vescitur ve eadem, si vero in vinum decedat replet illud veneno, quo euomunt, qui ebiberint & acerrimo dolore ventriculi infestantur. Veneno cuius intubum aduersari refert li. 2. tract. 2. c. 30. A Etius idem lib. 1. sermone. 1. Paulus li. 5. c. 10. Vbi sesamum tritum, cataplasmatibus modo morfui applicitum, summe laudat, quod & mansum extollit, contra tristitiam quam morfui infert, quo Hispanis dicitur sesamum, vulgo alegria est frigidus & humidus natura stellio frigidus. 4. gradu. 3. humidus, frigore nimio pilos renasci prohibet, (supra) torporem inducit immobilitatem, sensum aufert, non secus ac narcotica stupefacientia quæ dicta medicamina græcis, frigida. 4. gradu. Vocat hunc Nicander in theriacis (vt diximus) A scalobos & A scalobum iis. Sunt vbi (per tenuis quæquam sit) vulnera fræua. A scalabi, quodam referunt quem mytha creavit. Ex puero alma Ceres, postquæ mutasset Abantem. Callicorum ad puteum, Calei per compita quando. Ipsa vetusta deam Metanira excepit amicè. fabula hæc originem Stellionis amplificat. Fertur Cererè mæstam curas vt solueret. Cæleum puerum, filium cum educasset, educatumque adoptasset, hunc cum vellet immortalem efficere per vices in ignem, & aquam coniecisse, vt vtriusque asuerus dissolueretur nullo, sic Plato in thimeo ossa facta fuisse igne & aqua insolubilia a nature rectore tenet, hic furim sublatus antequam opus absolueretur, immortalitatem assequi non potuit peritissimus tamen in satione frugum euasit, qui tanti beneficij memoris, Cæleri quotidie gratias referebat in locis maxime hospitalitati cõmodis. quæ cõpiradi ebatur iuxta puteum Callicorum, vbi recepta hospitio Cæres a Metanira Calei clietula, cuius erat filius Abates, irrita illa dehonestataq; dictariis quæ in deã protecit temere puer interim quod sacra celebrabat, indignata Dea, super eum quod ex crate e supererat etudit libamen, vt vndiq; maculis inspergeretur, stellarum stematibus cõtra Deos stellarum rectores, vt peccasse cognosceretur, maculis refertus tergibus præcipue, quæ parte tergiverteretur Dea esugiens, vt hinc in Stellioné abierit dicax iuuenis, male hospitium tate Dex ferens, idem refert Ouidius in Metamorphosi. Cõbit os illi maculas, apruq; colori. Nomẽ habet variis stellatus corpore guttis. In qua breuem formam, ne sit vis magna nocendi. Contrahitur paruaque minor mensa lacerta est. refert Megasthenes li. 7. c. 10. Chlytarchus li. 10. c. 70. Agatarchides li. 9. c. 17. Diodo. li. 4. c. 9. Stel.

c. 9. Stellionem Hieroglyphicum temperantiæ exitisse antiquis. Aegyptiorum literis, sacrisque eorum monumentis, quod in fenestrarum rimulis in præsepibusque, & ædium fissuris sine cibo transigat multo tempore, imo occultus in præsepio & secretus, a sinu speret pabulum samere dum tentat, cum quo summâ habet inimicitiam, cuius subit nares impeditq; vt ne comedat nec respiret, cibos imo fugiat & exhorreat, quem in circulum agitrat & mouere facit in gyrum, vsque dum concidit vertigine a se, vt cum a cibo arceat famelicum & vorax animans, ipseque Stellio impransus & ieiunus, tantopere in ediam ferat minime gulæ deditus, merito Aegyptijs temperantiam significaret.

De Stellionis immunditia reiprue deformi sensu historico.

CAPVT VII.

ST illa Stellionis conditio & natura, vt salem veneno inficere tentet super naturæ reliqua, viru plenus dū veneni onus deponere tentat grauat & anxius, quæ cum degustat eructat cruorem illico super illo, eoque pristinæ saluti reuocatur salis infectione: hinc alliorum crinibus, sales arcemus, tanti veneni gnari & conscij, alia enim maxime vident & fugiunt odore graui, & quod præter modum furiant eorundem olfactu, halitibus spirantibus tractis igneis, calore nimio veneno æstuanti præcordiis perustis: est sal ille venenatus omnino deleterius letalis, cum tamen sal sit, est omnino perniciosus vbi eructabit Stellio. Stridet hoc animans dentibus, Cicadæ; stelliones vesperiliones, que strident, accerbe nimis, quibus molestissimum inferunt nobis sensum ingratum & quasi acerua accida, si degustaremus, sic dentibus efficiunt sono illo facto & stridore. Planissimo est capite stellio, vltra modum plano, manibus innititur motu, & cum sit quadrupes, contra ac animantia omnia quadrupeda non posterioribus instat, anterioribus imo insistit, vt reliqua moueat, ex ea enim parte salit contrahitur, eius innixu ducit reliqua trahitq; secū: prius enim manus mouet, quibus sistit incessui, iis cedit prius, ingreditur iis, ducat vt reliqua. Manus

imo

imo quæ quinque digitorum sunt, rationalium instat & simia, peruerfas obtinet retrouersasque, vt motus dum manus exercit speretur, si manus solum contempleris retrouersus, non anteuersus iturum, vt in quod non speratur motus, in illud ear: firmatur manibus versis motu, hoc animans, contra hac reliqua, vt est videre incessu, pedes imo quasi immobiles reptant & ducuntur, fere immobiles superflui abradentes terram trahuntur, vt quasi non moueantur, iis tamen retinet & apprehendit tenaciter, iis firmiter tenet arripit furripitque, manibus secura pollicentibus compressiui ineptis & captui, è quibus noxæ nil expectatur; pedes imo fallaces, qui motui inferuire tenebantur vice manuum succedunt rapinam exercent, vt manus sint illi pedes quibus innititur motu, & pedes manus quibus arripit prædam. Et cum sit talis: naturæ peruersæ & infamis callidæ & subdolæ, cum gradiatur manibus fraudolenter & captiose, cum iniuria & rapina proximi, motus præposteri & vitiosi, in ædibus regis moratur. Vbi adest iustitia iusque dicitur, moderatio reipublicæ & regimen lex ius institutio regio iure debita, in domo regis viuunt: cum incedat manibus, astutia & dolo, fraude & malitia veneno plenus, vt viuunt moranturque in ædibus prætorum & regum corrupti iudices & peccati, qui manibus gradiuntur, obscenis immundis peruersis, ostentantes iustitiam, bonique communis curam & tutelam; pedibus tamen corruptis ministris, rapinâ dolo furra exercent, in domibus regis adhuc, vbi iustitia æquitas, sed sibi astruxere, hic stelliones habitant, manibus incedentes arripientes pedibus ministris; hic morantur, hic salem, sapientiamque veneno inficiunt leges iura, hic fraudes rapinæ: hinc dixit Spiritus Deus eo loci, Stellio manibus nititur, & moratur in ædibus Regis, veneno sapientiam infestat & salem, domus eius in qua inhabitat, vt inficiunt plurimi qui manibus, ordineque præpostero, brachiis imo favore negotiis motu peruerso Stellionis, in domos regum irrepserit operibus & manibus vitiosis velocibus ad effundendum sanguinem proximi, Consiliiari & ministri, salem regumque sapientiam iustitiam inficientes veneno & malitia, sibi innitentes non reipublicæ bono, aut æquitati. Ad literam, Stellio minimus mole, reptans manibus, motus imbecilli & debilis tardi deformis magnificas superbas, altasque Regum ædes & mania subit, excelsas arbores rectaque sublimia, altiora petit, humili natus stirpe terraque visceribus. Or-

26

bus. Ortus imo Stellio profundioribus locis obscurioribus ignobilioribus, altiora inuilit clariora, nobiliora addit industria, & prudentia, in ædibus Regis moratur, minimus hic & paruulus, magnates vero & seculi heroes superbi & elati animo, humilia ignobilia obscœna incolunt loca terra & obscura, nō Regis eides vt quæ saltim de mensa illius decidunt micis suscipiāt, vt faciūt Stelliones, non in domo Dei viuunt magnates superbi tumidi, paruuli imo minimi reptiles, hominum iuditio obscuri, motusq; præposteri Stelliones minimi celestes nobiles illustres, conuiuæ Dei suis expensis alti & nutriti, mensæque eius micis educati, iustitie & æquitatis, quæ de mensa Dei impertiuntur nobis, de Verbo Christo in qua saturatur mensa Pater, & sibi bene complacuit in filio dilecto spiritu, Matthæi. 17. cap. Prouerbiorum. 1. capite. Parabolæ Salomonis filij Dauid Regis Israel, ad sciendam sapiētiam & disciplinam, ad intelligenda verba prudentiæ, & suscipiendam eruditionem, iustitiam, & iudicium, & æquitatem, vt de tur paruulis asturia. Habitant ergo in domo Dauid Stelliones ij paruuli & si reptent humiles, si ex Deo ediscant, micisque eius alantur, facti paruuli reptantes, si efficiamini sicut paruulus iste, intrabitis in regnum celorum, & in ædibus regis commorabimini Stelliferi vagique Stelliones celestes eo loci dicitur, Psalmo 83. Beati qui habitant in domo tua, in seculum seculi laudabunt te. dicitur Psalmo. 35. Inebriabuntur, vt extra se sint, & inte viuāt quoniam apud te est fons vite: Psal. 114. Custodiens paruulos Dominus humiliatus sum & liberauit me. Quo dixit nisi efficiamini sicut paruulus iste, idest humiles Matthæi. 18. Cum ergo hæc sit Dei conditio paruulos tueri, & humiles, humiliatus sum, inquit, propheta regius, & liberauit me. Factus Stellio paruulus domum Regis habitauit, ideo insignitus est Stellio veste cœlesti, stellis variegata, quam non videt, videre ve potest nisi caput retro conuertat posteriora versus, relictis ijs versus quæ mouebatur desistens a motu præsentium posteriora sperans, vertit enim caput retro, illudque proijcit, ad posteriora facile, more prudentissimorum serpentium, vt capite. 2. 1. lib. monstrauimus, si enim desistat ab ijs quibus trahebatur, posterioraque contēpletur mortē, auersus ab ijs omnibus quæ ipsum alliciebant ad se, cœlum videbit stellarū in ædibusque Regis morabitur, ijs ergo instruimur quatuor minimis terræ sapiētioribus sapiētibus. Locus alter Leuit. c. 11. Vbi Stellio.

Stellionem vocat immundum, semper mihi visus est difficilis eo quod quæ sint mūda quæ immunda, in natura sit difficile inuenire, vt literalis scripturæ sensus elidatur, spiritualis imo allegoricus, tropologicus, & anagogicus, quæ enim munda sunt, quæ immunda, & an sint immunda natura & secundū essentiā propriā, an solum figuratiue & morali sensu immunda dicantur: immundū enim, & succidū illud diximus supra, quod succo abundat viscido & tenaci excrementitio, præcipue si putrido & fetido, a succo enim succidū vocatur, hinc aquæ & si humidissima aerq; nō sunt succida, pura imo quod nō solū, non hæreāt, labascant imo & quæ impinguntur abluant & secum ferāt, aer vero exiccer absumatque exhalationes motu ad extra concitato, diuaporatione excitata efluii humidi exhalantis, ventus siccus natura iudem, quo manibus exhorrescimus talia pertingere succosa putrida viscida & hærentia, ne hæreant ijs quibus os attigimus, ne interna nostra contingant & conspurcent, hinc talia succida, minus iudicamus perusta in pollinemque redacta, quod absumpto humore asigantur minus, & quod sicca putrida nō sint, humore exoluta, quo assumpto putrere desiere & vsta incineresq; redacta superferuntiam puluis & pollen, cum sit putredo docuit Aristoteles 4. meteororū. c. 2. corruptio caloris natiui, in humido facta: qui quanto plus exoluitur minus res putrent, hinc aloesicissima aromatis ealce paramus cadauera, vt putredinis sint immunia, & carnes sale referuamus sicco salis siccitate vt alleruentur, dicuntur immunda succosa primo, quibus si fetor adit propria miscella aut graueolentia succidiora vocamus, fetor enim omnis putredinis effectus & signum est, at non solum aliquibus enim statu naturali fetere inest sine putrore, aut si soli accidat, graueolentia plurimis se se ipsis ante corruptionem adest, si vltra putredo omnino immunda, quæ & fetent proprie, & si plurima putreant quæ succida nō sunt natura, vt vinū metalla lapides & sicca alia vel quæ in formā aquæ degenerāt, vt vinū putre acetū est, & si lac immundū sit putridū, tãta intensione facta putredinis, vinū putrefcit, dum est vere acetum, tum liquores alii, dū degenerāt in mucosos viscidos vocamus immundos, multa vero immūda quæ nō sunt sibi formali spurcitia talia, aliis effectiue sunt succida terra & obscœna, quæ vel succo mucoso possunt pellucere, vel causare similes succos spurcos & viscidos, quo est magis, minusque in hoc genere.

genere immunditiae, secundum quod has subeunt leges plus minus uè illa de corporea impuritate sermonem texentes. Spiritalis enim, metaphora ad hanc dicitur, sunt plurima succida ut causa immunditiae corporeae dicta, quaedam se ipsis spurca in se talia forma inherenti, nec sufficit corpora affectent morbis nec quod inferant adhuc mortem ut inferunt multa ut sint succida talia, nisi faste darent eo modo ut succos causent vitiosos & crassos viscosos, vel putrescere alios animantis generes faciant eo ritu, uel se ipsis inquinent contactu inhesionem, haec uel efficere possint, ut spurca dicantur: hinc sunt immunda hominibus animantibusque omnibus, propria excrementa, nullum est enim quod excrementa propria uere talia suscipiat iterum expulsa semel, cum non possint subire rationem alimenti, eidem animanti excreuit ideo quod inepta coctioni uera excrementa, & si cruda reiecta suscipiat quaedam copia grauata recipiantque iterum non excrementa tamen substantia alimentum de Dracone diximus. Sunt uero immunda excrementa animantibus plantis & reliquis, quod putrescant retenta illico, quo fuerent omnia, his ergo dicuntur immunda talia natura ipsa propriaque ratione, glutinosa viscida excrementitia natura, & si aliis alia succida sint, ob auersionem nauseamque, ventriculi obditiuè peculiare cum iisdem & innatum horrorem & si non absolute, suntque haec quae dicuntur succida his modis variis, succida dicta in scriptura sacra, quae rebus ipsis naturae significat mores, ut fuerit impositae ad significandum, nam etiam si Aegyptii & alii rebus multa significarint figuris Iconibus aliisque aliis rebus mores edocuerint, non est illud, rebus factis, impositisque ad significandum, imo acceptis ut significarent: solus autor naturae ut solus autor uocum, res imponit, ut notent & signent alia, reliqui accipiunt. Quo in scriptura sacra solum, sunt res impositae ad significandum, significatio uero, & ut fert petitque natura eorundem, reliquis uel ab his accipiunt uel non res imponunt non ex se in id ordinatas ex ipsis imo impositoribus, uel non signant aliquid, uocum enim inueniunt, & autor, ponit uoces ad significandum, & rerum autor res, cum significatio ex intentione procedat eius qui imponit, imponat uero qui ex instituto constituit ea inesse, non temere aut casu, aut hominum conuentione & pacto, ob rerum proprietates, non impositas ex se in id significandum sed illis, hinc uenosa solum sunt succida, quae succum habent glutinosum viscidum, ut

dum, ut reptilia terrestria, sunt enim uenosa plurima, quae non sunt immunda, ut cicuta napelos Arsenicum argentum uiuum, & alia, mineralia & plantae, inter animalia Cantharides, pytiocapi, brupestes alia, inter aquae reptilia sunt immunda plurima, ut quibus deficiunt squamae & pinulae, & quae uenenum habent succosa. Stellio non manibus incedit, reptatque, has imo trahit reptando, super manusque graditur non manibus, Carpis manuum, mucronibusque innititur brachiorum ut manus uehantur & trahantur reptu per terram illisque non stet, ut diximus motu: operibus enim & factis, manibusque innitendum motu est in via nostrae peregrinationis opera enim illorum sequuntur illos Apocalypsis. 14. capite, non brachiis fauorum & fautorum patrociniis, manibus inquam non brachiis, ut Stellio imo cauernam astruit orientem uersus, qui antequam progrediatur extra, Solis lumine se se examinat perpolit lingit, detergit lambit, Christicola se se circumspectat inspeccet exornet ad Solis iustitiae radios, ad precepta & consilia, ut incedat feliciter, orientemque Christi inspeccet quo regeneretur & reformetur nouo Solis ortu, renatusque felix incedat. Prouerbiorum. 30. dicitur Stelliones manibus inniti in motu: hoc ut contra posteriora distinguitur dictum intelligitur, non enim ultimis non pedibus, anterioribus imo incedit post motum, ut his postea quietis retrahat posteriora, contra ac animantia omnia mouentur, quae posteriora firmat prius ut anteriora amoueat, posterioribusque motus robur & vim obtinent, at Stellio ante, uires motus & ennixus possidet, est illi robur, ad latera in mucronibus brachiorum, quo manibus innititur, manibus mucronibus qui manibus computantur simul, uocamus enim quadrupedum brachia, manus anteriora scilicet tota, non manus solum a carpo ad unguis, imo totum porrectum illud, quod ab omoplata ad unguis est, uel ab armis ad unguis uel carpos & manus simul amplectentes, dum manibus incedere hoc dicitur Prouerbiorum non distinguit manus a carpis partibus manuum, quo manibus dixit gradiri spiritus Deus illum mucronibus scilicet earum, ut illis liberis & solutis opere, in reptu arripit praedam, & si praecipue pedibus rapiat retineatque ille, carpos cum manibus numerat Galenus. 1. de usu partium. c. 6. Hypocrates. 2. de articulis, Aristoteles. Plinius passim alii & alii, manibus inniti motu dicitur, ut eo loci aptissime sapietia summa incedere

tedere immundum animans, imo hoc notatur ijs quod nitatur manibus, vt c. 30. Prouerbiorum patet ille, qui non manibus distinctis confusis imo manibus, mucronibus carpis graditur non operibus manibusq; rite deceterq; factis & institutis rebus, imo quouis modo factis peruerse & auerse a lege & rationis regula fauorum brachiis mucronibus, qui & cum brachiis & manibus utpote in medio existentibus connumerantur varie, locis supra allatis est videre, quorū sunt ossa octo inter radium brachij os dictum & manum spondilia & ossa, est ibi videre & alibi, conuerso ad creaturas & commutabile bonum, ab honesto auerso, non manibus quibus concinne operamur, mucronibus imo ad agendum ineptis & torpidis, sedati motus & deformis causa. Sunt ergo immundi Stelliones Lacerti Chameleontes Cocrodilli, & alia omnia quæ super manus incedunt versis ad latera manibus, vt & similia, & alia, Leuitici. 11. vt est videre. Tum Mygale musq; araneus muresq; omnes super manus gradientes, primo natura viscosa fetida putrescentis mucore plena, vt & reptilia omnia mucilagionibus abundantia, in se spurca omnia hæc natura primo, & alia potentia spurcare, cum se ipsis, tum similia generare valentia, tum & figura ijs fundata succida, tum quod & talia imposita sint ab autore naturæ rerum, vt exprimât fesus ab spiritu intetos. Quorum occasione quæ munda quæ immunda in scriptis sacris extiterint accingor dicere.

De mundis, immundis que animantibus Scriptura Sacra, sensu literalis, & figurato.

CAPVT VIII.

28

VO erāt immundorū animantiū genera, (Leuit. 11. est videre) immunda essus, & sacrificij immūda spurca vē: quædā succida iudicabātur in alimētum & escam, alia in cultum: omnia enim quæ erāt expiata & mūda ad sacrificium, munda erāt & ad essum animātia: nō contra munda ad essum & munda ad sacrificia cōputabātur: latius enim patet essus quā sacrificium: sacrificium enim Christi erat symbolum; essus vero spiritalis alimēti rationisq; viuendi debita sub lege signum, lex sacrificijs, sacramētis, sacris, obseruātijsque integrabatur que

quo latius patet. Essui immunda iudicabantur omnia quæ succos obscenos tetros putridos possunt progignere tenaces & viscidos. hæc vero vitabantur, cum ut spiritalis munditia obumbraretur, tum vt vitiosis spurcisque succis non disturbarentur mentis actiones, ex corporeis affectibus dispositionibusque subiecti: spurci & infecti, salusque vt cōsisteret (summa Dei benignitas summa que bonitas) quæ omni bono omni ex parte mortalium consulit scimus animam ex corpore inclinari varie, docuit Aristoteles de Physiognomia. c. 1. Galenus lib. integro quod animi mores corporis temperaturam sequantur, Plato. 6. de legibus, Dialogo integro, Spiritus sanctus imo Sapientiæ. 9. c. Corpus quod corrumpitur agrauat animam, & terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem. inquinatum enim corpus inquinat animum, aut inclināt, quo spurcis humoribus abundātes succidis & obscenis, vitiosos experimur irracionales. biliosos, feros, prodigos, agrestes, intra stabiles. auaros, melancholicos, desides, molles, flegmaticos, tardos: quos vero cibus delicatioribus mundis altos sanguineosq; natura noscimus, nobiles, ingenuos, dociles, placidos, liberales, quo Aristoteles. 2. magnorum moralium. c. 6. dixit nobiles virtutibus assuescere facilius obscuris, & plebeis hominibus, conditionesque eorum qui puriori viuunt alimento nobiliores ad virtutem sectandā: alijs alijsque ex corporeo apparatu variare. Hinc vitabātur immunda, cū quod immunditia spiritalis possunt esse occasio ex affectu: sunt multi lasciuī cibi luxuriosi, excā descētes alii, & qui vsum rationis disturbāt impediūt imo omnino: vinolētia docēt, acria salita bulbosa venerea sunt omnia, calida medicamina excādescere faciūt, aliter in passiones subiectum permutātia, hæc & illa, vt trāscāt in affectū cordis, corq; carneum inclinētur saltem, hinc sunt philtora amatoria & alia plurima virtute nature, vim habentia in affectus varios: tum & lege prohibebātur Hebræis quod idolatræ Aegyptij, iis superstitiose vterentur e quibus consortio & communione, plurima superstitiosa susceperāt Hebræi, vt verūq; cultū colerent Dei veri, iudicabant enim hircos oues Tauros Deos Aegyptij, hircos quod iis Dæmō obscenis animātib; vteretur suis vībus. fœdis thecennis parandis & abominationibus permittenti Deo, vt resipiscerēt homines & saperēt admoniti immunditia animantis, vt spurcicia excitati cauerent a Dæmone, quo ferebat, vt sufert modo Hircos subirent

Dæmonas, quos addeunt illi, quod eo lasciuissimo animanti, actus luxuriæ exercent commodius incubi, quibus vetulas alliciant Lammias. Venerabantur oues vtilissimas vitæ mortalium. Tauros benefactores hominû cultu terræ, & quod semiramis illa Babylonix quæ prima fundamêta iecit, cû Tauro coierit, ex quo Minotaurus Labirintij custos venit ille (credidere Agyptij); hæc ergo ipsa Deus iussit offerri sibi sacrificio, hos Deos Agyptiorû, vt hostiæ holocausta expiationes essent Dij mêtiti Agyptiorû, Deo vero, Deos fictitios vt iudicaret verû Deum agnoscêtes, hos quæ non Deos mortalia imo & vana figmenta idolaque fallacia ijs vt ab idolatria arcerêtur, moresque Agyptiorum aufugerêtur ex aquatilibus, terrestribus, volatilibus, quædam prohibita erant hebreis, concessa quædam, non quod essent omnia se ipsis immunda, sed homini aliis scilicet, solum enim corrupta, & quæ corrumpuntur, vt priuatur perfectione deuita infucida sũt, at aliis quæ illis obscæna, & si sibi omnia limpida absoluta & perfectâ bonaque existant. Nam vt inquit Paulus. 1. ad Timotheum. 4. c. Omnis creatura Dei est bona & nil reiciendum ab ea. & Augustinus li. 6. c. 7. cõtra Faustum. Si de porco, & agno requiratur vtrumque natura mundam est quia omnis creatura Dei bona est, at munda sibi, aliis immunda esse quæunt, vt nõ venenosa sibi sunt aliis veneno & excidio. Terrestria animantia, aut sunt reptilia, idest serpentina, vel pedestria, si reptilia aut verè talia apedia, aut reptilia pedestria reptant tamen ob exiguos pedes. Leuitici. 11. sic dicitur, omne quod reptat super terram abominabile erit, nec assumetur in cibum, vbi & pedestria reptilia eodẽ capite vitat vt Lacertos, Chameleones, Stelliones, Cocroditillos, araneos, denique reptilia pedestria, & apedia omnia prohibentur eo loci, quod venenosa sũt, succo viscido plena, viscosa humiditatis, crudæ, indigestæ, vt sunt omnia quæ reptant, quæ immunda vocauit Petrus Actuum citato. 10. capite. Ideo hæc hyeme sine cibo transigunt, sine sensu & motu, apolexia quasi absorpta delata in profundissimum somnum, ea statione immobilia, & alia solum glutinosis succis & viscidis, insitis natura, vt bulbosa omnia cepæ & satirionnes plâta, melopepones & alia, crasso succo natura quæ madêrger minar viuunt circa æquinotiû, nullo alio alimêro ab extra asportato. Galenus docuit. 2. de locis diffuse satis, & quæ crasis succis abundat, feminas hysteriis affectibus afflitas apoplecticosq; viscidum

dum humorum, sine cibo transigere, longissimis interuallis. Sunt hæc ideo immunda obscæna & insalubria animantia, si vnguem habent non diuisam, imo manum diuisam indigitos plures quorum cuilibet vngula vna inest indiuisa & integra, pedestria vero non reptilia, aut habent vngulam diuisam aut fecus, & aut ruminant aut non, vt lepores habent. Leones, rapaciaque animantia etiã si ruminant, non comeditis dicitur eo loci, animalia enim, quæ non diuidunt vngulam & ruminant sunt nimis crassæ substantia, humido viscoso plena immunda, succique viscidi & glutinosi insalubris difficilis superatu, herescentis naturæ obturantis, difficulter cuius excrementa è corpore discedunt, vt inquinetur animans hoc retento mucore, putrescatque constipata substantia, & degeneret in humores terros viscosos obscænos. Sunt enim terrestria illa, subterraneaque loca vda & non perspirata inhabitat, crassum in eis dominatur elementum, & excedit glutinum aquæ & aeri commista terrestris substantia, vt viscoso humido & tenaci viscido & glutinoso solipeda animantia non findant vngulam glutino coalescentem, cum sibi non præparent alimêtum semel & amplius vt parant sibi ruminantia & conficiunt cibos, quibus nutriantur melius, preparatis amplius. Masticatio enim & contritio ciborum, vt decet facta coctionem nutritionemq; iubet, felicitatemque causat vegetationem quibus depuratur melius alimêtum superatur facilius, cedit commodius, excrementa deponuntur seperanturque negotio facili cedente materia præparata & confecta: nec quæ multas fissuras habebant in digitos disiecta in alimentum concessit, quod sint sicca ignea & calida, siccitatis biliosa, absumit enim calor humorem, & siccitas sumit, quo finduntur amplius vt labra dolentis sissa videmus febre ardenti & siti hiulca epiteton dicta discissa vè, ex terrestribus omnes serpentes immundos vocat, tam apedes quam pedestres, tam duorum, quam pedum quatuor, multorum imo, multipeda quadrupeda, & vipeda dicta reptantia numero pedum. Ex gresibilibus terrestribus ad esum mundis, quæ & ruminabant & vngulam disciebant, ad sacrificia solum assumebantur significatu vituli, hirci, oues, sunt hæc nutrimento munda nimis facilis commutationis, præcipue ea regione sicca & calida, herbis salubribus copiosa & abundans, tum & eorum copia facilis in palestina, vitulus ferox superbus, mactatione & iugulatu, superbix recisionem designabat. Mors hirci pa-

tionum cohibitionem & fronationem, luxuriæ præcipue & gula, quod sit lascivum edacissimumque animans, iisque duobus animantia cuncta, rixentur & contendant, ob bonum individui priuatumque gula, luxuria, & veneri ob sobolem ob commune bonum & speciem, dixit Aristoteles. 1. de partibus, c. 6. quod sint maiores ex passionibus appetitus aliis omnibus, hominibus & bestiis: hinc Hircum immolabant. Violentiæ extitit Icon Hircus & inglubiei dixit Ouidius. Rode caper vites tamen hinc cum stabis ad aras. Intua quod spargam cornua vinum erit. Vites erodit vineorum amantissimus, vinum cessare sollicitus, tutius enim esset corium animantis vitæque deficientem Bacco, vitres enim eius pelle detracta parantur ut illud retineant, hinc Bacco super hircum vehitur, agnum vero mentis simplicitate & innocentiam, ut edoceret, sine maculis tamen libabant sine varietate & maculis, maculos, natura perfectiores perfectius quod iure debeatur Deo, Paralipomenon, 29. c. Tria sunt omnia. Diisque tria offerri Aristoteles dixit. 1. celi. cap. 1. & quod de manu tua accepimus dedimus tibi, imo Christum tuum, quem a te accepimus in oblatione offerimus tibi, ipsoque Deo satisfecimus Deo, se sibi, ut quod accepimus reddamus, ei a quo accepimus, homoque reddat & satisfaciat Deus, Deo Christus Patri pro nobis debitum nostrum saluator qui extitit alieni. Prouerborum supra, fatetur enim in oblatione Deum esse a quo omnia accepimus, & cui omnia debentur, ipsumque finem offerentis esse. Reliqua vero ex terrestribus animantibus, quibus vesci poterant essui munda, sacrificiis immunda iudicabantur. Cervus enim, qui diuidit vngulam, & ruminat, docet Aristoteles de Historia Animalium libro. 9. cap. 50. mundus erat alimento & alia, ac non sacris, ex aquatilibus munda erant quæcunque habent pinulas aliculas ve & squamas, crustata excluduntur, Cutanei que pisces, crassum quod progignat & viscosum alimentum, melancholicum multa, ut lampetra, ostræ, & alia, pituitosum reliqua, putridum, odoris terri facile putrem, cutis densitate, aut crustæ crassitie, Aliculæ non erumpunt iis densitate, nec recrementa per eutem densam distantur, secus ac in squamiferis perfatur natura ob raram cutem, squamis fissam & patentem, ut crescant squamæ, expurgato poris animati, & aliculæ erumpant, hinc cutaneis, adest succus quidam pinguis, oleosus, Læpetris, & Anguillis est videre, qui putrefcit facile, veneni

quid

quid quod retinet, quæ modus generationis eorundem notat, ex materia putri, limosis locis obscenis, lubricorum instar cum oriatur, ut multoties damna noxa morbi mortes, horum essui experiamur: loci crescete malitia & alimentum impuritate, quo aluntur talia. Ventericulum evertunt, succo oleoso pingui, inconstanti, cietque vomitum multoties, nauseam, subuersionem, cibis ultra vescuntur putridis, limo sordibus, quibus iudicatur sus immundus ibidem iure, & proprio stercore circumuoluatur & volutetur, ille, etiam si cibo mundissimo nutricetur. Gallina, munda erat essui nam si excrementis vescatur aliorum, non tamen propriis volutatur recrementis, nec aliorum circumuoluitur ut circumuoluitur Sus, alienis & propriis, & quod rara & porosa substantia ventreque facili se se absoluat ab iis immundis quæ quandoque ingerit, immundus ergo Sus ideo. de Ariete dubitabis an ruminet, cum essui concedantur Hebrais inter quadrupeda terrestria gressibilia interque pecora, illa quæ ruminant & vngulam diuidunt, solaque hæc non interdicitur Leuitici, 11. Arietis vero, non videtur ouis ve ruminare: ruminant tamen, Aristoteles 9. de Historia animalium cap. 50. iis dixit. Ruminant quæ superiore ordine dentium carent, ut bobes, oues, capræ, ex feris nullum adhuc ruminare constat, præterquam ea, quæ aliquando cum hominibus exigunt, ut Cervus, hunc enim ruminare planum est, iacent potissimum cum ruminant omnia & hibernis temporibus ruminare solent præcipue, septem fere mensibus hæc moluntur, quæ intra recta aluntur, gregales vero lenius, minusque temporis ruminant, quoniam foris pascuntur, defectu pastus, quæ ingessere, hieme sterili ruminant animantia multoties, ut è primo ventre in os reddat, & fæmen ventriculi molestam vitet, quo parce alta ruminat magis famelicaque, secus liberaliter educata, aut pastu libero enurrita, non domi vbi illiberaliter, cum nouos cibos ingurgitent, imo ruri satisfaciunt quæ indigentia, accepta semel non reasunt iterum: sunt etiam ex vtrinque dentatis quædam ruminantia, ut mures pontici dicti, cuniculi nostris & lepores, piscesque multi. Hæc Aristoteles quibus arietes ruminare docet, & si aliis lenius. 2. de Historia. c. 17. ea imo ruminant animantia quæ duos ventres obtinent, ut arietem insunt ventres duo, & capacitates quatuor, gula, venter omasus græcis, ventriculus, intestina, cum vero lepores, & cuniculi ruminent, & vngulam non diuidant, dicitur Leuitici, 11. cap. Lepus non comedetis, quia vngulam non

d 4

diuidit.

diuidit. Lepus cuniculus eo loci interdicatur, quod non diuidat ungulam; neque enim diuidit ungulam; digitos imo diuidit, ea enim ungulas diuidere dicuntur, quæ sic habent ungulas reparritas, vbi coniungantur, ungula vna superfit fissa tamen, reliqua vero unguis discretos habent, digitis vè diuisos, unguis non solû est illis concissa, imo & digiti, non diuidunt ungulam: talia, imo in varios unguis discriminantur, vt brachia in diuersos digitos abeunt, illis & in unguis tantos ac sunt digiti, non ergo ungulam diuidunt, nec vna integraturi quasi, vt in aliis ex duabus medietatibus coalescens, sed vna multa integra quælibet dissentiens ab alia, vt non diuidant ungulam sed unguis abundant illa, neque enim erat oppositio inter vtrunque testamentum, vt est inter digitos diuisos repugnantes in præda & rapina contrapositos positione dum arripiunt, eorum quæ digitos findunt, sed subordinatio & distinctio; nec venit soluere legem, sed adimplere, unguis enim, armaque nostræ fidei distinguntur, non opponuntur, nec pugnantia inuoluunt eadem imo, lux nec opponitur repugnat velumini, fides vè rationi sed ab illa distinguitur & perficitur. De volatilibus vero immunda sunt, ea quæ vescuntur immundis & reptilibus, vè ea quæ unguis aduncos obtinent Aquila, gryphes & alia; quorum loco dicemus Deo dante in particulari hic genere, tum volucre omne, quod graditur super quatuor pedes, & non habet retro longiora crura quibus saltat super terram, immundum est, reliqua munda, locusta munda est & reliqua volatilia quadrupeda, crurum retro longiorum, quibus saltant, nã hæc sunt ventris solutioris & facilis, quæ excrementa vitiososque sucos deponunt, vt munda supersint, talia enim docuit Aristoteles 9. de historia. c. vltimo munda esse iis. Sunt item alui fluentioris ea, quibus longiora sunt crura, & propensiora ad vomitum, quibus latius pectus est, id quæ tum in quadrupedum genere, tum auium etiam in hominibus ita esse patet, reliqua enim de quibus suis in locis dicetur excrementis sunt plena & immunda, ventre difficili nutrimento vitioso. in sacrificiis non assumebatur piscis aliquis, quod illico ac ex aqua extrahuntur emoriantur, quæ immolari concinne non poterant, non expectantes cæremônias sacras obitu & morte quæ præcedebant immolationem, tû quod non facilis esset eorum copia ad sacras expiationes, nec iidem semper capiuntur, vltra quod piscium generi monstra magis contingant,

gant, vt docet Aristoteles locis allatis, tum quod vitiosi & molles medio affluentia voluptatis humidi & vagi viuant, ex volatilibus vero Turtures, Columba, passeris, sacrificio offerebantur. Turtures vero non pulli earum, quod sint salubriores maiores natu, humido viscoso absumpto ætate grandioresque, significatu vero quod maiores turtures rauco sono cogitanda semel amisso compari amantissimo viuant, vt mortales tenentur facere homine interiori deficienti dilectissimo rationis compari amisso, tum quod interim dum sperat coniugem femella ingemiscat & raueret, alimento abstineat vsq; dum veniat ille, nõ secus patres Christi sperabant lege veteri proclamantes raucis vocibus vsq; dũ clara vox Iohannis venit & cum illa verbum iam fabile nobis, secus pulli qui adhuc ætate compares non suscipere turturum, eisdem locis Aristoteles. Plinius, Galenus alii, de quibus latius suis libris & capitibus date Deo. Pulli vero columbarum offerebantur nõ columba, quod cum sit columba sicca temperamento, & adstringens vèrèque, sistat eorû qui fluorè alui patiuntur, docet Galenus 3. de alimentorû facultatibus. c. 6. a quo medici suscipiunt omnes, ætate pulli humida corrigitur distemperies sicca, ne deterto vèrè excrementis immundis repletur hebrai, significatu ob lasciuia summã grandiorû natu relinquebantur, dicat antiquitus vèneri cuius carrû gestabant docetque, experientia trita & vulgaris, passeris vulgares gorriones, expetebat Deus, vt cû puer facilis vèturus esset daretur intelligi passere more puerorû placari, mitemque & blandû venire, nostrisq; operibus fatisceri, & si parû leuatur decidamusque millies, vt passer qui salu ascensu, & descensu succedentibus inuicè peruolat, tû vt egenis non deesset oblatio, cõmunia petijt & facillia, colûba simplicitas castitas mudities paciẽtia cura, institutio filiorû insigniuntur: Turtute angustia solitudo, dolor anxietas tormētũ quæ tulit Christus fertque, repulsam passus animæ spõsæ adulteræ animæ & synagoga, sunt gorriones succi optimi si debita quãtitate eis vtamur dixit columella lib. 3. c. 6. Galenus li. 3. de Alimētis. c. 6. Aries impetũ potentia robur capitis quo cõcutit Dæmonẽ, Christus capite Deitatis. Agnus, occisionẽ, crucis tormenta, cruciatus paciẽtia, obediẽtia suis locis dicemus latius. Sanguis vero, adeps, neruusque interdicebatur hebrais efflui effundebatur sanguis ad crepidinẽ altaris, cû vt idolatria vitaretur, idolatræ enim adipe & sanguine victimarû repleban-

plebantur. Deuteronomi. 32. dicitur. De quorum victimis comedebant adipēs, & bibebant vinum libaminum. sanguinisque effusio vitaretur proximi sanguinis haustus inhiberetur Gene. 9. Carnem cum sanguine non comedetis, sanguinem enim requiram animarum vestrarum. Tum in cultum & reuerentiam Dei summi quod sanguis animę sedes cum euocetur ex eo, quod necessarius sit adeo vitę animantium, vt anima omnis carnis in sanguine sit Leuitici loco adducto, vt in eo sine quo vita consistere nequit requisito alimento. Ideo in Dei honorem & reuerentiam effundebatur, minimeque in vsus relegabatur humanos hinc a sanguine abstinebant. Vltimo quod sanguis sit essui immundus, extractus enim semel refrigeratus absentia spirituum concrefcit in crassam, liuescit corrumpitur illico, & plumbeo colore afficitur denigratus foetidus extra vasa imo eiusdem animantis si decidat, vt in inflammationibus & tumoribus sanguineis videre est, putrescit illico, in pus conuertitur suppuratur, fauissima excitat accidentia, & symptomata rigores, dolores, febres, cruciatus, corruptiones partium apostemata, docuit Galenus 1. de arte curatiua ad Glaucōnem c. 1. & 2. 13. methodi c. 3. 2. de alimentorum facultatibus c. 5. quo sanguinem fluere sinimus eorum quę macramus, ne nobis officiat de glutinis, vsuque venit ideo macrare non suffocare animantia, excludimus vero suffocata tanquam noxia & in salubria, quod retineant sanguinem. Est ergo sanguis immundus essui noxius, veneno similis, vnde ad crepidinem oraque altaris supererat, Christi sanguinem vt significaret in crucis arę patibulo efluentem, virtute pollet sanguis omnis, Agni præcipue potentissima in detergendis maculis, cum quod frigidus agni sanguis vitet fluxum, humoris fœdi quo illę erumpunt, tum quod natura viscidus hæreat vt fecum aferat impacta quæuis, maculasque herescentes, vt hinc eos inungamus illo prius, vt exiccato ablutio postea maculas fecum referat, quibus lentigo, aut pannus diæsus faciem fœdarunt docuit Galenus li. de medicinis pararu facillimis c. 7. etiam si effusus illius vitaretur: Christi sanguis maculas auferat, fœditatesque nostras, nec est agni sanguine abutendum, vt Hypocritę deuruntur, qui sanguinem Christi ingerunt sacerdotes impij, ac calicem eius non bibunt vt est, labores onera; officiis aburentes & dignitatibus, Christi sanguine constitutis in Ecclesia sancta vt maculas fœdas extergant in sanguine agni, corrigant & emundent reliquorum

rum: emunt, venūdant, sanguinem Christi sacerdotes, & religiosi, qui impietate & auaritia, gula & luxuria, pollūtur non secus ac Iudas Iscariotes sanguinem iusti venūdauit: abutuntur ii iurisdictione, opinione honore, dignitate, officiis, quę Christus suo sanguine emittit stabiluit, Christi qui sanguinem deglutiunt, non bibunt: Christus cum esset verum Angelorum & hominum alimentum, sudat sanguinem in patibulo crucis, viuus cum esset cibus. modum naturę excessit, sanguinem confectum non conficiendū nobis, imo calore solum suę charitatis commutabilem obulit qui cum factus veniat cibus nullo nostri possibilis fieri commutat nos in se quod nulli ali alimento inest, sanguinem resumpsit resurgens de integritate viui, vt solum hoc alimentum cū sanguine possit sumi, quod viuum alimentum sit, alias sanguinem vitaremus noxium emortui si foret perniciosum vt diximus defuncto subiecto. Christus vero viuum alimentum vidui inuitatis extat ingiter sanguisq; eius viui sanguis est semper diuinitatis vita aferuatus, valoris immēsi mortuo adhuc homine Christo Deo, sanguisq; ideo vsq; ad sanguinē Christi vitabatur, reiciebatur enim ad ora altaris neq; sacrificia intrabar. Non sanguis, genus, nobilitas, ortus, stirps illustris, maiorum Schemata, imagines, honores, sanguis in sacrificia recipiuntur manentimo ad altaris crepidinem, sacrificium Deo spiritus cor contritum & humiliatum, nec minus adeps interdicta erat, propter idolatriam Aegyptiorum cum quibus fuere commorati Hebraei, vt lasciuia vitaretur, dicitur enim Ezechielis. 34. Quod crassum erat occidebatis: vt notaret eorum luxum: hinc cremabatur adeps in sacrificiis, tum quod pingue vitiosos generet succos, facile propter humiditatem putrescentes, & inflamabiles facile, sunt huius naturę pinguis, iuxta Aristotelem. 4. Meteororum capit. 1. & 9. Galenus 1. de elementis cap. 5. 1. de temperamentis cap. 4. 3. de alimentorum facultatibus cap. 6. a quo Auicena, & reliqui, tum quod idolatra adipe replebantur in honorem Deorum & idolorum, vt pinguescerent, Deos mentitos liberales ostentantes, tum nerui lege erant prohibiti, quod etiam crassum viscidumque alimentum supeditarent frigidum ineptum coctioni, docuit Galenus 1. de temperamentis vbi exanguis & frigidus constituit. 1. de semine capit. 6. idem Aristoteles 2. de partibus capit. 2. sanguis inhibitione crudelitas spiritualiter vitabatur, adipis vero voluptas & mollietas animi, neruorum

neruorum vero peccandi vires robur & consistentia, nerui imo, quod Iacob neruus cruris obstupuerit, Angeli contactu in lucta benedictionem suscipiente. Genesis c. 30. vitabantur essui, interdiciturque, iis ergo quædam sunt munda, & immunda quædam Mygale græcis, Μυγαλε, Latinis mus araneus, Chameleon, Stellio lacerta, talpa: quorum suis locis dicitur, hic de Stellione solum, dicuntur vero hæc immunda, quod vitiosos generent succos, vt pote reptilia & serpentina secundo dicta modo: ob significataque vitiorum naturæ eorum actionibus obumbrata, vt suis locis dicendum, constat ideo, quod hybernis mensibus, sine alimento transigant & viuant, nutritione pituitosi succi facta, quo abundant & replentur natura, ex quo vltiori cõctione sanguinem efficiunt, vt melopepones hyemales, cepæ & bulbosa omnia succo humido plenna vere virescunt germinant suspensa adhuc, radices caules & folia emittunt, nutritione facta, rubeta bufones serpentes, vipera, quæ hieme emortua conspicimus, quasi quæ Solis accedu reuiuiscat & reddant digesto succo crasso, crapulaque soluta & cataploca, hyemis oblonga. Stelliones non minus cū eo tempore lateant transigantque sine alimento, succi viscosi copia, sunt immundi natura, inter illaque enumerantur, non solum quod sint quadrupeda, vngulamque non findant, ex eo etiam quod super manibus reptent, Brucus, aliaque volatilia, locusta concedebantur Hebreis non quod præciperentur, quod imo si ederentur non immundi ideo essent, dicitur enim ibi comedetis hæc, sine immunditia si comedetis comedetis scilicet sine pollutione, ibi enim comedere debetis idem est ac si diceretur non recusabitis vt immunda: nec debetis recusare. Sic enim dicitur Leuitici. 11. ca. Quicquid autem ambulat quidem super quatuor pedes se habet longiora retro crura, per que salit super terram, comedere debetis, vt est bruchus in genere suo, & attacus atque ophiomachus, ac locusta, singula iuxta genus suum. Vbi hæc quatuor, numerantur munda ab spiritu Deo. Diciturque eo loci Hebræis quatuor hæc comedere debetis id est potestis sine immunditia edere, deo enim non solum iuris obligationem cõsignat, imo & potestatem significat, iusteque quod possibile est & fieri potest, dixit Cicero. 9. Philipica his debitum honorem decernit. Id est iustum quem potest exhibere, neque enim talis esus præcipiebatur, permitebatur imo, vt Abulensis sensit eo loci, locustæ enim plurimis sunt in vsu. Parthos locustis vesci docet Aelia-

cet Aelianus libro. 14. c. 3. Plinius lib. 11. c. 29. hasque maximas inueniri apud ipsos Africa & Asia, in terraque Palestina renuntiat, saliras referuare in commune alimentum, idem Solinus in Polisthonia c. 30. communis illius regionis alimonia, sapore ranarum per quam simili, vt hinc Iohannes eisdem vesceretur Matth. 3. c. simulque & melle Syluestri, quo earundem glutinosam substantiam corrigeret in summa abstinentia. Bruchus enim species locustæ est herbas erodens. Videre est apud Ambrosium, dictione hac Aelianum Solinum locis adductis. Fuere diuersi cibi antiquitus quorum modo non extat vsus, parabanturque multis modis, conditis, iuribus, salsamentis & alijs. Præcipue his qui in desertis vagabantur locisque syluestribus, vt populus vagabatur tunc Locustæ enim ingentes sunt ibidem quarum crura non secus ac ranarum edebantur, similiter Bruchi locustarum species dicta, ingentes sunt eis in partibus. Attacivero sic Græcis dicti ob crurum imbecillitatem Soboles locustarum est: antequam peruolare aut gradi firmiter possit iuxta genus suum. Hinc Oratius vocat Attacem. 2. Epistolarum ad Augustum his. Floresque perambulet Attacem fabula, Attelabus dictus græcis, videre est apud Plinium lib. 29. c. 4. & Attagæ peruersis cruribus animal volatile, Ophiomachus vero id est græcis quod serpens cruribus & reptans animal, vulgo grillos & cicadæ dictæ, quæ genera animantium species locustæ esse Aristoteles censuit. 5. de historia. c. 19. sic dicta quod illa serpentes fugiant quod eisdem locis & autoribus inuenies, vt apud Galenum & reliquos est videre.

De Araneo.

CAPVT IX.

OB c. 8. hæc continentur. Sic via hominum qui obliuiscuntur Deum, & spes Hypochritæ peribit, non ei placebit vecordia sua, & sicut tela araneorum fiducia eius. Psalmo. 38. hæc obmutui, & non aperui os meum, quoniam tu fecisti, amoue a me plagas meas, a fortitudine manus tue, ego defeci, increpationibus propter iniquitatem, corripuisti hominem, & tabescere fecisti sicut araneam animam eius, veruntamen

amen vane conturbatur omniis homo. Osee. 8. Proiectus est vitulus tuus Samaria, iocatus est furor meus in eos vsquequo non poterunt emundari: quia ex Israel, & ipse est, artifex fecit illum, & non est Deus, quoniam in araneorum telas erit vitulus. Samaria. Araneus aranea ve dicta, hebraeis Semamith, grecis *αράνη*, araneus *αράνης* ve aracneus, ab *αρά* ara *αράς* ve aras, grece detestatio no cumentum execratio venit, & *Νεας* neas, siue iuuentus, ætas sollicita, quasi no cumentum sollicitum quod Aranea telas contextat, muscarum, animalculorumque cupida & diligens, tum quod sollicitata & vocata soleat iniicere morsum: aranea insectum est, exanguaque animal, iuxta Aristotelem li. 7. de historia animalium c. 19. Plinius li. 11. c. 24. Aelianus li. 6. c. 56. Dioscorides li. 2. ca. 56. Galenus, Paulus, Aetius, Nicander, locis infra idem alij plures. Sunt animantia vermipara & si ouipara videantur, docuit Aristoteles. 3. de generatione animalium c. 9. iis. Nam & Erucas genus esse vermis censendum est, & Araneorum foetum, quamquam propter figuram orbiculatam speciem, cum eorum nonnulla, tum alia complura, primordia esse videantur similia ouo, li. de historia ca. 20. sic. Ovipara quatuor septenis dierum, foetum in lucem edunt. Primo septenario a concubitu perficiunt oua consumantque, reliquis tribus septenariis incubant excludunt, & foetus edunt in lucem, vt aranei & reliqua eiusdem generis animantia, vera propagatione araneas oriri retulit eodem libro. 7. de Historia capit. 19. vbi dixit, Procreantur porro insecta, aut ex animalibus generis eiusdem, vt phalangia & aranei, ex phalangiis & araneis, Bruci Locustæ Cicadæ, aut non ex animalibus, sed sponte: alia ex rore qui frondibus insudat, verno tempore, vt natura fert, sæpe tamen, & hyberno, quoties tranquillum australeque tempus consistit, item alia ex cæno simoque putrescente oriuntur, alia in lignis aut stirpium, aut cælis: alia in animalium pilis, alia in excrementis, aut iam excretis, aut adhuc intra animantem contentis. Coeunt araneæ euerse, posterioribus complicatis, vt & insecta alia omnia, minore superuenienti maiori, sunt enim femina in omni genere reptilium & insectorum maiores maribus, contra ac in reliquis, quod & serpentibus accidere supra monstrauimus hinc serpens Heuam superiorem Adamoque maiorem voluit constituere Genesios. 3. caputque, Adamum vero inferiorem subditum: instituitque imo appetitum super rationem, caudam super caput

caput vt reponit serpens, quo est vniuersa res publica euerfa & ordo corruptus omnis: postquam peperere, incubat ouis araneæ, & tribus diebus ac fetus in lucem edere ceperunt, educant omnem feturam, & in auram communem mittunt quo intelligendus venit Aristoteles de Historia c. 17. vbi triduo completere opus ab incubitu doceri id est postquam incubauit, & factum edere cepit, tribus diebus omnes edit & exerit, pariunt Araneæ omnes in tela, alia in subtili & breui, in crassiore alia, alia in cauerna, & foramine orbiculari facto, quantum se uare figuram hanc possunt domicilio irreitito prius, vsque ad externa sui & ora crepidinem, telis expansis & extensis, omni ex parte affixis, toti domui præteritis vndique, sicque intra telas patiunt, vt eisdem proles obducta muniatur te lulis recepta a parente excusa. Proles non simul producit vt tamen excluditur vtero, factus post factum salit insultatque illico, si mulac in vitalem auram prouenere fetus insaliant, affigunturque telis circumstantibus ductis ideo circum: vmbilici è loco factus quilibet filium mittit, quo alligabatur matri dum vtero continebatur crasum & album, hoc impinguntur reti, deficeret ne natura inquietis araulis & salientibus eo tempore, salere illas illico concipimus, ante debitum tempus ante earum educationem debitam, extra domiciliu hoc filo ne proflirent, vt minus apte educarentur, quæ decebat, labat, eretque insultu hoc retinet, detinetur imo illo deuicta ultra vterum venatui alluescat, ducitur enim teo filo in rete, dum extra veniunt præde sollicita, eodemque discurrunt vt arripiant animalcula in rete obuoluta: inuidet adco naturæ vt nec simul viuant aut commorentur aranea, non gregatim, eodem loco & sede, si casu imo vna in aliam ruat ex minutissimis adhuc, quæ plus valet, aliam discerpt suggit reicit, tanta est inter eosdem adhuc fratres discordia & contentio, parentes, filios conceptos, si loco non differant & quilibet propria sede non contineatur appensus filo, vbi repositus est primo, dilacerant quæ non impune patres efficiunt, panas luunt imo filicidij, cum iam natu grandiores & perfecti aranei simul ac nature robur fuere adepti in patres irruant, parricida parentesque interficiant progeniemque omnem, vt qui ex illis plus valet robustior solus superfit, parricida fratricida & tyrannus, bonis fruatur familiae totius in hereditatemque veniat in trusus non iure capies hæres legitimus, vt hinc continuo latitet abditus lucem fugiat oculus solus tanti delicti conscius tacitus secretus.

cretus. Cælo sereno domiciliū non excedit, qui male agit lucē odit. Iohannis. 3. c. nubilo imo tenebroso procellis, & turbinibus turbido extra venit, cælo obscuro & caliginoso tempestatibus aëto, dum fulmina vibrat rector cælestis machinæ Olympij, fulguratq;, quāsi veniat pœnas debitas vt lueat malitiæ & flagitij committi docuit Aristoteles. 5. de historia. c. 27. Plinius li. 11. c. 24. & reliqui supra docuere omnes, Cælo sereno orditur telas immundū animās. Terra sola multo tempore transigit depastum rore; cælesti, & pelis roridis, pendentī ad limina orificij telę ve omnis protentę irroratę, in iis quę extra cauernas inhabitant in propatulo ad extra, appensa librata, tum mucore viscoso genito ex alimento ingesto durat sine cibo alio, eodem nutrita & alta, non secus ac serpētia viuūt hyeme integro iis solū, citra alimētū aliquod: ieiuniumq; ferūt pituitosę vt mulieres faminę pingues & vetulę obesse tempore maiori & interuallo pituita in sanguinem versa, qua abundant nimis, calore debili, parum coquenti, faciliusque ideo aliis sine cibo transigunt imprantę diutiusq; quā mares, præcipue colerici, iuuenesque voraces, tum aerem vaporosum inspirantes sine alio cibo viuunt diutius araneę propriisq; & fetibus altę, crudeliter si est opus, excrementis imo propriis iis concessa tanta fordities, immunditięque tanta, animatibus aliis euenire diximus eruditatibus eiectis secessu assumptis iterum ali, vt canes vomitu eiectis passim, Draconibusque, at excrementis veris solum araneis locis adductis patet, cælo sereno laborat, quod intra cauernas videat domos tenebrasas quę habitat malitia abdita, nubilo cælo ea cessat opere, defectu luminis cauerna arcta & obscura, in angulis vè domus aut aliorū vbi tenebrositas degit, rimulis fissuris vè & aliis, vacās opere, tūc & fame extorquetur, quod frigore ad ducto ea statione nubila, cutis densetur & externa, quo minus innatum calidi effluuium euanescat & habeat, calore aucto, alimentum conficitur intra, vt deficiat tandem eibus calore vegeto commutatus. Hinc exiit famelica, cibum quarritans nubilo cælo & caliginoso, noctu magis, congregantur lumine lichinij præcipue, quod sint olei cupidissimę, cum tamen parat sibi mortem oleo, vt insecta omnia, quibus cum sint præcincta viscera replentur facile, natura sua viscido & replenti suffocata vt intereat respiratiōe impedita præcordiis plenis occupatis illo, diximus supra, sic Aristoteles locis allatis, & cum eo reliqui, & ab eo omnes po.

nes postea, imo sectione. 10. proble sentētia. 63. araneas plurimas apparere tenet, cum flatus futuri datur signum, ventorumq;, procellis sunt omnia agittanda apparent, vt reficiantur vaporoso alimento quo aluntur ille, tum quod aere crassiori & densiori facto, flatuum tempore, sila conterantur, abrumpanturque minus, vda temperie laxatis medioque crassiori subleuata vt securius filo appensę descendant illi aligata, deorsum fursumque vt agittentur, quorum sunt mares ocioi & desides laborant nihil, foeminas que vorant proprias vxores fame coacti indigentia tempore, filios oua, compulsi fame, incubant tempore aliquo, at ab incepto desistunt opere illico, quibus foemina succedūt anxia & sollicita foeruum, quos perdunt mares, sunt inquit Aristo. 9. de Historia, c. 10. comites fructus non laboris mares, quę telis irretiuit animalcula factis iugi opere factis foemina, iis fruitur mas ociofus & iners, docet eo loci, nō minuta aggreditur solum morsu animatia maiora imo, lacertulas viperas ea industria venatur, solertissima ora cauerna qua continentur illę irretit filis, intertextitque aditis & superaditis filamentis, quibus duplicatis multiplicatisq; prout negotiū exigit grande, cohibet lacertulę exitū punctura & presentia minatu insultib, moruq; telę facto ad interna pellit, videre est frequenter irretitas lacertarum cauernulas flocculis & thecnis illarum: per initia timide lacertulę detinētur, abrumpent tamen facile debilissima filateria, minimam aufugarent aranelam si principijs obstarent, despicit initio aranei vires illa vsq; irretito vndique domicilio, moribus & puncturis, pauens reclusa, viperas imo hoc elencho magnas deuasat (Aristoteles supra) iners desidiofa illa sperat araneę absentiam mollia ligamenta initio & inualida paruipendens, exiccantur consistunt tandem, sicca ta mucosa & viscida nature glutinosa & hærentis, abrumpere nequit, facillima diruptu initio, fame & inedia læguescit amplius & amplius, quam debilem dum iudicat maceratamque impetir exordito filo, qua scit orditam fuisse thecnam quę rumpitur difficillime & exorditur facile, venit vbi debilis lacertula iacet tristi fame consumpta, ante mortem lacerare incipit, sanguine vt fruatur, ne morte concresecat inutilis, crudeliterque in eam prosilit, qui proptio generi non pepercit araneus nec filio proprio, nemi ni parcens mortis diuisę, instar mortis, occidit lacertulam innocuam, suggit, sanguinem, nec impune tamen tantam molitur per-

nitiam stragemq; tantam simplicis animalculi repletur enim adeo illo auidum animans cruore lacertulo vt posterioribus tumidis, & si ex anterioribus eam capere possit cauernula Lacerta orificium & fauces domicilij possint, exire impotens aranea nec retrocedere pedibus valens, semel exertos extra domicilium Lacertula reasumere qui nequit plurimos expansos distortos male complicabiles, vt quæ in proprio iustoque domicilio ob arctam eius fabricam, secuta ab Stellione degebat, ampliori inuenta & alieno domo Stellio vltionem tanto facinori imponens (summa iustitia) cum gliscit sanguine proximi plenum & tumidum, vt araneum simul & prædam furtiuius iniustam, dixit Aristoteles. 8. de Historia c. 29. vindictam summens, lacertulamque sibi affinem vlciscens & quod decepisset araneum occidit voraturque, præsumptus malitia & detentus dolo. Vsq; adeo, non fert natura iniustitiam & fraudes. telas fortes adeo & consistentes ordiri, apud indos occidentis plage scimus, vt robustissimi quique homines illas abrumperè non valeant, docet Gommara li. 2. de Historia Indorū, & reliqui qui de rebus Indiæ scripserunt, quibus non solum Lacertos irretiunt imo & maiora animantia ea regione, telas inutiles astruunt araneæ solū vtilis captioni dolo & fallaciæ animantium, quæ irretiunt & detinent, sunt timide adeo natura vt non illico, nisi in magna fame, ac in telam incidunt aggrediuntur animalcula decepta, fame imo detenta macerata prius inuadunt postea, maiora dicta captantes solertia, impetu imo facto contundunt & percutiunt illa fugiant retrahuntur inuadunt per vices, vsque dum attrita iam superant pedibusque compressa, exugant humores despectis ommissis aliis. Hinc aranea timidiorem adagio dicimus, fœdiorumque aranea & succidiorum, quod proprijs excrementis alatur progenie propria, minora captant inertia, maiuscula fugiunt illico fortia & valida, nec telæ eorum in alia quam in minima desidiosa ve & in uecilla possunt, si vt decet iis consulatur, iniustitiæ symbolum, quæ minimos arcet comprimit & ligat legibus, maiores timet fugit absoluitque potentes, quæ si postea non solum a vi coactiua directiua ino sanctionum detricaret, telam iudicij deferit, thecnis, & cautellis intricat minimos, magnates irretire tentat nunquam, irrerit ve araneæ iniustitia, dicitur filium perdere disterio aut tenere manu, nō solū quod filo Ariadna Theseum e Labirinto traxerit metaphora addacta, imo ab aranea, quæ si filum abrupit red-

dere

dere nequit eo vnde exiuit, aranea enim fila distorquet ore, extrahitque ex visceribus, e ventriculo glutinosa pituita viscida in filum tracta, instar hapsus e ventre, & ore trahit filamenta. Est illis os ventris medio (mirabile dictu) quo se constringit & in ventrem iit, dum fuggit illa apprehendit ve aliqua, manus in ventrē, pedesque, contrahit, in sese colligit monstrosum animans. A Elianus li. 3. c. 35. sic genus aranei longis pedibus peditum est, os habet in medio aluo: Plinius li. 11. c. 24. has refert nubilo cælo retexere, nunquam vero sereno, quo subdit multæ araneæ suspensæ filis, signa sunt imbrium & tempestatum, texere diximus telas & ordiri sereno cælo, non tamen suspendi filis eo tempore nec retexere re retorquere ve fila, sed nubilo & obscuro, cum enim intra obscura domicilia laborare non videant, parant fila in exteris, eo interuallo, ore, ne desistant ab opere, ne tempus desidio absumant, quibus postea telas exordiantur lucis redditu intra cauernulas in angulis ve obscuris quos inhabitant, quibus Aristoteles & Plinius coherent adhuc, Plinius enim ordiri cælo nubilo dixerat Aristoteles claro.

De Araneorum disciplina, & generibus.

CAPVT X.

Præsentiant Araneæ annuum futura incrementa, quo altius nidificant telasque suas superius astruunt futuris innundationibus, mures imo, domus in qua continetur, arancorum telulis ruentibus ruinam prænuntiant fuga præsentiantque immisis cadentibusque earundem nidulis: desertisque ipsis domiciliis alio commeantibus araneis, quibus mures exortati signis datis ab araneis, fugiunt tanti beneficij debitores, liberanturque a ruina & excidio. li. 8. docuit Plinius c. 18. Democritus, ex vtero fila ducere tenet, ex mucilagine ibi insita, mœstruique modo filo illo expurgati diducto 3. c. 6. locis adductis Arif. negat quod prægnates omnes nō secus filer, mirabilis recouertio argumēti, cessat vt in plurimū vtero gerētibus expurgatio vteri, cōcepto iā semine, nec ordinata vt antea expurgatio prægnatibus inest, quod fetus hac egeat, absumatque eā, vt mœstrua absumit gestationis rem

e 2 poe

pore, imo confluenti ex exterioribus omnibus partibus, ubi frigore externo, pituita progignitur, mucor crudus in ventrem, ore filatrahit ex ventre cui os nequitur eius medio inferum, qui surgit ex circumferentia totius animantis, filatque excute ore, quibus iterum Plinius li. 11. c. 24. & Aristoteles consentiunt, subcontraria solum, non contraria afeuerantes. Plinius dixit est illis intus, quaedam lanigera fertilitas ventre & praecordiis, quae dum nimis nent extenuantur, arescunt pituita absumpta humiditateque totius detracta, Aristoteles non nere ex utero negavit solum continuo, ex toto imo ore afeueravit raro ex utero mucilaginoso filamentum quandoque fluenti, illud natura, hoc vitio & morbo. Sunt varia eorum genera refert Plinius li. & c. citato acuratus tamen li. 29. c. 4. Aelianus li. 6. c. 56. & li. 7. c. 11, Nicander in theriacis, Galenus, Dioscorides locis adductis, Aristoteles vero reliquis omnibus disertius genera eorum numeravit, 5. de historia c. 7. & 9. li. c. 39. aquo Plinius li. 11. c. 24. Galenus, & Aelianus. Est enim araneus mordax dictus cognomine, huius duo sunt genera, alter similis est, araneis dictis Lupi, parvi, varij, exiles, procaces, salaces eo nuncupati pullices, quod acuminatim & asultim aggrediatur & icciant, pullicis modo, repente & subito, saltu quasi. Alterum est colore nigrum, tardum motu, lentum, nec saliens, nec assultans, mordens non minus & lacerans. Reliqui aut nullum aut exilem inferunt morsum (inquit Aristoteles) quos qui parant medicamenta aferunt, enumerantque quod utiles sint auxiliis medicis, non minus quam reliqua vitia medicamina, Lupos dictos araneos. Tertium genus constituunt, non mordaces, suggestes imo animalculorum sanguinem, industria captorum, ideoque graecis dicti λυκος, & ωλος, olcos graecis lupus est, quod lupi modum sanguinem suggat animalculorum quae irretit, olcos quod graecis via tractusque est, quod via alia reddat praeda arrepta lupi instar ut latenter discedat & habeat, dum tractim se se agit motu. Lupi vero duae sunt aranei formae, est vnus intexes exiguus, alius vero qui textit asperam quandam tramam, orditurque iuxta terram aut sepes, in Buxis vitibus, oleis, praecipue vero orifici fauces intexit, intusque latens obseruat quae in rete incidunt animalcula tempusque captat. est aliud genus lupi aranei inquit Arist. eo loci, Plinius & alij, quod sapientissimum laurissimumque appellatur, textit enim primum filis quoquo uersus distectis in orbem stamina ducit, initio a medio accep-

cepto nec inscite medium accipit, quo dixit Aelianus lib. 6. c. 56. Non modo texendi solertiam, araneos praclare tenere, Minerurque amulatrices Erganae, Pynitae Degetereti manuum ministerio & tenui valere, sed natura etiam esse ad geometriam eruditos, centrumque seruare scire, quasi circino circunducerent & circumscriberent exacte ambitum & peripheriam, nec tamen Euclide egere geometricis rationibus erudito, ad medium imo centri sedentes insidias praedae suae tendere, neque modo texendi rationem noscere, verum etiam factiendi artificio excellere, nam si ex eorum quippiam solerti opere ruperis, statim a ruptura, tanquam factum, restum integrum praestant, ideo Aristoteles. 9. de historia. c. 10. in haec verba prorripit, a quo Plinius postea ad litteram Venationem in centro obseruat genus hoc aranei, ut ex illo breuius in omnem circumferentiam insiliat, cum enim bestiola incidit, motu medii occurrit, deuincitque primum illam ab uoluens staminibus, dum defatiget, faciatque infirmam, tunc tollit ac desert recondit occulit ne exemplo irretiti animantis fugiant reliqua periculumque vitent, si fame torquetur exugit illico, haec enim fructio arenae est, in centrumque reddit, ut iterum obseruet, & insidias patet, abditus, confarcinato prius laeclisum in venatione. Ultra Aristoteles si quid intermedium & extrema incidit, primo in centrum ille currit, inde ad id, quod incidit in rete progreditur, sed prius semper in centrum a quo linea recta ad quaesitum est: venatur Oriente Sole aut Occidente, quoniam potissimum iis temporibus bestiolarum offendant, vel fame noctis progressae excitate vel diei calore stimulatę reconditę diu, horum duo genera constituit, quos Lupos sapientissimos vocat. Est quidam magnus mole araneus, qui ne animalcula exterreat crurum longitudine, latet cruribus suspensus subter telam formidinem ne inferat manifestus: incauta ut incidant animalcula in partem superiorem tela sine defensa ostentata, alter qui est minor, superne obseruat, latens in quodam suae telae cancello indeque insilit. Pratenfes Araneas, quae sunt non Lupi, nec Lupis similes, in pratibus viuunt, & nidificant, quas Aristoteles. 7. de historia, c. 17. parere disueto omnium animantium ritu retulit, horum enim fetum matribus applicitum, media foetus sui corporis parte posteriori & vltima, media vero expertus aram anteriori & priori, intra femella viscera residet, geruntque affixos foetus secum semiennixos ille

vsque dum integri & absoluti Aranei prorumpunt & veniunt, cum miseræ matris vitæ dispendio, præposteris exitus, vltimo sui impedito exortu mole maiori eius partis facta temporis tractu, vsque dum femella, enixus labore, languescit, exhalatque animã, partu euerso tanto interuallo gestato obstructo illo vtero, matre qui confecta crudeliter in patrem irruunt, quem mortibus paritici enecant, Aristoteles docuit, & cum eo reliqui locis adductis ne vero reditum pariat, Aranei natura deformis spurca & obscœna, est in Araneo maxime notatu dignum quod è centro saliat in circumferentiam, circuli centroque assideat, in illud reddeat, hoc feruet diligentissime, præceterisq; custodiat teneat vndiq; , omnes quod cognoscant lineas ibidem teneri, simul centro arrepto, secus si vna linea ludere possit ille, non posse reliquis, incetro vero omnes complecti, discurrere omnibus. Qui creaturã tenetur flagratque desiderio & hiatu, non singulas non lineam capter, hãc illam ve prosequatur avidus hanc adeptus illas omittit, hias femper aliam & aliam; famelicus satisfactus nunquam, centrum inopetat constituat sibi; si omnibus simul frui cupit, ne anxietas vnus alterius voluptatem imminuat, ne occupatus sollicitus ex vna in aliam trahatur omnis boni pulchritudinisque cupidus de linea in lineam, centrum vt Aranea quærat, Deum creaturarum omnium centrum sedes, vbi omnia sunt simul; omnes, centrum, simul vt plectatur omnia, satiabitur tunc non antea, satiabor cū apparuerit gloria tua, in centro non aliter anima enim triangularis est potentiarum serie, mensque ipsa, memoria, intellectus, & voluntatis, sphericum vniversum orbiculare, nequit triangulus repleti circulo aut angulare spherico, manent inmo si tres anguli vacui, illo suscepto, nequit creatura creaturæ ve omnes non valent satiare animum nisi in centro, soloque triangulo alio potest impleri mens nostra Trinitatis indiuiduæ, voluntas amore spiritus, intellectus sapientia filii, memoria Patris fecunditate, summo enim bono potest satiari non alio fames appetitus humani, solusque Deus omnia continens illum replet, qui bonum impertit omne centrumq; solū appetitum satiat, eorum que in centrū tendūt non aliter satiantur, centrum ergo aranea petit, reddit in centrum si deferuit semel, vel aliis occupata vitæ actiue, vel alio si recessit, in Deum ergo in centrum redeundum omnis si omnibus frui expetimus, prius quam in alia eundem ex quo-

cunque

enique moueri incipias, aut si extra centrum es, vt aranea mouetur incedes securus, via recta in omnia, qua adiucentur hoc facte. Est Christus verus Deus & homo, alpha & ω. omega, principium & finis medium & via. Apocalypsis. 1. capite. 2. 2. & Iohannis. 14. Ego sum via veritas, & vita. est via medium inter principium & finem, inter A. & ω. quo est omnia cum sit principium medium & finis omnium, est centrum, medium enim & centrum idem in circulo, Deus vero circulus æternitatis est sine principio & fine, centrum a quo lineæ omnes creaturarum diductæ sunt, in ipso omnia, in ipso enim viuimus, mouemur, & sumus, sumus cum inanimatis, viuimus cum plantis, mouemur cum animalibus & spiritibus, cum animantibus corporeo motu, cū aliis mente. & hæc ideo Paulus dixit. iis eo loci, Actuum. 17. capit. Hinc centrum, medium, via dicitur, & cum centrum sit dicitur Lucæ. 14. capite. Dum autem hæc loquuntur. Stetit Iesus in medio eorum, & dicit eis pax vobis Ego sum nolite timere. in medio stetit cum esset centrū, probauitque imo, se Deum esse, quod centrum esset & medium omnium; Iohannis. 20. idem & alibi sæpe. Est Phalangium alia Aranei species eo nomine dicta ex Aristotele colligitur. 29. capite citato. 9. de historia, vbi sic est scriptum. Araneorum autem & Phalangiorum, plura sunt genera, quo loci species solum Aranei retulit dictas, Phalangium nomine Sinonimo hic ab Araneo solum discernens, & si aliquando, vt videre est diuersum iudicet ab illo, vt constat. 5. de Historia, capite. 27. vbi modum partus Aranei, cum deplicuisset parereque in telas referret tenues, phalangia in rete enniti assueuerat crasso & viscido tenaci & stabili, partusque numerosioris esse multo araneis, quo res satis dubia ambiguaque redditur. Plinius lib. 11. c. 14. sic interpretatur Aristotelem eo loci ijs. Araneorum dictis animantibus infectis, non absurde iungitur natura digna vel præcipua admiratione. Plura autem sunt genera, nec dictu necessaria in tanta notitia, Phalangia ex iis appellantur, quorum noxii morsus corpus exiguum varium colore, acuminatum assultum ingredientium: altera eorū species nigri, prioribus cruribus longissimis, omnibus internodia ternaria in cruribus, Luporum minimi nomine non texunt, maiores in terræ caueis, exigua vestibula præpandunt. Tertium eorundem genus erudita operatione conspicuū est, quibus phalangia in specie dicta distinguit

c 4

ab alijs

ab alijs araneorum formis, malitia morfus, & si genere idem phalangium & araneum consignificent communi nomine, dicanturque araneæ phalangia, quod aranei omnes peruersa habeant infra phalanhiæ vestroria crura, sicutque tot genera araneorum, ac Phalangiorum nomine synonimo dicta, quo Aristoteles eo loci distinxit araneorum species & simul phalangiorum, & si in specie phalangium tarantulam notet, formamque araneæ nimis venenatam rufam viridem, caruleam, nigricantem, pallidam & liuescentem, variegatam non minus, Apuliæ notam aliisque & aliis regionibus de qua infra, supra species araneæ retulimus ex eodem, habent araneæ omnes phalangia vè, sex crura communiter, & si octo inueniatur non raro, at quatuor rarius, crus quilibet internodia habet terna & nodos duos, Phalangium græcis φαλαγγίον dicitur a φαλαγγες phalanges, latinis phalangæ veteres vè illi quibus onera subducimus, palancas Hispanis, instrumenta lignea contorta quibus & gipsum conterimus, similia satis, iis araneorum cruribus, ideo & phalangia vocantur aranei, propter crurum similitudinem cum iis instrumentis sic Varro li. 4. de vita populi Romani, Iulius Pollux sic. Phalanges sive phalangæ dicuntur ligna quibus subiectis naues ducimus, Herodorus idem Plinius li. 4. c. 56. Hinc latinum verbum formant phalango, seu palango palagas, quod est, sustibus dictis aliquid subehere, ideo Afranius dixit, & capreâ vnam semilaceram quaterni simul palangabant, etiam si apud Plinium palanga vt videre est li. 4. c. 56. significet sustes nodis carentes, quibus inquit primo fuere vsi Afri in prælio, contra Aegyptios, à quo phalanx agmen venit postea, quod iis armata acies agminis veniret in prælium, quo & phalanga dicebatur dux iis qui præerat Regum. 1. c. 17. Goliath itans clamabat ad phalagas Israel, & dicebat eis quare venistis parati ad prælium, nunquid ego non sum philisteus & vos serui Saul, eligite ex vobis virum qui descendat ad singulare certamen. Vbi phalanga vocat non turmas & agmina, viros imo potentes ducesque exercitus, Heroes & qui præfunt phalangis: viros enim publicos inficere tentat dæmon prius hos vocat, & sollicitat amplius Goliath, vt eorum exemplo subducatur plebem inficiat euertat: dicitur etiam phalangium digitorum inter nodium quodlibet græce φαλαγγίον phalagès, docuit Galenus li. de ossibus c. 7. & herbæ phalanges nomen est vt docuit Plinius li. 17. c. 12. phalangium inde aranei genera notans ideo, cuius in

iis in specie adhuc dicti non vnum vatia imo adfunt genera phalangiorum & naturæ diuersa, & si omnes venenosi morfus virulenti & retrii, mole minimi & minores araneis aliquibus & quandoque maiores, phalangium est Italia ignotum (inquit Plinius) li. 19. c. 4. estque plurimum specierum, vnum simile formicæ, sed multo maius, ruto capite, reliqua corporis parte nigra, albis incurfantibus respersum guttis, viuunt maxime circa furnos & molas, ea est animantis frigiditas & ingluuies, læsis est maximum remedium, si semel cussi alterum eiusdem generis videant inspectentque phalangium, in quem vsu seruantur mortui cum inueniuntur, aut viuentes asportantur, cuius cortices vsti & contriti, ebibitiq; merentur eorum morfus omnino, caruli mustellæ eodem modo parati idem efficiunt in phalangiorum morfus eo loci Plinius testatur. Non aliter peccata dum nos inficiunt, vitiorumque venenum semel ac intra nos suscepimus, si in externis in exteris, si in alijs inspectentur, remedio esse solent virui infectioni contagioniq; contracte, contigit Dauid qui cum adulterij labe, & homicidij esset infectus ex ea quæ fuit vrix Bersabæ, in seque scelus & venenum susceptum ignorasset non cognouisset, semel vero extra ac virus & virulaginem conspexit in alio, malitiam fassus est propriam sentitque mitigari venenum cognitione intuituque veneni, puritæque saluti restitui, ostendit enim illi similem virulentiam eiusdemque generis venenosum vitium, parabola illa Nathan celebris in alio substituto exemplo, sententiam qui tullit capitis dignumque morte iudicauit qui delictum commisserat, in seipsum sententiam afferens alterius ductu, veneno aut extra peruiso simili extra, reuocato quo prius salutem reddiit pœnitentia & contritione fatista ctioneque sceleris. 2. Regum c. 11. sic veneno extra se posito viso in alijs sanantur læsi phalangio, visu inspectu phalangij alterius, quod trahit, allicitque ad se venenum internum oculis, tractu spiritum infectorum malitia animantis, vt trahit magnes allicitque ferrum, alia & alia ad se vocant quædam virtute innata eorum tractiua, vt circa oculos in conspectu phalangij detenti potentissima vi tractrice qua inter alia, omni venenata polleat (docuit experientia) venenum exugant, spiritusque è corde, & cerebro trahunt infectos & inquinatos in decenti & certa distantia quibus extractis venenum cessat, quod eosdem infecit vt tenuiores & faciliores prius intensiusque ideo vt infectio desit. In se nõ

iudicat quibus amore proprio obcaecatus, vt trabem. oculi non videat, qui festucam alienam inspicere valet, se quem delicto teneri non est ratus, alium imo, morti tradi iussit possessorem, cum tamen ipse teneret retineretque. Est genus aliud Phalangij in specie dicti lupus nomine compellatus, quod praecipue sanguinem animalculorum suggat hoc solum contentus, omittens reliqua: tertium genus est lanuginosum grandissimo capite, loco allegato docet Plinius de quo Crcilius li. 3. cap. 7. sic scripsit. Hoc difecto capite vermiculos duos continere norunt omnes, qui adalligati ante Solis ortum mulieribus, in ceruina pelle praestant ne concipiant, cuius vis annua est, hancque solum ex omnibus, quae conceptum impediunt dixisse fas sit quod molesta est nimia fecunditas plurimis. est aliud dictum Rhagio graecis Ραχίος raxios, a Ραχία raxia, latinis dorsum, & a Ραχίζω raxizo, latinis per spinam diuido quod quasi dorso perfractum videatur, qui azino vix nigrae est similis forma, ore minimo sub aluo, pedibus breuissimis fere imperfectis, cuius morsus est qualis ab Scorpione, reddunt vrinam ab eo percussi, telis araneis referta (mirabile dictu in natura animantis). Aristo. Plinius A Erius Paulus Dioscorides Nicander locis supra. Huic est similis dictum Asterion phalangium, praeterquam linulis albis quibus a capite ad caudam vsque variatur, huius morsu gena labefactantur peculiariter, est aliud iis simile at eis deterior, caruleus lanugine nigra villosus, caliginem cocirat eius puctura, vomere facit quaedam telas araneas quae representant: ille dicitur Asterion, graecis Αστεριον asterio, quasi stellatus & varius perlucidus & splendens, a Αστρος asterois splendidus latinis, caruleus vero ex colore dicitur animans. Est alter deterior morsu a crabrone animanti pennis solum dissiens figura eadem omnino, hic morsu marcorem inducit & tristissimam maciem: est Myrmecion phalangium adhuc quod formice sit simile caput, aluo nigra, guttis albis distinguentibus, quod dolorem vesparum quasi morsu infert, myrmix enim graecis, Μυρμιξ , formica est a quo myrmecion, ab alio animanti quod formicas lingit natura diuersus. c. deformica constat, hic vero quod capite solum ea representet, dicitur talis, non quod eas gliscat phalangium, sunt phalangia alia dicta tetragnatia, graeco Τετραγναις tetragnatis, a Τετρα tetra latinis quatuor γναις gnatis, latinis maxilla, quod quatuor maxillis consistit, cuius duo

ius duo sunt genera natura noxius, cuius caput linea alba distinguitur per longum & altera per transversum, crucis instar, quod morsu oris tumorem excitat: alter cinereus animans, caedicas parte corporis postrema letior & tardior motu: aliud cinereum est qui latissime telas patit in parietibus, muscis minime nocet morsu, haec numerat genera Plinius li. 29. c. 4. A Erius li. 4. sermo. 1. c. 18. Nicander in theriacis prius a quo reliqui omnes, Aelianus supra, vbi & si nominibus aliis ab aliis accidentibus desumptis vocitentur eadem numerantur species, sexque autoritate multorum differentia statuuntur rhagion, lupus, Myrmecion, Cranocolaptes, Sclero, Cephalo, Scolecio, quemadmodum & Plinius octo species enumerauit eo loci, Rhagio, Asterion, caruleus, crabro, Myrmecio, Tetragnatio lupus, formica toto similis, nec differunt sententia auctores Asterio enim Plinij species est subdiuisa Myrmecij. A Erius enim Myrmecio stellis lucetibus variegati dixit eo loci, corpusque eius esse fuliginosum circa dorsum stellis variis sub quo claudit Myrmecio dictum formicale, toto corpore non solum capite. Scolecio cranocolaptes Sclerocephalose ordinatur, ceruleus Plinij est Cranocolaptes A Erius, quod viride nigrum vocat ibidem, appellauit tamen cranocolaptes, quod graecis Κρανα caput sit, & κολαπτο colapto, sculpo, quasi caput sculpat imprimatque morsus vehementia relinquatque, signaturum rotam in parte lassa, est colaptes Κολαπτες , sit genus instrumenti, eorum torri iaculi instar obliqui, cui caput huius assimilatur, Sclerocephalo sic appellauit A Erius, quae σκληρος scleros durities sit, & κεφαλι cephalo, caput quasi durus capite, hic est crabro Plinij, durissima testus crusta, penae enim solius defectu a crabrone dissidere dixit, duritie figura reliquis conuenire omnino, iam Scolecion A Erius dictum vermiculatum quod vermiculos graeco σκηλετιον scolecio dictos ingerat a tetragnatio non discrepat vt videre est signis allatis, est vero Myrmecion dictum c. deformica distinctum ab hac phalangij specie, quae Myrmecion dicitur, nullum enim ex hisformicas gliscat, Myrmecion vero edit, qui non quod figura formicas representet tale compellatur, quod ingerat imo, hic vero araneus, quod figura referat illas alter totius aut capitis, vt pater dictis.

*De Tarantula Aranei specie naturalia & my-
stica complectens plurima.*

CAPVT XI.

Mirabile est genus illud phalangij Asterio dictum araneæ ani-
matis species, in Apuliæ regione notissimū vulgo tarantula
cuius est illa mirabilis conditio morsus, vt ab illa percussa musica
& harmonia pristinae sanitati reuocatur, notissimum ea in regio-
ne Neapoli omnibus incolis, vbi ad musicam tanquam ad sacra
anchoram confugiunt læsi, qui non secus ac Saul cytharam dum
pulsabat Dauid melius habebat leuiusque, recedebat enim spiri-
tus ab eo. i. Regum. c. 16. sic musica ii alleuiantur maxime inte-
rim quod harmonia durat, cruciatibus & accidentibus aliis libe-
ri, motuq; vehemētissimo quo saltant & tripudiāt continuo in-
quieti inconstantes, vt interim salutaria remedia theriacæ fufci-
pian & alexipharmaca alia veneni correptiua tartarei, hac quies-
cunt leuantur recreantur reuocantur in mentem sapiunt quies-
cunt subiiciuntur remediis, obediunt auxiliis, vsque dum inte-
gre salutē restituuntur, quo ea in regione plurimi victum querri-
tant ex arte musicæ. Dixit vero eo loci Plinius, Asterion Phalan-
gium, stellio etiam dictum, quod stellis emicent tergora, Taran-
tula Hispanis & Italis, Italia non oriri, incognitumq; esse Italis
Tarantulam Phalangium Aranei speciem dictam, quod Italiæ nō
omni, solum imo campaniæ Apuliæque innotescat, nō Italia om-
ni nota, est Neapolis campaniæ ciuitas, aut quod Plinii ætate fue-
rit illis incognitum, notum postea, cœli variato climate & influē-
tia varia productū, terræq; dispositione altera cultu operiq; assi-
duo, scimus animantia, plātas, herbas, reliqua innasce alia & alia cœ-
li configuratione constellationeq; alia diuersa, tum adnatā varia-
ri opere & intensiōe virtutis, nomine aut eo incognitum, alio
appellatum antea Italis, est omni admiratione dignum, quod de
hoc animanti in quibusdam regionibus orio, vt & de Stellione
referunt auctores dicti, morfu venienti stridere sono quodam per
vices vario dum iccere tentat venenumque effundere irruitque
vt mordeat, læsos tamen non antea salutē restitui, quam eundē
concentum tonumq; eundem musica inueniat, tono eodem &
clauē stri-

clauē stridoris animantis, vnde varie sonant & personant vsque
dum illa consonantia resultat, & harmonia qualis ille edidit ini-
ciens morsum aut quam veniens referebat læsu. De musica plura
extant a nobis dicta antea, de cytharæ Dauid pulsu, quo Saul me-
lius habebat literali significato, hic quædam solum referre cogar
mistico. Musica & concentu, nos impetit caro, dæmon, mundus,
creaturarum a consonantia. Mundus rerum concentu, cum appetitu
& concupiscentia nostræ carnis, quæ interim quod assonant vi-
rus fundunt harmonia & modulis, Sirenæ cantu placido blando
& suauis nos illiciunt & irretiunt, virulaginem reiectantia cantu
dum demulcent, quorum non cessat virulago, vsque dum musi-
ca salubris attingit idem punctum inciditque in eandem consonā-
tiam qua sumus infecti, tristissimis interim dirisque extorſi cru-
tiationibus, accidentibus variis molestati afflictī ex veneno susce-
pto. Nulla superest nobis alia salutis via, nec possumus alio pris-
tinae salutē reuocari, quam musicæ & concentus eo tono puncto
illo quo sumus cussi: Offensa infinita cōmissa est, Deus infinitus
iratus iustitia infinita læssa, ultra non potuit ire malitia mortaliū,
Christi concentu salutari nostro opus est, qui eo tono infinitum
cœ emittat, vt in cruce magna voce spiritū missit punctū vt atin-
gat alta voce salutis ꝑ attingit malitia nostra, tū cōsonantia rerū cō-
cētūq; impetitur ne propria æstimatio dissonet & opinio, honos
habitus mille scelera flagitia mille, cōmitūt mortalesquæta hypo-
cristis simulatio quæta fallacia dolus ne harmonia cōcētusq; vocū
populariū dissonet aut desit, hac musica officimur inficimur imo
veneno vitiorum, quo dicitur Ezechielis. 33. c. Audiunt sermo-
nes tuos Domine, & non faciunt eos, quia in canticum oris sui
vertunt illos, & avaritiam sequitur cor eorum, & es eis quasi car-
men musicum, quod suauis, dulciq; sono canitur, & audiūt ver-
ba tua & non faciunt ea. Musica enim alienati & ebrii, concentu
& consonantia, honoris æstimationis, rerumque earum, quibus
hæc consistunt & seruantur, avaritiæ, doli, fraudis, voces & ser-
mones tuos non implent, illa musica solum delusi & occupati, a-
uaritiam sequitur cor eorum, esque eis Deus, quasi canticum mu-
sicum, quasi ficta cantilena & conficta narratio, hac musica de-
cepti veneno vitiorum replentur inficiuntur, Dæmone, propriis
passionibus, amore peruerso & auerso, conuerso ad mundi falla-
cia, egent ii musica salubri cœlesti harmonia & concentu, vt me-
dri

deri possint, musicaque, quæ punctum idem attingat, quod ter-
 git illa, amor proprius vt fugetur, Dæmon, Tarantula, virus pro-
 pellatur. Scimus Cytharam a se pellere quæ supra fides continet
 leuia, alia si pulsetur, fidium assonantia in eodem tono, quando il-
 li consonat, clarissima docet experientia rerû magistra, hinc mu-
 sica dum in eundem concentum venit & tensionem, tonumque
 partium, partes nerui cordæ nostræ naturæ excutiunt à se vene-
 num, propulsantque & eiciunt, motu loci excusæ percussæ leuia
 excutiunt tenuia venenata & ignea, tum concupiscentiæ ignis
 nostri leuia fallacia facilia inconstantia, vt saluti reddeant ægri
 amissæ & pristinæ, neruis cordisque concentu percussis, cytharæ
 potentia Christi diuinitatis & humanitatis tono proprioque cõ-
 centru & harmonia, reliquas enim musicæ causas affectuum mira-
 bilium attulimus antea, egēt ergo infecti mortales musica quæ cõ-
 tingat in idem punctum, quod venenum attingit malitia & Phalā-
 34 gium peccati, & cum Dæmon hominem leserit lædatque in mu-
 sica rerum fugatium temporalium, vsque in Deum ipsum diso-
 nantia facta, auresque Dei, peccato & malitia obruderit, infinitū
 Deum offenderit, voce alta superbiæ & gulæ, vsque in infinitum
 Deum peruenerit, opus est musica infinitæ proportionis soli Chri-
 sto possibilis & per ipsum nobis musicæ autorē, vocisq; infinitæ
 filij, infinitus vt infinito satisfaceret Patri Christus Deus homo,
 vt saluti reuocaremur in eadem altitudine in qua læsum Deum
 offendimus, iustitiæ rigida satisfactione infinita peracta, vt homo
 superstes esset placareturque Deus: est Christi concentu, & musi-
 ca persanatus homo, Christo cythara illa percussa, qua expulsus
 est Dæmon, cythara Dauid, hac Saul Dæmoniacus mundus, Dæ-
 mone liberatur, homo peccato, inferno, morte, in ligno in cruce,
 cõstat cythara & hæc lignea cõpage, in cuius medio sunt laquei
 flos rosa, cavitatesque amoris lateris Christi, quo personat & reso-
 nat illa, in Christi capacitate in gratia infinita, supernaturā, voci-
 bus Angelorum suauius, laquei amoris plurimi imo in eo ligno,
 clauiculae adsunt fortissimi clauis quibus fides cordæ nerui Chri-
 sti intenduntur, intensæ altissimas edidere voces, adeo acute reso-
 narunt, vt Patris aures, quasi ferre nō possent vehemētissimū so-
 num, omni vt sua auditus infinita potentia fuerit opus sonos vt
 sufferreret amantissimi filij innocentis acti cruciatibus diris, tā-
 tū spectaculū vt attēderet. Iustitiaq; quæ hæc fanciuit, velauit oc-
 culos

eulos rigidam sententiæ executionē admirata, vt nūquā ab eo de-
 uellauerit die, hinc oculis iustitia depingitur velatis illa anteq;
 in hoc signo obumbrabatur velata mortalibus, fuere & graues &
 acutæ voces, quibus harmonia integrabatur edidit vocem illam
 grauē, consumatū est, quæ ad humanitatis portionem inferiorem
 partemque percussam spectabat hac mori liquit, & acutissima
 illa, quæ penetrauit cœlos, alta & sonora, qua dixit clarians vo-
 ce magna, Eli Eli Iammabababani? qua Deum inuocauit Pa-
 trem, miratus quasi cum Deus esset, quomodo mori liceret, &
 posset, summum amorem summamque obligationem, vt homi-
 nibus & Angelis imponeret, exclamauit voce magna emitens
 spiritum super ritum morientium, qui iam iam dum mori con-
 ceditur languidas edunt & imbecilles deformatasque voces, al-
 tissime Patrem proclamauit Christus, Deusque ipse, vt satisfa-
 ctum sibi esse de rigore iustitiæ fateretur iis vocibus & harmo-
 nia summa, humanitatis grauibus, diuinitatis acutissimis altis-
 elatis sonoris, lancea temperator erat huius cytharæ Dauid,
 hac exhibit sanguis & aqua, cor patefecit ne igne amoris incendio
 conflagraret, temperaretur imo aperto latere amoris incendium
 & æstus. Hanc pulsabat cytharam amor diuinus Pater ea hac mu-
 sica vt placaretur delinereturque harmonia, hac placatur & fi-
 sit, hac Deum placamus allicimus per Christum Dominum no-
 strum musica & concentu, diuinitatis & humanitatis, qui des-
 cendit de cœlis homo factus vt ascendat homo, ascendit homo
 descendit Deus, vsque ad consonantiam Christi. Homiibus, vt
 esset cythara, qua possent illinire iratum Deum, grauisima & in-
 fima nostræ naturæ voce, quæ poterat personare solum in cla-
 ue naturæ, voce adiuncta diuinitatis, verboque sonoro vt ad be-
 quadratum eleuaretur Christi, diuinitatis, humanitatis, iustitiæ,
 misericordie, diapason absolutaque nostræ salutis consonantia,
 duo illo mirabili diuinitatis & humanitatis, suppositi. Non ergo
 rauca voce & horrifona, clāgosa & aspera, peccati siccitate aspera
 reumatismo frigoris charitatis incōcinna granias cū Coruis cras-
 cras, Ecclesiast. 32. cap. Ne impediās musicam. Hanc Christi ran-
 tumq; coucentum, vocem imo ede simul cum hac cythara clarā,
 Deum inuoca, exclama proclama ad Deū rationis & appetitus
 eōcētū factō, cane cecine cū hac cythara, & more nostræ villæ, vi-
 llaneas rusticasq; nostras cationes cõpone, pulsa cytharā Deus est
 ad ob-

ad ostium & pulsat tecum, hacq; deletabitur & placabitur simul. Venenum Tarantula: vt fugias, phalangiique venenati Damonis musica eodem gradu & concentu, hac cythara Christo reddes, quo est lata offensa, pelles virus venenū excuties, qui potētis deordinatis & cordis alsidebat, quibus rationis legē tenemur attringere, vt cordati simus & nō becordes in cythara hac, & vt fides di sona, & quę becordes sunt duplicat sonos & duplicat motib⁹, ne duplicati simus corde, & corde biscordes ne sint, simplicesim⁹ & eedē sibi & prototypo Christo, antidotoq; Christi corporis, pręparati prius oris vomitu pœnitentię & cōfessionis, pristinae saluti, vt reuoceris. Nicāder in theriacis horū Araneorum, quos phalangia vocamus, septem species atulit, ille inquit. Est Rox, Asterion Zyaneon, Agrostes, Dysderi, Myrmecion, Cantharides, Sinchelon, sunt omnes voces græce: de quibus Plinius septem etiam stabilisse species mōstrauimus. Rox enim græcis ρωξ rox, est Rhagion Plinii & A Etii quod a ρωξ rox græcis, nobis vbx azinnus, quod ei maxime figura alsimiletur, quo Rhagium vocauit A Etius & subdit ipse, idest azineum figura rotundum nigrum colore, vbx nigra azini similitudine, vnde appellationem accepit, os in medio ventris, dentesque possidens, pedes ex vtraque parte breuissimos hac A Etius. c. 18. lib. 4. sermone. i. quæ omnia Nicāder retulit ex quo transtulit A Etius & Plinius. Asterion idem etiam est omnibus, & Nicandro eo loci. Myrmecion etiam est omnibus idem. Zyaneus est cæruleus Plinii & cranocolaptes A Etii, cuius morsus signa eadem sunt omnibus, Zyaneus enim color, græcis κωκιν Zyaneon, & cæruleus color est & cœlestis, vt videre est apud Dioscoridem lib. 5. c. 59. & apud Homerum Iliad. x. Agrostes, Nicandri lupus est Aristoteles, Plinii & A Etii, quasi venator muscarum, & quod acuminatū sit αγροστες agrostes dicitur more specie gramini herbe αγροστες agrostes dictæ, nō quod culices venetur aut muscas, cum musca græcis Μύα Mya appelletur & culex κωκω cono, aut Ψύες psynes. Dysderi græcis Δυσσίδη & σφαιρῆς sphaecen dictum, disderi quasi difficilis pugnæ, & sphacon quasi vespicum, vespa enim græcis σφαιρῆς sphaecca appellatur, de quo Nicander eo loci sic. Restat aliud genus Phalangii, quod dysderi sphaeccon ve dicitur, simile illi generi vesparū quæ crudas carnes depascuntur, sunt enim equi vesparum emortui Tauri

tui. Tauri vero apum productores, ferocesque & venenata vespa, nascuntur putrefactis equorū cadaueribus, hic subdit, si quę piam vulnerarit ingens è vulnere tumor erigitur, tumores ad genua, vt nullo modo flectere genua possint, cordis trepidatio, virium destitutio, extremi maleficij animal, somnum adferens medio tantorum malorum, qui hominem placidissima quiete delusum interimat. Zyaneum cæruleum ve, facere euomere telas araneas dixit, vt A Etius, Aristoteles, Pliniusque retulere, vt & aliorum eadem retulit, Dysderi ergo Nicandri, est Crabro Plinii, & Sclerocephalon A Etii, durus capite Crabroni similis & vespa vt diximus antea. Cranocolaptem tradit Nicander etiam iis postea in Persea folijs A Egyptij genus Phalangij creatur, Cranocolaptes dictum, cuius horribile semper caput incessanter nutat, vterus autem grauat, quod si stimulo, qui est illi ceruici innatus, summopne capiti, aliquem laeserit mors sequitur, sine molestia aliqua, inopinate tamen: hoc Phalangium species cærulei est, vt monstrauimus supra. Ex signis eorum ex morsus accidentibus & aliis, Persea arbor, vt docet Solstratus lib. 1. de moribus ex A Etio pia in A Egyptum translata est, quam Rholus Democriteus lib. 3. cap. 1. xtalem esse Perseis retulit, ideoque A Egyptiis transmiffam, vt A Egyptios interficeret, translata tamen salutiferam extitisse A Egyptiis, non est persea nostra communis hæc, nam vt docet Strabo lib. 1. cap. 7. Persea nascitur in A Egypto altitudinis eximia, iucunda aspectu, materix vt celtis, altę pyro per omnia similis, frondis perpetuæ fructum gerit pyri magnitudine longiusculum, amygdalæ modo putamine inclusum, herbidi coloris, nucem intus instar pruni continens, longe molliorem minoremq; gustu suavis facile coctilis, & quamuis immodice sumatur. innocua, quibus a persea nostra vt discrepet fat pater, Dioscorides idē retulit lib. 1. cap. de Persea, hocque genus Phalangii atrocissimū huius pulcherrimæ arboris folijs insidere referunt, latet anguis in herba, Cantharides Phalangii, quod muscarum Cantharidum venatores sint, ideoque sallacissimas inferant morsu passiones, quod nil viderem excitet acrius Cantharidibus refert Dioscorides lib. 2. c. 54. a quo Galenus, Plinius, & alii, species lupi Phalangii est, eo solum disfidens, quod muscis iis magis delectetur aliis vero vulgaribus, Lupi dicti communiter. Sunt ergo Phalangij omnia genera sex A Etii, Rhagion, Lupus, Asterion Myrmecion

vè, Cranocolaptes Sclerocephalon, Scolecion. Dedeçori & ignominie erat, lxtalis & venenata Crux arbor illa, lignumque, gentibus AÆtiopibus denigratis fœditate peccati, per sis gentibus illis indomitis & ferocibus virus crûor insuperabile translata vero in Christum super humeros eius imperium eius, illi inferto eo ligno salus valetudo anthidotus, in venena & mortes. Persea hæc virefcens iugiter, cuius folia linguam, fructus cor emulantur, eisdem autoribus patet, vt cum lingua cor allonet, mæfica qua recreetur homo & placetur Deus.

De mysticis Araneæ natura elisis, & natura plurimis.

CAPVT XII.

ST ea Aranei vis, potentia illa, vt & si minimum exi-
leque sit animal, maximos & feros vincat serpentes su-
peretque omnino: non alio quam capite aggreditur,
vbi summam veneni potentiam, & robur continere
sciuit, hac eisdem petit & superat mirabile dictu, arborem ex-
celsam aliud ve ascendit quoduis, filo appensus, quem è visceri-
bus deilat ducit, se demittit & librat illo, in serpentis caput,
quem ociosum iacere inspexit prius quietum & placidum, ille
contrahitur illico ac araneum sensit sibi impendere, pertimescit
nescit fugere, torpescit imo, Plinius libro. 10. cap. 74. sic. Librat
araneus se filo in caput serpentis porrectæ sub umbra, suæ arboris,
tantaque vi morfu, cerebrum apprehendit, vt stridens sub-
inde, ac vertigine rotata, ne filum quidem desuper penden-
tis rumpere valet, adeo non fugere queat, nec finis pugnae ante
mortem serpentis est. Idem Aristoteles. 9. de Historia, cap. 39.
Ælianus, Rhodiginus libro. 11. capit. 13. Vbi narrat ex Alberro
Magno in Colonia Aripina se vidisse puellam, quæ in trimatu
arripere araneas è parietibus, has quæ impune vorallet eisdem-
que ali innoxie. Eadem Paulus, Dioscorides, locis allatis: vtilis-
sima iudicat Galenus. 5. de compositione medicamentorum se-
cundum locos, capite 9. ova araneorum trita cum vnguento
aardino, ad dentium perforatorum dolores, indito vnguento
intra

intra dentium cavitates, idem Archigenes sensit, telas Araneo-
rum conferre, ne vlcera inflamentur cutis, sensit Galenus. 1.
simplicium & autoritate plurimorum, refert, libro de medici-
nis paratu facillimis, quibus illico succurrimus manibus digitis
ve disectis. Succum tripholij summe laudat, aut herbam tri-
tam super impositam vulneri ab Araneo illato, tum Centau-
ream dictam, sed de curatione venenatorum supra diximus la-
te. Araneus Lupus dictus, tritus & linteo subactus, impositus
fronti & temporibus circuitus tertianarios per sanat, docet
Dioscorides libro & capite citato, imo intra nucem viuum ara-
neum asportatum quartanariis medetur, suspicor timore, re-
trocessu, caloris ad cor, & sanguinis spirituumque, vt sit in
metu, quo frigida distemperies melancholiam generans corri-
gitur & sicca, sanguinis & spirituum, calore & humore vt me-
tus aliarum rerum soluit multoties quartanas iam victo hu-
more & superato declinante morbo cocta materia, non minus
Aranea id molitur vel ad se tracta venenosa humoris portio-
ne, qua fouetur malum & morbus consistit, deteriori inquam
mali humoris portione & noxij exclusa: hoc est peculiare telis
araneis, vulneribus impositis, vt prius non decidant quam per-
sanent vulnera, oculorum fluxiones sistit spelunca rota inuolu-
crum ve dictum, telæ Araneæ Lupi dicti, fronti cum lacte su-
perposita. Aranea si filum ducat super fœminam cui menses
fluunt sistit purgationem, qui omnes oleo putrefactis suis met
moribus sunt vtilissimi. AÆtius locis adductis refert. Auicen-
na, Galenus, Plinius, & alij. Sunt Aranei Phalangijque omnes
frigidi tertio gradu, & sicci secundo: venenum vero, frigidum
ad initium quarti & humidum simul, ova frigida & humida
principio quarti, telæ frigidaæ tertio & siccaæ, adstringentesque
natura, & aglutinantes, sanguinem compescentes, Mirabile est
illud Aranei tanta ambitionis animans petulantia & super-
bia, vt se se solus sibi sufficere ratus, semel ac perfectus mag-
nitudine euassit, quem terminum spatio vnus lunationis
nanciscitur, septimanis quatuor, quatuorque septenis, vt dixi-
mus antea, mense vno integro, illico Patrem matremque oc-
cidere fratres, congeneres, propinquos, benefactores, cogna-
tos, qui inter fœtus fortior est alijs, solumque parricida, & fra-
tricida, tyrannide tanta, in hæreditatem paternam, fraternam-

que venire succedereque dolo fallacia; malitia & fraude, ex Aristotele, Plinio, AEliano, Galeno & aliis retulimus, superbus natura, qui altissimas occupat sedes domus totius, eminere omnibus cupiens, altiora ascendens sublimiora, eminentioraque loca, reptile animans alioqui obscurissimi ortus, odit lucem Solem Lunam, iis omnibus invidet, amulaturque omnino, superbus elatus, ut solum nubilo cœlo domicilium excedat, & qui ortu est inferior locis natus putridis spurcis, recta petar superba regum & fastigia domus si potest illique locus adest, angulis abditus obscuris caliginosisque locis, pulvere inspersis frigidis humidis, vasis obscœnis, parte eorum, & partitione sicca inhabitans, putredine genitus frequenter, ut serpentes reliqui, qui proprium nesciunt autorem, amittere ve domicilium infame & spurcum, concesso tamen semel, salubriorem altiorem ornatorem si possunt in illum reptant superbi, & tumidi perunt: hærent propriis, sibi que hærent, auaritia immensa, ut nil remittant, eorumque semel arripere, sine discrimine omni præda vrentes immundi succidi, mucilaginem propriam vitiosamque excrementum, filum protensum semel, vomitu reiectum realimentes elingentes colligentes iterum in alimentum sibi, semper in se cedentes, in ventrem se colligunt, & os, quod illo continent Phalangii dicti præcipue Rhagii, ventris medio, ut AEtius libro. 4. sermone. 1. capite. 18. & AElianus libro. 3. capite. 35. dixere & alii, quorum Deus venter est, voraces, gulosi iniusti, crudeles, non ut reliqua animantia prædam venantur alimenti causa semper, in ipsa ve irruunt veneris occasione, ducta gula & lascivia, propter que duo rixantur animantia cuncta, docuit Aristoteles. 3. de Historia, capite. 7. & Plato. 4. de legibus, hic solus crudelis immanis non cibi causa, luxuriæ ve, mortem parat casu terribilem inopinatè, solum imo ut animantia perdat, enecet, insidias parat pandit retia dolosus obseruat abditus occultus, ut plurima quibus non vitur, satur & plenus rete viua retineat, misere detenta, cruciatus famis & sitis acta, a multisque animantis atrita lancinet, fugere inualida, delectatur maximè, cum è rete excuti volatilia non posse vidit, repens ipse, dextere quod vagetur per rete, irretianturque illa magis & magis, motus facto connamine ligentur relingenturque irretita amplius, ipse cum discurrat libere peruerforum pedum,

pedum, que alia pedibus liberis formatis & alis molliri non valent, animalcidia parans voluntaria, committensque omnino, non subito casu & fortuna: gloriatur maxime quod pedibus euerstite las ordiatur ingeniose & astruat quas nec Minerua rectissimorum pedum æquales componet, quo in Deam superbiit Aranea illa Ouidii Methamorphoseon, & lacepsiuit illam, confabulationes narrant, que nec Diis concessit victoriam, aut maiores iudicauit inferior adeo & si ipso nihil obscurius quoque sit Lucifer alter superbus, lob, loco adducto initio huius capitis de confidentia eorum qui oblibiscuntur Deum, Hypocritæque describens euetus inquit. Non ei placebit vœcordia sua, & sicut tela araneorum fiducia eius. Nam vecors ille & stultus, peccatorque ignorans insipiens, non delectabitur vœcordia sua, qui fidet rebus vanis & fallacibus, fugacibus tempori vicissitudini obnoxii ad creaturas conuersus: erit quo vœcordia displiceat sua malitia deceptus, post mortem & viuento adhuc & sicut tela araneorum fiducia eius, sperat aranea amplissimas protendere telas expansas nimis, quibus communia possit animalcula & maiora venari adhuc, sollicita & anxia net, hac hinc pendet illinc vincit, angulos omnes percurrit, cuncta voluit in orbem, tandem tabescit illusa, visceribus absumptis, reiecta substantia alimento destituta marcida, tabida anhelans defessa, propriis visceribus effusis sumptu facto substantiæ expensis, vano rete adducto. Vbi foetus imo educare credidit alere, tueri acōtriorum iniuriis viscerum pensis, & secure viuere, ijs ipsis postea (diximus) impetitur interficitur domestica sobole genitis filiis estque illi tela sepulchrum & feretrum, que in gratiam eorum atruxerat, & cū innocua simplicia & inermia animantia eadem irretiisset, vt esset illi in rete fiducia, victus sibi & soboli genitæ, hæc ipsa que erat animantis fiducia, sepulchrum est illi tandem, ut vn de viuere posse sperabat mori miserrime detur suppliciumque vltimum, accedit Stelio (iam supra diximus) & onustum rete simul cum autore flagitij rapit arripit vorat fert secum gliscit, male acquisitum peculium ingerit ille, quas si grauatas adeo retullas non inspexisset remitteret libere, non aliter vœcordia Hypocritæ succedet & sicut tela araneorum fiducia eius, tabescere fecisti. Sicut aranea animam meam (loco adducto) contiget illi, quod vœcordi accidit, Luca. cap. 12. qui cum retia late protendisset, ut ingentissimam bonorum copiam congereret, anima sua alloquebatur,

anima habes multa bona posita in annos plurimos, requiesce, comede bibe, epulare. Cui iustam tulit Deus sententiam. Stulte hac nocte animam tuam, reperunt à te sic qui sibi thesauricat, eodem rete captus est, quo alia capere nitebatur & quo irretiuit, propriis filiis sobole educata interemptus, inimici hominis domestici eius. Matthæi, 10. cap. incidunt in foueam quam fecere Psalmo .7. in illa in quibus fiduciam habent, mortem & perditionem inuenere: sicut tela araneorum fiducia Hypochritæ, ut ibidem dicitur Fallacissimum fiduciæ genus, quæ integro anno ordiri nerunt texueruntque, exedentes viscera macie tristissima detenti, absumpto humore roris gratiæ, sanguine, teique familiaris supellestili fame excruciat, anhelantes, honores, dignitates, officia, fila ducentes varia è visceribus propriis, telamque ordientes vitæ fere totius decursu, in qua spem reposuerunt, mors inopinata & subita, rapit diripit, anima repetita, quæ subitanea magis, & ex tempore (Ambrosius dixit) quam illa cuius numquam meminere peccatores, & si post longissimos morbos accidat, quæ preparata magis & præuilla, & si tempore instantaneo succedat, quam quæ toto vitæ curriculo paulatim deglutitur meditatione continua iusti est hic imber gratiæ matutinus & serotinus, vitæ & mortis, uiuenti & moriendi scientia & notitia, data eodem autore legis notitia & arte, quæ enim exorditur anno integro, sollicita & sedula, uenit subito. Scoparius verforio & Scopione, morsque rete expansum quod anxie protenderat surripit & fert subito secum, ut & uxori mulieriq; impudica accidit quæ ut uictiter comparet q; sibi & familie alimentum ornatum supellestili & pompam ut araneæ faciunt, marito ocioso, causa est excidij & ruinæ. Multoties fucus susurrans peruolans impetu secum affert rete, Araneamque inuolutam simul cum illo & implicatam, muscarum occasione multarum proclamantium in rete, accedit ut Stellio (diximus) gliscitque araneum pœnas ut uat, cuius solum simplices inermes irretiebat muscas, culices, debiles, tela ut quæ erat illi fiducia sit pœna. carcer compedes & vinculum, supliciumque iustissimum, hinc A Egyptij iniustitiæ Hieroglyphicon, araneæ tela muscis referta detentis significabant, quod carcer iustitiæque vires, leges, statuta, pœnæ, & suplicia, pauperibus solum imponantur, debilibus, fauore nudis hominibus, non fucus susurrantibus susurro populi notis, non potentibus diuitibus impositura.

sanctio-

sanctionum si frangunt abrrumpunt imo, secum diferunt leges, & quo placet iustitiam peruertunt ius æquitatem, euertunt omnia, est vana & fallax spes Hypocritæ, fraudes, doli, & simulationes, tandem deficient & cum retibus, asportabitur simul à crabone, rete onusto sanguine inermium, ab Stellioneque deglutietur. Stellio ingerit Araneum, fiducia eius tela vana facilis, illi erit in 41
oprobrium in perditionem, ex ea imo ducetur, illaque inuolutus suomet rete quod aliis paraberat ruet, Psalmo. 56. Laqueum paraberunt pedibus meis, & incurbauerunt animam meam, foverunt, ante faciem meam foueam, & inciderunt in eam. Diximus araneum irretire lacerrulos paruulos, ex Aristotele & alijs, mirabili quædam industria & arte, eosdem opprimere & enaruaræ fame, intra domicilium contentos, araneæ minatu ad speluncæ ora minitanti, timidus detineri umbra grandi facta obscurato domicilij hiatu, presentia animalculi minimi alioqui & imbellis in lacertulam, inrerim fila intertexere in cauernæ ostiolo defidis lacertulæ, hæc siccata fortia consistere, aut si potest lacerto dormitanti filateriis obducere fauces cauernæ animantis, fame iam vero confectum fere cum sentit debilem languidum mortis vicinum cum duxit, antequam morte occupetur, ne sanguis concresecat inutilis succui araneo, quem ebibere parat neglectis reliquis, ut araneis mos est, impetere illico repetereque lacertulum icibus moribus insultibus, impetu in eum facto vna vice & alia contundere, caput præcipue innocui animantis, malitia venenoque eflusso, quibus maximos concidit serpentes, capite infecto, hosque circumrotare facere circuloque euolui torpere incusso metu natura animantis, impedita fuga, lacertulosque iis miserrime perdere reddereque tandem exangues, est illis fiducia araneis in rete quo detinent illos hac ipsa ordita, ad domus limina carcere è propria domo constituto, lacerto securo oscitanti & quieto intra propriam cauernam feraleque domiciliū si duciam sibi in tela constituenti araneo. Stellionēq; tantē iniustitię impatientem, rete araneamq; simul arripere ingerere, pœnas luere fallacissimum animans redimiq; pretio ouorum, pratioq; solum sobolis relictiisq; illis libere, quod hæc Stellio plus habeat dū reposit, araneo relicto ob veneni copiam naturæ instinctu, est hoc pretium præmiumq; illi elargitum quasi in gratiarum actionem ut interim ac oua gliscit fugere possit araneus fallax, propria fo-

f 4 bole

bole relicta & deserta successione, iidem referunt autores supra
 Hinc Iob. 8. spem eorum qui obliuiscuntur Deum, & hypocritæ
 fiduciam ad telas araneorum contulit: quibus confidunt irretire
 animantia, iisque ipsis plicare, fidentes dolo & cautellis, qui si nō
 possent ordiri, insidias non tēderent vnde illis mors eueniret in-
 opinata. Contingit iis qui decipere cupiunt irretire officio, dig-
 nitate autoritatis & potentia abusu, suggere sanguinem parant,
 viduæ populi pauperum debilium, hac ipsa tela protensa a Stel-
 lione dæmone, iustitiæ Dei executore dirupta arrepta, arripī si-
 mul cum illa eadem, vt deuorentur ii aranei cum tela simul, eorū
 fiducia vt sit illis ruina & lapsus, hac ipsa vt conuoluantur irre-
 tianturq; ipsi, sitq; eis supplicium vt & perditionis occasio, qui
 fortassis securi sine officio, sine tela iudicij, dignitateq; euixissent.
 Est ergo fiducia eorum sicut araneorū tela, suspensus est Aman
 in patibulo, quod paraberat Machabæo fuit illi honor digni-
 tas ruina occasio & excidij, vt est araneis qua deuorentur ab Stel-
 lione, potentia robur industria arsque struendi tela officium. Se-
 cundus locus, Psalmi. 38. etiam iis consistit quæ de Aranea dixi-
 mus, Aranea non ex vtero filum ducere, vt sensit Democritus,
 Aristoteles refutat locis supra adductis, deceptus Democritus,
 quod soboles araneæ ex vtero illius pendeat tempore aliquo, se-
 mel ac lucē experitur venitq; in auram, filis filamentis, vtero alli-
 gatis matris, foetura omnis pēdet, vt illo annexo suggat alimentū
 mamillarum instar lactentium & more, spatio aliquo constituto
 a natura, vsque se ipsis victum quaritare valent filis vtero colli-
 gant filios, secumque diducunt ingratos, quos simul cum iis um-
 bilicorum instar intus retinebant, & extra quando licet retinent
 nō minus natos iā, hinc vtero filamenta ducere Democritus cre-
 didit nere vtero & ordiri stamina, at secus multo res haberent
 ore, ventrisque medio indeque diducunt fila & stamina, pēdet nē-
 tes postea officio cōmuni. Vnde Ouidius, Estq; caput minimum,
 toto quoque corpore parua est. In latere exiles digiti pro cruri-
 bus herent. Cætera venter habet de quo tamē illa remittit. Stami-
 na. digitos cōpellauit crura quod internodiis distinguatur certis,
 articulorum instar a fumo adimū. Ore denique euomit mucila-
 ginē illam, mucoremque trahit quo retia nectit & pandit, ex cu-
 te vi ventris tracta humida substantia confluenti in ventriculum
 factu, pororum. communiore, ore suggit ex toto, quod in medio
 ventre

ventre continetur, estq; illis os tractiua virtus ventri insita, hoc
 fila dum ducunt cōtinuo marcescunt tabescuntque opere tādē
 iugi, humore absumpto & rore humido extracto labore asiduo,
 hinc eo loci dicitur. In increpationibus propter iniquitatem ego
 defeci, reddactus in nihil peccati, quod nihil est, boni defectus &
 esse rationis debita, anihilauit ego me me, defeci redēgi me in ni-
 hil, vbi Deus non posset hominem sua omnipotentia redigere in
 nil peccati, propter iniquitatem ergo defeci, non deficere fecisti,
 sed defici: subdit. Et tabescere fecisti sicut Araneam animam
 eius, nō dixit meā sed eius qui erā, scilicet quod cū defecisset in
 nihilum reddactus, non meam sed eius qui fui. At sicut Araneam
 fecisti tabescere, cum propriis filiis, fila diducentibus absumenti-
 busq; matris alimentum & humorem, qui postea imbellem debi-
 lemque matrem occidunt, quam constituerunt matrē, tunc opere
 cōtinuo & labore asiduo captādi aurā & fauores (diximus) con-
 ceperunt dolore & pepererunt iniquitatē, filiis propriis absumē-
 tur impetiētur hiātes, squallidi sine gratia rore, humidoq; alimē-
 ti iustitiæ, foetibus propriis operibus proprio partu tabescet iniu-
 stus, & in quibus requiē sibi pollicebatur, vitā, posteritatē, iis tabe-
 scet, in iis labore mortem inueniet labore futile, sollicitus inque-
 rit sese absumet erodet rerū fugacium inconstantia & pericula
 expertus ingratitudeq; eorū quos educauerat, telasq; araneæ
 quibus innitebatur, vt muscas inutiles captaret, tendēs retia huc
 & illuc vt tendit Aranea, omnē partē versus irretiens filaq; ducēs
 vt si hac nequit illa capiat, tabescere ergo fecisti animā eius, iis ei
 dēmet quibus generat vt tabescit cōtinuo netu aranea & mar-
 cescit, permisisti tabescerēt, & vt perpetua sollicitudine iis vanis,
 & fugacibus rebus detinerētur, amore proprio in secedētibus, vt
 cedit aranea in se & colligitur nens, suomet opere, semetipsis pro-
 prio ore & manibus fetu operibus, irretiētibus vndiq; nō suffec-
 turi, tot tantisque ordinibus & filateriis. His dicitur, Eccles. 18.
 Cū cōsumauerit homo hęc vana tūc incipiet, & cū quieuerit operabitur.
 cū cōsumauerit homo hęc vana tūc incipiet homo esse. militia vi-
 ta hominis super terrā, Iob 7. dicitur, nō pax trāquilitas, cū quie-
 uerit ab iis vanis fugacibusque rebus, tunc operabitur, Sisy-
 phus alter quem quod fuerit mortalium omnium actiuissimus,
 rebusque & negotiis secularibus implicitus apud inferos puni-
 ri, poetę fabulantur perpetua lapidis reuolutione ascensu & des-

consu defatigatum sine imposuisse ut ratur labori, incipiat opus, tum cum consumauerit homo incipiet, cum opera consumata edere coeperit, usque dum quiescat, tunc enim operabitur, visione beatifica opereque fruitionis Dei, quiescens in opere operas in quiete: tabescere ergo fecisti sicut araneam animam eius occupatam inutilibus futilibusque rebus, ut quemadmodum aranea, retis centro assistens centrum relinquit, ut decerpatur muscas leues, tabescitque tela lacerata & dirupta, in qua fiduciam habebat & spem, ut refartiat illam propriis visceribus, sic tabescere fecisti animam eius qui eram, quod reliqui centrum Deum ipsum amore creaturarum, lineas quarens & centrum deserens, amisso centro, telis diruptis filis protensis, laceratis fauoris & negotiorum quibus innitebar & confidebam maxime, tabefeci & emareui, fame & spe frustrata, rerum fallacium sicut aranea tabescit tela dirupta, inutilibus iis confusus & fretus.

De Telaraneis eorumque symbolico significato.

CAPUT XIII.

43

Ele Araneorum vanitatis Hierolyphicon exitere antiquis & futilitatis; constat carmine illo Catuli, ubi de se ipse locutus ait. Nam tui Catulli. Plenus sacculus est araneorum. id est, inutilibus est plenus negociis. Lucianus in Pselidologista. Carie & araneis opeleta, quod inutiles quaestiones agitarer. Tempore quo Gregorius Patriarcha Constantinopolitanus, Macarium Pyrrhum & socios, unam in Christo Domino solum naturam & voluntatem, adesse impie asseuerantes, damnauit centum quinquaginta pontificum decreto, telae araneorum densissimi imbrescedere maxima omnium admiratione, in medium populi Constantinopolitani, pluuia instar, quo significari credidere fideles & Catholici, vanas esse inutiles futilitas haereticorum thecnas & errores, impiosque haereticos, & inanes, vanos, instar araneorum telarum inutilium futiliumque omnino, moreque illarum, e caelo depulso, talesque sanguinem sistere fluereque impedire stocilagines dictae, impedimentoque haereses fuisse illos, quo minus Christi sanguis

46

guis fluere in plurimos terrestri substantia eorum appetitus parte, qua pollent puluerisque illa, glutinosis filamentis immixtae, terrena siccitate squallentes vitiorum, suis, figmentis vanisque filarijs ut concreveret detento & impedito. Isaia, cap. 59. Ecce non est abreuiata manus Domini, ut saluare nequeat, neque agrauata est auris eius, ut non exaudiat, sed iniquitates vestrae diuiserunt inter me, & vos, & inter Deum vestrum, & peccata vestra, absconderunt faciem eius, a vobis ne exaudiret, manus enim vestrae, polluta sunt sanguine, & digiti vestri iniquitate, labia vestra locuta sunt mendacium, & lingua vestra iniquitatem fatuo, Non est qui inuocet iustitiam, neque est, qui iudicet vere, sed confidunt in nihili, & loquuntur vanitates, conceperunt laborem, & pepererunt iniquitatem, oua Aspidum ruperunt, & telas araneae texuerunt. Quibus innania & vana telulis ihs consignat, araneaque telas vocat illa, spiritus Deus, quas sanguinem stultie docet, diuisisseque inter Deum & homines, sanguinis Christi fluxum conpescuisse, ne illis vtiliter fluere, telis araneis conpescantibus sanguinis decursum, (de quo loco Isaia, cap. de Basilisco, & Aspide supra larius) generantur telae araneae quaedam, vapore crasso glutinoso ascendenti, locis puluere insperis, qui non secus ac aquae guttulae, puluere sistunt & colliguntur firmantur, ne dilabantur, figuramque orbicularem retinent puluere pressa, sic vapores illi elati puluere detinentur formanturque, glutinosi & viscidissimi natura, recto & locis aliis supremis in qua leuitate natura tendunt & sistunt affixi, vltra ut cum non detur eundem locum nec pateat additus in telas abbeant conditas, va locis puluerulentis plurimis, tela aranea conspicuntur frequentissime sine araneis autoribus aliquibus & in magno prouentu, quod non aranea opere laborioso constiterint haec dicto imo ordine, quae sunt crassiores densioresque multo reliquis impensis araneae ordinis quae hoc halitu alescunt, suntque humidae & frigidae naturae ut fabricatae quae ab araneo procedunt ante siccitatis pulueris insperatione, ut post haec sicca & ex terreno adstringentes sanguinis fluores conpescant, post sicca frigideque temperamento, adstringentes dense, terrestri vapore conflatae, sanguinem sistentes, relique aliter elatae vaporibus, & ubi aranea residet, usque puluere sistant. Psal. 89. sic. Quoniam omnes dies nostri defecerunt, & in ira tua defecimus: anni nostri sicut aranea meditantur, dies

44

45 rur, dies annorum nostrorum in ipsis, septuaginta anni, si autem in potentatibus octoginta anni, & amplius eorum labor, & dolor. Locus sane omnino difficilis, qualiter anni nostri meditentur sicut aranea, cum, & cur septuaginta in ipsis, & octoginta in potētatibus & amplius labor, & dolor 2. c. 1. li. de vitæ duratione diximus, locum hunc deplicauimus, ad reliqua hic explicandus de aranea venit. Aranæ nomine duo inuoluuntur, & animal vt diximus vsque modo & tela aranea, eodem nomine insignita, quæ aranea & vocitatur, omnibus, hinc Astrologi Astrolabij rete araneam compellant, quod sit circulus circulis plurimis conflatus, vt araneæ telæ quibus aranea animalcula capit decipitque abdita & occulta: hæc circuli instar, vt diximus, rigore geometrico conflata expanditur, quatuor diuisa quartis, non aliter ac Astrologi suas quartas diuidunt, quibus quatuor mundi constituunt cardines & puncta immobilia, Oriens, Occidēs, Septentrio, Meridies, non secus tela aranea araneorum secatur punctis quatuor, ligata versus quatuor mundi cardines, quorum quartæ, in communibus araneis telulis decem & octo constant circulorum sectionibus & arcibus circularibus, quatuor vero decem & octo, sunt septuaginta duo, numerus septuaginta interpretatum græcorum Ptolomei, Bibliæ sacræ, qui variis locis & seiunctis idē omnino omnes pronuntiarunt traductionibus, erat enim omnibus spiritus idem, septuaginta vero sunt dicti, & si septuaginta & duo stiterint, quod maior numerus minorem absoruat & contineat in se, non secus ac in tela aranea cum sint septuaginta & duæ sectiones in quartis circulorum, septuaginta solum numeramus aliis subticulis. Potentiores vero araneæ phalangij dicti Luparij nomine, circulos astruunt (numerati fiet manifestum) quorum quarta quælibet, quæ est quarta pars circuli, viginti sectiones obtinet & fila viginti, totus vt integretur circulus, octoginta portionibus æqualiter, quibus constar aranea, iisque solum quibus magis potest vititur circulis, vt animantia venetur, ijs velox percurrit, iis discuntur commode, hos vt iliter proficue plures nequit, quo non apponit plures, at si apponit ultra, labor & dolor, dolet inuidum animans de iactura prædæ, cum antequam accedat & irruat multoties peruolēt si sint plures aut icretiat aranea multitudi ambagū Labirinti, aut præda complicitur, vt confusione arcuum plicata rete inuersum confusum obstat discursui animantis laceretur & implacetur tan.

tur tandem vt derrickari non possit tum cum plus distet à centro pars illa, laxa est deligata mobilis facileque abrumpirur prædæ motu quouis facto, hinc dolet, laborat vt ibi veniat, quæ frequētius frustratur præda. ideo quantum ad araneam atinet, anni nostri sicut aranea meditantur faciles, leues, meditantur numeranturque, vt tela aranea septuaginta in ipsis communi lege viuendi, In potentatibus, ordineque communis experientia & viuacioribus octoginta, vt araneæ iis numeris circulantur, sic nos circulamur eodem numero & curriculo annorum, cæli tot circulis metiuntur dies nostri tot circuitibus, amplius vero labor & dolor senectutis & impotentia, araneæ instar quæ plures circulos superadit labori & dolori, dies ergo nostri sicut aranea tela meditantur iis circuitibus, & sicut aranea in opere circuitum & circulorum quæ suum opus absoluit & complet septuaginta octoginta ve circulis orbem curriculumque præiit & terminat, iis est senibus labor ætatis morborumque, & dolor eorum quæ potiri nequeunt, reliqua (curque eæ ætates natura hominum signentur. 1. li.) dies ergo nostri defecerūt, & in ira tua defecimus expectato mors (supra) hinc in ira tua defecimus, diesq; nostri ideo numerantur, qui alias sine numero forent, dies nostri defecerunt in nobis culpæ reatu, ideo & nos in ira tua defecimus indignatione pœnæ. Tum sicut aranea meditantur anni nostri, erunt enim breuis durationis, solumque vsque ad partus nostrorum operum perdurabunt, diesque nostri computabuntur tot, quot fuerint opera hominis utilia & proficua, amplius non viuet homo, iustus non moritur, dormit imo, vt Lazarus amicus Deo non mortuus est sed dormit. Iniustus non viuit nec peccator, non numeratur in libro vitæ, mortis imo, Magdalena dum erat peccatrix nomine nullo compellatur, vsque dum ad pedes Christi se labit lachrymis cuius solum dicitur accessit mulier in ciuitate peccatrix, carent nomine peccatores in libro vitæ, postea in resurrectione, proprio nomine compellata Maria Magdalena, sacrarium Domini Apollolara. Potest enim Deus ex lapidibus istis panes efficere & viuificare in omni verbo, vsque ad partum ergo nostrorum operum meditantur dies & anni nostri, instar araneæ phalangij species carulei quæ solum vsque ad partum consistit, postea propria quæ interimitur sobole, & genitura morsibus, iā macie confecta filamentis extenuata, quibus fætus colligatos vtero edaces educauerat illa

rat illa & victitarat vtero ac si mamillis lactasset, sic meditantur dies nostri vsque ad partum, perduramusque vsque dum in lucē aut tenebras edimus fetus, nec numerantur antea dies & anni nostri, quam operibus & partu numerentur, iis visitur an vixerit homo an secus, quantumque cuiixerit ille, mortuus stiterit, iis, an habuerit dies, an sine diebus & tempore discesserit sine sobole & filiis occubuerit, sicut aranea ergo partu numerantur anni nostri, illisque præfigitur meta, opera enim illorum sequuntur illos, locus alter Osee allatus huius etiam capituli initio, iis deplicatur, quo Samariam minatur ob Idolatriam vituli, est Samaria fertilissima totius regionis Palestinæ pars, si quæ alia olei abundantissima præcipue, fructuum vberissima feracissima & copiosa, Samarites enim Hebræi, medulla arborum est, pinguedo scilicet oleosum ferax: vnde Samaria custodia olei pinguis Hebræis notatur Vepresque fertilis spinis circumseptus. Medio ergo tantæ affluentia & vbertatis fecunditatis tantæ, vitulum astruxere Samaritani, vt colerent in verum Deum, idolatria & apostasia, mentitos & falsos Deos prosequentes cultu, vero Deo neglecto, vt hinc benignissimus hominum conditor, qui manibus clavis affixis ligno cōiunctis quasi, vindictam sumere nescit, conuocatur vitulum Deum non esse renuntians populo ingrato, & reuelli Osee 8. ca. rationes aferens quibus Samariæ vitulum, Deū nō esse inferat ille qui cum veritas summa sit sufficeret dixisse, cum quod artifex fecit illum si factus Deus non est, Deus ille est qui omnium est, causa prior omnibus esse entitate essentia, tum quia ex Israel est de vero autem Deo generationem eius quis enarrabit. Isaiæ 53. cap. tam miraculosam temporalem vnionis gratiæ Spiritu sancto
46 cōoperante, quam æternam, colligit ultra iis, Deum non esse quoniam in araneorum telas erit vitulus Samariæ, degenerauit Samaria defecit a fructu veri cultus Dei veri, & amantissima soboles frugifera & oliuæ instar vberissima, inuenta est in tela aranea iniustitiæ & immunditiæ fœdæ, cultusque eorum, & religionis fructus, qui sperabantur ex hac oliua fertilissima, in araneorum telas abiit, non secus ac fructiferæ & feraces oliuæ, morbo infectæ cultus deffectu, cœli terreque inclementia ob vitiosam quam contractere vitio sui dispositionem terredine hac laceratæ, aut vitiosæ & luxuriantes, fructus araneorum telis obuolutos marcidos steriles in frugiferos reddunt commutantque in vanas & fallaces oliuas
telas

telaraneis circumseptas fructus, vberiorum loco frugiferorū quod vitibus & oliuis accidere experientia quotidiana edocet, Plinius li. 17. cap. 24. Aristoteles, Aelianus Columella, Caro locis supra, quem morbum araneam vocant, non minus latini, tela orta sine nectu animantis sine aranea autore, quod & si luxuriantibus iis contingat vitiosisque plantis locis humidis exposita, & sterilibus siccis deriguis & squalentibus, docuit Teophrastes lib. 3. c. 7. non minus accidit, vt fructum loco, telas araneas reddant, erit vitulus Samariæ in araneorum telas, & a quo sperabatur Deo præmia fructus renumerationes, erit in telas araneorum potentia eius, araneas vt fuscipiant, ficta præmia fallacia vana idolatria & perfidia, quæ vero Deo repugnant, qui veritas ipsa est, ideo fallere nequit, sed quæ promissit implere, ultra imo, quæ neque oculus vidit neque auris audiuit, quæ præparauit Deus diligentibus se maiora sunt enim quæ elargitur, iis quæ promittit. Mentitus vero Deus, fructus præmiaque vberissima pollicetur, & est in telas araneorum potentia eius, quæ nec retribuere potest, nec quid conferat possidet egeat cum ipse, telis araneis circumuolutus figmentis & vanitatibus. Samariæ ergo & oliuæ, vitisque vberime fructus, vitulus cultus religio, nec Dei nec Deus, quoniam in telas araneorum est, in vanitate & mendatio vitulus Samariæ, fructus promissa spes, vt oliuæ fructus & vitis corrupte, Deus mentitus præmia religionis non impertiet vt nec aranea fructus, verus non est Deus, qui est in telas araneas iniustitiæ, diximus iis iniustitiam significari vanitatem mendatium, tum non est Deus qui in telas araneorum est, dicitur vero in telas, pro in telis eo loci, in enim acufarium pro ablatiuo regit passim. Tertius in Adelpis in quem exempla fient pro in quo, Et vereor te in os laudare pro in ore, qui ergo in telas araneorum est, Deus nō est, impotens enim est, qui telis araneorum detinetur Deus, impotēs cū sit nequit abruptum figmenta inuolucraque, fallacia iniusta immunda, omnipotēs tamē verus est Deus, fert fictus imo hæc omnia cōsentit tot abominaciones, scelera flagitia, hæc non dirūpit, vt hæc fiant illa finit sustinet sibi consulit honori, reuerentiæ, cultui, in bonum eorum quæ fecit non prospicit, nō tuetur veritatem, non se non bonum sibi consulit atque populari, mortaliū ruinā creaturarū interitū nō esse & nihil incedit, nec nostra cōsiderat prouidentie opere, perdere imo parat quæ sunt sedare & corrūpere, vitis & maculis
incedere

in ficere, negationibus priuationibus entitatis dehonefate, & de
predari que habent entitatis & veri, peccati nihilo, cum iusta mū
da bona integra, in pondere & mensura, omnia per Deum facta
sint, & sine Deo facta sint nihil, negatione iustitiæ reſtitutionis &
eſſe que ſunt, qui hæc ſinit non Deus, non factor, non benefac-
tor omnium, corruptor imo, inquinor deſtructor, creaturarum
eſt. Arifton Chius Philoſophus Dialecticas quaſtiones, arguties
innutiles eorum qui ſolum vt alios deciperent aſtruebant, telis a-
raneis comparauit, que cum artiſcioſiſſime elaborentur, nullius
uſus, impedimentum imo ſanguinis generis, diſcurſus mortalium
ſymbolo ratiocinationibus vana. Erant Hyeroglyphicon antiquis
temporis iaſtura. Rabini, cabiliſta, & Thalmudite, plurimis re-
47 ferunt vana queſdam de aranea que ſilentio prætermittere nolui-
mus, in auditorum gratiam, vt tot ſeria tedium non afferrent refe-
runt, Abulentiſis retulit li. 7. Regum c. 23, Adamū inquiſiſſe a Deo,
cur ſtultiſſimam muſcam moleſtiſſimamque hominibus, & ara-
neam omnino inuſilem condidiſſet. Deum hæc innutilia eſſe ne-
gaſſe, ſeruo enim ſuo Dauid futura vtiliſſima & proficua, ſtultitia
enim muſcæ ſemper eadem proluxa, ignorantiaque periculo eidē
expoſita, non reſpiciens plus vna altera vice, in idem recidens ig-
nara & inſcia inquit illi perutilis exiit, ſiſtaq; fatuitas Dauid
& ſtultitia corā Rege Achis eius vt irā cōpeſceret fictus amens &
fatuus Regum. 1. c. 27. cui iratus non eſt ille fatuo credito de indu-
ſtria factio, & muſca vtilis illi adfuit 1. Regum c. 26. vbi ingreſſus
rentorium Saul in deſerto Ziph, dormientem inuenit Abner ſom-
noque conſopitum altiſſimo, vniuerſum & ſimul populum, caſu
qui pedem immiſit inter crura Abner ſerui Saul, militiæ princi-
pis, qui inter dormiendum cum volutaretur recluſit illum cruri-
bus complicatis ſtrinxitque edormiens, vt non poſſet ille extrahe-
re ſine quod ſomno excitaretur in manuſque inimicorum incide-
ret, Dauid conſiſtari maxime referunt, vſque dum Muſca inquie-
ta ſuperuenientis caſu nares Abner aſſigere moleſtareque cœpit,
qui ſemiſepultus ſomno, moleſtiam vt vitaret, alio euoluſus cru-
ra diſtorſit pedem Dauid compreſſum caſu, vt poſſet detrahere,
hinc fugere illi conſeſſum, pedemque vertere alio, muſcæ auxilio
datum eſt. tum araneam illi ſubueniſſe referunt, quod Regum
1. c. 24. Speluncam ingreſſus Engaddi, araneæ telis & filamentis of-
ſium ſpeluncæ intertexere, Saul vt ratas nullum ibidem ſubefſe
arane-

aranearum telis fallaci argumento deluſſus, aluum ibidem ſecu-
re exonerare poſſe credens intrauit, in manus qui Dauid incidit,
qui parte ſimbriæ chlamidis recilla occulte diſceſſit interim
quod ventrem leuabat patientiſſimus, Saul contentus hoc ſolo
pignore liberalitate tanti facinoris magnificentiam fidelitatem-
que ſuam, vt recognoſceret, Arana ergo ope, Saul ſubditus eſt Da-
uid inquit illi, in vita Athanaſi legitur Arrianos dum fugeret
immanes, illum qui perfequebantur odio & inimicitia, cubiculū
intraſſe tacitum, quem receptum vt hæretici deluderentur telis
araneas oſtium recluſiſſe irretiſſeque miraculo, araneæ veneno
infecti, araneas euomunt vana innania, tactus accerrimi Hierogly-
phicon exiit, quod rete tenuiſſimum percurrat ſine detrimento
aliquo ſui, nec retis offeſa, nulli alteri conſeſſum contingere il-
lud ſine læſione.

De Chamæleonis ſerpentis natura mirabili.

CAPVT XIII.

Hamæleonis ſic dicitur, Leuitici. 11. c. Mygale & Cha-
mæleon, & Stellio, & Lacerta, & Talpa omnia hæc im-
munda ſunt. Cum formicæ ocaſione de Stellione di-
xerimus, quod proſerbiorum loco contineatur, & ca-
pitate citato, vbi de formica incidit ſermo, & cum Leuitici. 11. cum
Stellione Chamæleon anectatur, merito poſt Stellionem, de
Chamæleonte caput ſuccedit: Aranea enim cum libere vagetur
omnesque angulos percurrat & occupet prægreſſum caput obti-
nuit, vſque dum tardus motu Chamæleon lento paſſu acceſſit,
Chamæleon græcis καμῆλεων non ideo quod ſit quaſi paruus Leo
dicitur, alias Microleon diceretur, græcis enim, Μικρός, Micros
paruum eſt, Chama imo græcis κάμα, labor eſt, & λέω leo video,
quaſi viſio laborioſa aut laborioſe cernens, tot enim variatur co-
loribus interim dum ſpectatur hoc animans, vt propter inconfân-
tiam & facilem metamorphoſim ad colores ſuſpoſitos, cum labo-
re maximo poſſit diſcerni viſu, ab iis quorum emulatur colores:
infra dicitur. 4. de partibus animalium c. 11. ſic de hoc animanti
ſcripſit Ariſtoteles: Omnium ouiparorum pedeftrium tenuiſſi-
mus

48

mus Chamæleo est, quippe qui omnium maxime inopia sanguinis rigeat. Causa ad mores animæ eius referenda est, præ nimio namque metu multiformis efficitur, metus enim refrigeratio per inopiam sanguinis, calorisque est. 1. de Historia c. 11. sic Chamæleo figura totius corporis, lacertum plane representat, latera deorsum ducta ventri iunguntur ut piscibus: & spina more piscium eminet, rostrum simiæ porcaræ simillimum, cauda prælonga in tenuem desinens, & longis implicata in se orbibus, lori modo permultis: elatior a terra est quam lacerta, inflexus crurum perinde ut lacerti, pedes singuli bipartito secantur, quorum partes talem inter se habent situm, qualem pollex ad reliquam sibi partem obiectam manus: sed ipse etiam reliquæ partes, paulo tenuis in digitos quosdam finduntur, videlicet primiores triplici fissura interius, exterius duplici: posteriores contra, interius duplici, triplici exterius: vnguli adunci, corpus asperum totum ut Crocodilo, oculi in recessu cauo intus recepti, prægrandes rotundi, cute simili atque corpus reliquum obducti, media sui parte per quam exigua detecti quæ videant, quæ quidem videndi sedes nunquam cute operitur, nec pupillæ motu, sed totius oculi versatione in orbem mutationeque, quoquo versus aspicit quæ velit: mutat suum colorem inflatus, verum & niger non dissimilis Crocodilo est, & pallidus ut lacerti, maculis distinctus ut pardus nigris, mutatur color toto in corpore, nam & oculi concolores reliquo corpore redduntur, & cauda eundem colorem accipit, motus ei piger admodum, ut testudinis est, pallefcit cum moritur, defunctusque eundem colorem seruat. Gulam atque arteriam, situ eodem continet ac lacerti, carnem nusquam nisi in capite & maxillis, & postremo caudæ admodum exiguam possidet, nec alibi sanguinem, quam in corde & oculis, & loco a corde superiori, & venulis hinc redeuntibus, verum nec in ijs quidem vlla copia, sed paucillum, cerebrum paulo superius oculis consistit, & illis contiguum. Cute exteriori detecta oculis quidam lucens veluti annulus æneus tenuis apparet, membrana in omnes fere corporis partes, multæ ac validæ longæque firmiores quam in cæteris extenduntur, spirare diu potest motu admodum exiguo, circa cordis sedem extrante, cum vero omnes corporis partes contrahat, tum vel maxime costas cogere, & adducere potest, liene caret, subit cauernas, & more Lacertarum latitat, Aelianus lib. 2. c. 14. Chamæleon animal, non vno atque eodem colore spectatur, sed & sese eodem furtim mutato subducit, & videntium oculos velut prestingit & ludit, nam nigro colore si eum offendis, mutat se ipse & alium colorem substituit, ac se cito in viriditatem inuertit, & quasi mutatione vestium facta, alius rursus visus, albam colorem tanquam aliam personam vestem vè, veluti histrio personatus vè autor induit naturam ementitam, & si non beneficiis veluti Medæa quædam aut Circe illitus sit, tamen præstigiis potens, videntium oculos illudere solet, nequit album imitari rubrumque colorem, nisi difficulter nimis, imperfectiusque aliis reliquis, & qui hos possunt reddere fulgores & referre, remissos adhuc & aliis minus, sunt Chamæleontes maximi Orientis, qui & aues illectant suctu, & illiciunt spiritu, eisdem est videre locis Aelianus, & aliorum, pallidum facillime, nigrumque etiã, affert Solinus refert in Africæ historia c. 37. idem Dioscorides lib. 2. cap. 9. & 10. ubi & plantas horum nominum propter colorum varietates substituit, & Crocodillum plantam, Chamæleontibus, crocodilis constituit simillimas, Aristoteles loco adducto, animam hanc sese æmulari retulit, omnia quæ Aristoteles de Chamæleonte scripsit, transtulit, Plinius li. 8. c. 33. Solinus in polyistoria c. 43. Theophrastus magnum adeo obtinere pulmonem dixit, ut parum absit, quin totum corpus repleat, ideoque dum auram captat, impleri undique perspicuo aere, ut in subiectos facile colores habeat, & solo aere viuere credatur, mirabile nimis quod cum corde sit frigidissimo, parcissima egens respiratione & refrigerio per quam exiguo frigidissimum animas, cum cor lædat ea inflatio ne, & officiat vitæ principio, calorigue natiuo, cum minus caloris obtineat, quam ut par est frigido animanti, inflari non desinat turgere intumescere, ut propria non contentus pelle vanoque plenus aere, debitos excedat sibi terminos & transgrediatur limites constitutos, non secus ac illi, quibus cum pauca ad vitam sufficiant paucis contenta natura, intumescunt fugacium rerum desiderio vanitatis vento pleni ambitionis, & gloriæ superbiunt inflantur, sic in fragmento docuit Theophrastus. Plutarchus li. de dignoscendo amico ab adulatore idem; mirabile est qualiter hoc animal cum subiectis sibi suppositis ve rebus, facillime commutet colorem, ut ii omnes auctores referunt, ea notissimus nota inter mortales, quod sit hac ipsa abditissimus, ægreque separabilis ab iis quibus insidet rebus, neque huic solum, hoc indidit animanti natura

re spectatur, sed & sese eodem furtim mutato subducit, & videntium oculos velut prestingit & ludit, nam nigro colore si eum offendis, mutat se ipse & alium colorem substituit, ac se cito in viriditatem inuertit, & quasi mutatione vestium facta, alius rursus visus, albam colorem tanquam aliam personam vestem vè, veluti histrio personatus vè autor induit naturam ementitam, & si non beneficiis veluti Medæa quædam aut Circe illitus sit, tamen præstigiis potens, videntium oculos illudere solet, nequit album imitari rubrumque colorem, nisi difficulter nimis, imperfectiusque aliis reliquis, & qui hos possunt reddere fulgores & referre, remissos adhuc & aliis minus, sunt Chamæleontes maximi Orientis, qui & aues illectant suctu, & illiciunt spiritu, eisdem est videre locis Aelianus, & aliorum, pallidum facillime, nigrumque etiã, affert Solinus refert in Africæ historia c. 37. idem Dioscorides lib. 2. cap. 9. & 10. ubi & plantas horum nominum propter colorum varietates substituit, & Crocodillum plantam, Chamæleontibus, crocodilis constituit simillimas, Aristoteles loco adducto, animam hanc sese æmulari retulit, omnia quæ Aristoteles de Chamæleonte scripsit, transtulit, Plinius li. 8. c. 33. Solinus in polyistoria c. 43. Theophrastus magnum adeo obtinere pulmonem dixit, ut parum absit, quin totum corpus repleat, ideoque dum auram captat, impleri undique perspicuo aere, ut in subiectos facile colores habeat, & solo aere viuere credatur, mirabile nimis quod cum corde sit frigidissimo, parcissima egens respiratione & refrigerio per quam exiguo frigidissimum animas, cum cor lædat ea inflatio ne, & officiat vitæ principio, calorigue natiuo, cum minus caloris obtineat, quam ut par est frigido animanti, inflari non desinat turgere intumescere, ut propria non contentus pelle vanoque plenus aere, debitos excedat sibi terminos & transgrediatur limites constitutos, non secus ac illi, quibus cum pauca ad vitam sufficiant paucis contenta natura, intumescunt fugacium rerum desiderio vanitatis vento pleni ambitionis, & gloriæ superbiunt inflantur, sic in fragmento docuit Theophrastus. Plutarchus li. de dignoscendo amico ab adulatore idem; mirabile est qualiter hoc animal cum subiectis sibi suppositis ve rebus, facillime commutet colorem, ut ii omnes auctores referunt, ea notissimus nota inter mortales, quod sit hac ipsa abditissimus, ægreque separabilis ab iis quibus insidet rebus, neque huic solum, hoc indidit animanti natura

50 aliis imo, refert enim Aristoteles li. de auscultatione mirabilium apud Gelones scythas, feram esse nomine Taranda, magnitudine bobis, ceruino capite, admiranda tamen & singularis naturæ, quæ ad omnes locorum, & fructicum apparentes fulgores, ferarum pilorumque colores diaphano & perspicuo insito quibus totum corpus, conuëstitum habet, permutat facile, ut à subiectis sibi rebus, difficillime discernatur, coloresq; earum æmuletur, figuras efigies oculum & secretum, ut latitet, medio lumine, manifesta illa sua fictione, est enim ea, ferarum perspicuitas & lenitas ut speculi instar opaco cutis supposito, fidelissime reddat acceptos colores: quod & Polypus aquatilis, dum uiuit interim, non secus ac Chamæleon & Taranda efficit, cuius cum sit corpus perspicuum, ut est Chamæleonti, facile in colorum fulgores natura hæc transfiliunt animantia, disfluunt subiectos & suppositos semel, eorum quibus insident referentes. Veterem Chamæleontis historiam certiori recentiorum narratione aliqua ex parte corrigit & emendat Scaliger exercitatione. 186. ad hunc modum scribens: de Chamæleonte, quædam minus trita referamus. Iohannis Ladius in vltima Syria cum esset, ait se vidisse vnum è quinque quos emerat Chamæleontibus lingue repentino momentaneoque iaculatu muscam quæ in eius esset pectore legisse. Propterea illius, a se disiecti linguam narrabat inuentam palmi longitudine, cauam inanem, in summa tanquam acetabulum cum mucositate, quo prædam tolleret, id nouum sane iis, qui solo vento viuere hæcenus existimarunt. In quoslibet mutari colores verum non est. Super viridi viriditas vegetatur. Super luteo temperatur ad luteum. Super ceruleo, aut rubro aut albo, non vincitur viriditas natua: sed puncta cerulea & rubra & alba, viuidiorem, validioremque sui speciem dant. Super nigro subnigrescunt manet tamen tenor ille viredinis atro confusus. Etiam haud mutato supposito colore, mutat ipse suum, vel metu, vel molestia, aut oppressus, aut solutus. Quod aer illi pro cibo sit aliquandiu, ex eo patet: quod & anum integrum aiunt in ediam tolerare: & ubi excepit hiatu auram, & occlusit malas, turgit ei venter. Etiam inueni qui diceret obuersum ad Solem haurire radios, eosque conuersione hiantem sequi. Venenatorum serpentum est hostis accerrimus Chamæleo. Is ex illis vnumquempiam specularis in umbra captantem auram, aut in radiis apricantem in eam scandit arboremq;

borem quæ illi imminet: unde ex ore filum demittit araneorum more: in cuius fili extremo guttula sit, Margaritæ splendore. Ea tactum in vertice serpentem mori. Illud etiam admirabilibus. Si ad perpendiculum nequeat filum demittere, quod minus adamusim respondeat ramus in quo est inferiori loco, vbi cubat serpens: ita filum corrigere pedibus anterioribus, atq; eius tractum temperare, ut ad lineam quasi Catheton descendat. Hæc Scaliger.

De Chamæleontis fulgenti commutatu.

CAPVT XV.

S T Chamæleontis transmeabile nimis corpus perspicuum & laxum exangue, quam minime eodem intincto, cum sit nullum minoris sanguinis copiam, pulmonis amplioris, omnem corporis replentis capacitatem, ut pulmone inflato aere suscepto quantitate nimia, simul tactu facto ingenti animalcula trahat, muscas, lacustas, formicas, & reliqua insecta quibus alitur, ut quotidie visitur, experientia ipsa: toto ergo, aere pleno perspicuo & perlucido poris plenis, venis arteriis pulmonibus visceribus, rarissimæ compagis, cutisque, animans perspicuo corpore, colores suscipit rerum subiectarum, ut & perspicua omnia naturæ suscipiunt, cum sit coloratus, perspicui in actu, lumine facti, motiusq; illius, iuxta Aristotelem. 2. de Anima, cap. de visu, & sensu & sensili. 2. cap. & libro de coloribus, cap. 3. & Plato in thimeo, neque enim, & si aere solo viuat hoc animans tempore aliquo, viuunt tamē perpetuo aere, vescitur imo dicitur & aliis Rhodiginus refert lib. 24. capite 21. Dalecampus libro. 8. Plinij cap. 37. norunt omnes qui hæc animantia cognouere & captarunt, omnes & nouimus. Si illis imo hæc offerantur deglutire illico & lingere videmus, casei imo auidissimos esse scimus murium instar, Plinius quin imo qui libro 8. cap. 37. dixerat, & cap. 33. solum inter animantia cellum semper & hianti ore viuere, nec cibo nec potu alio, præterquã aeris alimento altum, libro. 28. cap. 8. vbi mira de hoc animanti retulit & grecorum superstitiosas sententias refert, Chamæleontes

inueniri ingentis magnitudinis sustinet æquales Crocodillis, hos
 que tantum valere suctu, & inspiratione aeris tracti, vt accipitres
 ad se alliciant volantes, volitantesque circa ipsos, alitesque alias
 insecta animantia, quibus & vesci ipsos, & quæ supersunt imper
 tire libere reliquis plurimis animantibus, quæ secum afferunt
 ministerio, illum quæ sectantur questus causa expensæque præ
 mio: transigit enim solo aere multo tempore largoque hoc ani
 mans, non secus ac frigida alia venenosaque animantia, viuua que
 supersunt & latitât hyeme tota, sine alimento, vt viperæ, angues,
 Bufones, Aranæ, Lacertæ, & reliqua monstrauimus supra & ex
 plantis bulbosa omnia & natura humida suspensa & referuata in
 postorum, vt cepæ scillæ Satyriones, melones, hyemales, temper
 viuunt, & alia, viuunt sine alimento suscepto tempore largo, ger
 minant enim suspensa, & virescunt se solis, reddito Solis transa
 cta hyeme, quod cū sint humida natura, & mucore pituitoso ple
 na, non secus ac pituitosi viri & desidiosi femina, multo tempo
 re sine cibo accepto transigunt interna pituita qua abundant cõ
 secta in sanguinem & alimentum euerfa, quod sit semicrudus fe
 micoctusque sanguis pituita ipsa, sanguine calore inferior, sic
 illa interno mucore viuunt, Chamæleon itidem succo plenus, vis
 cido mucore tenaci & viscido quo est refertus ab ortu totus, san
 guine carens, præterquam quibusdam in corde guttulis antea di
 ximus, Tertullianus retulit de hoc animanti, videre est ad oculû
 plane eodem viso, sunt enim nobis communissimi in regione Be
 tica Hispaniæ, hic aerem trahit, vt refrigeretur concrefcatq; in
 alimentum, pingue & oleosum aerem aeris frigore & refrige
 ri, ne euanescat & abeat exolutum calore, tum vt aerea substan
 tia enutriatur nostra elemento aeris proportionem respondens, nu
 trimur plane hoc ipso plus minus vè animantia solo aut permi
 sto, hoc enim naribus tracto gutture, & ore, pulsu, & natura par
 tiu tractiua, resarcitur aerea nostra influês, & insita substantia, natu
 ra & spiritus, vitalis animalis naturalisque spiritus noster quo si
 animo linquimur ad aerem expositi, naribus ad aerem veris re
 uiuiscit animans, animo lietus & deficiens quærat. Hinc odorifera
 naribus aptamus, vt spiritus recreentur, & alant, viuificent,
 aeremque in faciem mouemus agittamusque omnino, vt reassu
 mar vires, qui defecit animo, quo verustissimus ille Hippocrates
 medicinæ autor libro de alimento illo celebri dixit, Principium
 alimentu

alimenti os, nares, guttur, & pulmo, pulsus & alia, ijs enim nu
 trimur omnes aeris tractu, vt ibidem docet, & Galenus itidē ibi
 dem & alibi hanc citat sententiam hoc sensu explicitam, omnes
 que medici prisca, & recentiores aere ali substantiam aream no
 stram, nosque ipsos tenent, neq; enim in solo pane viuit homo,
 circa gangem amnem odoribus herbarum & florum plurimos vi
 uere solum contentos, dixere aliqui non nego, tamen subitico
 hæc, at illa Aristoteles refert, Olympiodorus sustinet Rhodigi
 nius libro. 24. capite. 21. Vidisse hominem aere solo & Sole viuen
 tem sine alimento alio, mures terra sola multoties multoque tẽ
 pore transigunt sine cibo reliquo, pisciculi sola aqua pura & lim
 pida detinentur capti tempore nimio, Ocimum vulgare nostrum
 crescit germinat semen mittit fructificat sola aqua altum & nu
 tritum in vase vitreo frequenter lotum, sine terra & aliis, imo
 loto vase quotidie aqua denuo immilla colluto illo experimur,
 & qui voluerit experientia discet, semper viuum suspensum
 in aere, suffectura sibi sine alimento alio, refert Aristoteles libro
 5. de Historia animalium cap. 19. animalcula nullo cibo alta præ
 terquam vapore oriri Hispaniæ Ephemera dicta fluminibus spi
 rantæ zephiro semper volitantia, palomillas vulgo apud nos vo
 cat, vidimus compluti spatio diei vnus Henaride flumine ascen
 dentes, eoque die defuisse, solo vapore, plantarum instar altas, nũ
 quam terram aquam ve contingentes, Plato in Phædone plurima
 iis similia retulit, & plurimorum, qui sine cibo vixere, aere solo,
 & odoribus altos fumosis fuliginibus odoriferarum rerum, Pli
 nius multa iis affinia. Oriuntur alites in Arabia inter aromata, so
 lum fumida exhalatione aromatum contentæ, imo primum ali
 mentum, quod homo creatus semel suscepit fuit hoc, spiracu
 lum vitæ naribus acceptum, aerem scilicet accepit in alimen
 tum, prius reliquis omnibus paradisi alimentis, quo dicitur Ge
 nefeos secundo. Formauit igitur Dominus Deus, hominem
 de limo terræ, & inspirauit in faciem eius spiraculum vitæ, &
 factus est homo in animam viuentem. Sunt ij spiritus quos ge
 narans debet impertiri genito, creansque creato, vt perfectum
 edat effectum, modumque naturæ suauiter attingat, qui e
 nim dat formam dat & consequentia ad ipsam, alias defectuo
 sum effectum produceret, minimeque perfectum cum creen
 tur viuentia omnia producanturque in esse, cum alimento

simul sibi sufficienti, sanguine & spiritu, aut quibus iis proportio ne respondet, vt simul alantur & crescant, nec est tempus mensura vè aliqua quo ab ortu hæc viuentibus non debeantur, vt iustam sibi comparent molem, quo ab ortu instanti crescere incipiunt, & alimento vti, estque illis alimenti ratio & copia præsens, quo dicitur postquam formauit Deus hominem anima scilicet & corpore integratum perfectum iam, nam hoc est homo sine anima cadaver & æquiuocum quid cum homine, immisit in faciem eius inspiraculum vitæ, tenue alimentum quod facie trahitur respiratione facta, vt hæc notasset, perfectumque hominem creasse & integrum, munitum naturalibus, supernaturalibusque omnibus sibi decentibus, vt maior illi culpa irrogaretur lapsus & ruine; si integer omnino cū esset deficeret ille, nil sibi deficiente integro omni ex parte & susceuro sibi iis, in facie vero spirasse dicitur quod hac trahatur alimentum aereum, & spiritale illud, in cerebrum & cor, quibus spiritus generantur, & alimentum illud perficitur & agitur naribus in cerebrum & cor, ore instrumentis sibi allicientibus aerem tractum semel inspiratu in spiritus commutantibus, vt quasi naturæ modum sequeretur Deus rudes vt homines edoceret sic fatur, ac si naturæ ritus fuisset prosequutus nil naturæ violentia facta seruata iustitiæ trutina & æqualitatis lance. antiquissimus ille Megasthenes lib. 3. c. 6. sic scripsit. Ad extremos fines India Oriente circa fontem Gangis, Astomorum gentem sine ore, corpore toto hirtam, vestiti frondium lanugine, halitu tantum viuere, & odore, quem naribus alliciunt, nullum illis cibum, nullumque potum, tantum radicum, florumque varios odores, & syluestrium malorum, quæ secum portant longiore itinere, ne desit olfactus, grauiore odore exanimari qui ore carent & solo nariū foramine serpentium more viuunt, Draconum ritu, vt c. de Dracone monstrauimus de veris Draconibus ex Solino & aliis, nutritur ergo Chamæleon aere spirituosâ genita substantia alimentumque, prohibetque illo quo euanescat minus, pressa condensata aeris frigore: multoque tempore sine cibo viuunt vt serpentina reliqua, viscido solum mucore alta, qui & si aere transigat tempore longo non tamen solo aere vt monstrauimus viuunt, aliis imo, in ediam enim viuentia ferunt plus hæc illa minus, calidiora frigidiora vè vt sunt: calida exanimantur illico absumpto alimento, deficienti spiritu cibi defectu, ex quo & suscepto aere, alteratis vtriusque si mulque

mulque commistis, vapore sanguinis & aere confusis, spiritus in cerebro & corde oritur, naribus ore pulsu perspiratione totius corporis tracto, frigida diutius sine cibo viuunt plantæ sex mensibus, ab æquinotio ad æquinotium a Solis recessu ad reditum Solis non vltra, quo nec crescant nec fructificant, marcescunt imo videre est in fructibus suspensis sine cibo transigentibus plantarum partes, germinantibus æquinotio verno, fecus emortua nec virescunt nec germinant, aliqua serpentina itidem plantis perfectiora sex mensibus sine cibo degunt, & quæ frigidioris veneni amplius, fructusque ideo hyemales sub Libræ æquinotio referuati vsque ad arietis æquinotium durant, moriuntur vltra si feruentur putrescunt deficient: animantia alia diutius homine sine cibo viuunt tribus vltra diebus, homo calore insito temperato & natiuo septem diebus viuere sine cibo potest ad longum, & si antea possit hic aut ille desistere commune hoc est institutum hominis, & si aliqui vltra durent at raro, ideo Hyppocrates libr. de carnibus, septima die interire docuit septimana prima, primoque motus Lunæ quarto, aspectuque tetragono septimi, & trium signorum decursu, scripsitque eo loci sic. Si quis septem diebus nihil edere aut bibere velit, in ipsis moriuntur: ieiunium enim interstinum iis diebus concreuit & siccatur. iisque animantia calidiora citius, quinta die & aspectu sextili obeunt, alia vndecimo frigidiora, hinc Deus Danieli die sexta alimentum immisit in leonum lacu detento, nam septima vi naturæ interiiisset illo deficienti, habent & critici dies ex lunæ aspectu, vim in inferna omnia aucta & diminuta cursu & recurso astrorum, variisque eius aspectibus euariant, libris de crissibus monstrauit: viuunt ergo Chamæleon frigidus quarto gradu & humidus tertio solo aere, tempore multo deplicato modo, sed quid mirum si sunt illa vera quæ hodie extant, apud Luxemburgos refert Rucus de Scripturæ sacre gemmis li. cap. 1. se que vidisse testantur plurimi hodie, modo quæ extant apud Dominam Heuerensem, ex illustri familia Luxemburgorum, adamantes duos, Iure hereditario maioratus illustrissimæ stirpis, marem & feminam qui adamantem nouum, adamantinamque sobolem, anno quolibet enixa foemella, quæ ex illis est mole minor è mare alterata foecundo halitu in lucem mittit, fecunditate mira, aere circumstanti tracto condensato virtute illa petrifica & adamantina, sine alia materię copia, hacque solum densata & mu-

54

tata maris virtute, fœmina in præsentia viri in sobolem ditissimam commutare, in cōstantissimum adamantem insuperabilem quasi incorruptibilem natura, sentiunt adhuc amoris vim durissimi adamâtes, quid mirum si Chamæleo similem reponat sibi substantiam, debilem laxam mollem ex alterato aere commutato eo tempore, scimus aquas plurimas terras & fontes, virtutem obtinere petrificam commutareque in durissima saxa mollia quævis, nõ secus ac Medusæ caput commutauit Phineum, est apud Perperenos Beotia: fons refert Plinius li. 31. c. 2. & Bitrubius c. 3. li. 8. Ate-nus libr. 2. c. 7. Teophrastus li. de aquis c. 9. Pausanias in Eliacis, Strabonius li. 1. c. 6. Solinus, & alij, qui omnia, quæ irrigat in lapidem vertit facile, siue dura siue mollia extent tenuia crassa, imo aquam ipsam in lapides commutari, guttasque in durissima saxa concrefcere racemorum instar, in antris speluncisque plurimis videmus nos, quod vltra eo loci Plinius edocet, videmus passim Hispania: locis plurimis præcipue apud Turdetanos, quarum basses crucis concinnæ aptari perpulchre solent, Corallium hoc modo aquis salis concrefcere arbor prius mollissima, sale abstracta molli substantia & lapidescere nouimus, Chamæleon ergo aerem mutat, densat vertitque in substantiã aliti cuius excrementa reicit, firmat & comprimit hanc tenuem substantiam, non secus ac in mistione miscent ignem & aerem mistorum agentes causæ, dum mista componunt confirmât & sistût, non aliter eo genito, aerem allicit sibi que impertit continuo, solum vel cum alimento alio Chamæleon aeris naturæ prædominio animas plus alijs omnibus naturæ totius, natura frigidus quod ex aere substantiam alteret sibi conformem, condensato eodem in aquamq, conuerso, mucorem & viscidum succum tandem, quo alatur, altrice virtute, vento enim vaporibusq; frigidis enutritur ille, natura frigidus, aqueisq; iis, conuerso aere in mucorem, & succum glutinosum & frigidum, aere se replet cû iis simul, vt mistus natura omnibus vsus vaporibus cum illo euolatibus enutriatur, sed & si hoc animans polypi more & aliorum quorum retulimus historias, in subiectos sibi colores habeat & fulgore euariet rerum suppositarum, quod naturæ perspicuum & permeabile sit, aereque tracto pulmone amplissimo repletur, quo suscepto perspicuo & transparenti diaphano, cute rarissima apparenti mouetur coloribus, vt diaphana omnia succo vitreo & mucore plenum transparenti & perspicaci, tamen non hac solum causa colores reddere rerû quibus insi-

bus insidet cõstat neq; hac præcipue & si iubet quidpiam quod illis semotis adhuc color superfit & perseueret tẽpore aliquo experiẽtia docet, nõq; solû ad earum presentia persistat ille productus semel postea imo, tum quod nõ adeo perspicuũ se oferat illud vt per ipsum videamus translucẽatq; colores facile & manifeste, viscera enim & interiora eius viderentur prius si permeabile esset, vt per ipsum spectaremus, quod cõstat falsum, cum nil eius inter nõ sit perspicuũ, opaca imo omnia, neq; enim vitri more Crystalli aquæ aeris vè, aliorumq; perspicuorum lege per illud videmus, colores vero in eodẽ inspectamus inuisis aliis quæ illi supponuntur obiectis, figura, motu, numero, magnitudine, reliquis inuisis eodẽ solû viso, impeditis aliis corpore & mole quãta est animãtis, non vt per vitrũ suppositũ inspicimus vitro interminata visione, Chamæleon imo visionẽ finit colore suscepto, nõ in subiecta vitu permeate, veniẽti vè ad reliqua per ipsum, multoties enim colores nõ reddit suppositos alios imo, diuersos & varios, quod nequẽt perspicua efficere, sed reddût quales supponũtur, nullo modo alios, tũ q; suppositos omnes referãt, ille nõ omnes, nequit enim in albũ rubrum permutari, & si in alios possit, vt experiẽtia docet, & animaduertit Plinius li. 8. c. 33. Aelianus reliqui, iubar perspicuitas remissa illa quãtulũ & si permeabilis omnino nõ sit, sed quãtis per vt per perspicua alia remisse colores subiectos videmus quadare-nus, sic & per Chamæleonẽ reliqua, vt manibus ad solẽ versis colorẽ sanguinis inspectamus per cutẽ elucere & per lintea sese ipsis opaca alia, ab oculis incipit a capite colore euariare, a cauda illico postea toto corpore vndiq; versus, iuuãt perspicuitas animãtis, succus, acceptus aer, at imaginatio colores causat reales reali actio-ne, applicas actiua realia passibus colorũ, quæ mouet ex ordine imperio spiritus & sanguinẽ, agit at immiscet rẽperat, è corde in reliquis perspicuis & clavis corporis partibus, proportionẽ illa, sanguinis pauillũ quod habet, coloris auidissimus rei inspectæ inuides illi accerrimi visus & varij maximeq; coloribus delectabilij; eorũ varietate aspectus, illis vt emuletur coneturq; imitari emulus, miscet sanguinẽ & spiritus cû opaca natura reliqua sui corporis, eaportione eo cõtẽperat tenore instinctu nature in hac cõcesso illi vt talis resulter color qualis supponitur, aut cui inuidet ille circa, vt apponitur, vt nõ subiectos solum colores reddãt, circa positos imo, multoties vt illo permutato colorem inquiramus, disquiramusque latentem quem representat ille, vsque dum conscij;

cognouit-

55 cognouimus causam coloris redditus, pauillum enim cōtinere sanguinis, solumque guttulas quasdam diximus timidissimum animal, vt hunc sese occultare insubiecta quęuis euanescere quasi cum vellit, colore accepto occultari conficius, pauillū sanguinis moueat, quo iriget artus, inuestiatque illo, vt color resulter concolor visis apparentia opaci perspicuique animantis, iridis more rerumque aliarum quę euariant fulgore spectroque visus. Mouemus in passionibus animi spiritum sanguinem ea proportione vt in timore pallor, in verecundia & lætitia rubor emergant, alii que in affectibus aliis passionibus irascibilis, & concupiscibilis, diuersi & varii, variata portione opaci & lucidi, spiritus sanguinis bilis aliorumque, pro vt fuerint humorum succorum vt animantis, leges & modi, motus.

De figurato Chamæleontis Iconismo ex natura eliso.

CAPVT XVI.

56 **N**ON aliter Chamæleon colore euariat ac euariat Iris, opaco & lucido mistis confusis, apparenti colore; lucis instar, tamen realis existentis non fictitiis imaginariis vt, imo realibus & consistentibus in re ipsa lucis more, qui vera est & consistens qualitas, non permanens tamen semota causa sui ortus, non vt colores alii mistionis, qui ammota illa supersunt aduc: imaginatione non secus Chamæleon variat colore totus, sanguine & spiritu motis plus minus vt, pro vt vehementiori agitur desiderio & cupiditate maiori huius illius vt fulgoris, potentia proportione, hos exposcens illos exoptans, ex natura modo, vt iis illis plus minus delectetur, dispositione naturę, ii hos amant plus illis, odio habet alios ob proportionē cum visu aut dispositionē, vt hinc omnes cœlesti delectemur plus aliis fulgentia: pictores imo dum varios inspectarunt, acie visus confusa & hæbeti nimio inspectu defessa, tabellam eo delinitam attente inspectant, vt languidum aliqui restaurent & recreent ducti natura: rubrum vero imitari nequit defectu sanguinis, exangue animans, nequitque & albū: opacū enim illud remissum etiā si est, nequit amouere insitum sibi natura propria, quod lucem

cem impedit, vt candicet totum lumine suscepto ea intentione qua candor exigit, lumen enim album parit candorem disgregantem visum, ideo aer aqua permistus spumam albissimam causat quod lucem suscipiat copiosiore, substantia aeris interclusa, opaca minusque perspicua aqua natura, eo vero diruptis ampullis euanescenti in spuma cādor desistit, qualis est, aqua solum relicto opaco, imo crassum densum substantia inuestitum lumine si sit, album colorem reddit, vt Christi vestes reddidere in Thabor lumine glorię redundante in corpus, ad externa quauis: vestimenta eius alba sicut nix, ibidem dicitur, Matthæi. 9. & si in facie magis ob splendorem spirituum, copiamque qua corpus illud spectiosum forma præfiliis hominum, actionumque absolutissimarū abundabat. Testis occultatus lux dixit maior omni exceptione antiquior, primaque, creaturarum. Genesios. 1. c. Deum esse Christum, lumen ostendit, dixit Pater ore pleno vocauit filiū luce media, lumen de lumine Deum de Deo, probantur filij Patrum vocatione legitimi ius disposuit, vt ergo mundus cognouisset Christum lumen Deum, lucem vocauit in testem cuius est omnia manifestare innotescere & pandere, in lumine tuo videbimus lumē. In filio scilicet patrem, retigit absoluit figuram Christus, quam in Mose depinxerat retigeratque lumine in monte Sinar inuestito, retigit pictorum more, lumine perfecto glorię perfecit absoluit in Thabor, quę ibi obubraret velata facie Mosis. Chamæleon ergo rubrum ideo & album, non reddit colores, cum alios abijciat dum æmulari cupit, secus aliter, quod in se vere hos colores obtineat ille, vt sunt nobis in animi affectibus, suscipimusque, passim, multoties imo imitari nequit suppositos colores, & si nitatur & velit, variatis causis & proportione mutata, accidentibus & rebus aliis, lucis & opaci permissiones impotens pro libitu immiscere vt velit iugiter, Chamæleon ergo immundum est animal, vt Leuitici. 11. dicitur, primo quod obscenos tetros corruptos generet succos, viscidos crasos, glutinosos mucos, eiusdem referentis natura & plenus. Hinc immunda ad essum in scriptura continentur, latē capite de Stellione supra monstrauimus reicique talia ne coinquent essu & alimento impuro & corrupto, vt & mens in vitioso corpore, peruerse inclinatur trahatur vt malitia in consortium, aut affectu, in tales vt passionibus labascat, dispositione illa corporis ex vitioso alimento contracta, vt inter turbetur &

tur & perturbetur ex passionibus, corpusque immundū agrauet animam & terrena inhabitatio deprimat sensum cogitantē plurima, coinquinato domicilio, tum quod Chamæleon venenosus est, & frigidus quarto, vt iam retulimus, docet Plinius lib 8. c. 27. iis. Coruus occisso Chamæleonte, qui etiam victori nocet, venenoque inficit occiforem, lauro extinguit virus emanfo. Paulus etiam lauri infusionem, aduersus potum parat in quem Chamæleo incidit. A Erius vltra locis allatis supra, cuius exemplo Chamæleontem herbam venenosam hoc nomine appellarunt, quod accidit veneni Chamæleontis animantis inferat degustata. Dioscorides capite de Chamæleonte virenti, Plinius, Theophrastus, Paulus, Galenus reliqui propriis huius plātæ capitibus, venenū enim huius animantis, morsu minimum est, essu tamen animalis maximum, neque enim repente occidit vt serpentes reliqui, paulatim & submille imo, insensibiliter quasi calore restincto vique dum quieti occidunt sine mortis præfensione, colore pallidi, visu disturbato tenebris effusis, iis ergo est immundæ naturæ Chamæleo; inter dictus essu illius sacris scriptis, quo ad naturā spectat, quo ad ea vero que significare potest, & ad sensum tropologicū spectant aut allegoricum, Chamæleon in constantes & varios versipelles & callidos significabat homines, qui variis coloribus eumentis & fictis, alios decipere conabantur, tū vanos, superbos, ambiciosos, faciles, & qui inani gloria rerumque fugacium desiderio tenentur, hiantes & cupidi, insatiabiles inutiles vltra, tumidos, frigidos, corde debiles, vecordes, vt hinc varia paxemia oriatur & prouerbia varia, versipelles homines & inconstātes, & Chamæleonte dicimus mutabiliores, cum se se facile in omnem habitum vertāt, imo quod vulgo dici solet de corio suo ludit, de hoc animanti dicitur apprimē & concinne satis, & de iis qui expensis sumptibusque maximis, mille coloribus variis eumentis & fictis sui maximo salutis & vitæ dispendio, hiant honoris & gloriæ inani desiderio, de corio suo ludunt, se se macerant & affligunt sui carnifices crudelissimi & tyranni seuisissimi infandi. Hinc Vlisēs callidus, & versipellis, Lyfander, Alcibiades, & alii dicti sunt Chamæleontes superbi & tumidi, hiantes, ambiciosique omnino imo deteriores Chamæleonte horum plurimi pertinacia contumaces, cum ille temporis traictu (locis allatis Aristoteles retulit) colorem mutet & euarict natura insitum ad tēpus, ij persistant ta-
les per-

les perpetuo quales malitia efficit, tempus imo est Chamæleontis illud senectutis extrema (ibidē refert) quo non mutatur (mirabile dictū) coloribus variis, pallidus imo discedit ille & vnus coloris, ij senectute ambiciosi magis inconstantes leues, consuetudine longa; indies abeunt, permutanturque facilius ad apparentiā quæuis ad vana & fugatia commutabiliaque, amoris proprii, cupiditatisque rerum. Tertullianus de hoc animanti scripsit, ieiunium semper indefectum, oscitantem viuere, follicantemque; ruminare, vento vesci, gradumque & motū, demonstrare magis quā explicare, pectus a terra non erigere, serpere imo & repere corde terrenis, serpentium more; succumque continere intra se nullum sanguinis scilicet, pellicula leui vestitum & inuolutum, non secus ij his viuunt legibus & conditionibus, hiant vani & faciles inconstātes ambiciosi hypocritæ variij vafri versipelles inutiles, qui extrema ætatis curriculo & senio cōfecti iuuenē immitrantur Chamæleontē, senem minime, erubescētē tunc delictorum iuuentutis & inconstantiæ, minimeque variabilem, ea iam ætate cōpunctū imo pœnitentem inficitæ, malitiæ & fraudis, versutiæ, & leuitatis, facilitatisque, hinc oculi sponsi summis extolluntur laudibus iis. Cantorum. 5. Oculi eius sicut colūba super riuulos aquarum que lacte sunt lotæ, & residēt iuxta fluentia plenissima. Non secus enim ac colūba lotæ lacte, ardorem incendiū naturæ lasciu animantis ignei & venerci, lactis frigore, siccitatisque lentore & butirofa lactis deponunt substantia, quibus sitim remittunt & extinguunt, aquarumque riuulis ijs extinctis insidēt & fluctis aquarū plenissimis, nō vt bibant, vt se imo inspectēt lacte iā siti restincta & ardore deposito, se vt contēplentur, & spectēt tunc illis solum ex vlu aqua, vt in ea sese ipsas circumspectent aquis & componant indigentes minime eisdem in potu, perficiētes imo peripicuum earundem labentium vndarum, suamet ipsarū miragine forma & spectro, ideo super riuulos dictum non intro aut riuis immerse, lacte lotæ, cuius est propriū rerū effigies & figuras, omnibus aliis minus multo suscipere liquoribus, minusque eis omnibus affici & variari rerum visibilibus ideis, illas aut reddere candore nimio & copioso, huiusque coloris, lumine intenso & pergrandi formato ob candorem lacte, quo fulgores rerum & colorum flamulas nequit suscipere, minoraque lumina luminatum magis natura insita, remissa vt nequeunt aut equalia, alterare

alterare æqualia aut intensiora afficere, eo in quo sunt æqualia aut remissa illa, cum deficiat potentia ad simile, actu iam habito, aut ad maius in eodem actu, quo est tale aut superius reliquum factumque cum non sit infectum Aristoteles docuit. 3. metaph. c. 6. motusque potentiam supponat in mobili vacuum eius quod debet suscipere illud, alias iam haberet, quod ab alio suscipere potest, vt non mutaretur, cum tamen habeat quibus nequit lac immutari speciebus rerū, & minus columbæ oculi loti lacte, præcipue quod illa oculos (mirabile & rarum) naturæ contineat illius visibilibus idola vt reddant minime in pupilla, minusque in iis represententur quam pupillis reliquorum animantium, minus que euariant aliorum reliquis, non inconstantiam Chamæleontis æmulantes varietatem vè, lacte lotæ oculi earum natura immutabiles, qui non affectibus rerum interturbantur, non passionibus, rerum vè fugatiū & apparentium figmentis imaginibus, idolis rerū fictis, rebus fictitiis formis vè, vt videēt, nec substantia aquarū rerūq; fluentiū fugatiū colūbæ tales, imo aquæ immutātur eisdemmet columbis lotis lacte, vt perspicuum eger lumine & speciebus spectabilibus rerum, vt sit actu perfectum taleq; solum potentia cum sit actuum formarum specierumque inspectabilium, non more Chamæleontis variæ. sic oculi sponsi nō per sonis afficiuntur passionibus simulacris, non ducuntur affectibus, rectus imo, iustus, immutabilis, idē, Psalmo. 91. Quoniam rectus Dominus Deus noster, & non est iniquitas in eo, & Psalmo. 16. A resistentibus dexteræ tuæ, custodi me, vt pupillam oculi tui. ab affectibus & passionibus mortalitas huius ab hac lege carnis, quæ repugnat & calcitrât contra mentis legem resistitque dexteræ tuæ legibus, voluntatiq; dexteræ tuæ, Christo scilicet qui adextris est assistit qui nobis voluntatem tuam patefecit & reserauit, custodi me vt pupillam oculi tui, est Christus pupilla oculi in qua videt Pater, verbum est visionis pupilla immutabilis rectus, forma nos Christo tuo colūba, quæ aqua nostra nō in liget, nostra vè medicat, sua sūt omnia, tā gratia quā gloria Christi formemur qui rebus nō indiget res imo ipso in quo viuimus mouemur, & sumus, perspicuo nostro & susceptiuo luminis tui, te solo formabili, te solo splendore gloriæ & figura substantiæ eius, Paulus ad Hebræos. 1. Columba super riuos aquarum plenissimos te ipso, in quibus omnia ex parte se circumspectat & conspicit te, in lumine

tuo in

tuo in quo videmus lumen te pleno, in sanctis iustisque riuulis, lacte lotis sine siti, aut indigentia rerum, iudice integro, te inspectas. qui in nobis & spectas, quod nil sumus sine te, nos vt informes, reformesque sponsus, humanitatis nostræ, dulcissimus fidelissimus, doctrina lac, sapientia, lotus, thesaurus scientiæ & sapientiæ Dei. Candore tuæ lactis aquas illuminans nostras, quibus insides super riuos aquarum nostrarum, exte fonte perenni labentium, qui est fons aquæ vitæ salientis in vitam æternam, aquæ vitæ stillata, ingenio Patris, calore spiritus, perpessa alterationes varias apud nos, cum in visceribus Deiparæ Virginis, tum in cruce vbi ad formam sanguinis redacta Patris industria, instillauit aquam & sanguinem simul, (mirandum,) ex quo venit aqua dicta Angelorum hominibus, vt panem Angelorum manducarēt, hac aqua lubactum tandem, vt terrestri & opaco in triduo ab spiritu voliranti disuncto discisoque more chemicorum, qui fiorū, vitalem halitum a terreno discindunt igne & tepore, perspicua, & lucida aqua vitæ eo ex fonte dilaberetur, aqua vitæ vrentis igneque; naturæ ignis amoris & charitatis spiritus, mistū integrū vt formaretur nostrū, igne spiritus, aqua fontis vitæ, spiritu viuificante, terra virginea Christi feræ matris, est hæc Christi, Christicolarumque miscella structura & compositio, renascimurque ex aqua iterum formati, & spiritu, igne charitatis, terra virginea & integra, felicissimo partu & intercessione pijsima Virginis & incorruptæ. Terra est homo primo eformatus Virgine, sine humano cultu sic Adamus exiit, nos aqua igne, spiritu, terra, renascimur Christo autore, forma missionis iuuentutis & ortus nostri.

De Chamæleontis orientalis allegoria & Iconismo.

CAPVT XVII.

Immundus Chamæleon omnes potest imitari colores, meruque affectus in eisdem euanescente & abire. Protheus alter variabilis in eisdem discedit, candidū tamen & rubrum (antea diximus) æmulari nequire, præterquam Orientalis ille Chamæleon regius dictus, qui & hos

60

h

duos

duos remissè adhuc obiicit. Chamæleon virgo Orientis filij, diuina omnis astrifera clara, non seruili metu vt Chamæleontes alij, imò maiestatis & reuerentiæ, abiit in rubrum & candidum colorem sponsi, nulli alteri Chamæleonti concessum præterquam illi eò gradu imitari, inter omnes puras creaturas: habuit Christifera Virgo mater, filij colores doloresque habuit tulit in rubrū & candidū sponsi abiit, cuius Chamæleontis dicitur Iohannis. 19. c. Stabat autem iuxta crucē Iesu mater eius. Iuxta crucē parā abiit quin crucem filij ferret quam ferebat filius, iuxta crucem non solum positione loci, tormentorum imò cruentibus & intensione dolorum, abiit in rubrū colorem, sanguinis filij sanguinis imitatrix, dolores tormenta substituit, rubrumque sponsi colorem, sanguinem referens, mortem, Icon-passionis filij, & quæ lac dederat, sanguinem recepit, confecto coctoque lacte, Christi charitatis igne, vt lac in sanguinē cōmutatur, igni admotū experiētia notissimū, stabat sic iuxta crucē rubrū reddēs colorē sponsi, cādidumq; lactis filij exanimata & exanguis crudeli doloris gladio, & cādidū quod susceperat ipse ex vberibus sacris virginis, hoc ipsum iterū in se acceptum, representabat, doctrinā puritatē filij, mūditiā castitatē, alimentū primum nostrum, pietatem clementiam, laetitiā candore, substantiā & lenitate significata. Est enim sponsus candidus, & rubet sanguine hæc ipsius stemata eę eius diuissē. Cantico- rum. 5. c. Est enim dilectus meus candidus, & rubicundus. lac & sanguis, quod solet dici de pulcherrimis hominibus colore præstantibus forma & aspectu, cōmendabilibus, est lac matris, pietatis & misericordie plenum, sanguis que nobilissimus & regalis eius, Dei virtute & potentia excellentia illustris, albū ergo & rubrum colorem filij reddidit Chamæleon hic, naturā omnem excedens cōmunemq; huius animantis, gratiæ donis a filio in Oriente acceptis in ortu præseruata & ab instari conceptus illustris sanguinis & regij, quæ sanguinē & lac accepit primo, vt impertiret & nobis, lac quod dedit accepit iā sanguis, sanguinemque loco eius quem præstauit, vt filii humanitas formaretur, lac accepit gratiæ & doctrinæ, per ipsam nos hoc lacte nutriti sanguine alimur, lac enim & doctrina Christi sanguis est ipsius in eiusq; cruce & sanguine robur vimq; habet, debetq; fieri in nobis sanguis prius quā illo possimus nutrirī, lac enim prius sanguis sit quā in alimentū abire possit, labore enim & crucē alterato lacte enutrimur, secus crudo &

do & in alterato inflatus vt illud solet & superbiā abibit, sic illud crudum irat natura: stabat ergo iuxta crucē Chamæleon hic colores filij reddens & crucē, pallidum vsque vltimo colorem filij recepit, quādo spiritum emisit, Chamæleon pallidus discedit semper, vt naturale natureque humanæ legem verique hominis verus Deus conditionem subiret, ritumque naturæ nō recusasse intelligi daretur, quo & virgo pallida discessit cum eo, filij colorē & sponsi representans formā, hinc Chamæleon ille Christi, Paulus etiam rubrum & candidū Christi suscepit, qui ijs duobus præstabat coloribus, doctrinā & cruce, lacte & sanguine, quo dixit ad Galatas. 2. Viuo ego sed iam nō ego viuit in me Christus, vbi particula non, non negat viuere, sed non ipsum viuere affirmat, estq; solum negatiua de modo, quo nō negat viuere, sed qualis vixerat eratq; negat, vt Chamæleon imò transformatus in Christi legē & crucem, in album lac in doctrinam, in rubrum in sanguinem crucem afflictiones, dolores, Christi colores reddo, refero eius vestigia, immutor quasi resurrectione alia, renascer, viuo non ego. Iohannes nō minus Chamæleon extitit, viuosq; Christi colores reddidit albū & rubrum iuxta crucē, quæ cū vidisset autor naturæ Deus. 19. Iohannis. c. dixit amantissimę matri, tot tātisque cruentibus absentiaq; & discessui filij vt subeniret. Mulier ecce filius tuus, Chamæleontem ecce Orientalis regionis Solis, in quo sunt colores crucis, tormentorum sanguinis, candoris, virginitatis, puritatis iustitiæ pudicitia, reuerentiæ, & sanctimonix, ideo filius tuus, nam te & representat, cum sit Chamæleon colorum sponsi, quo est mulier solum ibidē a filio Deifera Virgo, vocata, cum illi substitueretur purus homo loco veri Dei & hominis, & vice creatoris creatura & quæ dicta erat gratia plena & Regina celi & angelorū, quæ amica, & tota pulchra, sine macula mater Dei tandē, dum ad Deum refertur & hominem Christum, dum Iohanni cōmendatur, illique filii vice suscedit ad Iohannem, mulier solum cōpellatur hominis solius mater, eoque ordine solum mulier, adoptione mater, hæc ex nobis, ex Deo illa, Ambrosius, Augustinus, reliqui Patres sanctis referūt maius extitisse aliis omnibus tormentum cōmutasse magistrum, Deum creatorē infinitū, Virginis filiū in discipulum, hominem, creaturam, finitum mulierisque natum, vt merito querula, & tristes Virgo in hæc verba prortūperet. Videte si est dolor sicut dolor meus, quia vindemiavit me Dominus.

Ieremia Threnorum. i. abstulit scilicet racemum terræ sanctæ
 promissionis, a me, expressitq; in torculari crucis, hæc a me voluit
 pati, vt summa ipsius potentia manifestaretur, quæ me in tot tan-
 tisque doloribus & afflictionibus vitam serbavit patientiam gê-
 res vt edoceret, vice Deus Iohannes, eius in illu succedens loco. Dei
 filij, Chamæleon æmulus, se statotque Christi hos reddidit colores,
 hinc varij Chamæleontes sanctorum imitationis & æmulationis
 sanctæ extant in literis sacris, pijs historijs, lectionibus scrip-
 tis Ecclesiæ Catholicæ, qui rubrum & candidum Christi, Chamæ-
 leontibus solum orientis Solis possibile, imitantur, si nõ exite-
 tur homo manuque ducatur, radiisque solis iustitiæ orientis gra-
 tiæ, rediq; matutino irroratus illustratus lumine, si non aspexerit
 in Christum, respexeritq; vt Solis lumine, Solem videat ipsum, im-
 mitari se nõ poterit ore serotino sue cooperationis, vt nequeut
 Chamæleontes alij qui non Orientis fulgoribus elucet, cuncta
 enim nostra oratio & operatio ab ipso Sole semper incipit, & per
 ipsum cepta finitur vt Ecclesia cant, vocatur illo, vt coopere-
 mur cū illo nil sine illo, & vt nil motus celi sine punctis. polisque
 fieri potest, illud vt regulari motu sine iis verti, enarrant hæc glo-
 riam Dei & opera manuum eius annuntiat firmamentum, quorum
 vnus in hac spectabili celi machina & mole articus bucinne for-
 mæ representat astris, vocatione, gratiæ excitatæ, præueniētē præce-
 dētē vt donum: antarcticus alter qui reddidit, stellarum constellatio-
 ne crucis instar figuram, crucem cooperationem, gratiam com-
 mittantem, crucemque ex linea appetitus contrapositione lineæ ra-
 tionis quibus crux resultat, vt quilibet rollat crucem suam & fe-
 quatur Christum crucifixum, hac legerationis hac linea & regu-
 la, cui lex sensus & membrorum opponitur, crucem vt eformet
 contrapositione linearum, hisque duobus vniuersa euoluitur spi-
 ritualis machina. molesq; rationis: sic excitamur artico vocationis
 bucinna; cooperamur antarctico crucis rationis, cōtrapositæ appe-
 titui motui, ab spiritu & intelligētia data, vt Chamæleon nullus
 albu & rubru Christi, sine Sole Orientis, Christumq; imitari per
 se ipsum possit, immitabitur vero colores alios virtutū moralium
 per naturā propriā in formes defectuosos ex peruersa. ratione &
 lapsu, æmulabiturq; deformia & ficta bona defectuosa fallacia co-
 lores mēdaces signēta, variosq; iniuriæ & malitiæ: hinc incōstā-
 tia mutabilitas & ad omnē boni apparētis colorē cōuersio, corū
 praci-

præcipue, qui cum malitiæ & peruersionis terminum attigerunt,
 vt in omnia mutantur facile, labascantque præcipientes, ad omnes
 colores facile volubiles vitiorum, & apparentia bona, contorque-
 tur imo eorum cruciaru doro quæ potiri nequeunt diffusi esuli in
 seipos, & in alia extra se, quæ imaginantur imo fictæ voluptuosa,
 prosequuntur imaginatione super addentes rerum formitati ve-
 nustatique habitæ ultra in quæuis conuersi, vt nil sui sint, aliorum
 imo omnes, diuisi qui in alia viuunt, non homines hominum imo
 secunda & partes, æquiuoce homines qui non in se, imo vbi a-
 mant non vbi animant vitam gerunt, Plato in cōuiuio dixit de a-
 mantibus & amentibus iis, tales diffusi viuunt conuersi ad om-
 nia apparentia, vt modo hæc, illa modo ament diligat, & quæ mo-
 do prosequuntur amore, postea odio sequantur omnimodo om-
 nium frui obantes, vt cum iis fruuntur illis extorqueatur eorum-
 que desiderio affigantur, quæ nõ possunt, vt iis abiectis semel pos-
 sedit prosequantur illa Chamæleonte mutabiliotes, leuiores in
 quoduis, in obsequium sensuum serui sui ipsorum, qui a se liber-
 tatem, non valent adipisci, nec sibi sunt elargiri potentes, quam
 possunt impertiri nunquam non sui iuris homines, cum sui iu-
 ris homines sint: inconstantes Chamæleontes hiantes, Ecclesiastici
 27. Homo sanctus in sapientia manet sicut Sol, nam stultus sicut
 luna mutabitur. Splendor lumine iugiter semper elucet in sapiē-
 tia sanctus. Ex se lucet pars Solis iustitiæ, Sol se elucet est pars So-
 lis mystici in Christo, stultus vt Luna per vices ab alio illuminabi-
 tur, extra se est, captus amore externarum rerum, quo extra viuunt
 actus cupidinibus eius sapientia variabilis Chamæleontis instar,
 quibus perseverantiz donum commendatur, tum Sol lucidus cū
 sit, rerum spectra, non suscipit nec vanos Icones, Idola vt ficta si-
 ne esse rerum, perlucida lucentiaque omnia ex se videmus, rerum
 species non suscipiunt in se illa innato lumine illustra & splen-
 dida, Luna vero cum ex se non luceat, perspicua natura & diapha-
 na solum luminis susceptiba externi, coloribus lumine rerum spe-
 ciebus & formis afficitur, simulachris idolis externarum altera-
 tur ad extra extantium rerum, inficitur Chamæleontis more, quo
 pulchra redditur alienis rebus extrinsecisque illa: Sol illuminat
 omnia affectus nullis, Luna quædam recepto lumine & affectata
 prius, sapiens in sapientia & lumine manet nullo alio affectatus,
 stultus rebus afficitur, sine lumine, alieno fulgore rerum fugaciū,
 h 3 vt Cha-

vt Chamæleon. Ieremias. 4. Threnorum aduersus vanos Nazareos in hæc verba prorripit, candidiores Nazarei niue, nitidiores lacte, rubicundiores ebore antiquo, saphiro pulchriores denigrata est super carbones facies eorum. Colorem permutarunt rubicundum & candidum pulchritudinem, ad carbones cōuersi, Chamæleontes ij, super carbones reptantes rerum fugacium igne concupiscentiæ genitos, qui erunt carbones quibus ignis succendetur, quo excruciantur postea inferno, & tunc conscientiæ æstibus & erosione, iisque concupiscentiæ ignis vt foueatur increfcatur, iis quibus semel accenditur, lento & submisso igne secreto & tacito caruonum instar, quo minus præcaueant videntque incendium, & quod inficiant facillime si contrectentur denigrent & fœdent, Nazarei ergo candidissimi cum naturaindole præclara tales, tum puritate innocentia, lacte candidissimo nitidiores, qui lactis more splendebant, non rerum speciebus & formis affectati vannis, vt lac rerum effigies minus liquoribus omnibus aliis recipere diximus, quod lucem recipiat aliis intensiorem albedine summa, fulgore colorum luminis intensioris, vt mutari minus valeat intensioris actus illud cum sit, splendeat sine rerum affectu, vt splendet iusti, ebore antiquo rubicundiores, quod rubrum est & sanguinei coloris temporis tractu, vt alba rubescunt cocta amplius calore agenti tempore maturante, igne papyrus prius rubescit, nigricat postea, vsta albescit iterum, & lac vstum igni ad motum in papiro in sanguinem reddit, albaque vestes rubescunt, marmores lapides, margarite, adamantes, sal, & alba, alia quæuis que vri queunt leui vstione facta, aut temporis tractu lento alterata, & si nimia exustione cinis & albicantia emergant, non secus ebur rubescit antiquum, laudat Nazareorum, cædoré rubediné, albedinem sanguini immistam & temperatâ gennis, vsque purus sanguis labia depinxit solus, rosarum instar, rubicundos sanguineos vocat candidos, pulchriores Zaphiris, quod cœlestis fulgoris Zaphiri venarum colores æmularentur media albedine & rubore, cœlestesque ritus mores integritatis & consistentiæ, Zaphiri qui est ebrietatis antidotum natura insita, rerum temporalium temulentie immunes, iis vt non inficerentur, vinolentia & ebrietate impedita Zaphiris, qui extra se homines esse prohibent ebrios, Chamæleon colorem mutat, intentum, malitiam venenum mentem non mutat, diuersis imo & variis coloribus affectus,

ctus, venenum idem mens eadem intentio dolus Formicis Muscis, aliisque debilibus insectilibus, malitia, idem colore solum varius habitu & veste, mutauit vestem Saul Regum. 1. cap. 28. vt confuleret dæmonem & Pythonisam, non mentem intentionem vè deposuit: mutauit vestem Regum 1. cap. 18. blande accepit & amice David, mente peruersa veneni rabie laudibus quod extollerent puerum, gloria maiorique honore affectarent, percussit Saul mille, & David decem millia. Augustinus Chamæleontem vocat Stellionem. 3. de ciuitate Dei ca. 6. & Auicenna lib. 4. fen. 6. tractatu. 1. cap. 5. Solinus in Polysthōria cap. 36. Aetius, Paulus, Dioscorides, Galenus, Stellionem vocarunt, quod tergora quorundam eorum maculis lucescentibus, Stellarum more euariuntur, & quod per quam similis sit Stellioni figura, partu sanguine motu, sobole, conditionibus. Stellionem rorem lingere & lambere proprio capite ediximus. Lambit Chamæleon aerem roridum ebibit hianti ore & aperto, etiam si differant inter se hæc animantia in iis adhuc, vaporem melleum melifluos halitus auræ hiat Chamæleon ad Solis ortum, quibus plenus colores æmulatur apprime, redditque facile antequam contingat infima, spurcaq; loca in aere, trahit ad Solé versus è terra elatus illos. Stellionem elingit, è terra & herbis vbique inueniat delingit, sine discrimine quemvis, omnes imitari colores poteris hoc altus rore matutino Solis iustitiæ lumine illustris, terrena despicias elatus Chamæleon iustitiam fortitudinem, temperantiam, prudentiam omnibusque virtutum fulgoribus & luminibus affici, vt scias rore serotino tandem mori dormire imo cum iustis,

*De Chamæleontis instabili forma
mystica & naturali.*

CAPVT XVIII.

Aere intumescit inflatur Chamæleon alter, qui ortum Solis, Orientemque ignorat vndique, superbus & vanus suctu allicit leuem aerem viscera cor illo replet, cor imo expandit amplificat solum, vt aerem trahat plusquam vt reliqua adducat omnia, exile animans

vulgaris Chamæleon, molisque minimæ tumescit præter modum nimis se se excedit intra propriam pelliculam, propriisque terminis non arcetur, excedit imo non contentus termino proprio; tumescit inflatur, mollis & humidus desidiōsus iners, humida nõ terminantur se propriis, alienis imo, varij inconstantes læues se se excedunt proprios terminos transcendunt rationis legis præcepti, non continentur circumscriptis rationis limitibus, definitionibusque iustis, vltra imo quam sinit ratio se excedunt transiliunt in proximū veniunt extra irruunt, aliorum alia cupiunt, surripiunt, famam honorem familiaria deprædantur, despiciunt alios, vltra ire tentant superbi tumefacti, vanitate & inflatione vditate turgidi fugacibus rebus confissi, diuitiis honoribus & iis multoties, quæ sine ipsis consistunt factis, maiorum virtutes & facinora quasi iure hereditario sibi asciscentes, vitiorum infame domicilium, & lupanar, iis confidunt superbiunt elati animo viuunt Chamæleontes desides & occiosi (iuxta naturam animantis) immundi omnes alioqui. Chamæleontum docuit Solinus loco adducto & Plinius lib. 28. c. 8. Aelianus & reliqui, genus quoddam esse mole maximum, Crocodilli æquans magnitudinem excedens imo, locis humidis proueniens loci vditate, laxata cute distenta flatu, aeris sucti tractu, impetu partes propolentis, occio & desidio pinguescens, molle vt crescat maxime & in substantiam quãdam fluxilem abeat magnitudinemque dictam: crescunt humida facile cucurbitæ fungi cucumeres alia, eo impetu Chamæleontes hos aerem allicere referunt, vt alites simul ad se vocent suctu, præcipue Accipitres quos exanimatos antipathia, & contrarietate inuisi animantis, vt animantia, alia alia pertimescunt, decidunt linquantur animo alia aliis visis, inuisis vè naturali pugnancia, Mus fele viso, ouis Lupo, Pullus Miluo, Stellio Scorpione, Vipera araneo, alia aliis, accipiter non secus Chamæleonte inspectato, timet decidit fortissimo tractu animantis aere illectus inspiratione facta, nou secus ac Dracones alites plurimas allicere suctu facto supra. c. de Dracone monstrauimus, tractum vero accipitrem, aliis libere impertire animantibus deuorandum referunt, quæ ipsum prosequuntur ac obediunt, honoranturque quæstus causa, illum hoc inflati intumescere supra modum committatu caterua clientum minidiorum honore facto, timidum tamen viuere & sollicitum, ne in ipsum irruant suspiciosum, escæ defectu, stipendium

vè acci-

vè accipitrum si desit quo euigilat perpetuo, est illi natura tributum oculos minime conuiuere posse palpebris destitutos. & liberos, simillimus Iconismus eorum qui ambitione rerumque inuani gloria hiant & anhelant superbi turgentes dignitatibus officii copia clientum, multitudine domesticorum pompa & apparatus prolixo, qui vt honores alant ne decidant ab arrepta gloria auræ populari consulentes, perpetuo euigilant Chamæleontes, vanitatis vento tumentes, accipitres imo nobiles spiritalis viros libera aurâ diuagantes, cœlesti vitæ contemplatiuæ, molestantes, cœliuagos deprædantur innocentes innocuos, quos impediunt a motu quo in cœlum ibant, aerem exugentes, honoris famæ bonorumq; suctu infatiabili, quos impertiunt famulis, ministrisq; deuorandos spoliandos, iudicibus accidit prætoribus magistratibus, quos aliena manu deprædatur ministrorum iam propria cum diriperat comiserit vt Põtifces Christum Deum spoliandum ministris, solū quæstus causa ipsos qui insectantur machinantes malum continuo in tyrannos & carnifices qui se se extorquent vt committatu incedant copioso, vnus ille, non plures ideo quod possideat plura, cum sit, vsque dum tandem in ipsos irruunt, deficiente lucro dilacerant & impertunt, mendatio infidelitate ingratitude, Chamæleontum instar, vt a quibus honorem & gloriam sperabant, infamiam & maculam referat spe frustrati, culpa iis ipsis prodicione detecta, eorumq; Iconicum, qui propriis affectibus sic indulgent parentque passionibus, hiantes proprias cupidines & appetitus, vt iis tandem luxu nimio & deordinata viuendi ratione deficiant: inimici hominis domestici eius vt sint tandem, quorum seditionibus disturbatus diffidit, cum propriis expensis educaberat, sumptibusq; & venatu rerum difficilimarum Abraham, Geneseos. 14. parta victoria, noluit seruos nec aliquid eorum quæ victus, & superatus Bara Sodomorum rex adducebat secum. Bara Hebræis interpretatur, ignorantia, hoc enim Bara notat, ne inquit dicere possit Bara, Ego ditauit Abraham: ideo respuit ignorantiam mundi & sæculi apparatus & spolia, neque horum committatu voluit subire triumphum, nec Deus mundi vanitatem, nudus pauper egenus ortus in præsepio recubuit, omni destitutus supellectili, & pompa in præsepio, vbi bestie mandunt, vt ibidem venisse intelligeretur obessum deformem primi hominis, & ob eius gulam irrationalem cum, homines imo iam animantia irrationalia quasi peccati labe crederentur

h s tur

tur praesepium cum disquirent ibidem Deus recubuit inuenissent, ut illum mortales diximus, forma serui accepta, panibusque hordei ideo ultra & cibavit eos Iohannis. 6. c. ut irrationales esse intellexissent: omnia ergo seculi dona abrogavit, omnem mundi potentiam, Barq̄ pompam, & suppellectilem ignorantiae vanitatisque, Abraham nosterque Deus, merito Abraham obubratu persona, quod Hebraeis idem est quod Pater excelsus, multorumque Pater, Abraham ergo Deus noluit posset dicere Bara, mundusque ignorantiae, ego ditavi Deum, hinc Dauid noluit arma Saul Regis 1. c. 17. Saul Hebraeis fouca sepulchrum infernus, noluit apparatus & pompam Saulis, arma aut seruos, solus imo cum Goliath duellum inuit, nudus inermis, cum Goliath, Hebraeis transmigratio in hac enim transmigratio nostra & via, non popa seculi, non armis Saul, inferni apparatus, petra imo Dauid caput Gigantis quassandū, peccatum caput Daemonis, petra autem erat Christus, non potentia diuitiarum, non multitudine famulorum, non favore principum, neque est colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principes tenebrarū inuisibiles nobis, & quod in tenebris viuunt, quo minus eorum astutias & cautellas vitare possumus, hinc & tenebrarum vocauit principes, occultos latētes, sine luce incertos dolo & fallacia, odit lucem qui male agit tenebrarum principes. Viso Holoferne, Iudith. 10. c. adorabat eum quod Dei esset creatura & imago, inimicum diligebat non odio habebat, & si illius vitia & abominations abominaretur iustissima scēmina, cum tamen Deum veneraretur in creatura & imagine similitudineque hominis, serui Holofernis fuere illi impedimento, abadorationeque reuocarunt (ibidē dicitur) est impedimētū obstat, famulorum copia apparatus nimius popa, menti & animo quieto, veritatiq̄, vanitas, quae inflant homines, & non secus ac Chamaleontes tumēt superbiunt, ut minus reliquis omnibus aliis animantibus cum videantur egere, paucissimi sanguinis qui sint inter omnia, vento pleni, sanguinis Christi vacui Chamaleontes vanitatis vento tumefacti viuāt, Amos. 6. Vae qui opulenti estis in Sion, & confiditis in monte Samariae, oprimates, capita populorū ingrediētes popatice domū Israel, qui dormitis in lectis eburneis, & lascibitis in stratis vestris, reliquaque eiusdem capitis, concludit, qui latamini in nihili. in vanitate & pompa rerum fallaci & mentita cuius nil superest tandē, euanescent imo & abeunt omnia,

omnia, refert Plinius, lib. 28. c. 8. quae si solus dixisset obrucissem refert Democritus. 6. de animalibus. c. 9. Chamaleontis caput & guttur, si ligneis concrementur roboreis tonitrua & imbres concitare subito, quae & si deriderē iure summo, tamen cum praestigijs vtilissimus sit Chamaleon spectris, philtis & amatorijs, tum superstitionibus, quod ea natura facile mutetur & abeat in apparentias rerū, Dæmonesque & malefici eo vrantur commodius reliquis, in rerum apparitionibus ut sensus decipiant & illudat, & cum hoc animans humidum adeo sit & aqucum, praecipue guttore & capite pituita referum, ideo iis vrantur, ut igne vaporibus elatis, roboreis lignis crassissimae naturae & fuliginum, vaporumque abundantissimis, strepitu facto & coruscatione leui, sensus fallant apparentia maiori magi, locoque in alio, ut represententur in aere tonare, ut illo quo in alias apparitiones vrantur, in has etiā vti velit, & in eodē animanti varia cōtineri Philtis edoceat. in suos vsus abusus ve maleficus aut dæmō. huius oculi dexter viuente adhuc erutus, cū lacte caprino subactus albugines oculorū sanant potentissime visumque restituit mirifice, cuius lingua inquit Democritus adalligata puerperis pericula partus ammouet, illud vero est mirabile eodem autore domi existens casu, vtilissimum esse parturientibus, intrusum vero perniciosissimū, cuius rei nullam aliam possum fingere rationem praeterquam cum vapores fugat humidos natura alliciatque hoc animans continuo hiatu in locum vbi habitat, & si iis non vescatur solum, ut patet antea humectetq̄, ideo aerem circumstantem, vranturque ut humidiori illo facto praegnares totius corporis tractu cōtinuo, ut humiditate lubricetur vterus non listat cōpescatur ve obediat imō partui lentore aeris, asportatus vero aliunde siluestris squallens hiās vde naturae audis, inspirat humidum aerem absorbit vdos vapores, loca enim siluestria sunt sicciōra, quod dislentur vndique, humidiora vero domestica, ut succilagine & vdo destituto vtero tunc non labascat facile fetus, domesticus vero Chamaleon vtilis, quod natura humidissimus humectet aerem, potius quā exiccet vditate plenus ocio loci temperie & desidio vltra, & virtute insita, ut alijs insunt rebus virtutes, mire & variae, & inter illa quae sunt eiusdem speciei iis & non illis, Philtis enim & Marsi venena non pauent, vincunt imō, cum timeant reliqui & superentur eisdem sintque venenum serpentium, reliquis secus, detinet

minutissima Remora nauigium immotum virtute tanta, torpido obstuporem inducit piscatoribus contactu cordæ & hamis solius, trahit magnes ferrum virtute innata, ossa crurum accipitris auri scobes, succinum paleas, iubat hic Chamæleon partus, obstitit ille, educatione moribus diuersus qui est naturæ eiusdem. Superstitiose ad iudiciorum euentus (Plinius enarrat) linguam e viuento extractam cōferre, dextrum pedem timoribus & nocturnis laruis vtilissimum latrocinia arcere, merus obstitere, corium vstum pānos abstergere faciei mederique dentium doloribus, sinistris dentibus gingibis scarificatis dolentis, salutiferum esse inter omnia animantia. Chamæleonti timidissimam naturam sanguinis defectu supra retulimus, cordisque euerfione, quod cum omnibus animantibus insit eo ordine situm, vt cuspis, strictiorque eius pars inferna respiciat & terrestria, latior vero & basis superna & caelestia, huic e contra latior inferna inspestat, strictior & arctior superna inuisit positu est videre, qui hoste viso auditō strepitu facili extimescit exanimatur, non vt fugam sibi consulat aut è loco discedat, timidus imo expauescens hareret sic subiectis rebus, vt euelli non nisi magna cum difficultate possit, multoties imo sui partem affixam relinquat dum auellitur ea vi quæ apprehendit semel retinet ille, sic affigitur ijs quæ est semel amplexus, Naziancenus eadem retulit de polypho si quis cum extrahere velit citius dilacerabit quam euellat, & vel quibus affigitur subtrahet vel illa huius portionem surripiet, separari vt a rebus subiectis, non valeat sed vel hic alliciat illa, vel semel ab illo apprehensa arripiant portionem, proprii amoris Hieroglyphicon & Iconicon substituere A Egyptij, simul & pertinaciæ retulit Theophrastus li. 3. cap. 7. Homerus Odisea; Alpha Atheneus vero de Chamæleonte, Solinus, Oppianus A Elianus reliqui. Cor hominis autoribus vt & dissectionibus patet, natura sua sine vitio externo, dum positionem suam seruat, rectius continet limen alijs omnibus animalium naturæ, celsum erectum rectum figura & positu, superne latus omnibus alijs aliorum animantium patet, inferne strictius & in angulum ex amplissima basi veniens, superna est illi capacitas cœlum versus in cœlum aspirat hiat cœlestia, capacissimū ea parte, inferne in angulum desinens, terrena vt in puncto solum contingeret, quoque minimo modo posset, superne cor alicur basis infertis, alimentumque deferentibus struitur vena arteriali & arteria

riali & arteria venali, arteria dicta a orta & vena caua, quorum duo e corde trahunt, & membris alimentum præstant, in corde confectionem, arteria aorta dicta sanguinem & spiritum omnibus corporis partibus elargitur vitalem halitum, viuificaque virtutes, arterialis vena sanguinem impertit pulmonibus in gratiam aëris recepti, munusculique facti aeris æmperatis cordis estus, cuius non inmemor cor beneficij, aeris loco sanguinem reddit in gratiarum actionem præfiosi alimenti remuneratione facta, illa vero dicitur aorta græcis *αορτη* aorte, ab *αορτις*, aortis græcis horum, ex quo gladius pendet, quod leuissimè oblonga sit, hæc vero arterialis vena, quod & si vena sit cum sanguinem pulmonibus remittat vt alantur, arterialis dicta est vltra quod arteriarum more duplicem rursus consistat, quæ duo vasa e cordis ventriculis oriuntur, dextro vena arterialis, & sinistra aorta: alia vero duo sunt vasa deferentia in cor, vena caua, quæ sic appellatur quod capacissima sit, quæ inferitur in dextrum ventrem cordis, & arteria venalis quæ quod vna unica constet venarum instar sic compellatur, cum tamen sit substantiæ arteriarum, quæ in sinistram implantatur, vt tantum reddat quantum suscipiat, gratum & liberale cor, omniaque quæ accepit referat in eum a quo suscepit, illa, in se nihil, omnia recipit superne inferne nihil cuncta superne reddit, omnia vasa suscipit vasa altiori parte hæc capacissimum inferne angulosum strictum in punctum desinens, vt sit sine contactu rerum, aut leuissimo saltem quantum viuere dantur, vitæque ad custodiam, & minus adhuc si licet puncto contingat anguli, plana vniuersæ est nobis superiorum bonorum capacitas basis amplirado, est posse suscipere supernaturalia bona & si superne veniant nequimus ex nobis illa habere, ac suscipere possumus si velimus cooperari simul cum Christo vitæ autore, vt in lumine suo videamus cooperari, est homo sanctius iis animal, mentisque capacius altæ Chamæleon superbus aliter multo, cor tenet peruersum malitiæ conuersum in aerem rerum, auersum a cœlelibus terrâ versus. Captant Chamæleontes ij vanitatem immunda & fugacia animalcula quæque, quæ cor recipere nequit quæ deest influxus vasa & additus, hæc distentum protentum inferne habent, quæ terram conspiciunt, quæ est obclusum terrenis ne inquinaretur, hæc dirumpunt ii vt recipiat vi facta, quæ nequit fatiscunt diuidunt disficiunt, abrumpi & secari imo sinunt & præsumunt, quæ potest sanguinē

sanguinem debitumque alimentum amittere disruptum & prosum, ea parte vndique conclusum & obseruatum, subuertunt cor euerunt, & qua parte fascipere potest in terram committunt, qua nequit capere in coelum euerunt, coelestium incapaces peruersione & malitia cordis: conquiritur Ieremias Threnorum iis. Vi de Domine quoniam tribulor, conturbatus est ventor meus, subuersum est cor meum in memetipsa. vbi de amore proprio de concupiscentia, ventris nomine vbi appetitus manifestatur magis; obumbratus est sermo, de subuerso corde, cordisque peruerso sita variata recta positio. Daniel. 23. Increpans exitiosos senes qui falso Susanam crimine adulterij impositio damnabant. Semen Chanaam, & non Iuda, species decepit te, & concupiscentia subuertit cor tuum, euerit, deperibant enim Susanam impudici senes, quae cum eosum suasionibus, precibus, minis, non acquiesceret testimonio est laesa, vindicata tamen Deo ultore criminum, quae libera euasit Daniele vindice constituto Dei iudicio, peruerso ergo corde hiabant iij Susanam deperibant concupiscentia carnis, corde peruerso. Paulus actuum. 13. ca. execrans Elymam magnum, qui erat impedimento Bar Iesu & Sergio ne verba Dei audirent. Oplene omni dolo, & omni fallacia, fili Diaboli, inimici omnis iustitiae non desinis subuerrere vias Domini rectas. Cordis intelligo vias, quas hic subuertebat, commutabatque omnino, haec est generatio illa peruersa & adultera. Matthi 17. & Luca. 9. cap. quorum dicitur Prouerbiorum. 17. Qui peruersi cordis est non inueniet bonum, & qui vertit. Linguam incidet in malum. & 28. Qui peruersis graditur viis concidet simul. Chamaleon non secus ac Polypus amara fugit, insperis amaris super haec animantia qua herent tenacissime rebus, subito remittunt quae prius conatu nimio retinebant, hinc Chamaleontes locis melifluis maxime prouenire diximus iusta aluxaria apum, & iis vbi incidit ros melleus quo aluntur, vbi concrefcit Manna melleque abundat rore, calami que sacchari luxuriose increfcunt rore melleo alta haec & illa, Polypus itidem, hinc Ponto non oriuntur amarissima eius natura, nec eius ripas Chamaleontes inniunt, quod absintis, ponticis dictis abundant, & si Polypi sint qui dulcia respuant dulcibusque insperis quae retinebant remittant illico, amaris contra delectentur quam maxime, quo Aegyptij discesum subitum tyranni significare volentes, polypum cum herba pulicaria

pulicaria coniunctum depingebatur, quod haec Polypus fuger odore graui, quae & pulices enecat subito haerentes nimis semolestas, ut & Chamaleon amaro alicui adiunctum, eandem pollet fugam exprimere, molles dulcia amant suauia, blanda appetitus, cedunt impotentes in se, poenitentiam amara animi refugiunt, Polypus & Chamaleonte plus multo versicoloribus, & natura variabilibus quauis colorum suppositione mutabiliores faciliores; pertinaces lucescentes proterbi, qui omne fugiunt rationis ordine omneque consilium contempunt, retinent haec quae quodam semel conceperunt. Onidius. 4. Metamorphoseon sic. Virque subaequoribus deprensus polypus holtem. Continet ex omni demissis parte flagellata amara alij Chamaleontes recipiunt affixi adhuc & haerescences consilium correctionem fraternam reprehensionem & amara Terribilia inferunt somnia, Polypus & Chamaleon mansit easu aut instituto, quo Poasim exoticam iis significabant Hieris sacris que signis antiquit ab iis quae animantibus abstinebant diuini & magici contactuque eorum, futura praedicturi. Quod concitent maxime varia & plurima mendacia & vana insonantia & figmenta ut non distinguere inter numine accepta & somno conficta, talem esse potest in amatoriam rati, exoticam vae que in somniis & verbis mollibus animos arripiebat iuuenum; quos Plato meretricem vocauit poaetiam hanc & ab inculpabili sua republica abiiciendam fore existimauit; neque in hoc alio ponitur sanctissima illa poesis tot saeculis celebris nunquam pro dignitate, quae caelitus venisse confirmat Arist. in arte poetica Plato in, loede furore poetico. Significatur vero non secus ac Polypus Aegyptijs Hieroglyphico & Chamaleonte amara perditissimus; quod ut refert Aelianus li. 4. c. 6. Solinus in polysthorja, Oppianus & alij, haec duo animantia in colores subiectos habeant, non secus atque amantes aut ameres tremunt riget incedio flagrant, vruntur, pallent, rubent, albent, lapides, scunt, irantur, mitescunt, amara ebibunt dulcibus mista, Zelotipia excadescunt, rixantur, placantur, subiro viti & humiles veniam petunt offentem receptem si est opus, imo si non est opus, criminantur excusant vario numine exco dace instigati puerili Deo, affectibus variis contrariis disidentibus pugnantibus, admonemur ijs defacili transmigratione Pythagorica, non mortuorum, viuorum imo in amataquebis, & de animi effusione facili in visa quebis, ne pro labamur de versutic & dolo faeminarum. non minus iis Aegyptij, venentis simu-

ris simul lecto Polypum irretiebant & Chamæleonem, quod re-
naces adeo sint feminæ, subdola, fraudulentæ, vanæ, polypi in-
stat volabiles, variabiles Chamæleonis more, vt etiam amantes o-
dio habeant inconstantia variæ, quæ sunt amantis non remittant,
aut amare desinant bona munera infames quæstus, discindantur
vt prius sui parte, honorem famam amittant vitam Deum totum
quam ab incepto desistant polypij turpes. Polypus piscifulos iam
sanguine plenus illorum exhausto, castigatos remittit flagellis ideo
dictis & verberibus inter iuggendum, quod non quiescant & re-
mittunt spoliatos amantes castigatos satis, ne in posterum inertes
iterum capiantur illæ, est salacissimus Chamæleon & si frigidus
natura, quod si quid sanguinis obtinet intro retineat, in visceri-
bus eo instigatur & interne furit, qui frigidus reliquo corpore
maxime concubitu enervatur & languescit totus vt postea facile
ab alijs animantibus superetur, & discerpatur ille, non secus ac
de Polypo dixit Aristoteles ob salacem eius naturam enervari
adeo, vt quemadmodum passeruli plurimi ideo annum non trās-
cendunt, sic neque hic, parumque ultra Chamæleontes ea ratio-
ne exoluti venere concubitu nimio viuere, quibus moralia facile
veniunt, eorum qui vitam, rem familiarem, honorem, veneri con-
secrarunt debiles infecti, omni rerum suppellectili erogata: infa-
mes, turpes, non homines feminæ imo consuetudine & viuendi
ratione commutata in feminas commutarunt, Chamæleonis
transformatione & Metamorphosi facta Pythagorico transmigra-
tu in subiecta quæuis iam non homines in feminas abierunt, trās-
migraveruntque Pythagorici amantes, Pythagorici sectæ cupi-
dine est anima plus vbi amat, quam vbi animat (Augustinus di-
xit) animat per naturam, amat per voluntatem, quæ est actio nos-
tra; fortis vt mors dilectio, extra se animam affectum mors, amor
seu dilectio, amans vt viuat alter se abnegat, mortique & pericu-
lo exponitur, quot fecere pro amicis? Deus vero pro inimico fecit
homine, omnem naturæ excedens ambitum in finem dilexit eos,
in mortem vt scirent mori, in finem in amoris vltimum & finem,
finem amoris qui atigit, tum cōtra finem & terminos sine termino
dilexit in finem, in se legis finis, in finem media quod direxit & di-
spoluit in gloriam finem vltimum, huc enim solus illius peruenit
amor, vt pro inimico mortem ferret, quod nullus aliter tulit, iis
Deus plus in homine quem amat, quam in se est, sui oblitus qua-
si, homi-

si, hominis memor quasi solus, visus est gentibus stultitia tantus
amor tanta dilectio Paulus dixit, cum se abnegauerit pro homi-
ne, morique nō recusauerit voluit imo, oblatum quia voluit quia
amavit intelligo, hoc est quia voluit exiitque extra se quasi ebrius
hominum amore & captus & vt Paulus docet ad Philipenses . 2.
cap. iis. Sed semetipsum exinanivit formam serui accipiens, in si-
militudinem hominum factus, & habitu inuentus, vt homo exi-
uit a se vt dicitur Iohannis. 13. Sciens quia omnia dedit ei pater
in manus, & quia a Deo exiuit quasi extra se, & ad Deum vadit,
est ergo Deus extra se amore hominum quasi illa enim dedecere
Deo videbatur gētibz stultis, vt in hominibus viuat, eo loci Pau-
lus, & alibi in quo viuimus mouemur & sumus. Prouerbiorum. 8
Ludens in orbe terrarum & deliciæ meæ esse cum filijs hominū,
nō extra vt se deserere videatur, intensione amoris imo, quasi de
se de maiestate Dei summi oblibisceretur suæque derogaret alti-
tudini, iudicio gentium morti oblatum, cum tamen hoc amoris o-
pus deceret maxime Deo ipsi, & in se nimis hæc molitus sit ipse
summa liberalitate & magnificentia, soli Deo possibilia, illumque
manifestantia hominibus, vt traherentur fortissimis iis amoris læ-
queis suauibus, & vinculis.

FINIS LIBRI QVINTI.

IOHANNIS
BUSTAMANTI.

ni Camærensis, apud Complu-
tenses Philosophiæ & Me-
dicinæ primariæ mode-
ratoris publici.

DE ANIMANTI-

BVS SCRIPTURAE SACRAE

reptilibus non verè dictis,

LIBER SEXTVS.

CLARISSIMO ET
RELIGIOSISSIMO F. P. PETRO
MENDOCIO PRINCIPIS DE MELIT-
to filio, ordinis D. Francisci, Johannes Cama-
rensis Buthamantinus. S. P.

SUPERBAM illam Iona Haderam spariosam grandem, tegumentum illud umbraculum, oculi sedem, desidiae locum, domicilium ignaviae, voluptuositatis illaecebris luxuriantem circum; impositi oneris, muneris suscepti, officij commisit, sedulitatem diligentiam operam, obligationis vinculo iure debita, impie retardatam faceissent negotium, fucato & apparenti rerum fugatum virore, suavi & blando earum specimine virentium iugiter, maturiscentium nunquam haedere instar conditionis & ritus, fructus immaturi austeri nigri insipidi tandem horridi, acerbis mortis durae & amarae, vermiculus erosit tenerrimus, percussit minimus, pusillus exersit, orbis culmini iam attingentem expansam altam, diluculi summo Sole altum, statum eius illustre opificium, & soboles nata: mundi ut intelligerent mortales inscitiam callerent recordiam rescirent ignorantiam, subitoque; evanescentium veritatem spem subdolum fallacem & fictam resciscerent, respiscerent cauerent imo, ut sibi consulerent, de mentito & vano sensuum oblectamento, figmento & illusionem. Explosit non secus sapientiae in cathedra David (regum illo) vermiculus compellatus tenerrimus spiritu eodem, inter fratres minimus, Christi altum Iconismum, gentium turpem stultitiam de scitiam horridam, inscitiam de-

deformem

deformem, per edinis more consecit, derosit superbiae leges, hominum carnisque insuetudine & placita Christus crucem onerosam, grauem, abiectus, reputatus vilis, minimus allebanit, disciuit, tinnea arugo, permixta, ut laceratam erosam, quivis facile supportare valeret vertere quovis, lignumque infame quod erat, fallaci iudicio, opprobrium dedecus, cohonestavit illustravit tantum, ut quae contigit attigeret, quae excessit antecelleret, Christifera Desiderata crux vitae lignum scientiae & sapientiae, arbor aromatum altissimarum mercitum Orientis iustificationis nostrae Christi, cuius ea est maiestas amplitudo & gloria, ut immensum totius naturae summum conditorem, superare quodam modo videatur ambitus & peripheria excedens Christum, ut praet & superest, terminos fines alii & protensi patibuli, nunquam qui attigit, manibus aggredientes, prominentes capite, prosilientes pedibus, ea fuit patiendi voluntas desiderium copia abundantia hominum amore captus eius qui aestuabat conflagrabat incendio, laboribus nullis, difficultatibus cruciatibus caedens, infinitam crucem, excedentemque si opus foret qui coaequaret expleret omnem eius ambitum & excessus, doloribus afflictionibus tormentis dilectionis meras qui transiecit obstupendas & altas. Parvulus ille advocatus, in medio Ecclesiae, autore vitae & magistro, quod parvulus, hanc legem suadet despectus humilis, charitas profundissima fundamenta substermit iactat humilitas, sapientia inflat, genus elaticum molitur vanitatem, quae demolitur & abire facilem inconstantem destitutam basi, humilitas modestia lex eorum qui abnegant semetipsos, & crucem tollant, contra carnis sententias & praecepta sanguinis. Lacerasti religiosissime vir, Petre Mendocij, F. pijsime, pompam, apparatus, superbam mundi supellecilem discerpisti, haederos squacos vastasti, sapientiam falso creditam illuisti, Francisci Vermiculus, minorum minimus, inter minores maior, parvulus minavit eos (Isaias dixit) Dae-

nem mundam, carnem, alioqui potentia & genere, nobilitate max-
 ximus, Silbarum, Medotium, Portugallia, Hispania, Italia, de-
 cus gloria & nobilitas, stematibus maiorum insignis, honoribus
 triumphis, victorijs, proprijs tamen illustrius, generosus & cla-
 rius, sanctimonia, cognitione, aequitate, humilitate credidit in se-
 tilis vermis, fortissimi tamen, qui minimus alioqui, maxima ab-
 sumit quaeque, & consumit tractu superfluum viduam vitio-
 sam, patrilaginis fomitem, pacis Lacertus. Salamandra pudici-
 tia, ignis aestibus illaessa & libera, extinctiva imo incendi & cu-
 pidinis aestuantis succensa. Trochilus exilis, regalis dictus, qui
 ingentes mundi Crocodillos subigasti, superbos, immanes vor-
 ces superasti, inglabiosos virtutum & equi vicisti παναγως.
 Enydrus penitentiae & parsimoniae. Ibis veneni detersiva nobi-
 lis. Tunnea humilitatis, quorum omnium, hoc extat opus illustre,
 ideo tuo nomini sacrum, votum tibi, mirabilis clarus vudique cir-
 cum spectus exemplar. sacris contionibus iam hominum animos
 sollicitas morigeraris castigas, sale eximia doctrina & sapien-
 tia, condis, emendas, corrigis, Theologicis documentis instruis, o-
 pere asiduo illustras, imbuis exemplis, plus multo quam verbis
 opera, resonant tuis frugiferis vocibus gymnasti, lectione ingi, co-
 sonant pulpita, pergula insonant, & omnia a sonant, cum concio-
 ne lectio, cum opere verbum, lingua cum animo, genus cum humi-
 litate, cum interiori homine exterior, omnia sibi, tandem omnia.
 Magnalia ob stupenda rara admirationis plena, qui ne etis mini-
 mis abiectionis vilibus, concentu & armonia caelesti sacra melo, ut
 magnificentiae altum maiestatis altitudinis, basum despectus o-
 probrij abiectionis, intonent vocibus spiritus, alliciane ut in pro-
 prium domicilium sponsum, illectent trahant Christum, in te fa-
 num heroum, honoris & virtutis sacrum, ara & asyllum, vocet
 duo illo concordi masticas deliniant aures, disonantia vitiorum an-
 te instigatus moralitatis nostra, demulceant leniant, symphonie
 virtu-

68
 virtutis & melodia teno, age ergo age quo te tua decant sapien-
 tia jata, incede feliciter, Ecclesiae propugnaculam, Christicola-
 rum tutellaris, minorum quorum tibi tutella est & cura ex of-
 ficio impendet, religionis basis, tandem Petrus, Petrus Ecclesiae
 petra firmissima, cuius est Christus petra, quam speramus in ca-
 put anguli Ecclesiae, qua hercant honos, sapientia, virtus, exem-
 plum, religio, Vale.

i 4 LARGA

PRÆFATIO.

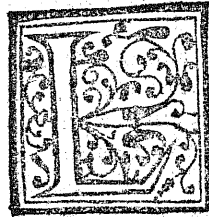
LARGA & proluxa febre detentus, molestissimo & læto occupatus morbo, inter sæua animantia suspicor cōmoratus, per sex annos integros (id possunt negotiorum procellæ & turbines, cū continuæ lectionis assiduitas, tū ægrotantium tristes quærimoniæ, descio an immane atrumque venenum insuperabile & dirum, tot tantorumque naturæ virulētium, vitæ domicilium corque tetro conspurcauerint halitu, animæque coinquinauerint sedes) quibus nec salutem peperci. nec peregrinationibus variis, quin nō secus ac domi & otio, sollicito opere huic nostro manum imponerem, defessus itinere, febre vexatus quartana longissima alioqui & proluxa (scit Deus) iam vela hoc sexto libro plicamus longissimæ nauigationis, tandem vt portum adepti optatissimum, si quid vitæ superest, maiora aggrediamur perfectioraque naturæ animantia, quibus virtus in arduo innotescat & emineat, ipseque naturæ autor & cultor inuisibilis ijs visibilibus obumbretur, eiusque magnalia & facinora egregia ex parte hac historia naturæ manifestentur, simul cum alijs omnibus quæ inuitantur tantum conditoris laudes decantare a psalmodographo sacro psalmo centesimo quadragelimo octauo.

CAPVT I.

69

De Lacerta.

CAPVT I.

Lacerti. n. c. Hæc quoque inter polluta reputantur de iis quæ mouentur in terra, Mustela & mus & Crocodilus, singula iuxta genus suū Mygale & Chamæleon, & Stellio, & Lacerta, & Talpa omnia hæc immūda sūt. Lacertus, qui & lacerta appellari consuevit dixit enim Virgilius. 2. A Eglogorum. Nunc virides etiam occultant spineta lacertos. Cicero ad Atticum li 2. Nā ad lacertas captandas tēpestates nō sunt idoneæ: græcis σαυρα Sayra vocatur, חמור Chomet Hebræis, sayra a σαυρα sayra, venabulum latinis quod eius formæ venabula extiterint antiquis, tum a σαυριδων sayridion nasturtium latinis, quod maculis instar grannorum nasturtij varientur tergoribus lacerti, nobis vero lacertus dictus, quod figura lacertos representet musculosque lacertorum, partes scilicet consitas inter ossa scapularum & cubiti dictæ a celso humeri, a Galeno Brachion græce βραχιον, tum quod sit eius conditionis dum hominem percurrit, percurrit tamen totum si potest, vt vsque ad sublimiora eius reptet, quo brachia in altum porrigere solemus ascendere inuitantes superbum alioqui animal sublimia petens, quando altiorē vt tenere molis totius corporis sedem nouerimus excutiamus prosternamusque e brachis & lacertis illum, vt quanto altius sese extulit tanto magis deprimatur & demittatur: hinc cū e brachijs & e lacertis proteratur lacertus compellatur est. Sanguineum & ouiparum animal crustaceum squamosa intestum cute, anguim more, & si cutaneum magis sit illis quam squamosum. Aristoteles retulit, 5. de Historia animalium capite 33. cuius sic scripsit eo loci. Lacerti sua oua terræ gremio committunt, non incubant, ea deserunt imo, quod omni destituantur memoria, nec vbi oua excubauerint reminiscuntur, qua sponte in terra aperiuntur, si plurimi viram nō complent anni vnus, semestrem imo dimidij anni 2. de generatione animalium cap. 1. sic. Oviparorum

rum alia ouum edunt perfectū vt aues & quadrupeda ouum pariunt, vt lacerti testudines, aut quæ pedibus carent vt serpētium pars plurtima, vipera excepta, quæ non excubat oua ad extra viuipera natura, oua enim eorum postquam prodierunt, nullum insuper capiunt incrementum, imperfecta oua edunt pisces, & crustata aquatilia, & mollia dicta, eorum enim oua semel edita augentur succo lacteo superinfuso, vt in piscibus est videre: obscurissimas sibi plus cæteris animantibus parare cauernas & domicilia docuit primo de historia capite 1. a quo Aelianus libr. 2. capite 23, & Solinus in polystoria c. 42. Plinius, & alij, scripsit vero Aelianus eo loci de lacerto sic. Si quis fortuito lacertum, seu consulto in caluaria percutiat & virga medium discindat, huius, partium neutra emoritur, sed ab altera seorsum, vtraque graditur & duobus pedibus abtrepens uiuit, medietas quæuis facta vi pes ex toto quadrupede, deinde si coitio vtriusque cū altera fiat, consensione quadam tacita, & naturali colligatione velut, conseruntur contextunturque, atque ex separatis duabus partibus vnus atque idem rursus efficitur lacertus, & tamen loci prius affecti vestigium cicatrix indicat, tamen & vitam pristinam retinet, & ei cætera persimilis est, qui talia nunquam perpetus sit. Mirabilia sunt quæ de hoc animanti narrat Aelianus lib. 5. capi. 47. iis. Non hic antiquorum testimonio mihi erit opus, quæ ipse vidi explicabo, cum vir quidam lacertum magnum & opimum comprehendisset, stiloque æreo excecauisset, eundemque infestilem ollam recentem vtrinque catenus exiguis foraminibus pertusam, vt neque spirare fera prohiberetur, neque exitum haberet conclusisset, & simul terram roscidam dictam, & herbam cuius nomen non explicanti imposuisset, ac deinde annulo ferreo cui inesset lapis gagates in quo lacertus insculptus erat, nouem signa impresisset, cælestia ac si numina efficeret opus hoc, die quo huc signo vno sublato post nouem dies lacertus integris oculis & visu iterum recuperato non secus, clariori perspicaciori imo quam antea protulit. Aristoteles. 2. de historia capite. 17. lacertis docuit non secus ac serpentibus reliquis laceratos semel oculos renasci, & caudas conscissas, imo erutis & distractis luminibus iterum alia subitui, exuere senectam, sub vtriusque æquinotiis serpentium more renouarique, vt aquilæ ad petram rostro & vnguibus excussis, quæ illi erant impedimento ad uncis iam, & ob-

rulis

rulis tempore non secus reiuuenescere ad petram antiquis depositis exubis, qui sese totos nudant, è capite facto initio ad caudam vsque, vt in spoliis, & oculorum vestigia supersint, tunicaque eorum cute simul detracta, oculos vt amittant, vsque duriter iterum totus quasi renascitur, abditus vsque amiciatur ille vndique totus denuo & nouiter, latitat enim, non secus ac serpentes hyberno tempore ab æquinotio ad æquinotium quo manifestantur, Aristoteles. 8. de Historia, cap. 17. sic scripsit. Cortice intrecha maxima fere sui parte hyeme latitant, præterquam vipera, quæ saxis reconditur, non cauernis, exuunt senectutem ea quibus cutis mollis, nec prædura & testacea quidem est, qualis testudini, sed qualis Stellioni, Lacerto & serpentibus, exuunt enim hæc omnia & vere & autumnio a capite & oculis. eadē retulit Plinius ex Aristotele, Dioscorides, Galenus, & reliqui philosophi, eadem experientia docet. Venter vnus & simplex inest lacertis, quo cibus suscipitur omnibus ouiparis quadrupedibus & serpentibus, tam terrestribus quæ aquatilibus & piscibus, nõ duplicatus aut sinuosus veter, vt adest ruminantibus duplex, & Elephanto anfractibus plenus & si non duplicatus quæ & ruminat habent lacerti plurima cum serpentibus communia, & eadem quasi, vt Aristoteles. 2. de Historia. c. 17. citato dixerit, si serpentibus longitudinem demas & pedes addas lacerti fient, si lacertis addas longitudinem & demas pedes fient serpentes: sic omnibus quasi conueniunt internis & externis vt merito inter serpentes hæc animantia connumerauerimus cū Cæiso & aliis. Lacerti enim serpentium more, & linguam habent longam, tenuem, atram, quam si extrahas in longum porriges, contracta mouetur adhuc intra os tota orbibus factis, sine eo quo de radice trahatur ad originem, medio imo lingua, videre est experientia facto periculo, vltra ac cæteris animantibus contingit, lacertis & serpentibus comune, vt sit illis lingua bifida capillamentis quibusdam dista moueturque, ore deteto liberrime supra. li. diximus ex Ari. & aliis, & reliqua quæ de serpentibus ibidem quartum ad formationem spectat lacertis conuenire monstrauimus, vterum habet lacertem nimis carnosa ceruicis, & inferiore parte callosa substantie, at superne qua septo iungitur membranosa habet vt oua extra vuluam contineri credas docuit. 3. de histor. c. 1. & docet dissectio euidentissime, vbi structuram habere communem cum animantibus cortice intrecha dixit. 1. de generatione animalium, cap. 2. Lacertos testes continere edocuit

edocuit, contra ac pisces, & serpentes quæ testibus carent, meatus que solum geminos semini genitali eiuculando recipiunt. Lacer-
 tos & aues testes continere, quadrupedaque omnia ouipara lum-
 bis anexos non exertos ad externa, è quibus meatus extra veniunt
 quibus semen eiciunt cœcutes in vnum commune orificiũ, qua-
 drupedi & ouipari pulmone vtentes, eadem serie testes qui possi-
 det ac testudines & cortice intacta, quæ enim animal gignunt om-
 nia testes in aduerso habent, non vnũ supra alterũ, vt lacertis iis-
 que dictis viuentibus insunt, contrapositos imo ad latera, quibus
 dam occulti intro reconditi, vt Delphino qui & penem porrectũ
 satis erigit, & vipera viuum enitens animans, aliis ad extra protu-
 berant, quorum quædam pendentes, retractos, alia sufferunt ca-
 nis suus, de lacertis sic scripsit, 8. de Historia. c. 15. sanguinei quo-
 que generis multa se condunt, vt ea quæ intacta cortice sunt, ser-
 pentes dico, lacertos, Stelliones, & Crocodilos fluuiatiles, men-
 sibus quatuor frigidissimis hæc latent, nec per id tẽpus quicquã
 comedunt, inferiorem palpebram coniuere & nictare dixit la-
 certos, vt & serpentes omnes, secus ac aues, quæ supernam agitãt
 inferna immobili, præter Pitracum qui vtrasque, & ex serpenti-
 bus Crocodillo excepto qui infernam immobilem superiorẽ ve-
 ro motabilem habet, & Scincus qui vtranque. 2. de historia. c. 12.
 flectit lacertus manus, pedes eo ordine retrõ, crura, & brachia ac-
 vertunt ouipara omnia quadrupedia, vt Crocodillus & alia ver-
 gunt in latus. Plinius lib. 6. c. 32. in Capraria vna ex insulis fortu-
 natis, quam modo vocant Lacertorum insulam cõmuni nomi-
 ne Canariam, maximos adesse Lacertos refert, plurimosque ibi-
 dem lib. 8. c. 39. sic scripsit. Lacertæ inimicissimũ genus Cochleis,
 negantur semestrem vitam excedere, de quibus Aristoteles inre-
 ligendus venit. 5. de historia. c. 33. de aliis secus, qui duorum anno-
 rum spatium & vltra transigunt. Lacerti Arabiæ cubitales in In-
 diæ vero Nisa monte viginti quatuor in longitudine pedum, ful-
 ui, punici, & cærulei, Aristoteles. 8. de historia. c. 28. in Arabia
 magnitudine vnus cubiti inueniri docuit, & apud nos Hispanos
 maiores multo vidimus Compluti præcipue, apud Indos Occi-
 dentales in regno noue Hispaniæ Caymanes hos vocitant lacer-
 tos aquatiles & terrestres, naturæ amphibicæ communis aquæ &
 terræ incolarum caymanes, quasi voraces dixeris & ingluuiosos, tã-
 tæ magnitudinis, vt equum integrum & equitatem ore deglutiant,
 passuum

passuum viginti magnitudinis, molis vastissimæ, tantæ vt nauigia
 multoties subuertat vastissima animantia, solet inueniri in vtre
 lacerti viridis quandoque gemma Saurites dicta, terræ coloris,
 potentissima in ignauiam induendam & desidiã retulit Pli-
 nius lib. 37. c. 10. qui lib. 10. c. 65. sic scripsit de hoc animati. Qua-
 drupedum oua gignentium lacertam ore parere vulgo creditur
 Aristoteles negat, neque incubant eadem, oblitæ quò sint in lo-
 co enixe, quoniam huic animali nulla memoria, itaque catuli per
 se erumpunt mucilage pleni, vt vomitu reiecti videantur, su-
 per quos euomit ille succos semiconfectos, vt alar catulos, erup-
 tos si inuenit vt vomitu reiecti appareant & exclusi. Quorum est
 eadem cum polypo & Chamaleonte natura, vt quæ semel arri-
 piunt morsu remittant nunquam dentibus: quos pectinatos obi-
 nent, vt quidam recipiant intrase quosdam & in cauo aliorũ ad-
 mitantur alij, manibus retinent tenaciter, flagellis vt polypus. La-
 certis enim non dentes dentibus obstitunt, imo recipiunt amice
 dentes, vt intricata præda, non nisi parte substantiæ lacerata se-
 mel apprehensa morsu, remittatur parte discissa, est huc animan-
 ti inter serpentes omnes proprium suo proprio mucore & succo
 multo tempore transigere rore cœlesti perfuso, non secus ac Co-
 chlex quorum dixit Plautus in captiuis. Quasi cum Caletur Co-
 chlex in occulto viuunt, suo sibi succo viuunt ros si non cadit, tũ
 caudam cum omnes serpentes ore tenere possint & caput eadem
 tueantur, huic animanti abnegatum est finem sui, partemque qua
 desit apprehendere, ore ve accipere: eadem ve caput rutari, imo
 dum fugit, & sese abdere tentat eius oblitus relinquit extra, reli-
 quum corporis occulês, qua venatur & capitur facile, immemor
 animans sui finis & vltim post remittatum immemor cõtra ac ser-
 pentes prudentes, quam primo recondunt & illius sollicitæ lon-
 giorẽ multo cum possideant occultant, finis oblitus solũ præ-
 sentia rimatus, Rhodiginus lib. 28. c. 2. Aphros lacertis vesci edi-
 xit & locustis non ingratis gustui in lybiæ regione esseque apud
 Aphros dulces, & virides lacertos, Galenus hos cognouit mini-
 mos vt videre est. 3. de vsu partium. c. 3. hosque pronissimos natu-
 ra vocat, & motui ineptos, Dioscorides lib. 2. cap. 55. & 56. lacerti
 species enumerat, Salamandram latinorum, & lacertulam vulga-
 rem nostram dictam sepem pedestrem, & lacertos communes vi-
 rides, pallidos, & nigricantes, vltra & Chalcidicos quod Chalciti-
 dem

dem lapidem colore representent li. x. monstrauimus, estque Seps Chalcidica Aetij & Pauli, vulgaris nostra lacertula dicta, & si sit Seps sine pedibus de eorum sententia & experientia fide. Euo-
munt ore lacerti & lacertae foeminae, partus tempore globulos quosdam albos, qui mortuis illis conspiciuntur in ventriculo eorundem animantium, quos fouent emissos semel super quae incubant quibus muscae volantes quaedam oriuntur, ipsis genitoribus molestissima postea, ut quibus interimantur morfu & dilaceratu prolixo & molesto, iidem autores referunt supra, cum tamen propriam sobolem oua propria deserant, committentes illa piissimae terrae visceribus, ut proprius terrae soboles sint lacerti quam lacertorum propagatio. Est huius animantis natura mirabilis in detinendo capillorum profluuio ultra ac alicui alteri contigit, docet Galenus. ii. simplicium & Paulus loco adducto, Dioscorides Plinius li. 30. c. 6. sic scripsit. Lacerta quoque inter cetera omnia combusta cum radice recentis harundinis, quae ut vna crema ri possit minutim findenda est, oleo myrteo permixto, capillorum defluuia continet, quod efficacius praestant Lacertae virides, & vtilius sale admixto, & adipe urino cum cera tusa emplastro facto, quorum fel instillatum in oculis eorundem sanat tumores visum acuit, vlcera persanat difficilia curatu li. eodem cap. 5. ad strumas lamparones vulgo, vtilissimum iudicat lacertum viridem collo adaligatum, & si post dies triginta alter alligari debeat, quo solo remedio pristinae salutis, reuocauit plurimos. Puniceae lacerti mirabile habent praeter ceteros illis magis, quod dentes obtineant caninos supernos, infernos vero subintrantes solidos, ut inferni super nos ingressi semel inflato morfu non remittant quae semel arripiunt, nisi lacerata substantia & discissa morfu. Frigidus est lacertus 2. gradu, & humidus primo, at succus eius calidus tertio & sic eius secundo, fel vero calidum quarti initio & siccum tertio gradu, quo infrixus oleo lacertus totus resoluit extenuat, sensum demulcet partis, Anodinus graecis sedatibusque doloris est, extrahens calefaciens relaxans constrictas dolore partes, & retrahens persoluens, contrarius constans, & disidibus virtutibus, quibus contrarius mollit affectus effectusque varios. Eius mirabilis est cum Cyconia pugna, illa rostro caput pertundit Lacerti, qui caesus iactu, caudam leuat submitit Cyconia collum, ut ventrem mollem discipdat circumuoluitur ille, mollitie plumarum ille-

cus, vo-

cus, volatu trahitur demulcetur ille voluptate affectus ve etio-
ne, deuoratur tandem mulcedine consopitus somno, Cyconia pul-
lis lacertorum carniū audissimis committitur, iis ipsis ut qui-
bus supportabatur ve etus in altum crudeliter dilaceretur, & qui-
bus astra petebat dilanietur ut ruina excedat elationem & hono-
res.

De Salamandra.

CAPVT II.

6
Elebratissima vulgo Salamandra Lacerti est animantis
species, cuius tot tantaque apud autores signa ex-
titerit, ignem ut non pertimescentes quominus eius in-
timas sedes ortumque perferutarentur, eam de medio
igne reuocarunt, varij in varias satis sectas abeuntes, cum vero la-
certus natura sit, hic de illa dicendum iure venit: Aristoteles. 5. de
historia cap. 19. haec. Nonnulla corpora esse animalium quae igne
non absumantur, Salamandra claro documento est, quae ut aiunt
ignem innambulans per eum extinguit. Salamandra enim species
lacerti est. Plinius vero li. 10. c. 67. sic. Salamandra animal lacerti
figura, stellatum, nunquam nisi magnis imbribus proueniens, fere-
nitate deficiens, huius tantus rigor, ut ignem tactum extinguat non
alio modo quam glacies, eiusdem sane quae lactea ore vomitur,
quae cunque parte humani corporis contacta, toti defluunt pilis,
idque quod contactum est colorem in viridinem mutat, hinc So-
renus sic. Seu salamandra potens nullisque obnoxia flammis, di-
citur enim a Σαλα. Salagraecis, Latinis damnum, & Μανδρα. Man-
dra spelunca, quasi speluncae damnum, quod est latibus emergat,
& speluncis imbrium tempore, venenataque magis, nullum est
pernitiosius venenum in natura omni, refert Dioscorides loco ad-
ducto. Galenus. ii. simplicium sic scripsit. Et Salamandra combu-
sta cinerem, quidam septicis, psoricisque, lepricis miscet faulta-
ribus, cinis enim eius, exedit carne superfluam, lepram absumit
& scabiem. Animal frigidum quarto gradu, & humidum tertio.
3. simplicium c. 6. & 3. de temperamentis c. 1. cuius. c. 4. haec retu-
lit. Salamandra enim ad certum usque terminum ab igne nil pa-
titur, vritur autem, si longiori spatio igni sit admota, quam
cum

eum quarto gradu frigidam constituerit, venenosam stabiliit, Plinius lib. 29. cap. 4. inter omnia venenata Salamandra scelus maximum est, cetera enim singulos feriant, nec plures pariter interimunt, ut mittam, quod perire dicuntur conscientia homine percusso, neque amplius admitti ad terras. Id est homine percusso, naturam instinctu acufante quasi delicti conscientia & notitia illam, percunt semel laeso homine, neque amplius ad terras admittuntur, nec ut alibi dixit, terra amplius recipit serpentes semel, quod hominem inuasere, ut late supra, subdit Plinius. Salamandra populos pariter necare impruidos potest, nam si arbori irrepsit, omnia poma inficit veneno, & eos qui ederint necat frigida vi nil ab aconito distans, quibus minimo si contacto ab ea ligno, vel pede eius decisso crusta panis incoquatur, idem veneficium est, vel si puteum cadat, quippe cum salua eius, quacunque parte corporis vel in pede resperfa, omnis in toto corpore defluat pilus, tamen talis ac tanta vis veneni a quibusdam animalium ut suibus manditur, domante illa earum rerum disidentia & antipathia venenum eius, extingui primum omnium ab iis quae vescuntur illa verisimile est, ut a suibus impune quae prodantur Cantharidum potu aut lacerto in cibo sumpto, cetera aduersantia diximus, dicemusque in suis locis, ex ipsis quae Magi tradunt contra incendia, quoniam ignes sola animalium extinguat, si forent vera, iam esset experta Roma, haec Plinius Sextus, lib. 7. c. 9. Venerem accendi, cibo Salamandrae sensit, si detractis interaneis, & pedibus & capite in melle feruentur, negatque ignem restingui ab iis. Aelianus lib. 2. c. 31. Salamandram igni oriri negat, solumque animalcula illa quorum meminimus, lib. 1. c. 1. pyrigonia graecis dicta quorum meminit Aristoteles locis ibidem adductis, medio igne oriri sustinet, reliqua secus & Salamandram omnem. Dicuntur vero pyrigonia illa, *Πυρ* graecis ignis, & *γονος* genitura & semine quasi semen ignis aut genitura *γενεσις* genesis ve, Salamandram ignem aggredi expugnareque, non secus ac si hostem inimicissimum inuaderet eo loci refert, in cuius rei fidem citat fabros & vitriarios, eosque quorum opera innituntur igni adducitque in testes, nam quando eis ex flamma splendore ignis flagrat & eorum artem fabrilem iuvat, deesse animal noscunt negliguntque illud, in regionibus ubi procreatur, nil de eo solliciti, dum vero ignis restinguitur minuitur follesque frustra flant, de eo suspecti inuesti-

gant

gant animal, ubi euenire solet ipsumque amouent & illo vlcersi non desinunt, quod tempus frustra absumpserint, quo temoto emicat ignis, alitur, & crescit impedimento tanto sublato eius animantis qui ignem ire impune audet & intrepide addere, restinguit sua praesentia, occultat, & minuit haec Aelianus, Dioscorides lib. 2. cap. 55. hoc animal motus tardissimi, varijque omnino coloris constituit, hoc inepte igne non vni credere reputat, vni imo plus iusto detentum igne, virtutis esse corrosivae & exedentis superfluae carnis, quo pforicis & leprosis medicamentis immisceri constat, ut Plinius docuit, non secus ac immiscentur Cantharides, eodemque reseruat modo in vsu melle conditae, exeterata prius capite & cauda pedibusque recisis, cineremque inspersum cuilibet parti corporis profluuium capillorum causare, caloremque intentum semel ac spargitur, frigus impensum postea & obstuporem partis resoluta, aduocata prius substantia calida, vitat mucoris contactus eius animantis in posterum ortum pilorum partis cuiusvis, renascique iterum prohibet frigidissimus succus, haec ibi speciem Lacerti, constituit cui consentit Aetius lib. 4. sermone. 4. c. 52. cuius sic scripsit. Salamandra animal simile est Stellioni, asperius & scabrum magis, quam lacerta venenata calcidica, dicta nigricanti ab Aetio, penetrat autem hoc animal per ignem ardentem, nilque laeditur, disiecta & discedente ab ipso flamma, si vero per tempus aliquod in igne immoretur consumpto frigido. in eo humore exurit. Commitantur autem Salamandrae acceptionem inflammatione linguae, mens impedita & turbata, tremor cum obstupore quodam & exolutione, quaedam corporis partes liuescunt, decidunt putrefactae, maculis primum albis postea rubris, tandem nigris referuntur primo. Vtilissimus est iis vomitus, est iis antidotus galbanum cum melle linctum, mirabile vero remedium ius ranarum, ubi fuerint decoctae radices eringij, quae Paulus confirmavit lib. 7. c. de Salamandra, quibus constat & igne exuri, & lacerti esse speciem, lacerti inquam venenati, nigricantis lacerti, & coloris aenei, Chalcitis lapidis similitudine Chalcidica dictus, veneno potentissima animas, cuius est hoc inter omnia mirum, quod nec sit in eis masculinum femineum ve, nec sexus aliquis, nec semel ortae sine partibus quicquam generant, sine successoribus discedunt genitae terrae vapore, & influenza caeli, ut ranarum quandoque animalculaque, alia sine partibus orta, frigidissimo humidoque vapore congesto, & efforma-

K

to a cor-

to a cœlo in hoc ipsum animans. Reptilia enim facilius formantur rectoribus aliis animalibus cunctis, vapore cum cōstet aqueo limoso dicto, fluxili aqua & liquida, quæ in lōgum porrigitur facile non in altum erecta vt formentur animantia, hinc angues lacerti Salamandræ, pisces, formantur ex aquis, & reptilia alia aues quæ vt diximus lib. 1. at quæ constant animantia reliqua & celsa mouentur consistuntque terra, volatilia aqueo puriori vapore, serpens obsœuo & impuro canoso & hærenti limo, media aqua pisces, vt pisces, aues, serpentes, sint lōgiore porrectioresque multo quæ elati ducantur in altum, corporis mole computata & trunco busto corporis, caudas enim pullulare scimus & alas humiditate nimia, vt rannis cōtingit insigniri caudis & formicis alis quæ doque, iis alæ erumpere, illis caudæ, formatur denique Salamandra medis æstibus & æstate media frigidissimo elato vapore viscido & tenaci glutinoso, terræ è visceribus elato, ex penentralibus & intimis in abditissimis terræ locis cauernis & sinibus, vt hinc frigidissimum animas externa petar calidissimæque terræ superficie tēpore æstiuo, vt summum excessum frigoris & algorē corrigat, hinc petat terræ factem imbrum tempore, quo terræ exterior que aer, squallidiora cōsistunt ardentiora, pluuiā spectantia antiperisthali & caloris retrocessu, calidiori hac infima nostra regione facta, altiori aeris superiori media, frigore nimio rigida, infima terræ inferneque partis frigore algescenti, vt calidæ exhalationes frigore densatum supremum aerem, rumpere nequeat & trāsigere, vt inde retrocedat inferne in regionem nostrā impedito ascensu, calfaciatque & exurat superficiem terræ, aeremque contiguum antiperisthali vera, vt eo calfacto se exerat Salamandra, calorē expetens, veniatque eo tempore, ex abditissimis terræ visceribus & locis frigidis internis ascensu exhalationum calidarum in altum vi solis leuatis vt frigeant illis discussis extra interna, quibus est orta primo, exeatq; foras in lucē, sensit Plin. lib. 10. c. 68. at nō solum hoc modo antiperisthali dicta hoc oritur animas, aliquoties imo, igne medio, generari est visum (dictu mirabile) vt sustinet plurimi naturæ interpretēs, Nicæder in theriacis, aliiq; maxime notæ autores, quod nil fieri vetat, interim dū exuritur ligna media fornace, igne medio vndis fluctuantibus ignis, sublati vaporibus crassis & densis spirantis materie, quibus motis fluctuare videtur inūda, siq; ignis, iis igne elatis vaporibus viscidis natura algētib; parte aquea

aquea mistæ materieq; exuritur iuncta, vt igne metalla & alia soluta cōgenera cœunt misto disciso, cōformatis semel ignis virtute, cœliq; influētia propitia iis mistis apta, astu medio progignentur, vt pyrigonia illa in fornace, tū Salamandra nō minus antiperisthali dicta, cōiūctis vaporibus, secretis motu prius in vnum euntibus naturæ pondere, nō fuga aut cognitione cōtrarij, natura imo propria eā proportionē seruant sibi cōcinnā, pro agentis & passi ratione & proportionē debita, vt imbicē actis iniunctisq; vaporibus illis rigidis aqueis spirantibus, dū exoluitur mistū interim, pabulumq; ignis vstione & incēdio, quādo cœunt in vnū, materiā præstant animati generādo, cōcursu cœli, vt Salamandra veniat frigidissimū vinēs igne medio, vidimus enim maioribus æstibus & incēdiis vidimus frigus elucere amplius, aliquibus in partibus, substantiæ alteratæ, vt constat exēplo leuetis, quæ ignem perpeffa maiorē, fundū exiber tunc frigidū magis, vt possit cōtrariari maioribus, imo signū hoc exhibēt coquinarij, elixationis debite, eorum quæ elixant, si fundum leuetis rigeat & frigeat ignē nimis perpeffa, & ligna ipsa dū cōburuntur frigidissimū expellunt succū initio glutinosum viscidum extremis partibus frigida substantia di soluta & disuncta, soluta mistione, soluto misto actione ignis, est quasi ignis soboles hoc modo Salamandra vaporibus illis alteratis dispositis in animatis formā vt in pyrigonia ali, mediaq; niue vermes eo loci Aristoteles oriri docuit & experientia firmat, calidis partibus iniunctis contra ac in aliis niuei misti interim dum putrent illius particulæ vt illi resultent. Serpentesque carnibus productæ, & alia aliis demistis subiectis coniunctis partibus aptis, ei misto educando perfectis, quæ supersunt interim aliis corruptis, vniuersaque compage misti soluta & demista: impotentes nascuntur semel productæ generādo Salamandræ ineptæ, nec natura generare valent aut prolificæ fieri naturæ viribus quantū propria natura agitur, ex se nec mares, nec femina, indiscreti sexus, soli euerfæ exponūtur supinæ incubētes dorso vt foræ calore desuper, prolificos cōcipiant spiritus, fœcūdāque virtutem, dorso incubantes solē interim quod aspiciūt, alia verò quæ vētri insidēt pronæ, tergoribus solē versus addactis femina officū exercēt, dū sese ipsis cœunt, propria virtute proli insufficientes, extra solū fœcūdā solē formatæ fœcūdātæ & viuiddæ. Nicæder in theriacis, fol. 57. sic. Præterea Salamandra iustus dolosus, & semper inuisus est, quæ

per inextinctum adeoque clare ardentem ignem, iter faciens in-
 defensa, citraque dolorem per ipsam impellitur nec quicquam ar-
 dens ei flamma obest, quæ nimis ruptâ poris obtinet cutem, rha-
 gadis & fissuris, propter quæ animans ruptæ cutis vocatur, quibus
 rupturis scisurisque, & poris, mucoré mittit medio igne quo fræ-
 nat ignem, extinguitque effumans, & multo illæsa referuatur tē-
 pore, vsque omnis distillat, & effluit succus quo vritur tandē ig-
 ne superstite, vt late monstrauius lib. I. sensit Lonicerus eo loci
 Nicander, Hadamarius, Petrus, Stębe doctissimus cum aliis, non
 infernæ notæ. Est impotens Salamandra omnino naturæ viribus
 infecunda & sterilis, nisi Solis perfundatur lumine, quæ vt maris
 officium præster dorso incumbenti, cor & pectus lumini exponit
 alias femellæ munere fungitur, & succumbere cogitur, vt ab ex-
 ternis veniat fecunditas robur potētiaq; agēdi. Homo inter omnia
 animata primo solus sine compari structus Adamus, de terræ li-
 mo eformatus, virilitatem, hominisque maris rationis munera so-
 lis virtute suscepit, ex se impotens debilis, Solis iustitiæ verbi ni-
 si illustraretur radiis, oneruis femineus debilis, viribus propriis v-
 tile nihil molliri valens, nil iustum honestum validum sese ipso
 Salamandrę instar. Hinc Actuum. c. 8. Eunuchus ille reginæ Can-
 daces Isara locum relegans intelligere nequiuit, vsque dum inter
 rogante Philippo Dei iussu an calleret quæ legisset, dixit quomo-
 do possum si non aliquis ostenderit mihi, quibus inuitauit Philip-
 pum ascendere, secumque sedere, vt extra scripturæ intelligen-
 tiam euenire edisceremus, impotens homo Eunuchus sine virili-
 rate aduentu spiritus opus habet, vt de sacra possit scriptura sen-
 tire, sensusque eius elicere, Salamandra vt hæc concipiat sola, So-
 le fora spiritusq; fecundo & prolifico, corde pectore Solē versus, in
 terrena dorso verso, verū ecōtra positu si cōcipiat femineo funge-
 tur munere: foris aduenit scripturę intelligētiā sēsus eiusdē intel-
 lectio & doctrina desuper, ascēdit humilis Philpūs in currū intel-
 ligētiæ ibidē, Eunuchis nobis impotētibuscq; hominibus virilitas
 hominisque opus perfectum & vtile, in hominis faciem legimus
 spirasse Deum spiraculum vitæ Genesios. 1. cap. non in faciem for-
 melle, nam hæc per virum vitæ spiritum suscepit, viriles enim vi-
 riq; hoc digni nomine spiritū suscipiunt, eisque impertitur ille cę-
 lestis, nō. et feminatis hominibus qui femineā appetitus partē inse-
 quuntur, sūt viri & prolifici spiritu extra suscepto & veniēti, hinc
 foemine

foemine arcentur a ministerio sacrorum, sacraque historia expo-
 sitione, per hominem imo spiritum per caputque susceperunt, sus-
 flatione facta in faciem, & caput in Adamum, suscepto ergo in-
 fluxu ad extra Salamandra opus perficit incipit opus, continuat
 proficit, maris munere fungitur.

De Tropis ex natura Salamandrae discerpis.

CAPVT III.

Ignem restinguit Salamandra dirupta cute, & concisa, 12
 non secus ac concupiscentiam, ignemque vrentē ex-
 tingunt iusti, pœnitentiæ flagellis cute discissa & lace-
 rata: artibus carnis & sanguinis temperatis, restincto
 incendio, fissuris scisurisque poris amplificatis & distentis, resera-
 tis viis, quibus spiritus auraque salubris cœlestis, ire possit in pe-
 nitissima quæuis & cōcupiscentiæ fomitibus cōflagrantia, vt eo
 ventilata spiritu auraq; salubri qua additus patet contemperen-
 tur ignes, extinguantur passionēs, medio vt igne non exurantur,
 ingnem imo vincant & superent, detenti non plus iusto nec ultra
 quam decet igne commorati, quantum imo fieri potest breuissi-
 me percurrētes periculum, frigidō humore, sacrficationibus, ex-
 cussio metu inferni & mortis, non seruili sed reuerētiæ, colloquū-
 tiones, cōmertiā, non ultra quantū imo ad actiuam vitam condu-
 cunt sufferentes, non amplius, ne vrantur absumpto liquore ti-
 moris frigidi, occasione amplificata, vrantur cute nimis Salamā-
 dræ, igne charitatis vt flyat metus, curratque per artus, inīquū sa-
 pientię timor, exerceantur vt tentationibus oblati dum licet nō
 amplius, ne incalescant vrantur flagrent incendio, nec ignē plus
 quam decet percurrant, in illo ve-commorentur diutius, cū aduc
 Salamandra exuratur igne multoties illum experta, plus iusto de-
 tenta eodem, in tantum igne commorentur quantum frigidūshu-
 mor timoris sancti flucere possit amoris. Oua quæ generat Salamā-
 dra non secus ac Lacertus cuius est species, neque excubat neque
 incubat illa, cōmittit imo terræ totum negotium, Solique &
 influentiis cœlestibus, caret memoria frigidissima cerebri discra-
 sia & distēperie, vt & Lacertus caret quibus obliuiscitur loci quo

oua reposuit educata semel exclusa vè ab utero, communèq; est hoc lacertis & Salamandris, proprios deserere fœtus, aliisq; committere & credere educandos, concipiunt laboriosè fati, quod Salamandræ sese non concipiant, impotentes & debiles, naturæ euerfione indigentes & contrapositione prius facta ad Solem, lacerti quod manibus pedibusque impediuntur nimis, vt ad inuicem coniungantur & complicantur: cum serpentes, veri qui pedibus carè irretiatur facile, meliusq; idè animantibus pedestribus, lōgitudine & si nimia cōuoluti vndiq;, calfacti & cōforti attritu contactu mutuo & multiplici, semen vt eiaculentur, ex totoq; humores fluant, iis vero manus & pedes obstant, tot vero superatis laboribus & difficultatibus in fœtura, semel conceptus fœtus & sobolis primordia prima oua remittunt, & illorum obliuiscuntur, deserunt abiiciunt imò expertos lucè partus, ignabia hæc animantia ortus, vt terræ filij multo proprius quã eorum compellentur, vt nec gratias filij iure educationis referant, nec sint addicti obligationis vinculo genitoribus, cœlo imò solisque influentiis terræ que cui referre gratias tenentur, non veris parentibus, quos sibi vindicabat iure fœtus educationis lege, iure naturæ & actione: concipiunt plurimi perfectissima semina, fœtus integros omni ex parte absolutos mente simul cum cœlesti influentia illa excitati statuit sanctissima quæque, intentione & animo concipiunt integre perfecte fati, præstantissima continent virtutis primordia excubant imò & fœtus in lucem edunt, obliuiscuntur illico laboriosi partus vt fœminæ dementicant, terræque committunt veram fœturam, rebusque fugacibus spuriam & adulteram educant alunt, vt lacerti faciunt & Salamandræ eorum species globulos vanos dictos, quibus Muscæ volantes inutiles suos met genitores affligentes molestantes subueniunt, interficiunt & abfumentes imò (diximus) legitimam sobolem vt Solis propagatam, labore & industria eorundem, formatam perfectam terræ idè credunt quæ est illis futura sepulchrum. hinc lacertos inuandos vocauit spiritus Dei, nam vltra quod natura sunt succi crudi & mucosis viscosi succidi putrescentis facile, coinquinantis imò venosæque natura eorum plurimi, vt chalcidicus dictus, est præcipue Salamandra cuius venenum insuperabile est: figurata adhuc plurima immunda continent obscæna & tetra, vt Leuitici loco allegato, immundus sit Lacertus, & sub eo contenta Salamandra. late. cap. de

Stellion.

Stellione monstrauimus: est illud mirabile quod venenum frigusque illud quod nequit ignis superare & vincere, vincat sus immundissimum animans qui solus inter omnia animantia impunè iis vescitur eisdè autoribus vt licet locis adductis colligere, quod crudus succus venenati animantis, crudis plurimis mucilagibus, quibus refertus est Porcus natura cōuolutus dilutus eisdem inuolutus humidis illis mucoribus, profluentibus labascat facile nec retentus intus alteret substantiam ipsius, eicianturque sine læsione animantis simul vt & calore conficiantur immundo, vt quæ vi & robore non posset euincere, ea lege cohibeat & retardet ab opere, potentissimo agenti Salamandra deluso & frustrato. Vincunt plurimi vitia, ignem iræ astus iniuriam ferunt, liberales grati, prudètes, misericordes, fideles, veridici, omnemque ignem passionum, mites, tractabiles, vt Salamandra vincit, Porcorum luxuria ignique concupiscentia succumbunt impotentes superare calorem suis, eo imò deuicti exusti superantur Salamandræ infertar desunt. Salamandræ Iconismo Aegyptij, non amantes amatores vt semiustos exprimebant, vt voluere quidam quod Salamandra ritu igne alantur, viuificanturque illo, neque enim hic lacertus igne nutritur, attemperatur imò eius impenfa innata frigiditas igne, calefcit, fouetur illo, reuiuiscit, idè imò quod igne illo egeant vt uiuant quo tandem in cinerem rediguntur, eo igne iam egere nuntiant quod in lapides insensiles abierint capite medullæ viso quasi, iactibus serpentinis vultus venati potentissimi cruoris ebibiti, ripas colit & humida loca, eo vapore vt abundet sibi alimentum, & si ignem amet eo plena, vt emendet algorem, vincatque alimentum tenax reuelle natura, non secus ac limaces aluntur & crescunt viscido succo adducto. continètes & castos illa de pingimus qui medio igne non incallescunt, nec flammarum medio astuant Salamandræ more, humore frigido timoris inferni & mortis ignis passionum restinètiuo presenti memoria, amates proclamant se, sentire ignem, ingentem eoque medio, intimis medullis astuantibus viuere, salamandraq; igne vt temperatur foueturque, maxima vtilitatem capiat ex eo beneficiū summū, tandem quæ interijt igne exusta, eodè amatores nō secus modo delectari affirmatig ne, incēdio vt dispereāt tandè flagrantes exusti. Virgilius A Eneidoru. 4. Est mollis flamma medullas, suavis & placida inspectio nō aliter ac Salamandra igne quo est peritura fouetur delectatur voluptate affecta

K 4

tate affecta

affectata: communissima: sunt Salamandram in locis frigidis, in Bel-
lunenſi agro refert Pyerius lib. 16. c. 9. Salamandras, ſtellionibus
ęquales inueniri, & Crocodillis terreſtribus facie perſimiles. va-
rietas punctorum variis, non ſecus ac ab autoribus depinguntur.
Quo animanti Aegyptij homines igne illaſos & eos qui incen-
dia urbium & cladum liberi effugiſſent ſignificabant. eo Viſſem
bilis incendio ira aſtibus ſubiectum minime, anno rarunt alij. Na-
zianzeus conſtantiam hoc animanti commendabat, cum ignem
ſuſerat patientiſſime, quo exuruntur, & irritantur omnia, abſu-
muntur, & deficiunt, hæc tamen longius aliis illũ ſuſtineat & ſup-
porret. Nazianzenus cum Baſilio gloriatur ſe Athenis in igne per-
fidie Athenienſium, verſatos in columnas ieuariſſe, ſuſtinuiſſeque pa-
tientiffime, citra id quod eo alterarentur, quinimo ignem illum
profeſſione ſua atque conſtantia reſtinxiſſe. Omnia coinquinan-
tem euerrentemque ſecreto & ſubito. Salamandra exprimebant
antiqui Chaldei, quod hæc arborem aſcēdens fructus omnes in-
ficiat pomum præcipue, omnia vt inficiat poma, pomi vnus ſolo
contactu, deſcendensque in putei profundum aut in fontem re-
cepta officiat omnibus, qui ebiberint aquas communis noxæ ori-
go & veneni, notauit Plinius loco adducto, & alij, Sextius, lib. 7.
c. 60. Infecit ſerpens ille Salamandra que medio igne detinetur,
modo pomum primum arboris ſciētia boni & mali, quo nos om-
nes coinquinauit in poſterum, decidit in puteum Salamandra il-
la. Apocalypſis. 20. Serpens antiquus diabolus qui ibidem dici-
tur ſeducit vniuerſum orbem Angeli virtute concluſa, infecit
aquas putei concupiſcentiam noſtram, quibus reſtinguere para-
mus ſitim terreſtres denſas crudas, nullo ſpiritu ventilatas crasſas
ſubire nequeunt penitiſſima quibus aſtuat animus, flagratque
deſiderio inſatiabili, quæ extingui nequit puteus Samaritæ, ex
quo violentia labore aqua hauriebatur, vi enim ex infernis locis
aſcendit aqua, dilatabitur ex fonte perenni ſuaui, blandoque de-
curſu, ad fontem aquæ viuæ Chriſtum eundem hauriamus, vt a-
quam cum gaudio de fontibus ſaluatoris, vbi Salamandra nequit
decidere, eam imo porcis ſuperandam tradidit Chriſtus Dæmo-
nes in porcos coniecit, Salamandrasque hæc vt præcipitarentur
in mare, in porcos ſuperatas & deuictas abiiecit, quid mirũ quod
Salamandra igne non exuratur, vt nec illa, quæ ſanie, aut ſangui-
ne huius animantis fuerint intincta, cum ſint plurima igne inuſti-
lia, lib.

lia, lib. 1. monſtrauimus. Suntque ſceminæ notiſſimæ in regione
falſcorum quæ ſuper ambuſtam igne ſtruem ambulantes, non
exuruntur, vt dicti Hirpi cognomento liberi omni cenſu & tri-
buto immunes qui viuunt & vixere ſemper, Pyerius refert eo lo-
ci adducto ſe Romæ vidiffe Teutonicum quemdam natione, ſpe-
culorum fabrum, qui per medias incedebat flammas lentiffimo
paſſu ſine capillorum adhuc nocumento, vidiffeque alium refert
qui plumbum liquefactum illaſis manibus recipiſſet vnguento
quodam prius inuncto, Varro de Hirpinis idem. Virgilius imo-
ijs. Prætereſtigiæ pruna, vidit. & alia. Compluti retulit vera-
ciſſimus noſter piſſimusque Pater Gregorius Camærenſis in-
culpatæ memoriæ cui ſit æterna fœlicitas vt credo eſt, vidiffe ho-
minem nudis pedibus metiſſe ferrum ignitum, medio foro, ſine
læſione aliqua, exardeſcere lintea illeſa aqua vitæ imbuta experi-
mur omnes, laricem lignum igne non vri itidem, niſi longiſſimo
temporis interuallo, quo Cæſar Caſtellum vocauit larignũ, quod
flammis non ceſſerit, munitus alioqui lignis laricis, qui flammam
edere nõ norũt exuſtis adhuc, impediũt imo reliqua ne exuratur
ſi cum aliis concrementur, vt cohibet Salamandra ignem, vitant
que iuſti aliorum incendia correctione & exemplo, in Quadra-
genariſ annalibus legitur lib. 6. cap. 90. oblitam alumine mate-
riam vri non poſſe, Sylla bellante in Archelao cõprobatum, Pauſ-
ſanias alumen fiſſile, linumque Carpaſium igne non comburi ſu-
ſtinet, lichiniaque ex eodem parata perpetuo ardere ante Miner-
uæ Simulachrum quod cœlo demiſſum vulgo, in Acropoli viſe-
batur, Adamatus lapis igneſcit, vt pruna fiat qui ſi manum admo-
ueas ignito adhuc, calor ſiſ nil perſenties millies ſum expertus.

De Iconiſmo pacis ex natura Lacerti.

CAPVT IIII.

Elianus loco adducto Sues Salamandram edere impu-
ne fatiſ, eaque manſa ſi quis talium porcellorum car-
nes vorauerit pœnas luere veneno atrociſſimo & diro
recenſet, Lacertus omniſ immundus eſt, cuius eſt ſpe-
cies Salamandra, præcipue quod memoria omni deſtituatur, vt

diximus, quo nec caudę reminiscitur dum aufugit hancque extra relinquit, ea capitur & venatur facile, ea percunt inutili cauda, caput viscera cor principesque animantis partes, huius solum oblitus, quā ore suscipere nequit erodere dentibus ve eliminare, cum serpentes possint apedes & pedestrium reptilium reliqua: summa euerfione pedum, inflexilique corporis dorso, ad latera inualidus illam nisi nimio conatu allicere ad os vsque, quam si ra-
 bie percitus arripiat pectinatis dentibus sic illam apprehendit & tenaciter mordet vi summa, apponens connatus extremos. difficultate nimia in latera euerfo, vt circulo actus capiatur nō raro, dentibus tenacibus cum quibus, quę semel suscepit remittit nunquam, quam antea extrahat arreptam portionem, dentesque iniicit instigatus inter caudę osficula, cum quibus adeo intricantur spongiosę & tenacis naturę, instar ligni ficulnei & suberis, vt iniectos euellere cū nō possit, ligatus vinctus suomet capite & cauda venetur facile, vt sit illi mortis ruinęq; occasio, secus multo ac Cercopithecii dicti. Simię species Micos Hispanis, caudas qui erodunt, quas alioqui longissimas obtinent, quibus vtuntur inescam vorantque & vlceraunt, vt dolore perciti excitentur, quo minus harum obliuiscantur horum ve immemores venentur ruminant imo vltima sui finemq; meditatur quasi, hinc faciles iudicamus perdices & inscias, quod solū caput cum occultent secure viuere suadentur, toto palam facto, vt manibus non alio capiatur multoties, quę laqueis volatilibusque rapacibus, non facile captaretur, cōtra ac liberalissimi Leones qui dū periculū sentiūt propria domicilia ingrediētes posteriora prius recondunt pręuident, euerfi speluncā subintrātes antea, quā reliqua corporis tucatur, qui postremitatibus pręuidēt & cōsulūt vltimoq; sui & fini. qui sunt Leones Christicolę iusti rumināt erodunt mortē lacerant dētibus pręmunt, in os ante oculos trahunt cōminuunt, vt deglutire possint pręparatā digestā eglutireq; mortis haustū facile, quę post sunt qui ad anteriora reducūt cōsiderationis ope, & si laboriosa tristi & amara, lacertorum instar labore nimio, qui hęc molliūtur vt serpētes prudentes caudā ore apprehēdētes circulo actō, qui iis pręuidēt prius, vt ingenui Leones, & vt astuti Cercopithecii, iis nō mors innopinata, aut immatura cōtinget, nō subita nō ex tēpore, pręuisa imo matura, & facilis pręparata, nec sic dentibus pręmūt vt pręmunt stulti qui hac circūuoluti, vt lacerti cir-

cul.

culo acti, in excidiū veniūt, nec enim sic tenaciter postremitas apprehēdenda, vt ibi sistat diuelli vt nō possint cōsiderationis vires & dētes, vltra imo eundū est, trāseundūq; ad reliqua semel morte apprehēsa, mors iā Christo superata, quę erat antea vltimū malorū, nā & mors sequebatur æterna, vt finis mors sine fine esset, mediū est iā modo, vitęq; principiū, nō vltimū, via in vltimū imo, in finē vltimū felicitatēq; summā, est mors peccatorū pessima, Psalmo. 31. quod sit illis mors vltimum in quod sistunt vt nunquā vita succedat amplius, mori imo perpetuū mors æterna, auel' i nō possunt de mortis vltimo, nec aliud quam mori datur iniustis vitę decursus, secus iustis quorū dicitur, Prouerb. 14. In malitia sua expelletur impius: sperat autē iustus in morte. Est iustis mors somnus quo expergeciscūt in vitā æternā, est spes vitę, est mediū via, nō vltimum nō finis sperāt in morte: iniusti timent seruili timore speratur bonū, timetur malum, expelletur ergo iniustus in malitia ab spe mortis, iustus vero sperabit in illa: mortis malitia discedet: impius, hinc iustis promittitur Osee. 13. c. De morte redimā eos de manu mortis redimā eos. Deus enim mortē non fecit Sapientia. 1. c. Iustisq; somnum fecit mortē, impij mortē efficiunt mortem, quę est somnus alioqui, Deus iustos in vmbra mortis federe dixit, requiescere scilicet, spiritus Deus, in morte adūbrata, in vmbra mortis, non vera morte, mortis solum effigiem retinentes: Mirabile est huius animantis illud quod cum reliquis serpētib; dentes dentibus obstant & obliunt, superni infernis & contra, vt diximus, exertique sicut aliis ad extra, Lacerti Chalcidici dentes inse recipiant dentes, pectinis modo diuisos, viridesque lacerti compellati aliquibus, cauos subintrantes quosdam qui suscipiunt in trase reliquos, vt hoc vinculo pacis hac vnione discreti & plicati, quę semel apprehendunt remittant nunquam. Finepotiti morsus iniecti, non obstant dentes dentibus, non obliunt aut repugnant, dentes dentibus. confrictu non ateruntur, vt in reliquis, non contritu minuntur quassantur decidunt lacertis, nunquam sine iis integris lacertis visus (dictu mirabile) secus ac animantibus reliquis accidit, quę senescere dum incipiunt quādo dentium vtilitas maior, maiorque vsus erat, calore debilitati extitenti iam, confectioe alimenti maiori dū erat opus, attrituque maiori, tunc dentes deficere incipiunt, crosi, infirmi, debiles, ij vero dentes in senectutem quasi seruare videntur,

naturę.

natura lege & peculiari conditione animantis, quando opus est dentibus & eorum necellitas maior. Pacis Iconicus tropusque elegantissimus & illustris conuenientia & concordia, qui diuidit & disidere faciunt inter se quae arripiunt & contrectant vitia, lace rant & discerpunt, occiduntque & comedunt vitia & immunda quauis, populi Doctores, confessores, concionatores sacri, instar petri occidunt & manducant, Actuum. 10. non se impediunt ob stent ne atterantur & decidant, amulatione de attractione, dentes detibus attritis rubigine inuidia & maledicentia. erosi solidi detes alios cauos vacuos doctrinae innanes repleant amice recipiant doceant instruant, non rigide absterreat conterant, vt atterantur simul dentes sectores & diuifores dicti, pax vnio commendatur maxime hoc animanti dentium oppositorum natura situ & officio, vnione & concordia quae maiori facta facere tenetur sacri verbi concionatores dentes qui sunt confessores poenitentiarum quibus occidere & discerpere mordere atterere populi vitia ex officio impendit, ii qui conterere tenetur venenata quauis, suauis; venenu allicere Psilli & Marsi populi Dei, vt homines extrahebant illi, suctu, ii non se impetant ob stent, Dei detes, latrantes canes qui in vitia dentes iniiciunt exeruntque, non canes muti non potentes latrare, gallique muti & aphony quales inueniuntur in Niba Macedoniae, quo prouerbio dicitur, de impossibilibus rebus fient quando Gallus Niba cantauit, aut latrauit canis regionis illius natura muta animantia ea in parte, sic Aelianus lib. 15. cap. 24. de quibus intelligitur locus ille, Isaia. 56. Speculatores eius caeci omnes, nescierunt vniuersi, canes muti, non valentes latrare. sui iuris tantillum remittant conditionis regida homines, fleat paupillum, solidi vt dentes iis contorquentur, vt cauos alios replere possint & recipere, quo solida vnio & firmus nexus struatur, vt quauis possint difficilia discindere pace concordem, informent cauos, fleantur parum & caui recipiant seruent obseruet pace insolubili doctrinam. Pax quam si non aliud commendaret hominibus ipsa sese commendaret, Trinitatis indiuiduae symbolum, Caballa sancta est hoc nomine obumbrata Trinitas, tribus solum literis latis. P. patrem insignire videtur principium Trinitatis totius primo constituta loco hoc nomine ideo, secunda litera A. personam secundam Trinitatis sacrae annotat, dixit de se ipsa. Ego sum alpha & omega. A. & o. dixit Christus Apocalypsis. 1. prin-

principium & finis a quo omnia & in quem omnia tendunt, mediumque ultra per quod omnia Iohannis. 13. Ego sum via veritas & vita, cum sit mediator inter nos & patrem, aduocatus apud patrem. Paulus dixit ad Timotheum 1. ca. 2. Vnus enim Deus, vnus & mediator Dei, & hominum Christus Iesus, cum sit via & medium est, principium & finis, cum sit α & ω , quod via merito pacis nomine medium tenet locum, secunda huius nominis litera, verbum secundaque ineffabilis Trinitatis persona mediator: litera media, A. enim alpha tribus struitur lineis Christusque ipse, linea diuinitatis, animae linea, corporis ultra: quibus Christus allicit: tertia litera hoc nomine est. X. Semi circulo duplici plicata nexu insolubili, duplici consonati. C. duplicato, linea simplici anexo, est nexus spiritus Deus patris filij, est amoris vinculum, consonantiaque vtriusque patri & filio affonat duobus semicirculis, circulo aternitas Deus insignitur aternus, circulo principio medio & fine, carens Deus: exinaniuit vero semetipsum factus homo formam serui accipiens, habitu inuentus vt homo, habitu inquam, vt persona ultra illo inuestita nostaretur adesse, subsistens tamen supposito aeterno, vnitaque, natura humana esse substantia & supposito verbique vnione. Patri consonat spiritus Deus, filioque itidem spiratus vtriusque, qui solus non producit personam, nec generat ipse, pater generat filium, pater & filius spiritum Deum producant spiritus non producit personam, nec generat aliam, hinc duplici. C. conexo notatur ineffabili euerso, illa respiciens e quibus procedit, in se sistens, non ultra producens, cum duae annexae consonantes mutescant omnino, nec spiritus generas est, vox prolatio in consonantibus cum non ultra ad aliud ordinetur ibi imo sistat, consonanti ineffabili, nec ad aliam ordinatur personam, nexus & amor reciproci patris & filij ab vtriusque spiratus, consonans vtriusque, tertia Trinitatis persona, tertio est. X. pacis nomini adductum. P. profer, A. proferitur est. P. consonans, proferri nequit alio quam. A. verbo, & cum eo refertur, quis nouit patrem nisi filius aut cui uoluerit filius reuolare. Est verbum patris filius quo dari potest, consonans illa per se ineffabilis, neque, A. cum alio dari potest nomine pacis, quam cum, P. patre, quis nouit filium nisi pater, in pace, & vnione spiritus, consonantia hac prima persona refertur cum secunda, pater cum filio genito consonant in spiritu filius cum patre P. cum. A. sistuntque in X. in spiritu consonant. P. linea

nea recta & semicirculo cōstat. O I. cōiunctis plicatis pater. Filius. A. lineis tribus intercisis aplicitis, & ω semicirculis duobus. Spiritus linea I. & O C. duplici hac figurā est videre. X . ut sint in Patre linea filij ex qua venit, circulus spiritus, amoris circularis omniū. In filio cū linea patris, tū corporis tēporalis linea generationis, & animæ ultra linea, quibus tribus assistit. A. filij, & Omega ut circulis. ω . cū spiritu assentiatur, & patris circulo, æqualis patri se cū dū diuinitatē lineaq; cū linea patris & spiritus linea, in X signata, Spiritusq; cū vtrifq; linea & circulis, cū iis filij vt lineis & semicirculis Spiritus vnificetur in essentia cum aliis personis, & amore reciproco circulari in vtrofque tendat, Paterque, filius, quælibetque persona alteri & alijs vniterriæ similis in ter se essentia eadem, filius cum sit ω est circulus cum Spiritu & Patre, & est. A. linea cum patre linea, & linea spiritus amoris in patrem reddit, spiritus amore reciproco, & circulo ex semicirculis, in Spiritu conflato, linea recta generationis patris & de linea recta patris veniens filius, non rapinā arbitratus est se esse æqualē Deo, qui est. A. lineis structa omnis, lineæ. P. patris & ω semicirculorū Spiritus in iūctōrū vnione essētiæ vnus & linea, qui in personis euer si erāt relatiua distātia, vt sunt in spiritus. X . semicirculis in essentia conuersis ad se circulo in vno Deitatis coalescentes. O. circulo. est Christus α alpha & ω omega, quæ inter se coniuncta per sectiones & scissuras qua patent disiecta, tres circulos personarū consignāt, vt hic est videre, O α alpha enim si ω omega extremis inferas, tres circulos adstrues, tres æternas personas. Circulus auulsus Christus α , duobus omega relictis, quasi personaque auulsa circulus abscissus. Isaias. 53. Generationē eius quis enarrabit qui abscissus est de terra viuētū propter scelus populi mei percussus eū, quasi de æternitatis circulo euulsus de Christo scilicet circulo auulso, & Omega, circulo amoris spiritus, duplici. C. cōiūcto O C. O. in essētia Deitatis, etsi in persona spiratus ab vtrifq; sit (euer sis illis constituto X , nexu lineæ ligatum) spiritus, in tribus essentia vna personæ distinctæ, quilibet eandem Deitatem numero indiuisam complectens, personam aliam, hæc sunt in pace, pax hæc cōtinet sacramenta & mysteria, qui pacem habet Deum Trinitatem possidet per gratiam, & possidebit per gloriam.

De mysti

De mysticis ex lacerti historicis.

Discissum viuere lacertum reuiri que facile & coalescere iterum, medietatem que per se quamlibet ex qua ¹⁶ drupede vipedem factam, vitam protrahere monstrum se indicauimus supra autoribus experientiaque comprobauimus, immundum animal sine capite vitā agere discissum, pectorisque corpore medio inter quatuor crura, inter illa, vt hæc medietas sine capite, illa sine corde consistat, sine cauda sine ultimo sine fine, quasi non in finem ordinetur, sine principio sine influxu capitis viis influxus impeditis discitis, hæc, sine respiratione, spiritus via, interclusa & recissa altera, coire tamen facile, sine corde partē cū ea quæ est sine capite, pars sine fine nō ordinata in finē, cū ea quæ sine capitis influxu viuunt ediximus. In corpore mystico non secus coeunt, vecordes homines, cum deordinatis malitia & peruersis a sine debito, & cum vecordia malitia, omnis peccans est ignorans, cum iis quibus non est finis ratio, in quam ordinentur, brutis imo viuunt irrationaliores, quibus caput deficit in pœnam tantorum criminum, influxusque peculiare, eisdem abusi toties, vt caput in pœnam influere cesset specialibus donis, viis spiritus, gladio malitiæ diuisis & disiectis. Isaias 59. iniquitates vestre diuiserunt inter me, & vos. Caput hominis Christus caput Christi Deus Paulus, hæc discorinuat malitia mortalium iniquitasque discindit, Cū vecordibus ignoratibus facillime coeunt, & cū iis, qui sine corde viuunt & sensu legis, sine intelligentia, spiritu omni, lege, & viuēdi ratione soluti malitia abusu auxiliij & spiritus, lege rationē tādē fidem amittentes diuisi sine capite, sine Christo hominū & angelorū caput, sine substituto capite Ecclesiæ tādē sine corde & spiritu intelligentiæ legis, psalmographus sacer intro ducit, psal. 136. Dæmones proclamantes qui subditos & peruersos homines exortatur ministros eorū, sunt qui aliis excidio & ruine exemplo & opere corruptele vitiorum. Exinanite exinanite vsq; ad fundamētum in ea. Exinanite animæ dona virtutes dotes vsq; ad fundamētū vsq; ad fidē, vnimini qui sine capite estis, cum iis, (inquiūt dæmones) qui sine corde lege & fide, nō secus ac lacerti cocunt

coeunt inter se iis trucidauit Dauid Armigerum, quod mortem Saul reuellaret, opusque detestabile, ne aliis esset exemplum tati delicti illud facinus committum Regis, maioris populi Dei, tati que homicidium, immundissimum numeratur animans Leuitici citato, quo ad significationem spectat, quo ad naturam attinet, iā diximus, sic imo coeunt vt cicatrix dispareat omnino vt difficulter coisse iudicentur vnumque esse indiuisum vndique. Est hac strages Saul Regum. 1. c. 31 vbi sic dicitur. Venerunt Philistin, & inuenerunt Saul, & expoliaberunt eum armis, & præciderunt caput Saul, vt annuntiaretur in templo Idolorum, & in populis, & possiderunt arma eius in templo Astaroth, corpus vero eius suspenderunt in muro Betfan: Astaroth, idem est quod legis tinea Hebrais, Idolatria vecordia cordis & sensus defectus, legis abditorū, corticis solū & externorū sensus nō cordis & viscerū intellectus nō spiritus, Saul Hebræis idē q̄ sepulchrū mors diuisio cordis & capitis linguę & cordis verbi & operis. Constitutū in idolatrię tēplo Astaroth caput: corpus in Betfan, idest in domo murationis aut fōni Hebræis: mortus Saul diuisus est, separatūq; ē corde caput, Idolatria & mutatione, legis tinea & corruptione, peccato in receptus. Caput & cor diuidit diuisa coeunt in vnum cadauer feridum, vt coiere in Saul eo loci, postea caput & corpus in sepulchrū tandem corruptione sepultus. Refert Aristoteles locis allatis, Theocritus li. 1. c. 7. Pierius li. 14. c. de vipera, & interpret Teo christi eo loci, dissectos lacertos viuere, eosdemque exiccatos tandem tempore squallentes & aridos (mirabile satis) in vipersas commutari, huncque secundum ortum viperis adscribunt: diuisi qui non corde vno consentiunt vnoque capite, progeines viperarum vocantur ab Spiritu sancto, vt de subdolis & malitiosis phariseis, corde & capite diuisis, hypocriti & simulatione dixit Matthæi. 12. & 23. & Lucæ. 3. c. Geniminaque viperarum vocauit, non sobolem communi ortū natam ex vipereo genere, diminutiuo vero genimina, secundo modo orta, ex lacertis, vocauit diuisione viperinos, antea fortes dentibus potentes oris doctrina, & subintrantium dentium opere iustitiae, ideo prius generationem prauam & adueteram appellauit, ex illicito semine & concubitu natam, lacertorum diuisione. Est ea imperfectio naturæ confusio partium in insectilibus animantibus, vt anima quauis parte vitæ opere exerceat sufficienter, ubique cor, caput ubique, in quauis parte notatu digna

tu digna, quælibet sine alia viuunt, plus minus vè, prout fuerit pars recissa, quædam vsque ad occasum Solis perdurant, forā calore viuifico Solis, eiusque benigna influentia eo deficiente deficientes, motu & aliis viuere manifestato, vltra alię lacerti partes inter brachia recissę, non minus quam totum ipsum si degant siccissimis locis, in vipersas commutate satis vltra quam in toto vixissent viuunt imo, diuiso enim toto dispositione materię presenti in iis, non secus ac in plātis, alia anima producitur, cælo effectrice, pro materię ratione & dispositione relicta in partibus disiectis, speciei eiusdem ab alia quę præerat licita, in principalioribus partibus diuisę substantię, non secus animantis disiecti seementis, vbi cor residet recissis semel, est cor vitę fons eiusque origo, quo viuo non emoritur animans & si alia deficient, eo mortuo animans perit, viuunt primo, vltimo emoritur cor, sic Aristor. 2. de generatione animalium c. 4. & alibi sæpe, anima inducitur eisdem dispositionibus eadē licita in præcipuis partibus vbi cor caput supersunt insectilis generis, si vero per medium equaliter diuidentur, vt cor caput, reliquęque omnes dissecantur partes equaliter a supernis ad ima, anima corrūperetur in ijs præcipuis partibus & instrumentis vitiatas vitę primordiis, in iis reuiuiscunt insectilis partes omnino disiectę duplici animaproducta, singulę medietati nullius ob facile apparatus quod exigūt & dispositiones materiæ hæc, vt possint ideo produci leui negotio reseruatibus partibus præcipuis animæ sedes, natura & cælo agentibus & cōcurrentibus materiæ dispositionibus, virtute relicta ab anima & prægresso generante, non secus ac impertitur femini vt concurrat ad sortum, sic partibus iis relinquatur ab anima vegetatiua virtus, quas vt semē fecundat non minus generans, hancq; totius partiumq; substantiā in nutritione vt reddit fecundas, vt ad eandem formam sese disponat quam in eodem toto suscipere cuius sunt partes, vt iis & ad aliam eiusdem alteriusque speciei possint aptari, dispositionem aliam nature, vt lacerti vipereę substantiæ nanciscantur formam, equiuoco ortu horum virtute principiorum contento effectū, alteratis illis quibus in toto recipiunt animam, in insectorum partibus efficiencia vera materiæ dispositione, concurrete in suo genere instanti generationis, cælo, virtute operis, totius prægressi eiusdem materiæ animantis quæ erat, non secus ac elementa, non solum materialiter, efficienter imo mixtum generare valent
1 & efficere

& efficere, disponereque ad eius formam in mistis quando ex misto generatur mistum iterum, animam enim omnem indiuisibilem constituit, vnamque actu, hocque solum modo potentia plures, quod possit facile multiplicari, at non diuidi Diuus Thomas 1. p. q. 66. artic. 3. vbi cum omnes animas indiuisibiles constituisset, subdit, præcipue vero quæ animalium perfectorum sunt, est ergo horum adeo imperfecta natura, opera eorum vt imperfecta adeo, quasi cum nulla diuersitate partium fiant æque bene, possintque saluari integra, vbique caput, cor vbique, officio & si non figura consistit, cordi vt proportionale, non secus ac plantis inest Aristoteles li. de vita & morte. c. 3. lib. de plantis cap. 4. Summa confusio, summaque subuersio Reipublicæ sensus & rationis peruersio, cordis & capitis dissonantia, linguæ & cordis dissidentia, vt phariseis versutis & duplicatis aderant, notatis insectili lacertorum ex viperarum genere, immunditia versuties. Iis exprimitur vastitates calliditas summa: lacerti ergo immundi vocantur ab Spiritu Deo Leuitici. xi. c. iisque patet ille locus allatus, immundi homines discedunt morte fallaci, crudeli mortis genere, mollesque homines deliciarum medio, & voluptatum disperunt, vt lacerti collo Cyconix obuoluti, plumarum mollitie illecti, in altum superbe elati, sic Baltasar Rex Chaldeorum, Danielis 5. capite. Superbia elatus in luxu & deliciis in medio epularum & concubinarum medio, abutens Domini vasis templi in Ierusalem, rationis vase & sensus, quibus Deus colitur ibi illi luxurianti scriptum est. Mane, Thecel, Phares, interpretante Daniele in spiritu. Mane numerabit Deus regnum tuum: certus erit Mane numerus regni tui, non ultra porrigitur. Terminus erit Mane tui imperij & dominatus. Finientur mane numerabuntur mortis mane. Thecel. inuentus es minus habens appensus in statera, nec enim regnum integrum obtines, vt accepisti, numeratus es minus habens. Cum exemplo & corruptela vitiorum vastaberis rempublicam, diuisus est populus malitia tua, & regnum succisum est, non integrum, si minus habens inuentum est diuisum est, lacerti more capita plurima, corda multa, malitia copulata & hærentia, diuisa inter se, Phares, diuisum est regnum tuum, & datum medis & persis, vt pullis Cyconix qui laceratos allatos parentum cautella & maiorum artibus rostro obliguriunt & glisunt & iis quibus vehabantur ad sidera, deprimuntur & deponuntur.

antur ipsis, turpiterque abiiciuntur repellunturque tandem citius immundi lacerti. Omnes excedit naturæ ritus, modulosque omnes quod locis adductis autoribus grauissimis de lacerto est receptissimum senio confectum, caput caducum languidum & vanidum deponere, sibi oneri vsus nullius, innixu nimio conuersioneque facta illud excutere, & a se repellere, cum possit sine illo transigere, vt disiectis patet, medio & corpore, mirabile dictu. Capite virtute tali illis substituto, non secus ac nobis vano capite Adami reiecto caduco & leui oneri & labori qui nobis erat, substituto capite Christo, hominum & Angelorum caput, vt hoc capite virtute & officio, illo abiecto veteris hominis, renascamur, balneo adhibito, languido nostro qui erat, in aquis baptismatis sacri abluto & roborato.

De Crocodillo.

CAPVT VI.

Leuitici. xi. capite sic. Hæc quoque interpolluta reputantur, de his quæ mouentur in terra, Mustella, & mus, & Crocodillus, singula iuxta genus sum *κροκοδιλλος* Græcis latinis Crocodillus: Hebræis Tshah, non a croco cuius suffumigium fugit & colorem amulatur, trahit appellationem, imo a *κροκί* Crochi græcis, arena latinis, et *Δίλος* dilos nobis manifestus, quasi arena manifestum animas, quod in Nili arenis, ripisque fluuiorum manifestetur & prodeat, dubiæ & amphibie naturæ, modo in aquis in terris modo vitam gerens. Inde Crocodillus venit eo nomine animal, quasi manifestans se occultus prius in vndis, in arenamque prosiliens vastissimum viuens, est animal hoc sanguineum vt & omnia alia quadrupeda ouipara: quadrupeda enim omnia terrestria, quæ oua pariunt sanguinea sunt, & quæ pariunt oua apedia omnino vt serpentes veri, & si intra se pariunt primo, vt vipera, vt & quadrupeda viuipara, & inter volatilia plumca, & cutanea, & multipeda. Secus crustrata, multipeda vt reptantia, ver-

mipara, testudo enim ouipara est & alia sanguinea & crustata at non vermipara, omnibus quadrupedibus ouiparis inest lingua Crocodilo excepta, Refert Aristoteles. 2. de Historia c. 10. non sicut enim ac pisces, lingua perfecta desituuntur, & absoluta quod non respiciunt vocesque ideo eformare lingua non valeant, vsus precipuus lingua, spineam & ferream solum substantię portionē ore retinentes, qua cibos conficiant, non linguam veram: Crocodillus sic lingua integra desitutus in vastissimo ore, solum minutissimam pro sua corporis mole possidet substantię partem, ineptram motui, fere immobilem, minime oris latera contingentem, elingentem vè oris ambitum, vt quę alimenti partes decidere colligere nõ possit in os vè reasumere, euoluere ora, percurrere si quę dentibus herescere legere aut extrahere, vt quę dentium terminos excessere in illud reuoluere non valeat, quasi non lingua, & hoc, quod in aquis degat quibus abluuntur omnia sine linguę elinctu si velit, dentes habet ferratos, caninos vltra magnos & exortos, oculos suis, vngues robustos, corticosam cutem crustatam, osse duriores in omnes ictus, est illi visus in aqua habes accutissimus extra: dies (inquit Aristoteles eo loci) in terra agit, in aquis noctes, causa prædę terrestria & volatilia diu agitantur mouentur, quiescunt noctu, contra aquatilia quod lumine oculorum videant & luce, vt occultius noctu prædã furripiant, hinc animantia quę noctu vident lumine innato captant noctu disertius multo, vt felis mures, & alia itidē, cūcta percurrit ingluuiet summę & voracitatis causa, fugit pericula diu terris visu per aerē hinc venit in terras eo tempore prædã sollicitus, noctu vndis immersum & obuolutum vndique: pedes in plures digitos scindit distinctos similes omnino lacerto, de quo antea. Est huic animanti præter omnem naturam inditum Arist. nouit, i. de Histor. c. ii. quod cum omnia animantia moueant maxillam inferiorem superiori immota, Crocodillus solus è contra in natura omni, superiorem agiter quiescente inferna, quod fluuiatili Crocodilo solum accidit, nõ terrestri de quo infra, sed amphibio dicto & naturę dubię idem repetit, 3. de historia. capite. 7. cuius reddit rationem. 4. de partibus animalium ca. ii. his. Cum caput in partes duas diuidatur superiorem, & inferiorem maxillam, homo & viuiparę quadrupedes, imam sursum deorsum & in latera mouent, pisces vero, aues, pleraque quadrupeda sursum & deorsum solum

Pfitacho

Pfitacho dempto qui vtrasque agitatur superne & inferne, & si non in latera, & Scinco Cocrotillo terrestri itidem de quo infra: ex eo quod huiusmodi motus utilis ad mordendum secandumque est, qui autem in latera agitur motus ad cibum molendum conficiendumque agitur, quę ergo dentes habent maxillares, ijs motus in latera inest, quibus molares maxillares vè desunt, deest & motus in latera, quo cum homo, & Viuiparę quadrupedes, dentes molares obtineant, in latera maxillas dimouent, solidioribus enim cum vescantur cibis, vt pote terrestribus loca terrestria habitantes, vbi cibum captant terrę nascentium & motorum etiam si & aliorum vltra, at horum præcipue alimoniam, egent molaribus dentibus, quibus eosdem conterant aterant, solus Crocodillus maxillam mouet superiorem, quieta inferna inter quadrupeda ouipera, nam cum pedes inutiles ad capiendum retinendumque cibos obtineat, vt caput prædã illis contentam non possit attingere, summa mole corporis id prohibente, pedumque summa breuitas, cum inquam eisdem retinere non possit, vt ore discerpat, impetus erat necessarius in apprehensa semel, vt subito cõminueretur, impetu facto in arrepta quauis, quo cū impetus grauius è supernis veniat non ex infimis, mobilis illi maxilla superior est cõcella, vt magnos quos erat absumpturus cibos, animantiaq; grandia, tereret subito & quassaret antequam subterfugerent illa os animantis, hinc superiorem mouet maxillam malecolli inferat, quieta inferna, more incudis, quibus atterit & conterit cibos non secus ac Canchri mouent forcipes supernos, vt ictu facto cõterant transfigantque quę retinent vtilia sibi: sexaginta oua excubat simul hoc animans, maiora paulo anserinis. Solinus in polythoria. c. 35. hæc terrę committit lacertorum & Salamandra more dixit Aristoteles. 5. de historia. c. 33. Aelianus lib. 10. cap. 22. Plinius, Galenus & alij ex Aristotele referentes, oua excubat continuo, vbi aquę inundationes venire non possint, naturali quadã præfensione quo qui velit prænoscere illuuiationes Nili, quo sint vè turę, nidos attendat horum animantium, nam infra eos meta est. Eo loci dixit Solinus, qui vltra addidit. Est huic morsus summa cum tenacitate terribilis, stipante se dentium serie pectinata, vt dentes subeant dentes & intricetur morsu, est inquit Aristoteles huic animanti os, inanus & os, illo retinet mordet: & quę Canchri duobus molliuntur hic vno, forcipibus retinent Chanchri duobus, ore

bus, ore conerunt, hic ore vtrunque praestat, testes habet Crocodillus intus repositos lacertorum more, contra ac pisces eisdem destituti, cap. de lacerto & lib. 1. monstrauimus docuit Aristoteles. 2. de historia. cap. 7. Plinius lib. 8. cap. 25. Dioscorides libro 2. cap. 9. Galenus. 10. simplicium, Aetius, Paulus, & reliqui, qui ex Aristotele receperunt omnes. Vnum hoc animal terrestre & si aquaticum simul, linguae vsu caret, nullum ex minori mole in maiorem exoleuit magnitudinem, excedit enim plerumque duo deingenti cubita, refert Plinius lib. 8. cap. 25. Solinus cum Aeliano, Aristotele. Stupendum est, quod Aelianus refert lib. 2. cap. 33. Crocodillum emortuum degenerare in Scorpiones, quorum caudas, veneno atrocissimo repleti testificat, venenosum esse substantia & natura, succosque crudos progignere, sensum habetantes & obscurantes nimis, immundum animans, exemplo docet, Apollono politae regionis, quorum incolae eisdem vescuntur, comprehensosque semel suspendunt ex arbore persea, quos fletu lugubri, tristisque ululatu ingementes per multa verberatione castigant, ut postea concisis vescantur eorum essu: facillime in hydropem morbosque arquatos prolabantibus, quibus vitabatur eorum essu in Scriptura sacra populo Hebraeorum ut late. c. de Stellione. de immundis diximus, haec Aelianus lib. 10. cap. 12. narrat. Ombitas Aegyptiorum populos colere non minus Crocodillos, dierum celebratione quadam qua certamina Olympica celebrabantur antiquitus, suosque liberos Crocodillis rapere mirifice exoptabat, matresque ex eo in credibili affici gaudio, magnifice & ample de festiuitates quod Diis cibaria peperissent. Est numeri sexagenarii amantissimus Crocodillus, sexaginta dies ventrem ferunt, oua pariunt sexaginta, sexaginta diebus pariunt, sexaginta incubant, extra aquas educationis tempore, eorum spina sexaginta vertebrae completur, neruis sexaginta, perficitur fetus sexaginta, viuunt sexaginta annos, totidem dentes obtinent, totidem dies sine villo cibo in latibulis quiescunt, sunt domestici & vernaculi, & se appellantes cognoscere sciunt, Plinius loco allato & Aelianus tenent. Hostiarum capitibus eosdem alere ombitas Aegyptios in viuarijs ubi aluunt domesticos, refert idem eodem 22. 10. Odio habere, eosque recludere discerpere suspendere plantae Apollonopolitas, quod Typhon furia, hanc formam induere credant, Paphis regis viri iustissimi, quae filia Crocodilli specie arripuit: hinc posteros

posteros eos execrari, non enim omnes Aegyptij Crocodillos cultu prosequerantur, nec venerabantur deos, sed solum Ombitas, vsque dum idolatria irrepsit ultra & infecit Aegyptum, ijs & alijs varijs & de formibus idolorum generibus: Est illud admiratione dignum inter alia huius animantis mira, cadauera quae ingestit semel intra tres dies reddere vomitu, secus restituere nunquam haec solum tertia reicit die non antea, tunc integra & qualia accepit, postea fetida corrupta terra in vermes conuersa, si reddit integra rarius, post rarissimum, frequentissime retinet intra tertiumque emittit diem. Notauit Plinius lib. 8. cap. 25. Aelianus lib. 10. cap. 22. Solinus in Polythoria cap. 35. Aristoteles & reliqui. sustinent ijs autores Tenteritas insulae Tentiritae acolas mole minimos animi praestantia in hoc tantum vsu mira, naturali potentia superare Crocodillos, domare frangere vincere, haec enim bellua fugientibus terribilis est, fugantibus mittis timida, hosque ipsos super illos fluminibus equitare, vocibus prius perterritos, hominibusque illis superatos claua ori infixi, frangi instar vtraque manu apprehensa amnibus vehi quo velint, vastum hoc & immane animal mirae magnitudinis, quasi omnia potens subtertere, eius est naturae & conditionis praeter omnia viuentia & quae anima consistunt, ut nullo satietur incrementi termino, meta nulla, quando imo viuunt inolefcit augetur, non ut alia quae nutriuntur semper, & augetur quandoque, vsque ad vltimum senium imo ad finem vsque increfcit, nouamque comparat magnitudinem, Plinius dixit Aelianus, Solinus, Galenus reliqui Aristoteles. 5. de Historia, cap. 33. cum tamen ipse ad certum tempus crescere viuentia omnia dixisset, nutrirum ad omne 2. de animo. capite. 4. perfecta nutritione quae ab anima est, non pinguedinis cumulo facto, quae sanguine oleoso frigore congelato contingit, non secus ac pinguis concrefcunt sine anima, sic Crocodillo, senes imo & foeminae desidiosa, ocio & desidio pinguescunt in molemque maiorem corporis protuberant senescentes magis, quae antea macilentae erant exuces, & flacidae: Hoc inquam animans interminabilis quasi molis duo habet per naturam, antipathia & desidio contraria & inimica acerrima animantia, debilia alioqui inermia & imbellia, Delphinum, & Ichneumonem, de quo capite de Aspidelate quantum ad pugnam quam cum eo inicit diximus, hic vero ad Crocodillum dicendum, Delphinus qui co

qui eo venit, vbi & Crocodilus in Nilo est videre, in Gange aliisque fluminibus. Aelianus dixit libro. 12. capite. 39. Plinius & alij, hic ergo mole dispari cum illo tanta, stragem hanc hominum vlciscens vindicans Crocodilum monstrum. mortalium amantissimus delphinus, ludricus primo cum illo & oblectans submittitur in ventrem vsque mollissimum, quem obtinet Crocodilus ille, debilem & inermen, dorso alioqui insuperabilis rigidi, reliquis omnibus aliis natura animantibus, cutisq; osse durioris, hac delphinus submittitur armato dorso, curuo, horrido, ensiformi submittus, ventrem pinna discindit, secar, aculeis nouacularu instar ceruicis discit pronus, vsque dum ille euertitur supinus exanimatus exanguis, quo vno hoste vescuntur deuicto, animantia cuncta aquatilia volatilia & terrestria, ore euomente discisso ingluuie quam voraberat, non minus de preda contententes se simulat fugere delphin? sese submergere vndis, exterritus quasi subit aliu, illam secar, spinaque fatiscit fetili acuta, vt discitus ore reiciat qua ingessit. ille nauseans, mortisque actus anxietatibus euomat in terram ad fluuij ripas, anxius mortis angone, inquietus terras inuisit aquis mala effugiente, in hoc enim callent omnia animantia lassata, sciuntque non solum sua modo commoda, verum & hostium aduersa, norunt sua tella, norunt occasiones partesque discidentium imbelles, sed illud est mirabilius multo quod recenset Aelianus li. 10. c. 30. de Ibi de qua antea tot tanta attulimus auis notissima Aegyptijs Cyconia persimilis, serpentium & venenatorum omnium vorago & vastitas Aegypto vtilissima, (ex Ciceroe & aliis aduimus) hanc cantu & sono sumisso, pennisque per mortis, Crocodilum allarum plausu sopire enarrant, in profundissimumque dedehere somnum volitantem desuper, consopireque altissime volitatu, illo, ore hianti aperto latissimoq; stertere tandem, rimatum hac Ichneumontam speculatum, tempus captantem ore submitti in amplissimumque ventrem Crocodili dilabi, viscera erodere, mollissima facillimaque vndique, tenuissimis ligamentis contexta, predaq; vsum libera omni integra, qua ingesserat ille, inconfectaque & retinet; ingluuie voracitate nimia, prodire liberum victorem spoliis triumphis Crocodili, illustrem & clarum saturum semel, qui minimus alioqui cum sit Mus, ore receptus tanto, conterri nequit, minor spatio relicto oris constricti animantis, tertiaque die liberum & integrum virtute pro-

te propria euadere preda vsus refectum & illa sum ceaset Plinius adductis locis Aristoteles Aelianus Theophrastus Theocritus consentiunt omnes.

*De muris officijs, Crocodili & Trochili disidio
Ichneumontis, de Ibis fallaci diligentia.*

CAPVT VII.

VM iis qua sibi adminiculum important etiam fera & indomita animantia, gerunt pacem & fradere deuinciuntur ab ingenito sibi malo sese exoluentia, & remittentia virus, cuiusmodi Crocodilus remittit & frenat cruorem cum Trochilo auedicta, iuxta Aristotelem. 9. de Historia c. 6. & Aelianum lib. 3. cap. 11. Solinum cap. 35. Polythoria, Plinium, 8. lib. cap. 25. In hunc enim inter natandum hirudines Sanguifuga, in hiantem oreque patentem irruunt, radijs Solis versus quos innat, ore illustrato, referciuntque animantis os, impinguntur harent sanguinem extrahunt exugunt vndiq; quod illi maximum est discrimen; quod sit oris nimis exanguis animal accerrimo vt instigetur dolore refrigerato illo sanguinis deffectu, id sentiens immane illud iterum se radijs Solis exponit in siccissima arena, quo fulgeant sanguine plena sanguifuga & splendean dehiscenti ore, quas cu Trochilus auis conspicit lumine no-
tas, non secus ac luminosa quauis expetunt aues insectilia, quod melius videantur facilius inuitentque magis alites, in aerea longe errantes, vt alute Fornice, Musca & qua alulis micat lumine recepto, alarum diaphano volatu concitato, veniunt in os crocili Trochilae aues, rostrumque quod habent praelongum & porrectum nimis emittunt in ora, faucesque animantis, vbi molestae Hirudines resident, quas extrahunt & defigunt amice, ingeruntque rostro discissas, qua patitur Crocodilus & fert blande auxilium. sentiens, vsque dum Trochilus satisfactus discedit, illo noxa libero & periculo graui, premio qui computat alito tanti benefici collati, nil illi mali impertuisse commissio capiti: gutturi bellae illius grandis, non secus ac Lupus strangularus Ciconiae beneficium detracti osis, ouis arrepta ingluuie euorato, aestima-

uit indolētia, satisfactum debito impatrato flagitio, dixit Aristoteles de Crocodillo. 9. de Historia cap. 6. sic & de Trochilo: Crocodillis hiantibus Trochili aues inuolantes depurgant dentes, quos facile replent alimenta pestinnatos cum habeant & disunctos nimis, quo maximam molestiam perferunt corruptis & aliteratis reliquis alimentorum, extergunt Trochili, quasi Crocodillorum dentiscalpia constituta a natura, quo munere & ipsi aluntur, & Crocodillus sentiens secum commode agi, nil nocet, ²⁷ sed cum egredi auem vult, ceruices mouet ne comprimat casu maxillæ superne. Magna continentur in libro scripto, sacramenta & mysteria obstupenda & rara, in libroque naturæ, per naturalia imo ea quæ sunt legis scriptæ, & gratiæ notificantur nobis, Cœli enarrant gloriã Dei, & opera manuum eius annuntiat firmamentum. Ordinatur natura in scripturã sacrã, scriptura in gratiã, gratia in gloriã, sensus literalis, in allegoricũ multoties, hic in anagogicũ, lex naturæ in scripturæ legem, lex scripta in legem gratiæ, & hæc in gloriã honorem, & præmium, vt militia in pacem, & in placidam labor quietem, quæ de Delphino enotauimus dorso Crocodillum deficienti, Christum præfigurant paruulum alioqui, cuius imperium & vis est in dorso, Crux ensis suæ potentia & victoria qua, Crocodilli, Dæmonis, & inferni ventrem vbi continebamur dirupit & disicit, est in dorso eius imperium & robur, est Delphinus armatus dorso & humeris, Isaias. 9. c. Paruulus enim natus est nobis & filius datus est nobis, & factus est principatus super humerum eius, & vocatur nomen eius admirabilis, consiliarius, Deus fortis, pater futuri sæculi princeps pacis. Paruulus hic Delphinus incurbatus dorso curuo ensiformi eminentia dorsi, ventrem Crocodilli fatiscit carcerem & infernum, peccatum & mortem, vbi continebamur eglutiti ob deglutionem effus pomiacerbi discindit Christus, morsus inferni Osee. 13. c. morsus tuus ero inferne mors tua ero o mors, quo euomere fecit dirupto ventre, dorso incuruato cruce, quæ retinebat Crocodillus immanis Isaias c. 2. de Christo. Et incurbabit se homo & humiliatus est vir. Et incurbabitur sublimitas hominum, & humiliabitur altitudo virorum & eleuabitur Dominus solus in die illa, & idola conterentur. de morte Christi ad literam vbi Deo, de Christi morte Patris, gratias reddiit genus mortalium, eleuauit Deum, solique Deo gratias tanti facinoris reddit, qui filium suum vnigenitum tradidit.

dit, sine hominum merito, quo dicitur datus nobis gratiosè misericordia Dei sine eo quod in hominum mentem incidere, ideo solus Dominus eleuabitur summis laudibus in die illa. Paralypomenon 2. c. 29. de iustissimo Ezechia rege dum solemnitatem sacrificij referret Spiritus Deus inquit. Cumque finita esset oblatio incurbatus est Rex. Vt Christus incurbatus est oblatione finita, qui inclinato capite misit Spiritum, misit non abiit, erat in Christo persona diuina. verbum Deus qui mitteret ideo dicitur misit. nulli alteri concessum præterquam ipsi, auit solū è reliquis animus, ille persona Deitatis misit qua subsistit humanitas. Iohannis. 19. c. Incurbavit se, vt sacerdos hic in æternam gentem magnam eniteretur in spiritu promissam Abraham, regeneramur Christo & renascimur, Iob. ideo. 39. Incurbauerunt ad fœtus parit, & rugitus emittunt. De ventre Crocodilli extraxit nos, dorsi & crucis potentia iis tot tantisque subleuamur modis, mediisque leuamur conqueritur Deus, tædetque abusum tantæ pietatis, mortalium. Psalm. 128. supra dorsum meum fabricaberunt peccatores prolongauerunt iniquitatem suam. Iis abutuntur iis confisi peccata dilaborunt abominaciones vitia, delphinis dorso cruce abutentes, cum tamē vsus non abusus ferat virga iustitiæ, cruxque, virga sit non solum baculus, rigidissima imo. Iob; de hoc Crocodilo c. 10. Diuitias quas deuorauit euomet, & de ventre illius extrahet eas Deus. homines educet de ventre & mortalium genus ibidem reclusum, vocat suas diuitias Deus homines, quos præioso sanguine redemit, summe sapiens qui cum sit, falli nequit summeque bonus astinuit homines eo prætio (gratiosè) dignos, qui cum Dei sanguine solū emiserint, sunt Dei diuitiæ, est in homine quid, nisi velit homo nec obtinebit Deus, qui cum hoc ipsum vt & omnia hominibus impertierit, reperit ab homine, omnibus aliis neglectis & relictis, hæc quæ & ipse erogauit, quod hoc nec aliter possit Deus habere. quale est illud, nisi velit homo, hominis vt illud sit quod expetit, arbitrium, quod cogere, vim vè cui inferre nequit, alias non arbitrium naturam imo referret, liberam voluntatem deposcens. Hæc vero quæ sua esse & non esse possunt eodē fauore & autore eorum, emere voluit qualia sunt cooperationeq; nostrã, vt Dominus omnium sit qui est verus Dominus, veritatisque causa, & gratiæ, vt damo nihil & peccati, quo vocat diuitias homines, non solū quo ad bona naturæ quo ad illa imo proprius quæ per voluntatem molimur. Est hic Ionas in ventre cæti Prouerbi. c. 2. de Christo & de inferni ventre. Lucerna Domini

32 Domini spiraculum hominis, quæ inuestigat omnia secreta ventris. Lucerna Patris verbum est in quo vidit omnia, est Christus verbum, & spiraculum hominum, est vita alimentum halitus inuestigat secreta ventris inferni & Crocodilli, nitebatur. infernus ventre commutare hæc retenta & in se retinere, eduxit de carcere retentos & redemit ipse, diximus cuiusmodi beneficio Trochili aues Crocodillos afficiant, Herodotus tamen lib. 2. c. 6. A Elianus lib. 8. c. 24. Historia Aegypti lib. 3. c. 7. locis adductis Aristoteles Solinus, quorum rantorum autorum sufficeret vnus, referunt Trochilos aues incolere fructeta circa ripas fluminum errare, cibus fortuito obiectis vesci aliorum animantium, Crocodilli præcipue reduunt dentium, hos scalpere & expurgare pretio alimenti recepto, gratos adeo ob beneficium susceptum, vt magnis officiis compensent munus, gratiosè reciperent quasi trochili, vigilatia enim, & diligentia ad ipsius dormientis custodiam aduigilant, Ibi aue consopito, plausu, laterum illum in somnum pronocare, accuratissime, vt præda qua vescitur interdormiedu relicta vtatur libere, vt illa & Ichneumon illi vero deliciofa aura consopiri, nil de Ichneumota pertimendi, docet signati autores locis adductis. in eius ergo custodia ganiunt dicti trochili, quod ore hianti amplissimo dormiat Solem versus, Crocodilis mos, dictus vt Ichneumon mus ille potentissimus Nili Indicus supra, ore & dentibus, (dictus Enydros, & Enydros quod sit aquatilis mus v̄δρα hydra enim aqua est graecis, & εν inter, quod inter aquas degat) occasione arreptus dum in sidias parat vasto animanti, ore vt dilabatur, hærescatque gutturi, illum vt suffocet animans, Trochilos gannitu vitare & clangoribus beneficij memores alimenti suscepti illius nares percutere, rostrisque è somno excitare, in hostemque exacuere consulentes oris clausuram.

*De Christi allegoricis, ex Trochilo & Ichneumonta,
inferni que ex Crocodillo.*

CAPVT VIII.

34 Consopitur Crocodillus Ibi alite allarum motu desperato, excitatur è somno Trochilo instigante & vociferate, ne Ichneumon viscera erodat suffocet ve animans

mans sui oblitum omnino, vt efficere solet ille diruptisq; visceribus illius triduo intra comoratus liber exire supra satis, Trochilus graecis τροχίλλος a τροχός Trochos dicitur, quod corporis forma, trochum puerorum seu turbinem representet, qui scutica a pueris ludo agitur aut corda, Trompo nobis Peon, quo die Diui Sebastiani eludunt pueri, sagittas quod ludo quantum conceditur referant representetq; quibus fuit ligno Crucis affixus martir Dei, Deus alter amoris sagittis, oculisque velatis, Christi crucisq; amulus, amoris Dei qui mori voluit ligno affixus: Ichneumon vero graecis Ιχνημων a Ιχθυεω Icheo, nobis resono, & Μύς mus nostris, quibus Ichneumon mus resonans venit, quod fortiter strideat dentibus hoc animal, resonetque nimis potentissimus mus hic, Nili præcipue soboles. Superbus daemon Crocodillus ille, qui mouit maxillam superiorem malitia superbia contra animantia reliqua mouent, in Deum ipsum superbiens, hic consopitus est Aue celesti Angeli nuntiantis, Aue scilicet Maria, Aue gratia plena, hoc cantu Aue volitante desuper obstupuit, admiratione plenus Crocodilli instar, Aue ibi consopitus cecidit, nervis omnibus potentia resolutis, sensibus omnibus cognitionis ligatis, fructus promissionibus matris Deiparae Virginis, Aue celesti ibi dicta, venenosa absumens Hera, hoc cantu stupefactus in veterum incidit sopore correptus altissimo, grauiq; cataphora ligatus vndique, quando exaudiuit, gratia plena, benedictus fructus ventris tui: hoc somno oppresso, Ichneumon irruit minimus Christus ipse pro nobis paruulus & minimus, qui exinaniuit semetipsum verbum breuiatum Pauli, dirupit viscera carceres Crocodilli immanis, abrupit ventrem, genus mortalium redemit extraxit de ventre inferni, nec voces Trochili suffecere quin prius viscera obtinisset potentissimus ille, quæ dentibus erodit, & lacerauit, pro clamantibus Trochilis, mundo, & carnis passionibus, malitia ignorantia, vt os recluderet quominus pateret additus Ichneumonti, expensis Crocodilli alta & redduuis inferni, iis quæ ex Deumone super sunt serpentis, extrahit Deus detraxit Christus de ventre Crocodilli clangentibus iis, sanctos iustos confessores, Doctores, martyres reliquos, qui ex originalis vitij infectione, in illius ventre continebantur deglutiti, hos traxit redemit liberauit, Ichneumon minimus hic noster de quo minimo Isaias. 60. de Christo. Minimus erit in mille, & paruulus ingentem fortissimam Ego Dominus

Dominus in tempore eius subito faciam istud. Vbi generatio, & successio magna Ecclesie promittitur, virtute Christi futura, hoc minimo reputato opprobrium hominum, & abiectio plebis, consistit Deus Christum suum in mille, & in gentem fortissimam, quam redemit Crocodillo superato, Trochilis mundi, & carnis delulsis, qui aluntur casu abiectis alimentis, non debitis lege indeditis inio & prohibitis, fructices habitantes precipue altiores, & eminentiores sua conditione & natura, non secus posset Crocodillus depredari Trochilo Christo, qui reduuias dentium limbi scalpit, crucis dentis calpio, quæ in ore eius non in ventre continebantur, detentos non damnatos, non pena capitis damnatos, debitores inio pro quibus pretium persoluit sanguinis Dei, qui dentibus & ore non ventre profundo retinebantur, consopito illo prius Aue cælesti perterritus & attonitus antea, nuntio & paranimpho Gabrieli, Aue Maria & alite Gabiæli nuntiata, fuit enim Christus Trochilus hominum, qui eosdem è somno vitiorum excitauit, mediis vocibus rethorum sacrorum Euangelij & concionatorum Verbi Dei: Crocodillos vitiosos excitantes & peccatores, vt respiscant & caueant ingressum Dæmonis, mundi & passionum carnis, ne Ichneumones ij minimi, Christi victoria deuicti iam, viscera virtutum erodant & lacerent exenterentque mortales, apprime infernus Crocodillo significatur mors peccatû peccator. Hoc animans caret meatu alui, quo excrementa deponere possit, vt hinc apud Aegyptios crapulam notarêt, quod ore euomat quæ excernit e gutture non è ventre, vomitu non deiectione, Valerius docuit lib. 29. cap. de Crocodillo, Infernus lege ordinata remittit nunquam ex ventre quæ retinet semel, ore & faucibus limbo Patres euomuit Christo Ichneumone instigante fauces morsus ideo dictus inferni non alimētum, at ventris fœces contentos in ventre remisit nunquam, nec enim è ventre additus patet, nec quæ ibidem recipiūt extrahuntur ordinata lege, Traianus enim Gregorio Pontifice expetente, lege absoluta extractus est (in vita Gregorij legitur) Crocodillo dirupto, non hiatu patenti natura legis sancitæ, sunt animantia multa quæ carent deorsum, parteque illa qua deponuntur excrementa alui, A scarotides dicti vermes qui generantur in ventribus animantium docet Galenus. 7. simplicii. c. de Calamintha, & Aristoteles lib. 5. de Historia cap. 19. quos lumbricos vocat Aiscalabos, Plinius libro. 30. cap. 6. sunt

sunt enim immunda adeo animantia hæc, vt nil excrementi relinquunt, imo omni alimento & tale quale est illud nutriantur, citra id quod depureretur aliquo aut fecernatur aliquid, omni imo & quale est illo vtuntur immunda omnino, ideo ergo infernum præfigurant impuros scelestesque homines, qui vitia retinent, vt nulla ex parte vitii expurgentur, nec impuritatibus quibus abundant additus pateat, sed vitia quæ semel ingessere perpetuo retineant, omnique modo eisdem vtuntur nulli excessui indulgentes, aut vitio nulli Crocodilli instar.

*De Crocodilli silentio & vltione mysticè
& historice.*

CAPVT IX.

IBIDINEM exprimere volentes Aegyptij, Crocodillum depingebant, quod dentes maxilla dextra eiusdem alligati, dextro Lacerto Brachij, incompehensibilem lateribiam inferant. recensuit Plinius lib. 28. c. 8 & de Crocodilo terrestri dicto Scinco Dioscorides li. 2. c. 9. Gale nus loco adducto, Solinus, Plinius, Aristoteles, Aelianus, & precipue, Plinius li. 8. c. 52. notissimum est quantum in venerè stimulet hic Scincus Crocodillusque, terrestris mole minimus lacertule quæ tiratis & mensuræ, non secus ac Cantharides, si caro illius vt Dioscorides refert, que circa renes est animantis, pondere dracma vnus vino soluta ebibatur, impotentes vtuntur commodissime & frigidi coniuges, norut medici omnes, aluntur floribus ij Crocodilli terrestres, quorum cutis vsta aceto illinita, sensum obstruere facit & remittit maxime, magnitudine lacertularum & lacertorum communium, iuxta Nilum veniunt & minores alibi & ibi Amphibij, locisque alijs non secus ac fluuiatiles iuxta mare Rubrum, & Apuliam Lydiam, mauritaniam, apud Indos Orientales & Occidentales visuntur cõmunes ij & illi, iidem autores referunt locis adductis. Est horum Scincorum illud mirabile, quod nõ secus ac Psittaci, maxilla vtramque, permoueat supernam, quò Aristoteles mouere supernam quietam infernam, Crocodillo solum fluuiatili ascripsit, venitque hoc mo-

hoc modo intelligendus, alias ipse & cum eo reliqui errassent plane. Scincus vero appellatur ille grecis σκινκος ab σκινκαξ scincax, agilis saltrabundus grecis, quod motu agilissimi sit, ut vix capi possit, iis ergo libidinem significabant & salacitatem immoderata, iis & antiqui Philtra & amulera parabant, ut patet eisdem autoribus. Cauos obtinet Crocodillus dentes, lacerti instar, Plinius retulit lib. 28. c. 8. Solinus locis adductis narrat de Crocodillo, & scinco pocula parari narcotica, & sensuum mortificatiua, non secus ac venere mortificantur homines & venereis obstupescunt actibus, sensumque & rationem amittunt, inquinant tandem luxu ebrietate & temulentia. Inter tot mala Crocodilli laudabile est illud, quod fabas fugiat & omnino vitet, dicente Plinio libro. 18. c. 12. sic. in Aegypto fabae nascuntur spinose nimis caule, quas Crocodilli oculis timentes fugiunt nimis. Crocodilli oculos eminentes nimis obtinent inter animantia omnia, Aegyptij ortum significare rerum cupientes, geminos Crocodilli oculos depingebant, quos habet eminentes & emissitios, sunt salacissimi, qui oculos emisso & protuberantes retinent, quod humor frigidus in oculos declinauerit, interim quod efformabantur illi homines, ingeni vt testiculi supererint, cum quibus oculi maximam communionem obtinent, Aristoteles docuit. 4. sectio problematum late: fabas enim effugiunt maxime & odio prosequuntur intensissimo Crocodilli. quod earum petulantiam inflationis & elationem ingenitam percalleant, flatus enim excitant tot tantosque, vt illis mansis intra suam pellem contineri non possint, dirumpantur imo & crepent eisdem ingestis illi, quo inflantur superbiunt excandescunt furiant, iis deglutitis robur amittunt & cauda in qua ijs vis residet, maior quam in ore multo, vincitu & ligatu (Solinus retulit & reliqui enerbatur) languescit, vt superetur facile eisdem deglutitis, torpidi & ignaui, tumentes tumidi, sese euoluere impotentes vertere flecti & in orbem agi desides sunt fabae statulentae substantiae ideo Salaces melancholicae venereae libidinosae, narrat Galenus, Paulus, Aetius, Dioscorides, lib. 2. c. 91. Plinius, Theophrastus, tumefaciunt & ultra quam decet distendant e dentes, indant (superborum condiciones) se se excedere faciant, nonque termino proprio contineri, superbi vt faciunt & arrogantes, vsque ad caudam enervant & debilitant appetitum. fabis antiquitus albis & nigris, magistratus & officia dignitates

gnitates dispensabantur, suffragiis albis a probantibus, reprobatibus nigris nominatos semel Aristoteles. 2. magnorum. c. 6. Plutarchus commentario de liberis instituendis, Laetius, lib. de fabis, hinc Pythagoras dixit fabis abstinere, significans distetio hoc abstinendum esse, arerum publicarum negociis, ambitione, siti immoderata honorum & dignitatum, onera consideranda, non solum honores onera imo instituta imo dignitatum: secus atque illi qui non negotia sed oia considerant. Iussit Deus Mosy ex fine serpentem accipere, factaque est virga recta iustitia, si ex fine apprehendatur, dum vero e manibus decidit extitit coluber, Mosy deglutire tentans, quae erat virga, ex fine apprehensa & baculus quo subleuatur homo, ex cauda & fine pendet serpens, officium, ob capitis serpentis pondus, contra acceptus ex capite, honore & eminentia onus delitescit & pondus obscuratur. Ideo Mosy ex cauda ariperet dictam. Exodi. 4. c. Magistratus virga faba fauores dicti, quod fabis veniant suffragantium voto, baculi sunt virgae gubernationis & regiminis subditorum, quae si e manibus decident, stertantes virgae, vigilantes si non sint serpentes voraces sicut eorum, e quorum manibus cecidere, Mosy corrigit. idem Cicero de fabis retulit de diuinatione lib. 1. y. limus, Plato in Io, seu de furore poetico: ideo ergo Crocodilli tabis abstinent & cum Deorum sit munus homines edocere & extrahere, ab iis noxiis & perniosis rerum generibus, & id maxime quando specie boni splendescit & apparentis venenum latet, iniustitiae ambitionis superbiae, in officiis & dignitatibus vt latitat, ideo Crocodillum in Deorum numero collocarunt Aegyptii, quod roboris tanti virumque tantarum cum sit, finis, & cauda potentissimae, & fere insuperabilis, vt ex fine errare deficeat, velli non contingat, a fabis omnium maxime tamen abstinere, negotiis officii quasi permisceri neget, renuat vitetque fabas, quod revera Deorum est homines edocere, & facere resipiscere. Estque in Deorum numero repositus, quod sit doctus insuperabilis & ventris mollissimi, quasi iustitiae rigor & misericordiae clementia in vno Deo commoentur, visceraque mollissima, lumbi fortissimi & humeri, onera sustinentes & gestantes, Christi diuinitatis doctum, & humanitatis venter, visceraque piissima his latent. Ultra & quod precibus acquiescat hominumque pollicitationibus. Refert Solinus libro polythoriae, capite. 35. Plinius libro. 8.

Tro. 8. capite 27. Aristoteles. 2. Oeconomicorum Aelianus locis adductis. Aegyptios Apis natalem cebrantes Dea, non ledi Crocodillis septem diebus, Apis erat illis alio nomine Serapis dicitur Bos, quem pro Deo colebant. Alexander ab Alexandro sentit libro 6. capite. 2. dum ergo hunc aquis immolabant, Crocodilli nil mali inferebant mortalibus, scripsit sic Solinus eo loci, Apis Nathalem Memphitici celebrant lactu aurea patere, quam proiciunt in Nili gurgitem, hæc solemnitas per dies septem peragitur, quibus diebus cum sacerdotibus, quosdam Crocodilli indutias habent, nec atre tant lauantes, octava die ceremoniis peractis, velut redita scruendi licentia solitam reasumunt atrocitatem. Sed ideo maxime Diis iudicabantur quod lingua sint ut monstrauius destituti, Pythagoras hoc solum cum Diis homines commune obtinere dixit taciturnitatem, Deus enim sub loquo silentio mortalium opera examinat, pro re, loco, & tempore singula moderatur, cum omnia videat & contempletur visu perspicacissimo, cuius est symbolum Crocodillus. iis elinguis. alti silentij animans, visus acutissimi in aere & si in aqua habetissimij sit, est Deus in aere in vanitate in superbia hominum perspicacissimi visus, in aquis vero in lachrimis in humilitate cæcutiens, & hebes, nec defectus lugentibus & corde humilibus qui, in aquis degunt imputat, sed iis qui in aere & superbia intumescunt. Nomen imo illud inefabile Tetragramaton hæc notat, nomen sine lingua, Deumque nos dari non posse, sine linguaque esse ut est ipse, solo verbo æterno fabilis, quis nouit patrem nisi filius, aut quis filium nisi Pater, aut cui reuelauerit filius. Matthæi 11. capite. Deo enim soli silentium decet, & inefabilitas omnia alia dari comprehendere & concipi queunt, Psalmographus sacer. Te decet silentium Deus in Syon. Iaias. 8. Iudæis afflictiones renūtiatis quod verum Deum silentij, reliquissent ad garrulos mentitosque Deos confugissent. Pro eo quod abiicit populus iste aquas Siloe, quæ vadunt cum silentio & assumpsit magis Rhadin, adducet super eos aquas fluminis fortes. Id est afflictiones capite 30. sic. Quia hæc dicit Dominus Deus Israel, si reuertamini & quiescatis salui eritis, in silentio, & in spe erit fortitudo vestra. In Deo silenti. Elias signum suggerens, tertio Regum, capite decimo nono, aduentus Domini inquit. Non in turbine

Deus,

Deus, non in commotione Deus, non in igne, sed in sibilo aureæ tenuis in silentio. Tuncque Dominum adesse cognouit presentem quando siluere omnia, spirante solum, aura tenuissima, non enim in potentia magnatum Deus non in turbine & tonitruo facto operum Hypocrite, tuba ex clamante ambitionis, non in igne superbiorum & excandescientium furore & ira, imo in silentio spiritus mittis & humilis Deus, silenti, Mosy dixit Dominus, cur vociferaris Moses, non enim in strepitu laborum imo in silentio spiritus, Deum consuluit Helias coram sacerdotibus Baalis, silentio spiritus & humilitate. 4. Regum decimo octauo capite. Anna Samuelis mater silentio impetrauit filium à Domino, Publicanus garrulus mercedem non reportauit, neque enim oris silentium datur aliis præterquam Diis. Nec iis præces vocales sanctissime prohibentur consulitur imo iis eris confessio ad salutem necessaria, laudatur silentium, & in ipso sermone taciturnitas, Hypocritis vitatur, garrulitas ostentatio loqui ad homines, propter hominum inanem gloriam, silere imo ob id, vociferari vero in Deum, non labiis, ut dixit Isaias solum, corde imo, verbo, opere, silentes omnibus aliis, silentium inefabilitatis venerentur Deitatis silentium, æternitatem quietem incomprehensibilitatem immensitatem, est Deus in silentio, sibi alloquitur intra se in verbo qui a dextra locutus est creaturas, ex bonitate immensa, Plato in Thimeo nouit, silet sibi solum alloquutus ad intra, quo Aegyptij Deum elinguem Crocodillum constituere: lingua externa locutione indigentem minime, ut nec creaturis Deus. Dissident maxime natura Scorpio, & Crocodillus diximus supra quorum uterque vim habet in cauda, & cum Scorpiones generentur ex Crocodilli caduere (supra) iure hereditario succedunt in bona Crocodilli eo defuncto, consanguinitatis lege, amicitia queque conciliari nequiuit eo superstito, cum in Scorpiones abiicit firmatur, corrupto iam eo & fætido. Sunt Scorpiones Scorpionibus amicitia vinculo stristi nimis, & quod animantia eiusdem naturæ sint, & peculiari ratione quod sese caudis neccant & vinciant, dum contingere non possunt illa, quæ iccere cupiunt) capite sequenti.) Crocodillus qui noluit innire amicitiam incorruptus & integer, in Scorpiones permutatus, & degenerans inicit.

m 2 Sunt

Sunt huius conditionis & legis scelesti impurique homines Scorpiones venenati, qui interim dum vivos, vitalique halitu & spiritu vtentes inspectant & sentiunt sanctimoniam legibus adstrictos virtutemque sectantes, odio habent integros & incorruptos moribus, remisse aut numquam conuersantur; dissidentes moribus, & si illis vinculis & obligationibus mille additi, dum tamen in vitia & Scorpiones abiere familiares, vinculo conuicti malitie sunt; arctanturque animo communi vitiorum, hanc vocant amicitiam veterum, qui studiis disidebant & conditionibus prius, qui non antea in vitia communi degenerarunt; quam & esset vniuersae animae vna, consensus vnus, familiaritas vnus, quod in Scorpiones abiit alter vitis irretitus. Semel ac Pilatus in vitium Herodis incidit Christumque persequi, in carcere asseruari, flagellis caedi iussit, remisit, Luc. 23. capite. Facti sunt amici ex illa die, reddit rationem Spiritus Dei iis: Antea amici non erant inimici iis, eo ergo quod in Scorpionem Pilatus abiit in Herodem, amicus corruptus semel & inquinatus Isaias. 48. Vt qui coniungitis domum ad domum familiam familiae nequitis, agrum agro copulatis, vsque ad terminum loci, nunquid habitabitis vos soli in medio terrae. Quasi dicat vobis qui domum ad domum in malitia copulatis, & amicitiam iuris, & agrum agro quasi communia omnia vobis, vsque ad terminum loci, ultra enim extenderetur malitia, si ultra esset locus, spatiumque si suum terminum transigeret, habitabitis vos soli nunquid in terra, erit ne iniustorum hereditas Domini, venient alii & accipiet alter quod vitiorum vinculo retinebatis, hereditabunt alii, & Scorpiones foras, vos succedent filii impii & scelestes, in poenam delicti, vt de iis male acquisitis rebus iniustitia & dolo retentis non gaudeat tertius heres, Scorpiones succedent Crocodillo. Mirabile est illud huius animantis vastissima haec moles pondusque iners, ictu Scorpionis caudae leuissimae, caudam percutiente Crocodilli qua tot animalia interfecit, hoc minimo solum animalculo cusso, mostrosum animal occidere subito, vita defunctum, ex cauda veneno impertito animati ingentissimo, cauda Scorpionis vltice vindicante caudae Crocodilli delicta & sequitiam immanem, nullo alio qui petit Crocodillum, qua cauda, non icit alio nec vulnerat caudam praeter, hac qua pecca-

peccauit ille, punitur castigatur luitque poenas vt per hanc ipsa puniatur per qua peccauit sapientiae. 11. c. Quod quidam errantes colebant, multos serpentes, & bestias superuacuas, immisisti illis multitudinem multorum animalium in vindictam, vt sciret, quia per qua peccat quis, per hanc torquetur, qua coherent cum iis qua dicuntur. 10. c. eiusdem, vt in iis qua peccauerunt, nec latere potuissent, iis enim cognitis ad poenitentiam conuertentur delictorum commissorum, tum in praecautioem futurorum excitantur, noscentque in qua erant praesentia, vt satisfactione praeteritorum, & praesentium conuersione ad Deum, & futurorum praecautioem, non secus ac aegrotantes pristinae saluti reuocentur, torquetur ergo per qua peccauit quis, vt Crocodillus cauda nocet punitur & cauda. Extat praecclarum exemplum huius, insigne que monumentum Regum. 3. c. 21. Cum enim Achab Samariae rex Vineam Naboth Iezraelitae expetisset, vt ex iis qua illi necessaria erant ad vitae tutelam communemque familiae vicium, sibi hortum deliciasque parasset superfluas, reuente luxum Naboth quod a Domino in hereditatem sui tribus accepisset illam, indignatus rex uxorem consuluit reginam Iezabel, qua testibus duobus inductis testimonio fallaci, ipsum lapidari decreuit & sanxit innocentem, vt a paterna abiceretur sorte spoliaretur in fontem Naboth, vltor Deus atrocissima vt morte & Achab & Iezabel reges punierit, sanguine eorum canibus elincto vt promisserat, quod Naboth iniuste condemnassent crimine laesa maiestatis imposito Regum. 4. c. 10. vt edixerat Dominus, delictum adhuc in filios Achab vltiscentem, quos Iehu Rex Israel vt securus regno esset, trucidari iussit principibus Samariae, apud quos retinebantur filij Achab educabanturque, qui capita eorum regi Iehu immisere, non alio (obstupendum hoc est) quam in cophinis vbarum vindemiae, (ibidem dicitur) tum enim delictum vineae occasione esset patrum & scelus, in cophinis fructus vineae accerbos collegit in liliis vindicta reptante & repetito delicto vineae, in suscesiores adhuc, in iis ideo iniustitiae fructus recepit, & filiorum capita in cophinis vineae fructus, cophinis vindemiauit vineam & filios simul, per qua peccauit, vt puniretur, in quibus & deliquit torquetur ille. Serpentes adorabant Hebraei Aegyptiorum idolatria infecti serpentibus illis supplicium venit. Abfalon stragem parabat capiti patris coronae, capillis capitis obiit suspensus, suomet gladio

Goliath caput amisit tot tantos quo trucidauit, qui gladio perimit, & gladio peribit. Hinc Est her c. 7. Amā suspensus est in eodē patibulo, p̄ parauerat Mardocheo nō alio, quo psalmographus de iniusto & impio Psal. 7. Lacū aperuit, & effodit eum, & incidit in foueā quam fecit. Non secus ac artifex ille, qui cum maius tormētum hominibus disquisisset, & taurum æneum coram Dionysio tyranno struxisset, vbi mortales eo extorquerentur exusti, quærelis, & quæremōis tristibus, vt tyranno gratum redderent sonū, in hoc ipso prius tyrāni iussu, periculum fecit artifex, inciditq; primus in laqueum quem pratenderat aliis.

De symbolo iustitiæ ex Crocodillo eliso.

CAPVT X.

43 **M**ortem antiqui significabāt cauda Crocodilli, & funeralia & tenebras: quod mortis instar superet & vincat omnia, reponatque in vmbra mortis. Valerius li. 29. c. de Crocodillo ex Chaldeis tradit, numismataque plurima huius rei signum suggerere vidētur, quibus inest ex vna parte Crocodillus religatus ad palmam, cum hac litera. COL. AEG. idest Colonia Aegyptus. Ex alia, facies duæ insculptæ, vna ad Orientem spectans corona nauali insignita, inscriptio IMP. imperatores. Imago vna Agrippæ est, altera Augusti Cæsaris, de quo Virgilius. Tempora nauali fulgent iustrata corona. Victoriā enim morte non perituram notabat palma, inclitam, in onus obliuionis insurgētē, quarū est feracissima Aegyptus, cui alligabatur Crocodillus victus morsq; superata victoria. Vistitur hodie Romæ in campo Martio itidem, statua huiuscemodi. Sunt & alia numismata Crocodillum continentia vt Aegyptum superatum expriment: Crocodilli tergus, hominem inuictum prenabat quod sit cutis & ossium impenetrabilem fere, sed vt hominem ferocē mansuetum iam humilem & domesticum, Crocodillum pennam ibidis supportantem struebant, & cum animans nullum ex minori principio in maiorem molem attollatur, eos qui ex minimis & obscuris principiis, in nobilitatis fastigia honoresque & officia

officia illustria fuere euecti, Crocodillo maximo simul cum ouo minimo lineabant: ex ouo magnitudinis anserinæ viginti vnas æquat Crocodillus iuxta Solinum locis adductis, quæ amplificat fabella illa AEsopica non Illepida, de Crocodillo generis nobilitatem, sua & antiquorum præclara facinora vulpi referente, multaque alia egregia & præclara facta, cui argute illa respondit, ex cute optime tua antiquitas prodit te tacente: ex dura & obstinata pelle ex cute prodit, excedit superbia molem, vltimam it ex cute & ambitu antiquitas itat. Est huius animantis 44
 increfcere vsque ad vitæ terminos vltimos, contra ac omnia quæ anima constant, ex minimo ortus principio crescere non desit quandiu viuit, huic solum naturæ concessum quod non vera nutritione fieri monstrauimus supra, vitiosa imo & concretionem potius excrementorum immundorum, quam coctione alimenti & permutatione vera, pinguedine imo frigore concrefcente, sanguinis oleoso congelato in frigido animanti, quo obesi nimis & pingues visuntur, nec enim excrementa remittit, toto imo vititur alimento, nec habet qua exernat excrementa meatu destitutus quo ipsa deponat iam supra, & cum huius sit conditionis & ortus immundumque adeo, nullum est animans superbiens adeo, petulantius nullum, maxillam superiorem mouet in superna, elatum contra ac animantia reliqua putrida vltimam ortum. De limo terræ formatus homo depuluerit ille in tantam bonorum animæ & corporis naturæ gratiæ perfectionem euectus, vt nullus minori ex principio in maiora venerit Crocodilli instar, superiorem maxillam mouit superbam, gulæ pomi es 45
 su, contra præceptum & legem impositam, superbiens eo, cur vobis præcepit Deus: eritis sicut Dij, increfcitque vsque in vitæ finem deformitatibus vitiis morum corruptela. Ieremias 31. capite vsque quo deliciis disolueris filia Sion, filia vaga, quia creauit Dominus nouum super terram, vsque quo increfcet vitiis, & iniquitatibus. interrogat Dauid Psalmo 91. vsque quo: peccatores Domine vsque quo peccatores gloriabuntur, & vt alij increfcet, sic alia litera. Regum. 4. capite 20. Ezechias dixit Domino offerenti vtrum velet vmbra crefceret decem lineis, an decrefceret in signum promissionis victoriæ, facile est vmbra crefcere decem lineis, Occidente enim Sole prolongantur vmbra
 m 4 bræ faci-

bræ facile, iam deciduo quod basim nostram feriat lumen & infima nostra, quo protenditur umbra lumine impedito magis, omni corporis mole, subitoque crescit nimis illa Sole Occidentali quo situ erat Sol dum hæc perijt Ezechias, quo decem lineis retro umbram imminui expetiuit, & ut dies superesset luxque maior pacto & conuenientia, tum facile est vitia cumulare in decem præcepta, & peccata priuationes & umbram reatitudinis, difficile vero est retrocedere conuerti retrorsum decem lineis, lucisque augmentum umbræque remissio, hæc voluit non illa. Crescere usque in finem facillimum est obscuro Crocodillo per decem lineas, at corrigi decrescere emendari difficile vndique, illud se solo potest incrementum inordinatusque excessus mensuræ debitæ transgressio, iusta meta terminus conuersio se solo nequit Deo: imo ipso non minus est opus. Reddere ergo in lucem retrocedere lumen opus Dei est, facilius est imperfectum perfecto, malum bono, malitia reatitudine, ex quouis defectu umbra malum priuatio, ex integra causa bonum lux habitus: dissoluuntur deliciis increpantur ultra legem in Crocodilli omni vtuntur alimento & luxu sine discrimine aliquo, nilque illius in excrementum relegant, excrementis imò aluntur non minus pinguescunt augentur, vomitu obscena excrementa reieciunt ore, continuo eiectione, tanti ingesti alimentum in mole tanta destituti deorsum & inferno secesus loco, recrementa maledicentiæ & blasphemiarum ore reddunt in proximos quæ ingurgitarunt immoderato suscepto scandalo & dato, utilia quæ essent si moderata ingessissent ut corrigerent non infamarent vomitu in alia facto, furit in se hoc animal prædæ spe frustratus, se verberat & castigat cauda, si subterfugit sperata præda, Aegyptij cladem & calamitatem, ex furore subsequatam eo se se cauda affigentem prænotabant Latrocinium illo depicto exprimebant, negotiorum impedimenta & insidias. Typhonem in Crocodillum obijisse prædicabant, ut ex Aeliano tradidimus, negotiatoribus enim Crocodillum insidiari tradunt historia Aegyptiæ lib. 6. c. 2. Valerius li. 39. Vercorius. Erasmus, Rhodiginus, Solinus, quo genere latrocinij Typhonem infamem referunt historia. Hinc Typhoni consecrarunt Deo latronum Crocodillum & Afellum Equumque fluuiale Hyppotamum dictum: ut placaretur Deus ijs ingenio similibus Hyppotamo & Crocodillo astutis, efficit

efficitque ut mittis, Afello simplici, præcabantur non versutus Deus vltor ut afellus imo Typhoni Deo latronum consecratus. Inuoluitque vsus ideo ut in afello vapulentur fures: Hinc in ciuitate Appollinis è Crocodillo omnes vescebantur die sacra Ostidi, quod illatam iniuriam Ostidi a Typhone vlciscerentur, in Crocodillo abdito qui Virginem apprehendit, Crocodilli carnum esu significantibus non secus carnes Typhonis dilacerare cupisse, quos certa die tenebantur conuari, & quos cuperent interfeceros ante templum prosternere, est famis infatiabilis animal ut Dioscorus retulit lib. 3. c. 7. rapacissimum, est visus acutissimi vultus feueri, inflexile nimis, & rigidum, nescio an ideo exiterit iustitiæ symbolum, suspicor, aut presentis iustitiæ quæ modo exercetur ministris corruptis saltem, quod rapax & infatiabilis famis sit, an eo quod rigidus & feuerus Rhodiginus lib. 29. c. 26. eo quod sit iustitia perspicacissimi visus Crocodillo significare dixit: Crocodillus maxime est visus perspicacis vegetissimi oculi, totius corporis obseruator & custos, iustitia enim ocularissima esse fingitur, acie perspicaci, cuncta perspicuens, quam Crysippus, lib. 3. c. 9. effingi solitam prodidit aspectu formidabile luminibus oculorum grauibus acribus, neque humilis, neque atrocis, sed reuerentiæ cuiusdam tristitiæ dignitate: Idem Plato. 9. de legibus, Aristoteles, & reliqui docuere, ideoque Crocodilli insigniri ichonismo quod huius conditionis sit, & quod iustitia capite intra cælum recondito depingatur, ut Crocodillus caput recondit relictis animantia ut cauda apprehendat, visu horribili capitis ut non perterreat. Hinc & illum Deum antiqui constituerunt quod facie ad faciem inspectari non possit, per caudam imò per vltimum & per effectus solum inuisibilia Dei per ea quæ facta sunt visibilia cognoscuntur dicente Paulo, abscondit caput iustitia quod non acceptent cælestes & æternæ leges personas, capite imò intra cælum demisso, suspicor ne videat hominum malitiam facinora & scelera, caputque recondere velare faciem, ut depingi solet imò ipsa iustitia sic depingitur Isaiæ. 57. c. vbi dicitur de populo. Propter auaritiam & iniquitatem eius iratus sum & percussus eum, abscondi a te faciem meam, & indignatus sum, & abiit vagus in via cordis sui. Velat faciem Deus caput abscondit, rigorem exercet misericordiâ occultat, faciem abdit quandoque, est Dei facies misericordia, facie enim Principis visa, venia impetratur cessat rigor,

dixit Sertorius ille nullus a facie Principis tristis discedat, & Traianus dixit: Hinc velarunt faciem domini. Marci. 14. Luca. 9. c. permittitque Deus velari facie, vt intelligerent detestabile adeo facinus, & immane, neq; Dei ipsius oculos suffecturos videre scelus tantum, alaphas sublationem, derisionemque: quo ipsis nolentibus iustitiam esse & iudicem fassi sunt facto ipso, facie celata, & virga in manu eius arundinis reposita, nam & si calamus erat, notabatur misericordia Christi presentis iam, qui non virga ferrea rigoris antiqui, imo arundine facili, & leui eisdem corrigere veniebat in lege gratiæ, quo de Iohanne dixit præcursore. Matthæi. 11. Arundinem vento agitatam existis videre, id est, prædicantem iustitiam arundinis facile ductilis legis gratiæ, leuis & facilis, suavis & mitis, iugum enim meum suave, & onus meum leue, non dixit iugum vestrum aut onus, Dei enim est, qui & nobiscum fert onus imo ipse est totum, solum nostra cooperatio, cum & per ipsum nos sumus oneri suffecturi, feramusque iugum arundinem ergo vento agitatam, spiritu Dei motam existis videre, nõ virgam ferream, hic imo calamus, ingenio sachari, & gratiæ Dei expressus destilauit saccarum candoris purissimi, vt simul lac albedine sit, & mel sapore, vt Christus corda hominum edat iis condita ex se insipida gratiosa iam auidissime quæ ingerat.

De lachrymis Crocodilli natura & symbolis.

CAPVT XI.

47

Repsit vulgo diæterium & paramia Crocodilli tritum satis, & vulgatum neque ideo difficile minus. Crocodilli lachrymæ, dictum de iis qui cum sint crudeles & feroces, misericordiam & compassibilitatem simulantur sub pietatis specie, alios aliosque discerpere machinantes, referunt ii autores Crocodillum inspecto homine lachrymari prius, mox vero deuorare illum crudeliter, cum quo dissidium maximum inter omnia animantia tenet (Dei vltor) ingratißimũ hominem castigans: vlulat & singultrit, planctu simili puerorum luctui, vt existimantes puerum afflictum homines succurrant, ob-

biam

CAPVT XI.

94

biam, vt factus latens voraret & laceret callidissimum animal fallit illud ita simulato & ficto, super quos elachrymat antequam deuoret planctu largissimo: notat Rot. Erasmus chiliade 2. centuria. 4. Calepinus verbo Crocodillus, Solinus loco allegato Valerius li. 6. c. 9. Vercorius-Basilus Magnus, Plinius loco addito sic, lachrymantur dum quosdam perdere vult ipse prius, vt fecit Basianus Imperator quoties Getæ fratres quem occiderat imagines specularatur. Est apud Spartianum videre. Referunt ii autores Crocodillum fame stimulatam, os aqua replere, hæcque effundere lubricissimæ mucilaginis immixtam, circa vias & semitas, quibus nouit animantia aut homines aquatũ venturos, quos elapso ob lubricum descensum corripere & deuorare, capita quorum osea postea lachrymis macerat humore oculorum plurimo, quæ abundat vdu natura, quæ madefacta emollita ingerit tandem. Lachrymæ vero Crocodilli dici reor, quod vt diximus ab incolis deploratur suspensus antequam ingeratur. quod ex Solino. c. 35. retulimus & Plinio, quasi inutiles & crudeles lachrymæ fictitiæ & subdolæ, non secus ac fœminarum faciles & inutiles læues omnino, quæ in perniciem effunduntur, vt thecnas sua deant, & signenta alioqui, quæ cum animanti nullo dissidium maius obtinent ac cum homine fœminæ, Crocodilli instar: supplicium vltio flagellum pestis mortalium, cum quibus serium nihil vana imo solum tractari queunt, nenix ludrica, vt hoc solum animanti sit opus, quando non est viro sui opus, estque extraneum quando non vir. Plinius lib. 6. c. 1. sic scripsit de Oratæ regionis Indiæ ciuitate munitissima Horatæ, pulcherrima est vrbs Horatiæ, pulcherrimis munita fossis palustribus, per quas Crocodilli, humani corporis auidissimi aditum nisi ponte non dant: lugent homines quorum mortem omnimodo procurant. dixit de iis Crocodillis Spiritus sanctus Ecclesiastici, cap. 12. sic ad literam. In labiis suis indulcat inimicus, & in corde suo insidiatur vt suberrat te infocam, in oculis suis lachrymatur, & si inuenerit tempus non satiabitur sanguine, in oculis suis lachrymatur, & quasi adiuuans suffodiet plantas tuas. quasi adiuuans nolle malum quod infert noscatur, vsque dum illatum foret specie subuenientis, lachrymans. Lachrymæ Crocodilli mendaces, & fictæ. Qui securus & illæsus inter Crocodillos versari voluerit, nullo alio securus ibit quã si Crocodilli adipe perugatur. Inunctus enim adipe illinitus

poterit

poterit inter Crocodillos cōuerfare, & per eorū medium discurre. Docuit apprimē Firmius nomine Aegypti tyrannus, qui o-
 præsus ab Aureliano transfrauit fugiēs Nilū liberq; euaſit Cro-
 codillis quibus Nilus abundat adipe vnctus, impuneque flumen
 percurrit teſte Aurelio, Feſtuo, li. 6. c. 3. & Voſpico li. 4. c. 9. Va-
 lerio li. 29. c. ii. Plinio, 32. c. 5. Imo perunctus fele aut adipe Colu-
 bri aquatilis, ſecurus Crocodillos agreditur, Aelianus Plinius &
 Solinus locis ſupra adductis, timidiffimum animal fugit perfe-
 quentes, proſequitur fugientes moleſte nimis (ſupra) at eſi per-
 unctus adipe Crocodilli ſecurus innet inter Crocodillos, impeti-
 tur ſcorpionibus Crocodilli odore notus adipe: ij autores recen-
 ſent, Delphinis, Ichneumonibus, Enydris, quibus diſidiū cū Cro-
 codillo eſt, qui niſi ligni perſæ arboris ſuffumigentur oppugnan-
 tur, non ſecus ac qui maiora pericula vitarunt deuincuntur mul-
 toties facilioribus. Si ligno crucis non muniantur charitatis calo-
 re exhalante ſuffumigio aromatum Chriſti, eſt perſæ arbori illud
 fructus formæ cordis vt afferat, foliis inſtar linguarum prædita,
 vt lingua cum corde conſentiat veritate ſine ſimulatione & dolo
 multoties qui incommodum vnum auſugiunt, a rectoque calle
 non deuiant, mille alijs impetuntur affligunturque rerum tarum
 nis & calamitatibus variis. Tres dies tranſigit ſine cibo Crocodil-
 lus ingeſto caduere hominis, & dum euomere cogitur non ante
 tertium vomit (ſupra.) Chriſtus tribus diebus in viſceribus terræ
 deſiſtus reſurrexit tertia, cogit reiceret Cocrodillus, Ionas vt è
 ventre cati, tertia euaſit liber & integer, vincitur demon facile
 viris conſtantibus, euincit timidos, & puſilanimos ſuperat. Terre-
 ſtris Crocodillus, deponit excrementa, mundus eſt magis aquati-
 li, qui cum in medio aquarum degat excrementa omnia retinet.
 plurimi in medio aquarum Eccleſiæ ſunt deteriores Ethnicis, &
 publicanis, cum illi medio aquarum baptiſmatis geniti viuāt vo-
 to additi obligationis lege alijs ſterili terra ortis ſicca & inermi
 Pharaonis miratur Deus medio fluminum recubās auſus dicere.
 Ego feci me me, mea ſunt flumina, lucifer alter Ezechielis. 23. ca.
 Detergunt maxime Crocodilli terreſtris immunda excrementa,
 è facie pannos, maculas ſeditatem omnem, & ſi immundus ſit il-
 le quibus facies detergitur. Splendet illinitis cum melle ſcincor-
 um excretis. Galenus locis adductis Plinius reliqui ſentiunt cū
 Diaſcoride Paulo Aetio, ſpurcus cum ſit mundificat plus multo
 omnibus

omnibus alijs totius naturæ animantibus, & plantis, metallis, li-
 quoribus, lapidibus, terris. Nec ideo contemnendus quod immū-
 dus ſibi, cum reliqua plus multo reliquis extergat omnibus, ſym-
 bolum eorum qui eſi moribus inculpatis non viuant, tamen of-
 ficia publica exercent, & munera concionatorum, ſacerdotum,
 qui alioqui immundi, extergere valent vitia populi & ſubditorū
 labes, quo non obſceniendi deſpiciendi ve ideo, alijs imo quando
 que magis Deo actore, vt hæc Dei eſſe mortales noſcant opera
 grandia molliuntur, conuerſionemque animarum in prouētū ma-
 ximo. Crocodillus ſatur plenus cibus repletus & abundans alimē-
 tis, maximum ſubit periculum, delicijs affluens grauiſſimo tunc
 veteſtino ſomno quod cotripiatur ille, in arenam venit ſomno vt
 diximus altiſſimo & crapula conſopitus, ore hianti faucibus ſan-
 guine plenis, quod indiſcrete cibos ingerat, hauriatque porū, pu-
 treſcit facile, tanta quam ingurgitauit ciborum copia, vermibus
 repletur venter horridus, dormit tamen quietus ille ore aperto
 ad radios Solis lumini expoſitus, venit auicula rex animum diſta,
 Trochili ſpecies alia a Troehilo communi, longiſſimi proceriſſi-
 mique roſtri porrecti nimis, illabitur in ventrem animantis ore
 ampliſſimo dehincenti, faucibus horridis patentibus latiſſimis ex-
 purgat ventrem, vermes abſumit emundat animans, ore poſtea
 iterum peruolans in aerem reddit, quam ſi Crocodillus ſenſit tot
 obligationum vinculis adſtriſtus inmemor omniū, os ſerrat a-
 nem vt captet, retineat, voret ea véro detenta offeſa ingrati-
 tudinis percita, roſtro dirumpit viſcera facillima erumpi Crocodilli,
 dirupitque viſceribus peruolat immunis & libera noxa omni,
 periitque ingratus Crocodillus vermibus, & ſanguifugis afflic-
 tus ſatur ſomno opreſſus, diſta auē regē viſceribus conſoſis. Enidro
 vltra, Delphino Ichneumonia (diſtis autoribus ſupra omnibus)
 quod ſibi alimentum copioſiſſimum ſperant ſuſcipere, pollicean-
 turque eo interempto, aggrediuntur plenum, quod grauis & ine-
 ptus ſit bello ſatur ſomnolentus tardus ex Iſidoro. 12. A Etimolo-
 giarum li. Seneca li. quaſtionum naturalium vbi ex Babylō A E-
 gypti præſecto hæc ipſa recenſet. Philoſogus lib. 3. c. 7. Plinius So-
 linus & locis allactis ſupra, ſpeculum naturalium lib. 4. c. 8. Ver-
 cōrius lib. 10. c. 28. horum quosdam aphonos conſtituunt ſine vo-
 cē Crocodillos, alios lugentis inſtar vociferantes plangent. Ad 48
 Solem iuſtitia radios conuerſi expurgantur Trochillis, regibusq;
 aibus

atibus sacramenti poenitentis. Gens regale sacerdotium, peccatores, criminibus & vitiosis recrementis, quibus scatebat deterguntur, illabuntur confessores in ventrem per os poenitentium & confitentium, horrida ora hiantia subintrant quæ si conferant & concludant, a volatu ex ore eorundem facturi in cælum deestunt ea aues regales, veniam ut impetrent Crocodillis infectis, os si obserent & concludant peccato aliquo subtriculo, occupatione detenti indiscreta si ocludant, immemores tanti beneficii, ut non ore visceribus imo diuuptis conscientia concluso semel ore discedant, regia auicula, ut erepuit Iudas medio e corpore mutus, os quod recluserat, hæc & de Christo, regali potètia superate infernum & de obstupenda eius gloriosa resurrectione intelligenda veniunt (dictis iam,) sunt in medio deliciarum pericula maiora, & eorum qui pleni abundantes rerum copia, omni oblitici cura & officio dormiunt, non euigilant, quasi nullo iam ege re videantur, inopinata illis mors ut adueniat instar Holofernis sopori mortem qui asociavit Iudith 4. c. Iob de iis. 20. Qui cum habuerint quod desiderarunt non possidebunt. Morte preuenienti. Ut pastores intelligant & principes, respiciantque accepti officij & obligationis, vinculum quo tenentur præintelligant, maiusque subire periculū, cum saturo Crocodillo & pleno inimici plures obsunt famelico aut egenti: officiaque esse rationem beneficiorum collationis, beneficium enim propter officium est, alio qui iniuste afficiuntur dignitatibus & ministerijs, hæc quæ iniuste retinent qui ocio & deliciis viuunt oblitici officij solum beneficii memores & dignitatis honoris & gloriæ ambitiosæ. Corde sublato monstrore nimis Crocodillus viuunt contra ac animantia reliqua, ut lib. de natura rerum. 6. inuenitur capit. de Crocodillo etiam si Aristoteles, & hoc senserit de Testudine lib. de inuentute, & Seneca cap. i. tanto tamen temporis intervallo viuere eo auulso ut Crocodillus viuunt, nulli alteri conceditur animanti ob quæ merito immundus vocatur figuratiue: nam Historicè iam immundam continere naturam prædiximus antea, ideoque Leuitici loco allato computatur inter immunda animantia, illiusque essus prohibetur cum tamen ab Aegyptiis, & indiis ederetur ut supra retulimus, alijsque nationibus plurimis, Babilones enim & Aegyptij omnes plurimis vescerentur antiquitus, a quibus prohibentur arcenturque Hebræi, qui cum illis commorantur plurim

plurimos obseruationes & præcepta obseruabant idolatrias & superstitiones vulgo Iudæorum acceptas, quo illis præcipitur locustas Brucos edere, id est edere posse, ut Aegyptij commendabant condita hæc salsamentis variis Crocodillos & alia serpentina minime, & si ederent Aegyptij ob naturam vitiosam dictam, ca. de Stellione & ob significationes vitiosas morum corruptorum eorundem. Vecordes Crocodilli sine corde viuunt, sine lege, sine præcepto, & consilijs, populus iners cæcus & sine Deo, neque cor habent ubi legem suscipiant, Ieremias hic iis. Audi popule stulte qui non habes cor; qui habentes oculos non videtis, & aures & non auditis; qui corde carent vitalibus operibus destituti discedunt & obeunt, decordes, sine sensu, & intelligentia, legis cor. Nabuchodonosor Danielis 5. capit. cum bestiis positu esse dicitur, & a rege impio extractum cor. sine cordeque vixisse Crocodilli instar. Lucæ. 21. ca. Attendite autem vobis ne forte grauentur corda vestra, id est superueniat repentina mors, ut ibidem dicitur, quando enim cor grabatur moueri desit ut docet Galenus. 5. de locis affectis. 1. cap. quo syncope, repentinaque morte discedit animal. Hoc vel ex crapula, aut ebrietate, aut animi passionibus, & curis quo eo loci sic scriptum est. 5. Lucæ cap. Attendite vobis ne forte grauentur corda vestra in Crapula ebrietate & curis huius vitæ, & superueniat in vos repentina dies illa, prouidentia Dei opus summum hoc animanti Aegyptijs notabatur, quo Deū venerabantur, quod non excubet oua ut monstrauimus alij, quæ ubi crescentis, & inundantis Nili bis anno, aquæ eadem ledere non valeant, nature instinctu, & geometria insita. De hoc animanti, mirifice tradit Plinius lib. 8. cap. 26. Vbi inquit primus quinque Crocodillos Romæ ædilitatis sue ludis Marcus Scaurus Scaurus vè Euripo temporario ostendit, lib. vero. 20. & 22. c. 25. Fruum mansum mane fummo iuuare maxime, moribus serpentium & Crocodilli præcipue, lienemque absumere libro 26. capite 8. Pometamogeton vtilissimum prædicat moribus eorundem, & contusum appositum & mansum Seneca eadem lib. 4. questionum naturalium ca. 3. Strabo Geographiæ li. vltimo c. 6. Pausanias in Corinthis.

De Scor-

49

Celestiaci c. 39. Ignis, grando, fames, & mors omnia hæc ad vindictam creata sunt: bestiarum dêtes, & Scorpij, & serpentes, & romphea vindicâs in exterminium impios. c. vero 26. sic. Sicut Boum iugum quod mouetur, ita & mulier nequam, qui tenet illam, quasi qui apprehendit Scorpionem. Deuteronomi. 8. c. sic fatur Deus populo ingrato. Et ductor tuus fuit in solitudine magna atque terribili, in qua erat serpens flatus adurens, & Scorpio ac Dyphas & nulla omnino aqua: qui eduxit riuos de petra durissima, & cibauit te manna in solitudine. Hæc & alia, vt hoc capituli discursu elucescēt de Scorpione extant in sacris scriptis loca, non facilia explicatu. Scorpio Latinis & Scorpis, græcis *σκορπιος* Scorpis, hebreis hacrah unde Hispanis Alachran venit ab Hebrais hacrah, dictus est ab *σκοραχίζω* Scorachizo dâno & odio prosequor, & *σκορπιος* Korpizzo spargo nostris, quod prosequatur odio: mortales intenso nimis, spargatque venenum, quæ nullum aliud animans expuit & fundit. (infra dicitur) hoc vero nomine varia deribitibus compellantur & metaphorica, dicitur Scorpis militare quodam instrumentum spiculis refertum, quibus Scorpij instar mortem infert Scorpionis quod similitudinem habeat forma, cum hinc atque illinc, chelarū similitudinē præ se ferant spicula caudæ eius, quod appellant alij arcuballistam: tum Scorpis genus est tormenti, instar rubi aculeati flagelli genus, scutica habens glandes plumbeas in summitate, quo genere tormenti martyres plurimos legimus afflictos refert Plinius lib. 22. c. 15. lib. 7. c. 56. vbi sic. Et in tormentis Scorpiones cretas inuenisse ferunt. Imo iis intelliguntur loca illa non facilia scripturæ sacræ. 3. Regum c. 12. & 2. Paralypomenon cap. 10. vbi Roboam iuuenem consilia securus, non senum aut maiorum, appetit magis, quam rationi negotium credens, cum Ieroboam simulque populus omnis conquæreretur de durissimis impositionibus Salomonis, respōdit. Minimus digirus meus gravior est dorso patris mei, & nunc pater meus posuit super vos iugum graue, ego autem addam super iugum vestrum, pater meus cecidit

cecidit vos flagellis. Ego autem cedam vos Scorpionibus, idem eodem c. & Paralipomen. 2. c. 10. Hæc loca non de Scorpione animanti intelligenda veniunt, de flagellis imo Scorpionibus, nec sunt apti Scorpiones, vt flagellare illis possimus aut flagella struere breues corpore minimi, & qui verberantem officerent verberato magis arrepti semel, nec impetum susciperent quo aere intercepto vi excluso verberassent, corpore breues exiles, tum cum additio in eodem genere rei sit, ibique addere iugum & flagella augere promittat, dicitur enim, pater meus cecidit vos flagellis ego autem addā & flagellabo vos Scorpionibus. de flagellis nō de animantibus locus venit intelligendus, de eoque tormēti genere dicto, quid opus est metaphora vbi literalis emergit sensus, & cōsistit, proprius enim erat dicere iciā vos Scorpionibus, quā flagellabo, cum de flagello Scorpione dicto sine metaphora flagellabo dicatur, dicitur vltra Scorpis cęleste signū Zodiaci quod Sol ingreditur. 14. Calendas Nouembris, qui propter magnitudinem membrorum in duo signa diuiditur, quorum vnus effigiem nostri librā cōpellarunt, Scorpionē alium, Oriō iuuenis nimis venarum deditus dixisse fertur Dianæ & Latonæ Deis se omnia quæ ex Dea terræ Cerere prouenirent, valere interficere, illamque intigatam Scorpionem immisisse maximum, quo cum Oriō iniuit duellum, Iouem vero vtriusq; animum admiratum Scorpionem victorem simul cum Oriōne vitæ defuncto & victo, inter astra reposuisse, vt essent hominibus emonumentum, ne quis sibi nimis de re aliqua confideret, factumq; esse Diana postulante, Oriente Scorpione Orionem occidere, ne iterum ira exacerescerent ambo dicitur Scorpis piscis adhuc iuxta Plinium li. 32. c. ii. & Aristot. 5. de Historia. c. 9. tum herba Scorpis, & Scorpis Plinius li. 22. c. 21. Dioscorides li. 4. c. 19. 4. gemma adhuc eo nomine innotescit Scorpis animal, varius est natura, cutus Aelian. lib. 6. c. 19. sic scripsit. Mares Scorpij infestissimi habentur, fæminæ multo remissiores non enim virus tantum acerbatis habent, eorum nouem sunt genera, album, fuluum, fumosum, nigrum, viride, ventricosum cancri simile infestissimum, hoc flameum appellant genusq; alatum, & aliud duplici armatum aculeo, aliud quod septē habet internodia. Scorpis infestile est animal, præcordiis scilicet præcinctum, sanguineum viuiparum, neque oua Scorpis fetus imo viuos in lucem edit. Arist. 5. de historia c. 26. Quin & Scorpiones

terrestres vermiculos, ouorum specie & forma pariunt complures & incubant, mox vt prolem perfecerunt pelluntur ab ea ipsa sicut & araneis accidit & interimuntur suis met liberis, magno numero, sepius enim vndenos pariunt fetus, notatu satis dignum est huius animantis, quod sit duplicis ortus animal, vermiculis enim iis communi ortu progignitur, & vltra emortuum mas in Scorpiones abiit, si putrescat caloribus astu, quo & sunt Scorpionis viui fetus & mortui, non minus soboles habet viuis successores, & mortuus posthumos quod posthumatum patris & mortem veniant. Refert Aelianus li. 6. c. 19. hos natos mortuo parente factos & posthumos orphanos, matrem suscipere viduam pudicam lugubrem, quod sint mariti emortui progenies, eosdem sub petra constitutos ibidem alere petrae tutela frigore obseruante, eorum viru calidissimo frenato, hosque semper subditos viuere verae soboli paternae, ortu naturae progenitae, vermeortisque Scorpionibus, faterique obedientia, reliquos naturales successores defuncti patris, adoptiuos susceptos quasi se & subditos fatentes, nulla obligationis lege educatos & altos, gratia imo adoptione & liberalitate educatos matris piissimae, fuit Scorpio antiquorum Deus. ³¹ cultu & obseruatione habitus maxima, inter Deos omnes Aegyptiorum, qui omnia venenosa colebat venerabaturque; in Deos, summa obseruatione & cultu, quod cum potentissima essent mortaliumque excidium, placarentur cultu & religione obseruata, Scorpio vero veneno non inferior alicui, peculiari quadam lege in Deorum numero reponeretur, quod cum potentissimus esset veneno, non ore non facie virus contineret eiaculari vsu cruorem facile, instigatus quoliuet, imo sui vltimo cauda, quasi in suae compagis remotiorem sedem, vbi vltra longius ire non datur, nec conceditur vltra remotius veiri, vbi si non resideret venenum, Scorpionisque virus iam non esset id continet animans, Dei conditio summa cui opus est indignatione instigatuque nimio, vt indignetur puniat excandescatque; ipse, qui vindictam detinet sperat amplius & amplius fert, sustinet excitat, minatur, defert, difert, in vltimum supplicium, protendit, dilatat, vt Dei non esset vltio si vltra differretur, iustitiaque deficeret si prorrogaretur ipsius. Scorpio ore minatur & cauda tandem vltimoque icit, Deus ore minatur increpat confessorum, doctorum, concionatorum conscientiae stimulis, vltimo punit, ferit vltimo, prius excitato homine & minis concitato sepius icit

icit, punit tandem compulsus violentia quasi & iustitia, est illi supplicium violentum fere, ex violentia in lege facta cogitur punire & castigare cogitur quasi obligatur quantum miseratione naturalis. Est extra Deum supplicium & poena, est ipse praemium & misericordia, homines minatur, vt eos in poenitentiam reuocet, nesciens quasi eosdem affligere & castigare, minatur imo vt asseruentur & caueant quo minus puniat. Deuteronomi. 32. c. vt conuerteretur populus reuellis ne illos poenis affectaret, antequam de illis vltisceretur querit. Vbi nam sunt cessare faciam ex hominibus memoriam eorum. Minis & comminationibus vt eosdem ex terreret, eo loci enuntiante mala plurima & afflictiones, illis venturas ob contumaciam & perfidiam, quasi inscius & ignorans querit. Vbi sunt inobedientes ingrati que illi, vt haec illis mala incutiam, illos ignorare simulat sciscitatur vbi, ac si sine illo possent alicubi esse, sine eo ve quod vbi erant reposuisset ipse querit vbi nam sunt non secus ac piissimus pater qui filium fugere cupit iras paternas, ne illum supplicio afficiat, vbi sit querit, vociferatur, vt fugiat venientem, simulat se ignorare minatur comminatur clamat, vt discedat ille, ne laedat amantissimum filium proprijs visceribus fatum, queritque vbi vbi, vt fugat detur locus, cum tamen vbi sit maxime calleat, minatur non aliter Deus mortales proprium que populum ibidem, vociferatur doctorum ore vt fugiant vitia & flagitia detestentur, vt auertant supplicia poenitentia & dolore compuncti, vbi sciscitatur sunt, eo animo solum vt non inferat & ne confisi patris affectui piissimo labascant in eadem iterum, aut deteriora crimina, referantque vltionis leuamen non in affectum illum paternum, in id vero quod non inueniat delinquentes gnatos pater piissimus, sic noster qui in caelis est, a quo est paternitas omnis & amor, scitatur de filiis inobedientibus, vt differat supplicium prorogetque vltionem, non secus ac Scorpio ore minatur & vltimo tandem icit, quando nil iam Scorpionis superest, ad vltimum ad finem aculeo, & termino vltimo, pertransactis terminis omnibus monitionis contumaciae rebellis, eo loci, imo infra haec verba, sic dicitur eodem c. quibus bellissime allegoria elucescit semel enim ac minas fecit populo rebeli, quasi differret vltionem & prolongaret, non amore eorum illectus quo flagrabat, (bonitas summa) ne nimia confidentia scelera denuo patrarat flagitiaque committeret eadem aut maiora aut alia inquit. Sed propter iram inimicorum distuli,

ne forte superbirent hostes eorum, & dicerent manus nostra excelsa, & non Dominus fecit hæc omnia, ne scilicet sibi adscriberent populi supplicia & afflictiones contrarij, dicerentque non Deo illatas, sed vi eorum, & potentia, gloriarenturque inimici populi Dei (summa bonitas) quærit Deus occasionem facile quã uis, ut flagella & supplicia auertat, quid quod gloriarentur inimici quid quod exultarent opresis Hebræis ut offensæ deesset ultio, nõ pluris est honorem refarcire illata noxæ: est, at difficile qui punit facile quouis quasito colore desistit. Dei conditio. Legitur Regũ 4. c. 20. Isaiam enuntiasse Regi Ezechie ægrotanti altera die moriturum, quod didicisset de euentu belli visa Assiriorum multitudine, cum tamen pro illis pugnaret Dominus, nuntio facto, Ezechiam ad parietem versum domus, quod tẽplo esset coniuncta ad Deumq, conuersum fleuisse amaro animo, Deumq, illico uocasse Isaiã, per quem fuit sententia promulgata dixisseq; antequã atrij dimidium excederet, reuertere die Ezechie duci populi mei, audiui orationem tuam, & vidi lachrymam tuam, lachrymã in quam non lachrymas adhuc, & ecce sanauit te, & addam diebus tuis quindecim annos, propter lachrymam vnã, suspicor si lachrymas effudisset, ut fudit lachrymam victurum vsque modo & ultra proportionis lege, vltor maximus criminũ, qui prima lachryma placatur, terminos prorogat, præmia imo porrigit, ac si non sufficeret dixisse, cum signo imo, regressu luminis per decem lineas, cum electione ultra eius spontanea, velle magis retrocedat umbra an antecedit, ut certam credat sibi salutem promissam, elegit ille ludicrus quasi luminis aduentum, non tenebræ & peccati: retrocedit umbra in lineis Horologij, luminis retrouersu, Christi & gratiæ legem, lumenque retrouertere voluit Deum hominem fieri, & quasi retrocedere illum de immensitate & infinitate, finitum humanitate mensum breuem limitatũ. Paulus ad Romanos 9. Isaiæ verba reperens. Verbum breuiatum faciet Dominus super terrã. Christum scilicet qui exinaniuit semetipsum formã serui accipiens habitu inuetus ut homo, per decẽ lineas retrouertere voluit decẽ attributorũ, & decẽ nomina Deitatis quasi reprimere hæc & retrocederet humanitate compressa. Est ergo hæc conditio Dei, ut vlcisci fere nesciat, nisi iã vltimo, & quãdo prius voce ore prophetarũ, & ministrorum legis permonuit, comonuitq, prius septuaginta septies. His Scorpionẽ Deũ coluere antiqui propter hæc

ter hæc maximè inter potentissima naturæ animantia veneno & viru: soboles illa petra munita, emortui parentis progenies obedientia & cultu prosequitur legitimam sobolem, viribus illa potentia & natura inferiores, qui si mortuum vorant legitimæ sobolis Scorpionem, si obiit viribus & potentia pollent tara alimẽti robore alti, virtute suscepta è cõgeneti illo emortuo, facti participatione naturæ illius animantis legitimi quasi filij, energia & agendi potentia robustissimi, iciunt superant vincunt animantia reliqua, tunc instar sobolis naturalis, non ut spuij vt legitima vero Scorpionis successio iam. Idem autores locis aduocatis Deus Scorpio habitus antiquitus causis adductis minime vltor inductor vero criminum maxime, duplicis sobolis est Pater. Christi natura & substantia, est Christus filius Dei viui, factus est Petrus. Matthæi. 16. cap. est Pater nostrum qui sumus filij Dei mortui: Vitæ actione est Christus filius Dei viui. Mortis passionis nos filij Dei mortui, vitali actione ad intra est per naturam. Christus filius Dei viui Verbum, nam per naturam, nos mortali passione filij Dei mortui per gratiam Christi; per mortem ad extra geniti, huius Dei piissimi naturalis ille, adoptiuus nos, alti instar Scorpionis filij sumus petra muniti, Christo virtute accepta. ex petra filij, deuorantes fratrem, qui obiit, sacramento Eucharistiæ, filij adoptione gratia misericordia, filij expositi ad Ianuas misericordie dei, per Christum, filij actione suscepti eo vorato, membra Christi, vera Dei soboles robusta grandis Christicolæ Christianificati, Deificatiq; Christi quasi, ille per naturam virtute propria caput nostrum filius primogenitus vnigenitus naturæ ortu, generatione post humatum Patris nati eius relicto vitali principio sacramentis sacris vitali nos, eo mortuo orti posthumi, filij eius qui & Pater est nostri, & frater simul posthumatum eius orti in lucem: liber ille, nos per illum liberi, filij viuentis Patris, posthumi nos post humatum Patris nati, & renati illo aqua & spiritu: ostentat Scorpio cauda vltionem tardam & vindictam lentam, quod septem post nodos & spondilia, quibus astruitur tota, aculeus emineat vltio & supplicium, non aliter quam vindicta renuntiantur Deo ipso hominibus, post lapsum numeri septenarii, remissio indulgentia, intra septenarios constituitur, extra vero supplicium & vltio, vt est huic ultra septem internodia spicula venenata. Dicitur Matthæi. 18. cap. & Lucæ. 17. si septies & si septuaginta septies

ries peccauerit in te frater tuus dimitte ei, eo numero misericordiam sine numero praefigurans non alio, & quod numero vitiorum capitalium reliqua contineantur alia, quo est ac dicere si in septem vitia frater meus incidit: quid faciam? respondit Christus Petro, si septuaginta septies peccauerit remitte ei, non solum si septies, perit Petrus septies, reddidit Deus septuaginta septies, septenario numero vitiorum omnia comprehendens reliqua inferiora vitia: Est ergo post septem nodos spicula & vltimo Scorpionis, & post vitia omnia quasi vindicta: septem habere nodos experientia docet Aristoteles, Aelianus, Valerius. 16. c. de Scorpione, Nicander in Theriacis, nouem dixit continere pro multis eo numero sumpto, accipitur & nouem pro multis, nam & ipse de iis qui armantur duplici aculeo dixit nouem habere, eo loci nodos, cum quatuordecim astruantur, septem quavis cauda, duas etenim habent illi, & quamlibet septem nodis constructam, significat nouenarius numerus multitudinem, & loco plurimorum apponitur passim, Tibullus, viuere Cornices nouem dicuntur in annos. Versum Aratri referens qui dixit viuere cornices multos annos. Hesiodus nouem noctibus Iouem cum Mnemosyne iacuisse refert id est plurimis.

De vafritie Scorpionis mistica & naturali.

CAPVT XIII.

Raudulenta est natura Scorpionis & subdola nimis. Notauit Valerius. 16. lib. 6. docet Sophocles lib. 3. cap. 3. hinc abiit in proverbium, sub omni lapide insidiatur Scorpio, vbi periculum est in omnibus de quibus agitur, Nicander in Theriacis, Scorpium insidias parua sub cute tectedit. Apuleius morum acerbiteratem Scorpionis nomine notat, dixit. Nosti quendam Barbarum Decurionem quem Scorpionem pro morum acerbiterate appellat vulgus: & nos dicimus de maledicis Scorpiones ore reiectare Sidonius lib. 2. c. 6. de fortuna inconstanti & dira, quae post sequitur felicitatem dixit. Quae virum vt Scorpium vltima sui parte percussit. Mathematici imo Ambrosio in exameron teste insidiosum, in horoscopo, Scorpionem habere attendentem sustinent callidum vafumque conditione. Christus Apostolis Luca. 10. c. Ecce dedi vobis potestatem calcadi supra serpentes, & Scorpiones & supra omnem virtutem inimici, & nihil vobis no-

bis nocebit Ecclesia in anatematizationibus solemnibus, cibum excommunicatorum in Scorpiones verti in contumacibus visceribus perit ob reuellem inobedientiam. Scorpiones & venenata omnia vim amittunt & virus diluunt in aquis, quae in locis siccis venenum torridum acre & vltimum possident calore & squallore aestuantis loci, perniciosusque multo est locis squalletibus venenum. Late lib. 1. quo in aquis venenosa fere nulla subsistunt, & quae in terris venenata degebant in aquis remittuntur, & contra quae in aquis temperabantur veneno, si extra viuant acunt virulentiam, de Chersidro serpente monstrauimus & aliis. Hinc calcandi in terra dixit, tum dedit potestatem calcandi Scorpiones in aqua baptismatis submersos prius & insidias franandi, quo dixit cum iam aquis sacri baptismatis venenum esset extinctum, vt haec notaret Marci. 1. Serpentes tollent, & si mortiferum quid biberint non eis nocebit, biberint dixit non ederint, vt vim aquarum sacri fontis exprimeret, doceretque Deus in aqua extinxisse venenum insidiantium Scorpionum, posseque secure calcari contereque capita posse iam serpentium, promissum in lege gratiae per Christum, Geneseos. 3. c. nudos pedes percudit minus Scorpio, carnis calore & blanditiae illectus, quam solis calceamentisque frigidis & duris Aelianus lib. 6. c. 22. autoresque relati, instigatus algescens naturae, vt hinc sint insidiarum animantis securiores nudi & penitentes, vt fuere Apostoli relictis omnibus Deum sequuti nudis pedibus relictis retibus, calcabunt securiores insidiantis carnis passiones mundi & Daemonis, quae vltimo sui & morte percipiunt, transfigit ferrum aculeus animantis huius, & reliqua perforat vngue caudae & spicula, haecque venenum diffundit, veniunt communes vngue vesicae fellis huius animalculi, quae terminatur in aculeum & caudam, quibus dum excadescit & furit, contractus semel compressione viscerum, exprimit bilem & venenum ei aculatur, praecordis praesens per caudam moto veneno in vngue remittit specularem, per vias communes porosque aculei, quibus est refertus, vt cruor pellatur orificio vngulae patenti & conspicuo, praesura facta bilis vesicae, cum praecordis simul retractis, iis reicit non secus ac Viperam diximus dentibus obtinere amfractus, quibus fundunt sanientium cavitatibus, vesicularumque osculis gingibarum, quas possident refertis rabie percitae, compressione dentium facta semel ac furit, contrahimus nos viscera & praecordia irati, nos colligimus,

vt possimus securiores irruere in hostes vniti & firmati in nobis hinc precordia in excandescencia & ira retrahuntur intumescunt flatibus compresso ventre: labia erodimus, dentes comprimimus repleturque caput bile, biliosis vaporibus compressione elatis in altu ira, dixit Horatius. Vx mihi difficili bile tumet iecur. Ob zelotipiam anxius, hinc mens obæcatur nebulis, illis ascendentibus bilis, perturbantibus rationem, distemperatis organis sensuum, malitia & acrimonia, irritatione & molestia illata, instigata natura obiecto contumeliæ, quo excandescit furitque animas, semel illo instigato contemptus indebiti. Est illud mirabile satis, quod insidiis machinantur Scorpiones Lybici, exceditque omnes malitiæ & fraudis limites & modulós, Lybici incolæ eorum multitudine vexati venenum vt arceant perniciemque tantam vt vident, omnia machinamenta parant, artes omnes soccos ferunt in lectis longe a pariete remotis, in altum celsumque collocatis, fulchrorum pedes in hydrias aquæ plenas reponunt, omni modo impediens accessum vatri animantis, securi vt indulgeant somno quibus machinamentis, se quieto lecto teneri dum arbitrantur, contra succedit, Scorpio enim si quid vnde semetipsum tecto suspendat inuenit, reptans ascendit, fastigia parietibus trepidat, brachiis tecto in hærescit fortissime semel, atque hac illa via ille via tectum ascendit in hæret exerit aculeum proreuditque, quo secundus reptet descendatque ex primo pendat deorsum catena facta, flagellis ex aculeo primi dependet, secundus, deicit tertio reptanti per ipsa caulem, secundo tenetur tertius, tertio quartus, eo quatuor similem ordinem seruant reliqui, deinceps omnes hærent ordine vsque ad dormientem attingant, feriuntque tandem postremus primo, ab illo secundus, si datur locus si non expergiscit ille, ab hoc ipso tertius, reliquitque sese subducunt, quo ad velut catenam soluentes, inter se omnes subtrahant. A Elianus lib. 6. c. 2. est venenosis animantibus dulcissimum, & placidissimum suum proprium eiacularé vitus, molestantur acri & pruriginoso veneno bilioso, & irritanti detento torrefacto, ita æstibus sensu pruriginis: in eiaculatione nerui titillant per quos venit & decurrit illis, non secus ac parastates vasa seminalia dicta, delectantur pruritu feminis dum emittitur flauosa materia irritata titillanti natura, quo in emissione molestatis causæ voluptas emergit. Hinc icere venenata cupiunt & appetunt virulaginem & quod

quod rabie agitata æstuet molestetque animas, vltra & quod ore aut spicula abudet vt grauentur excandescantibus, vt deponere pondus & copiam experant, tandè vt natura ducantur reiectare in hostes, quæ habent, oreque cum solum obtineant manibus & pedibus destituti, reiectant quod habent, vt nos in faciem expuimus ore irati si alio non datur hostem percutere & offendere, excremento quasi illum dehonestantes. Scorpiones ferunt alij alios officere inter eiusdem speciei animantia, calore partium delectantur vt non icient, applicent imo frigidam spiculam & temperent sine læsione, frigida feriunt aculeo frigido experente calida, & si calido veneno præcordia æstuent, delectantur calidorum contactu, vt locis calidis delectantur aculei animantium, natura flauosi & frigidi, vterò calore naturali temperati, cum frigidi fuerint spiritibus amissis, cum excreto semine, quo temperari calore cupiunt partis contactu inquam excreuere: catena mirabilis inaudita animantium connexio & vnio, nouissima cautella, & vafrities mira: merito insidiosus ideo vociratus si non alio, præcipue cum non alio sese occultet sub lapidibus, nisi vt necem inferat dolosus occultus, caueat vt quilibet minus latentem, minus mole veneno maximum animans terribile, vt diæterio irrepserit & paræmia, sub quouis lapide latet Scorpio, dictum ideo quod abdat se vbique vt inferat noxam, & fecundissimus natura sit. Arist. 8. de Historia ca. 29. docet in scythia magnos esse duorum cubitorum, qui se sub petra non valent occultari, inueniuntur qui facile, patentes petra tegumento destituti, capiuntur. Reliquos paruos constituit experientia vulgaris, perniciosissimos vocat scyticos, hos quorum morsus oris & dentium lætalis est, non solum caudæ ictus mortiferus, contra ac omni Scorpionum generi accidit, cum sola cauda lædât reliqui. In Pharo docet eo loci Scorpiones esse absq; noxa & veneno, lædereq; nihil, etiam si percuserint. Sues imo in Scythia euadere non posse Scorpionum venenum morsus effugiant, nigrosq; porcellos citius interire Scorpionibus iis punctos, celerius tamen si aquam post virulaginem acurrunt. 4. de Historia animalium c. 7. scripsit Arist. sic. Habent adæculos item plurima insectorum, vel intus cõditos vt apes & vespi vel extra prominentes vt Scorpio, qui solus inter insecta, idest præcordiis cincta animantia, longo spiculo armatur, iis brachia

quinque ex quavis parte, bifulcis detenta forcipibus subdit creatur in libris bestiola similis Scorpioni. Vocat libros arbores illas ex quibus cortices & folia detrahebantur vt libri antiquitus pararentur: folia dicta, & nostra librorum in eorum recordatione vsque modo Cicero. 1. de natura Deorum. Trunci obducuntur libro aut cortice quo sint a caloribus aut frigoribus tutiores, Plinius li. 13. c. 11. Palmarum foliis primo scripturatum, postea quarundam arborum libris corticibus. Columella li. 7. c. 10. ita librū arboris inolescere finito. Virgilius A Eglologia 10. Nec si quum moriens alta liberaret in vltimo. erant arbores dictæ populi hodie, quorum corticibus nunc & scribimus alba populus dicta, planæ corticis & politæ Phaetontis sorores dictæ poetis, iuxta ripas fluminum cōstitæ tritæ, & notæ, in quorum corticibus hodie scriptamus, scilicet pro discisis, 4. de partibus capit. 6. Aristoteles. Scorpio quod nō volatu, sed gressu se moueat caudam sortitus, aculeum cauda gerit adiunctum pugne inuutilem, ore enim dimicat prius vsque dum occasione spiculam mouet, præfente, & icit illa dolo, & fallacia, a pugna se simulans desistere, huncq; a vipera vesci docuit. 8. de historia. c. 19. iis. Sed omnium venenatorum morsus, grauioribus sunt si alterum ederit alterum, vt Scorpio deuorari a vipera certum est. esse vtilissimum Scorpionem suis met ictibus superimpositum contritum iam prius aut vstum in puluerem redactum, & ebibitum docet Dioscorides li. 2. c. 11. Nil huic catene Scorpionum similius est, quam peccandi occasiones, quando enim occasio vna non fat est iterata eadem consuetudine & familiaritate, anexa vna alteri, conuersatione continua, catenæ instar vt occasio occasionem recipiat, vt recipit in illa anulus anulum, vsque dum vltima tandem icit virtute priorum, contingit hoc plurimis qui per initia securi sine labe & dolo, incaute tamen confabulabantur simplici vsi familiaritate, vsque dum tandem in preuiso malo se percussos infectos sensere, iis è quibus sperabant minus occasionibus cōsortio & colloctione, Dauid cæco igne Berfabæ si non inspearet non caperetur, si semel atq; iterum non oblectaretur, illam inspectans nudam lauacro: hinc tot scelera perpetravit postea. Confabulatio Amnon conuersatio cum sorore Thamar fuit causa incesti & flagitij commissi, necisq; Amnon Abfalon vltore, Regum. 2. c. 13. Naman in Esther irruere est ausus quod familiaritate abuteretur Esther. 7. catenam hanc opus est soluat Deus.

Deus. Fere impotens homo soluere, peculiarissimo concursu indigente summaq; conditoris pietate, Deus ne vltimo annulo ligetur homo catenæ huius Ieremias. 40. c. Nunc ergo ecce soluite hodie, de catenis quæ sunt in manibus tuis: præuenite. Scilicet me rueres, dacebatur, catenis vinctus per Nabuzardan militiæ principem in Babylonem, soluitur tamen antequam in Babylonem eat, Dei ope præuentione Ieremias: Nabuzardan effusus a Domino Hebræis est, Babylon confusio, siue commistio. Antequam ergo ab effuso extra rationis legem peccato in confusionem traheretur, catena illa occasionum præueniente Deo, solutus est de captiuitate in quam ibat, de iis Isaias. c. 58. Inuocabis & Dominus exaudiet clamabis & dicit ecce adsum, si abstuleris de medio tui catenam, & deseris extendere digitum, & loqui quod non prodest. Occasionem si vitaueris & lapsus ruinæ initia & semina plurima sumpsit Plinius eorum quæ de Scorpionibus Aelianus scripsit & vterque ab Aristotele, nō minus Solinus. spatio trium dierum necat Scorpio, effundit ille venenum album, quod Galenus statuit frigidum in 4. Methodi medendi li. 4. c. 3. & 3. de locis c. 7. 5. de locis c. 5. quod probat ex sensu agrotantis, qui eo ictus sentit quasi grandinem frigidissimum vulserit apertum, vniuersa iaculato parte lesa, dolor intensissimus inest, obstupor partium, vomitus, anxietates, cordis tremores palpitationes, innaperetia, deliria, pulsus asphixiæ sincopes, intestinorum tormina, vrinæ suppressiones excrementorum euacuationes inuoluntariæ, conuulsionēs, mors tandem tertia die, si non succuratur veneno, qui vteru deliter nimis affligant nō subito, non cito interficiūt, vt venenosa reliqua, more imo tyrani lenta & proluxa morte. Galenus Scorpiones non ab eodem opifice creatos a quo homines dixit de factuum formatione. 6. nō eodē actu quo hominū cōseruationem intendit hominū autor, creatio illorum, sed quo voluit homines punire, perfectionemq; vniuersi integrare, alio actu dedit eis potestatem calcandi Scorpiones & serpentes, vt supra diximus non natura sed gratia & dono, excadescunt visceribus, astuātq; Scorpionij quo refrigerio totius delectantur & gaudēt, etsi frigida spicula calore tepido lapidibus & petris abdatur natura frigidis, oblectatq; eisdē, semel vero ac venenū, (dētē, quæ vocat Plinius li. 1. c. 25.) contigit & percurrit per caudam frigidissimam naturam, egelascit & incrafatur, in liquoremque aquicum abiit, alterato

ibidem

ibidem in nodis caudæ & vertebra, quarum sex veneni remissio-
ris sunt, septima veneni atrocissimi, ut eo loco, Plinius, Aelia-
nus, Solinus, Galenus & reliqui, emittuntque venenum frigidum
quod symptomatica & accidentia frigida ægrotis infert dente &
ungue, in plurimis nullo patente foramine excluso eiaculato ve-
poris & insensibili via caudæ, quo Galenus locis allatis substantiã
spiritalem solam, spiritus ve alteratos veneficos effundere mul-
tories asseueravit, sine succo alteratam, quæ inficit efficacius mul-
to succo solo, nam passim sine succo emisso accidentia sæuiunt in
iis læsis & cæcis, non minus imo magis multo illo eiaculato, & si
magis si succus simul cum spiritu & vapore reiiciatur, tunc enim
sæuiores accidentia contingunt vtriusque commissis, quam seor-
sum quouis, dixit Galenus eo loci, & est falsus ipse, substantiam
saltem spiritalem, id est acream scorpionem effundere, quæ & via
eger insensibili poris ad minus, scimus enim & emortuæ Viperæ
dentes officere, & spiculam Scorpionis, & si non adeo ac viuo a-
nimanti, nec multo iam post tempore, quod virtus exoluta abie-
rit, spinamque Scorpionem piscis ut refert Dioscorides lib. 2. c.
12. & 13. Galenus, Aetius, Paulus, & alii, a Dioscoride acceptis. ite-
dem, tum Draconis marini piscis & aliorum spinas venenatas ef-
se demortui animantis, nõ solum viui alterato aere intra poros
suscepto infecto & venenato, ut ictu facto postea calore partis
læsa allecto & tracto veneno, vulnere illato prius ut sanguinis
calore diffluat, alliciaturque cum sanguine simul & alimento in
totum in cor arteriarum continuo tractu, inclusus aer in poris
harum partium animantis virulenti infectus, contactu virtutis ve-
neficæ, ut & contactu eodem inficiuntur & alterantur ictibus ani-
mantia læssa, qualitate producta simili ab spica & dente, squis-
sima iam ut excitet symptomatica mortemque inferat.

De punctura Scorpionis, significatu multiplici.

CAPVT XIII.

Scorpiones refert Apollodorus lib. 6. cap. 5. Plinius li-
bro. 11. c. 25. Aelianus & Galenus locis aduectis Pausa-
nias in Corinthiis, & Lucilius apud Nonium lib. 10. c.
60. Lacuna lib. 2. c. 11. Super Dioscoridem, non icere
ani-

animantia exanguia, si iciat vero nõ ledere, sanguinea vero & pin-
guia maxime officere & afflictere, non pœnitentes & exagues Scor-
pio pungit plenos imo, & deliciosos homines, peccatum & De-
mon iciunt vltimo sui cauda, morte tandẽ. si ipsi autores à qui-
bus Plinius suscepit, recensent omnes, Scorpiones Virgines si læ-
dant letali semper ictu afficere, perniciososque esse magis multo
fœminis in totum quam viris, matutino tempore infestissimos vi-
ris, fœmellis vespertino: sauiiores magis primo ictu. minus secun-
do, quanto plus icit prius vè profunde magis, faciliores morsus
curatu iniicere, postea leuiiores minores. Torpescunt Stellioni-
bus exanguibus visis, Plinius eo loci sustinet & Apollodorus, in-
ficiunt virgines, & cum eisdem disidium maius & antipathiã fer-
uant, quam cum puerperium passis, maioremque quam cum vi-
ris, est inimicitia inter semen serpentium & fœminas, fœmellarũ-
que semen, Geneleos. 3. c. dicitur Pleniores sunt virgines sangui-
ne corruptis, & fœminæ viris, sanguinea vero icere solum renun-
tiauimus quod aculeus frigidus tepido calore foueatur: in iismẽ
strua fluunt fœmellis mense quouis, ut fœminas plus sanguinis cõ-
tinere viris constet, ut hinc plures inficiantur humores veneno
Scorpionis, ideo deterior morsus: humoresque omnes versus cor
impetum capeffunt in virginibus, & superiora versus, quo rubet
verecundiæ affectu facile, nec partibus aut vteri gestatione in in-
ferna succi venere, corruptæ secus & corrupti homines infer-
na versus. Terentius optime, erubuit salua res est, integer est &
verecundus, quo cum humores iis in cor facile abeant sanguinis
leuitatẽ, secum virus afferunt, ideoq; noxa maior virginibus, cor-
ruptis vero vel puerperio vel coitu inferna petunt attritu & mo-
tione in ima facto. Hinc minus punctura cor inficitur, in cor vir-
gines mouent quæ habent in Deum, cor & centrum creature om-
nis, ictusque scorpionis acerbior iis, si semel eo officiatur plus
amittunt reliquis multo, pluris est virginitas, integritas mundi-
ties aliis, illorum qui astibus propriæ carnis sacrificia adolebant
Deo munda, & libamina. Remedio sunt Scorpii emortui contri-
ti reduuix residuumque animantis, morsui quem infligit ille ve-
neni terti, monstrauius supra, magni medici remedia parant e-
iusdem veneni, virui illato iis ipsis quæ venenum intulere, de vi-
pera diximus. Magnus ille nostræ salutis medicus salutaris nos-
ter, imo salus mortalium Christus, redubias peccati pœnalitates
cicctus

effectus iā extincti contritione petrae, Christi robore, remediū stabilitiuit veneno culpa, vt culpa corrigeretur eisdēmet pānalitatibus, emēderetq; cruoris virusq; suscepti. Paul. ad Rom. 8. Deus filiū suū mittēs in similitudinē carnis peccati peccato dānauit peccatū. In similitudinē pēnalitates sustinēs & dolores miseras, cū tū nulla esset detētus macula aut culpa, de peccato sūpsit exubias pēnalitates, hos attriuit scorpiones, sacramēto pōnitētis tritu, impo-
suitq; culpa, vt virus culpa extraheretur euocātib^o iis auxiliis ad-
motis, vt cessaret infectio & cōtagiū, de peccato dānās peccatū in carne passibili nostra, quibus & venenū superamus. Scorpio si ice-
rit prius & quāto plus altius profundius veicerit, imbellius postea remissusq; ferit, Christū icit Patris altitudinē omne virus, in ipsum deposuit Dæmon peccatum, Isaias. 53. c. Vere langores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit; ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras attritus est propter scelera nostra, liuore eius sanati sumus. Possait Dominus in eo iniquitates omnium nostrum, quo deposito homines icere debile nimis valeret. Est Christus Patris altitudo & profunditas, altitudo diuitiarum scientiæ, & sapientiæ Dei profunditas, profundum icit Ecclesiastes. 7. cap. Cuncta tentauī in sapientia dixi sapiens efficiar & ipsa longius recessit a me multo magis quam erat, & alta profunditas, quis inueniet eam. de Christo sapientia Patris inaccessibili, sapientia humana, & viribus naturæ, quis inueniet altā profunditatem sine eo, ipsum qualiter inueniemus, cum sit ipse via & veritas, lumen & vita in quo viuimus mouemur & sumus. Pāmenes antiquissimus lib. 6. de venenatis animantibus, c. 9. Megasthenes lib. 3. c. 11. & iis omnibus antiquior Polichletus lib. 12. cap. 31. Nicander in theriacis, Aelianus lib. 16. c. 41. & 42. Plinius lib. 11. c. 25. Solinus in polysthoria, c. 20. Theophrastus lib. 3. c. 9. Aristoteles locis adductis. Alatos oriri scorpiones in Aegypto recēserunt aliisque regionibus vt & de serpentibus reliquis late superque diximus alatos ea in regione oriri loci humiditate, ob Nili inundationes continuas, quibus instar formicarum suboriuntur alæ, tempore calido & humido, Zephīro spirante, imbrium tempore, aliculas erumpere vaginas vt videmus eisdem, quibus peruolant, vehunturque in altum, iciunt libere & fugiunt scorpiones ii quo velint, esseque horum volatiliū quosdam duplici aculeo & spicula duplici armatos, non secus ac terrestres dicunt, quādoq; duplicata hęc possidēt, alis destitutos, esse & huius generis

neris in India Scorpiones maximos Megasthenes nouit, triū cubitorū & maiores vltra. lib. 9. c. 60. Scorpionibusq; venenū augeri omnibus media die recenset, & iis præcipue siti hiantibus lenta, continuo ore hiulco & hianti dehiscētī quo & virus reieciāt siticulosum nimis & lætale, & si cauda deterius eiaculentur venenum, cū sol superiorē celi partē tenet meridiani, quorū siti hiulca squalentium venenū, exusto & recocto incēdio caloris & affertus deterius iudicant multo, summeque detestabile in locis siccis, summamque inferre perniciem esseque exitiū extremū mortalium, horumque noxam sitientium irreparabilem, potu inexplēbiles superesse læsos, per trasuersum percutere non restra obliquo iactu & inflexo, hos imo affecerant, caudam iugiter agitare & exercere, venenum motu allicientes continuo, quam in altum porrigunt perpetuo, ne quando adsit pungendi occasio imparatos arripiat, iis intelligitur locus ille Deuteronomi. 8. c. Ductor tuus fui in solitudine vasta atque terribili, vbi erat serpens flartu adurens (de quo lib. 1.) subdit & scorpio ac Dyphas, & nullæ omnino aquæ. de Dyfada li. 1. c. proprio, de scorpione hic, & scorpio & nullæ omnino aquæ: figura exaggerationis vsus spiritus Deus. Nā cum scorpiones sint summe exitiales, siti acti, locisque squalidis & siccis ii præcipue dicti detenti, deteriores veneno & malitia seuiore, plus est de locis siccis scorpiones fugare, eorumque vitare noxas, quā de reliquis multo, locis enim vdis nō ferūt seuiore leuiter imo & inoquē, plurimis vt ideo regionib^o ledāt nihil si iciāt, in plurimisq; nō iciāt humiditate loci vugue molli & flexilli tenera & facili, quo in Pharo, in Italia, multisq; aliis locis, Sicilia & aliis innocuos esse, Plinius testatur & reliqui, locis allatis, in Hispaniæq; partibus aliquibus nouimus, sicca amat experūtq; loca, veneno seuiore quod sint potētioresq; natura, que vt sint vtq; robustiores & potētiores in hostes & animantia alia, ferunt sitim, tollerātq; at in locis calidis vt Asiæ regionibus præcipue in matione. 35. deserti vbi dū ducebatur populus serpentium morsus cōtigere circa mōtana felicis Arabiæ in Salmonach ad meridie gradib^o. 54. scorpiones seuisissimi extāt veneno insuperabiles, Lucanus dixit. libro. 9. in Africa ob caloris astum seuiora esse veneno multo. Tu qui flagrante minacem scorpio incendis cauda, ideo vt summam qua tenebantur obligationem intelligereut Hebræi, Dominus eo loci, inquit. Vbi erat scorpio. & nullæ omnino aquæ, quo liberaui vos a maiori periculo summeque graui,

gravi, quod essent deteriores veneno & malitia, eduxi vos de periculo ubi erant Scorpiones eo loci terribiles & Dyfades & aquæ nullæ, ideoque terribiles veneno recocto & vrenti, squallore loci & siccitate nimia, ob aquæ defectum, & eduxi riuos aquæ, ut mitigaretur venenum, tranareturque eorum animantium, in posterum in memoriam facti irrigata vsque modo humectata regione illa riuulis prolabantibus riguisque locis, quibus & satiant vos, ne siti extorri, paratiores veneno essetis, ut sunt sitiētes paratiores multo, quod partes imbibant arfactæ, humiditate quâlibet veneni, alterius vè humoris cuiusuis, ut sicciōra imbibunt aut diu humida quæuis, hæc Deus ingrato recenset populo ut accepti beneficii memores conuertantur in Deum, hæc illis ob bonum eorum refert representat, non ut repetat beneficia antiqua qui continuo suggerit noua. Aristoteles lib. 5. de historia ca. 26. Plinius libro. 11. c. 35. Apollodorus lb. 7. c. 4. Scorpiones eius esse veneni referunt & conditionis, ut mansuescant numquam cum tamen aspidas domesticas & vyperas Dracones & reliquos venenosos serpentes conspexerimus multoties lib. 1. late docuimus, docet Galenus de cognoscendis & curandis animi morbis. c. 7. & docuere alii. Scorpio imo non secus ac vitiæ si blande tractetur percutit & icit, si comprimatur fortiter intrepide colligitur nõ, ferit, totus calcandus, si spiculam alias potest exercere & vibrare percutit illa, quem si apprehendere cupis si retinere vis pungit & venenum effundit, si desinas fugere non minus dum fugit icit, & in fuga pungit, si semel in illum incidas, nisi premas ut conteras omnino, summa miseria, aut vni aut alteri mori licet summe ve offendi hic ut diximus. Iis & locus alter elucescit, Ecclesiastici. c. 26. Mulier nequam, sicut iugum bouum quod mouetur, qui tenet eam, velut qui apprehendit scorpionem. Iugum bouum super caput illorum communiter vincitur & locatur alligatur eorum capiti, non ceruici ut aliis animantibus, quod robur capite maius eis sit, difficilisq; anhelitus bobi ne ligatura impediatur, respiratusq; viæ, vehitur capite super, nõ cerbice, ut aliis imponitur animantibus, si non steter moueatur ve laxè alligatum non solum oneri gestando non iubat, impedit imo estque illi impedimento nõ uoque oneri iugum, caput lædit pertundit & lacerat animantis, rumpit nodos. lora, & habenas, quibus conuincitur, nõ secus mulier nequam, & si super caput viri supporteretur super oculos ut dici so-

et solet, non iuuat onera matrimonij gestanda, impedit imo; fidē nodosque sacramenti obedientiā soluit rumpit difficit, sicut iugum bouum quod mouetur, iugū matrimonij non stat volutatur voluitur lædit imo, caput maritūque cõtundit vociferationibus rixis quærimoniis clangoribus oprobriis maledictionibus, lacæ fit & impetit virum & qui tenet eam velut qui apprehendit Scorpionem, submittit caput Scorpio ut cauda petat virulenta submittitur ut cauda superbiat ille mittefcit ut caudæ appetitus motus prosequatur, nõ secus ac vxor illa Socratis rixosa Xantipe. Qui tenet eam velut qui apprehendit Scorpionē, qui mansuefcit nunquā, ut diximus nõ mittefcit aut deponit iras, venenum, sese occultat simulans obedientiam, ut scorpio qui caput submittit ut caudā exerat dum officere vult, acrius ut pungat famam honorē, simulat fugere, ut cauti⁹ percutiat, & occultius feriat, qui apprehendit eam & detinere vult ne in vitia efranis illabatur, icitur ab ea, si violētia vtatur male, si blanditiæ deterius, tandem pungit vltimo veneno infamiæ, notaque turpitudinis oprobrij & maculæ honoris, vni aut alteri mori licet aut offendi impense, ea est nequam fœminæ malitia & cruor. Vocat Paulus virum mulieris caput, Christum caput viri, Deum Christi. 1. ad Corinthios. c. 11. Est illud notatu dignum quod refert Apollodorus. lib. 6. c. 9. Polichletus lib. 3. c. 6. Megasthenes lib. 9. c. 7. Plinius lib. 11. cap. 25. Ovipianus libro. 3. cap. 9. Solinus & alii locis allatis. Scorpiones fœtus proprios vorare & gliscere, vnumque solum progeniei totius partus cuiusuis multoties superesse, ex septem & pluribus qui enixu vno in lucem emittunt, huncq; aliis solertiores & callidiores esse, qui matris ventri hærescit, tutum a cauda & morfu rigi dissimæ matris, interim ac reliquos trucidabat, hocque Scorpionibus maximis indicis commune nimis, vltor postea reliquorum fratrum qui tandem matricida, illam conficit senescentem, senioque debilem vlciscitur fratres, sumitque suplicium parentum filicidiorum, penas repetit abdens se & retrocedens, humilis fictus, quos pungit, fugiens quasi, se se occultat totus hic grandis. Scorpio, rimula & terræ hiatu, caudā solum patentem relinquit, qua inuitat aues, esca credita, & animatiā, quæ inficit veneno, dolo incredibili. Plautus in Cassina. Recessim cedem ad parietem immi tabor Nepam, lingua enim, ut Festus notat Africa, Nepa est Scorpio; Cicero. 3. de finibus. Serpere anguiculos, natate anaticulas, volare

volare merulas, cornibus vti videas bobes, Nepas aculeis, strapa cuique naturam esse ad viuendum ducem, Manilius, lib. 3. Pietate ad sydera ductam, Erygonem icuque Nepam, spolioque Leonem. In latibus parietum delitescit, & cum aliquid sensit retrocedit capite, cauda emissa icit virulenter. Lucillus apud Nonium. Muscipula vt tentæ, ac vt scorpium cauda sublata. Nepam & vocat Auicenna lib. 4. fen. 6. tractatu. 5. c. 3. & 4. A Etius, & Paulus capitibus propriis huius animantis & si Auicenna. c. 4. Nepa vocet gibosum scorpionem, ad morsum cuius mors sequitur cum risu nimio, & voluptate maxima, vt est eo loci videre. Ortus Christi mortalis non secus ac reliqui homines, passibilis mortis legibus subditus quia voluit, habitu inuentus vt homo, ventre mortis contentus de iurisdictione mortis, quæ voraberat omnes Christi fratres, aculeo falce peccato sui ultimo. Paulus dixit fortissimus hic solertissimusque frater primogenitus noster, ventre terræ mortis receptus, cuius inerat ventri abditus, vt eius venenū icere peccatū scilicet Christū nō posset. Osee. 13. c. tādē legē veterē mortēq; senescētē iā cōfecit ipse, absconditus & latēs terræ rimu listriduo, vires exercēs per caput diuinitatis, ex quo in humanitatē venit robur tantū in ultimū sui & caudā quasi, quo mortē icit & vicit. Hinc Paul⁹ deridet mortē & deridet peccatū, quæ stimulis & aculeis percutiebāt antea, qualiter hoc ipso Domino, vērre mortis cōtēto & terræ viscerib⁹, mors ipsa icu. perierit, eius quē ipsa suo gremio portaberat, non secus ac fœmina scorpium illum tenet, a quo occiditur tandem ventreque ocluserat, quo inquit, vbi est mors victoria tua? Vbi stimulus tuus? stimulus mortis peccatum. 1. ad Corinthios. 15. c. absorpta est mors in victoria Christi, hoc fratre maiori vlcifeimur de morte, & vindicamur nos scorpionis filii eo ipso fratre robusto. Reg. 4. c. 11. Athalia regina regnandi cupiditate auida, regnum vsurpauit, extincto omni regio semine, seruato solū Ioas clā & occulte nesciēte Athalia, per Iosabaā filiā Iorā qui Athaliā trucidauit & expolauit omnibus imperii iuris vitē tādē postea in tēplo sedēs super tribunal maiestate pōpa & apparatu potētia & robore, vnus Christus superstes de omni semine Adæ, Athaliā hebræis tempus, vicit lōgamque expectationem patrum, dum tempus fuit, mortem fratrum nostrum occisorem euicit subigauit destruxit, dixit Paulus, vltor Christus vindictam sumpsit de morte peccato & Dæmone, qui erat sapien-

sapientia Patris solertissimus omnium, ipsaque sapientia & scientia, in tribunali ara que crucis, maiestate potētia dimittendi peccata, vt dimissit latroni Dimas iustificato, ipso Christo Deo & hōmine, Iosabaam potētia Deitatis asseruato Hebræis dicitur.

*Quo ex natura Scorpionis, Scriptura sacra
Spiritus, locis plurimis elicitur.*

CAPVT XV.

62
Ixiimus Galenum loco adducto noluisse Deum Scorpiones procreasse, eosdemque non ab eodem opifice a quo homo factos Ethenicum credidisse: quæ si vt decet intelligantur assonant cum iis quæ adduximus Ecclesiæ 31. capite ibidem enim hæc & alia mala, creata esse in pœnam delinquentium asseritur, & in exterminium impiorum, non quod quæ mala vocamūs creentur perse, cum nihil & priuationes sint, consequutiue imo, non in rigore creata sunt mala, consequuntur imo ad illa. Vidit Deus cuncta quæ fecerat & & erant bona valde Geneseos. 1. si enim vidit intellexit, si intellexit, entia, si entia bona, vidit quæ fecerat iudicauit, non temere fecit, videns imo & iudicans, prius quasi nostro intelligendi modo prouidēs fecit. Vidit quæ fecit & erāt valde bona, formaliter in se, causaliterq; ad alia, quo ad omnia opera & si consequatur aliquid priuatiuū ad hæc, malū illi quod priuatur eodē, Scorpium Vera & reliqua alia, quæ mortē inferre queunt violētā satis, aut morbos, in se bona, bona & in opere sunt, sequūtur vero eorum opera & actiones priuationes & mala, quo bona formaliter & hac serie. Causaliter mala, mala non ab eodem opifice sunt facta a quo homo, & positiuum, positiui est causa Deus, sed consequūtur ad illa naturæ impossibilitate & pugnantia, Deus enim mortē nō fecit, nec lætatur in perditione viuorū creauit enim, vt essent omnia. inuidia autē diaboli mors introiuit in orbē terrarū, & per peccatum mors Sapientix. 2. c. Paulus ad Romanos. 5. cap. nos mortem fecimus; & nihil nostrum peccati, anihilauimus nos imo, & mala in nos fecimus, in se bona, nō ergo fecit hæc Deus, sed ea ad quæ hæc sequūtur nobis de honestatibus illa

quibus ansam dedimus flagitio & scelere, in Deo enim viuimus mouemur & sumus, per quem omnia facta sunt quo nō est idem opifex neque eadem opificii ratio, hæc vero permisit fieri consequique ad alia, in exterminium impiorum, vt pœnis afficerentur & supplicio debito: nam & si vt positiua sint hæc a Deo, vt eius bonitas sapiētia potentia & perfectio elucesceret, tamen vt mala & latalia vt mortis causa in exterminium impiorū sunt a nobis: ignis quo excidia mortes ruina contingunt, cruciatus temporales & æterni, grando quo tempestates subersiones domorū fructuum vastationes ruina, fames mors bestiarum dentes serpētes Scorpii, rhomphea longus scilicet gladius, hoc enim *ρομφαία* est græcis Hebræis romach framea, dicta latinis, telorum genus ob longum eriam notans, Valerius Flacus, lib. 6. c. 3. Ezechielis. 2. c. sic dicitur vbi roboratur Propheta exterritus, vt intrepide arguat filios Israel reuelles & confirmatur a Domino iis. Tu ergo fili hominis, ne timeas eos, neque sermones eorum metuas, quoniam increduli, & subuerlores sunt tecum, & cum Scorpionibus habitas, & vultus eorum ne formides. Vbi ad literam satis iuxta naturam Scorpionum metum excutere propheta prædicatur, vultusque eorum ne pertimescat consiliatur Deus, neque enim vultu & si deformi & horrendo, scorpio ore aut dentibus rictu ve, sed ictu vulnus infert spargitque venenum, cauda non ore, quo vultus filiorum Israel opprobria, increpationes, execrationes, nō sunt ab eo viro pertimescenda qui cum scorpionibus habitat, scit enim talis, quod scorpio ore non continet virus, ideo rationem affert spiritus Deus, ne timeas vultus eorum, quia cum scorpionibus habitas, caudam imo eorum time, vltimum eorum & finem, mortem infernū quo vt resipiscant (fratres enim tui sunt) ab inueteratis peccatis eis consule, misericordiae lege, & charitatis officio, finem eorum pertimesce, non faciem, posteriora eorum expauesce postremitates non vultus, non os corruptum, & deforme, sed illorū supliciu vltimūque illorum. Infert enim ex natura animatis obligationē. Lucæ. 11. c. sic. Quis autē ex vobis patre petit panē, nūquid lapidē dabit illi? aut piscē nūquid pro pisce serpētē dabit illi? aut si perierit ouū nūquid porriget illi scorpionē? Scorpiones oriri exputrefactis quibusdā diximus supra, ex eisdemmet putridis renasci, & ex ouis corruptis & putridis Basiliscos procreari monstrauimus. cap. de Basilisco latē diffuseque nimis

nimis, imo docet Auicenna locis adductis, Aelianus, Dioscorides li. 2. c. citato & li. 2. c. 11. & c. 130. Plinius li. 10. c. 11. Giffherius, li. de peste c. 6. Galenus de theriaca ad Pisonem c. 4. docent serpēte apenso Scorpione coram panone aibusque incubantibus super oua serpentem oriri ex ouis intuitu asiduo, vt vnde oua sperabant & fetus Scorpionem recipiant, non secus qui attentē & affectate vident venenata fugatia bona, suspensaque & alta reptilia & serpentia venerantur & colunt intuitu iugi & continuo. Scorpiones procreari ex ocymo communi nostro masticato & soli exposito, manipuloque ocymi olenti Scorpiones vocari, & in vnum conuenire odore illectos Holerius in obseruationibus recenset odoratu nimio ocymi, Scorpionem subortum Luteciae, cuidam feminae intra cerebrum, quod disestione cōstitit grauissimis interempta cruciatibus prius, Galenus idem de ocymo Paulus Aetius & Teophrastus, quo cum eo loci Christus, homines petere a Domino docuisset intrepide, & confidenter, cum a patre expetamus per aduocatum Christum, quem apud patrem habemus, cumque dixisset Lucæ eo loci, 11. cap. Er ego dico vobis, petite & dabitur vobis, querite & inuenietis, pulsate, & aperietur vobis, omnis enim qui petit accipit, & qui querit inuenit, & pulsanti aperietur: subdit quis patrem petit panem, & lapidem dabit illi, negabit ne alimentum pater filijs, qui nature legibus tenetur alimenta filiis conferre liberalitatis & misericordiae affectu, aut piscem & dabit serpentem, quis condimentum, & suauitatis aliquid legis (est Dei iugum suauē & leue onus) quis aquarum & deliciarum misericordiae aliquid, piscem, & dabit serpentem, rigorem, & vltionem, quis ouem & femina doctrinae principia quibus vt paruuli instruamur in lege, vt tandem viri simus quis successione & filiorum propagationem, & Scorpionem porriget parricidam, filicidamque, quo cessat posteritas, & successio, dedit Dæmon, lapides pro pane Christo esurienti. Matthæi, 4. cap. Dic vt lapides isti panes fiant, at Deus pro lapidibus panem, lapidibus exclusus Christus, Ihoannis. 8. Tulerant ergo lapides vt iacerent in eum, panes obtulit Iohannis. 5. Ego sum panis vitæ & 6. capite. Pater meus dat vobis panem Marci. 12. Et accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas, benedixit, & fregit deditque Deus alimentum quo refarcimur, Dæmon excrementum quo inficiamur, Deus piscem dat latitiam delitias, de-

dit Tobia capite quinto, quo & videret & fugaret Dæmonem; lætitiā quod lumine desiderato perfunderetur: dæmon serpentem venenum tenebras quibus inficimur & imus in prædam mortis, serpentem dedit Genesios 3. cap. qua lapsus ruina excidium nobis venit calamitas, condimentum expetimus leuamen venenū offert, dat Deus ouum, successionem, posteritatem, spem futurorum Deuteronomi, 22. cap. Si ambulans per viam in arbore vel in terra, nidum auis inueneris, & matrem ouis incubantem, non tenebis eam cum ouis, sed auires patieris, capta tenens oua, vt bene sit tibi, & longo viuas tempore. Dat oua Deus concedit illa virtutum operum & actionum femina excitanti gratia, fetus vult educat homo, committanti & consequenti cooperetur, oua retineat vult, non auem, relinquens eum in manu consilij sui, dæmon vero Scorpionem porrigit. Scorpio & Dyfias & nullæ omnino aquæ Deuteronomi. 8. c. minus malum & noxium est minus, non dare quam noxia dare, dat ergo dæmon panis piscis ouique loco, petram serpentem Scorpionem, vt decipiat iis quæ videntur talia boni specie, pessima quæuis mortifera & venenata, vt porrigat, quo dixit panis loco lapides, qui colore & figura panis representant, soliditate substantiæ lociq; ortus, inter saxatricū, venit cōmunitate & frequētia similitur, cortice & mica, coloris varietate interiorum & exteriorum apparentis panis, tū quod panis referuetur inter lapides & conseruetur natura, quod inter saxa farina fiat, & coquatur in saxis pavementi furni, sunt & genera frumentū, triticique plurima quæ inter lapides vberiora fiunt recenset Plinius lib. 13. cap. ii panes dicti lapidarij quod lapides representent, & lapides dicti panifici eadem de causa. Plautus in Casine, & Festus eo loci: pisces cum serpentibus affinitatem obtinent, ortu, quod vt dicitur Genesios. 2. aquis vtraque puluerant, sunt vtraque reptilia, apedia, reptantia, quo serpentes in aquis non minus omnes quam in terris degunt & iniectæ in aquas viuunt: oua Scorpiones producere corrupta itidem monstrauimus vt & ocymum & alia producunt, vt ergo affinitatibus apparentibus similibus Christus docuisset nos dæmones decipere, non vetis ipsis rebus hæc interrogauit eo loci. Iis & intelligi potest Apocalypsis locus ille vbi sic legitur capite. 9. Et de fumo putei exierunt locustæ in terram, & data est illis potestas, sicut habent potestatem Scorpiones terræ, & præceptum est illis ne laederent frumum terræ, neque omne viride, neque omnem arborem

arborem, nisi tantum homines, qui non habent signum Dei in frontibus suis & datum est illis, ne occiderent eos, sed vt cruciarentur mensibus quinque & cruciatus eorum, vt cruciatus Scorpij dum percutit hominem, & habebant caudas similes Scorpionum, & aculei erant in caudis earum. Ex igne putei fumus ibidem subortus est, quod stella cecidit in puteum vt ibidem dicitur, quæ cum putei aquas contigisset fumum leuauit densum & caliginosum, plurimi rabinorum de stella Magorum duce, locum hunc cum sequenti contextu interpretantur, temporisque longo intervallo fuisse in Bethlem puteo illam, est hoc tamen de blaterare plane & figmenta astruere, eam enim cometam fuisse miraculo factam reor, creatamque dum licuit, euanuisse postea, nulloque modo in puteum contra suam naturam sine nullo expetente incidisse, stellam imo hanc Apocalypsis lumenque illud esse intelligo hæreticorum superbum iuditium, & lumen sibi ad strictorum suo captu & intelligentia, altissima & recondita credentium cœlestia arcana posse depicere, rati conscendere imo in cœlū vt lucifer alter, solūq; ad aquilonē suū ponere ad aurā spiritus Dei, opponere imo se vniuersali Ecclesiæ, similesq; esse posse sese altissimo qui ex se nō alio ex capite sancit & stabilit, sic illos viribus propriis iuditio suo lumine proprio sine capite: se imo caput iudicantes excutiētes malitia, cecidere in puteū abyssi; illis data abyssi clauis obstinationis, vt alios secū retineat quos inducere sua malitia & eorum ignorantia culpabili, fictæque clauis Ecclesiæ creditus permissus in pœnam eorum ob flagitia & scelera commissa, fumus errorum caliginosus ascendit eo lapsu è cœlo demissis, vbi eorum superbia aspirabat, restincto igne vrenti luminis fuliginosæ, Solis lucem & stellarum interturbantes quo fumo simul cum vaporibus aquæ putei densis & putridis, cum vitis spiritus aura cœlesti non difflatis, stagnatis imo cenosisque aquis, locustæ immundæ fuere subortæ. Suboriuntur enim immunda plurima fumo aquæ permisto, vt multoties papiliones oriri videmus, lucerna in aqua extincta volitantes & leues, diuersa pro diuersa proportione & mistione vtriusque, & in fornacibus Cyprij, interim dum aduritur chalcitis lapis pyrigonia dicta animalcula progigni, igne ingenti aqua fornaci iniecta docuit Aristoteles quinto, de Historia capite decimo nono. Aelianus libro 2. capit. ii. Rhodiginus libro

citato, Plinius & alii, locustæ ergo putredine ex subortæ in terram irrepsere, quibus data est potestas Scorpionum: primo ut quinque mensibus solum homines affligant, ut Scorpiones affligunt eo tempore solum, ideo ibidem dicitur, ut cruciarentur mensibus quinque, ab æquinoctio enim ad æquinoctium venenata affligunt hæc, caloris tempore, quo vigetur illa calore instigata quinque mensibus, parte Arietis, Tauro, Geminum signo, Cancro, Leone, & virginis parte, quæ & Scorpionem amplectitur & Libram. vis eorum quinque mensibus est fortis & robusta, nam mense Martio toto & Aprilis parte torpida viuunt, cauernas egressa, ut non iciant, & Nouembris mense reliquisque hyemis sequentibus torpescunt, & latitant cauernis, ut ex Aristotele & aliis. 2. cap. 1. lib. late monstrauiimus, quinque ergo mensibus affligunt conatu & rabie non ultra, mortales quinque mensibus oppressos, quinque ætatibus vitæ, vitæ scilicet decursu, infantia, pueritia, iuuentute consistentia, & senectute, non ultra exercendi homines, potestatemque circa corpus non circa animum habentes, circa vitam temporalem quinque mensibus solum, peruertentes vniuersum & homines percutientes, locustæ ut & immunda alia de genere serpentium facile oriuntur, putredine quauis, ut & de serpentibus omnibus diximus antea, ut & monstruosa & deformia huic generi accedere plus aliis aliorum animalium: itidem diximus, quo locustæ Scorpionis plurima monstruosa obtinebant, ideo subdit Spiritus Dei & data est illis potestas, sicut habent potestatem Scorpiones ut primo diximus, tum cauda morte & ultimo, tum in tempore percutiendi, secundo nam ut Scorpiones quidam iciant voluptate, & risu, ut supra monstrauiimus, sic ij, lege appetitus deliciis, & voluptatibus soluta & libera viuendi ratione & licentia sine lege & præcepto, appetitus & sensus, solum impositiones sensum obsequentes, tracti in obsequium passionum & carnis, interficiunt genitores præceptores & legis Doctores assertoresque fidei, corruptores sensum legis adulterantes scripturam, non secus atque

Scorpiones vorant parentes & progenitores, lacerant

iciunt cauda, vltima portione appetitus,

vili & abiecto sensu, inficiunt

que alios.

De pe-

De peculiari Scorpionum ictu quo plurima Scriptura sacra loca deplicantur.

CAPVT XVI.

Scorpiones manus palmam cutemque volæ manus dicitur, non icere (mirabile dictum) neque icere posse docet Isidorus. 12. A Etimologiarum. c. 4. Vercorius libro 10, cap. 92. antipathia & contrarietate virtute occulta & abdita partis illius, quod temperie amicabile demulceatur, nec irriterur amica & propicia illius, inter omnia corporis membra quam Galenus temperatissimam inter omnis corporis partes constituit. 1. de temperamentis, c. 5. de compagine membrorum. c. 2. de Aathomia Viuorum. c. 3. 6. de vsu partium. c. 6. quod sit tactus instrumentum, quo tangimus exquisitius vola manus & digitorum pulpa, hinc oportuit temperatissimam esse, ut mediocriter constituta summa (imo ad pondus vocat temperatam) excessus tactus posset perferire & iudicare omnes collectiua perfectione, omnes scilicet sentit, ad quos est impotentia, cum non mutetur ab iis quæ actu habet, docuit Aristoteles. 2. de animo. c. de tactu, temperata ergo Scorpio non icit, nec homines temperati afficiuntur Scorpionibus impetuntur ve iis, luxui imo & gulæ dediti, locustis acquiescentes (qui harum conditionum sunt imitatione, eo loci Apocalypsis dicitur ultra, quæ vsque in hoc caput distulimus ne longum & prolixum præcedens afferret rædium caput) sensuumque legibus boni fugacis, est ergo potestas Scorpionum data iis locustis dictis, potestate scorpionumque concessa ibidem intemperatos ut vorent, vrantque segetes & fructus, scorpionum more, imo quidam cum sint Scorpiones aculei duplicis (monstrauiimus) dicitur caudæ earum similes scorpionibus & aculei erant in caudis earum gemini ictus, erant & aculei duplices, alique scorpiones locustarum more ut diximus esse plurimos, qui breuiter vitia diseminant, & aculeo voluptatis & ambitionis percutiunt & inficiunt. Isidorus loco allato hypochrisim scorpionis natura depingit, qui vultu miti & facili adacto, caudam exerit & supra caput constituit simulate icientis & percutiens subdole, ut

o s scor-

scorpio solum sanguinea animantia percutere diximus sanguinis vditate illectus, spicula squallenti sicca & torrida veneno vriti, neruorum humiditate in illa decurrentiu, sic hominē plus cæteris impetit quod sanguinis sit copiosioris excellentiorisq; multo, temperatiorem naturam quod obtineat, ideoque tactum perfectiorē cæteris iuxta Aristotelem. 1. de animo. c. de tactu, delectenturque Scorpiones spiculæ & aculei immisssu intra sanguinē humanum terrestres vt iis fugiat, volam manus, & si temperata, quod non sanguinea exanguis imo consistat, hinc eo loci Apocalypsis dicitur: data est iis locustis potestas Scorpionū terræ, sunt enim duplices Scorpiones, terrei & aquei supra diximus de Scorpione pisce, ex Aristotele, Plinio, A Eliano, & aliis quo eo loci de morfu locustarum dicitur, & cruciatus earum vt cruciatus Scorpionum dum percutit hominem, plus enim homo læditur, Scorpionis icu quam animantia reliqua, ob sanguinem puriorem & depurationem quem habet, tenuiorem, & faciliorem, maioresq; sentit cruciatus reliquis omnibus, quod sit tactus perfectissimū & acerrimū reliquis cunctis, acriorisque, tum torpescit homo illico in actionibus tardus & stupidus, calidi vis extinguitur, charitatis feruor cessat. Solum homini erecto & celso potest venenum impertiti huius animantis autores iidem allati norunt, reliquis animantibus cubantibus & obliquis, rectis vero hominibus potest, quod inermes pedes obtineant & platas nudas, reliqua vero animantia vel vngue lato munitas atro & solido, vel pilis tutas & refertas hispidas, vt in rapacibus animantibus est videre, homo nudus pedibus non vnguibus solidis vallatas non pilis hirsutas, quo si rectus stat impetitur ea parte magis, cum quod calcamenta transtigit facile, secus vngues solidos solipidesque, partes pilis in aliis, quod arceatur tactu aspero & inequali pilorum frigore & siccitate squallenti, quæ fugit, tū quod irritetur pedū præfura, & ultra in hos sibi propinquiores quod irruat facilius, vt hinc in stâtes homines rectos plus aliis aggrediatur pedibusq; magis reliquis. dictū enim est Genes. 3. c. Tu insidiaberis calcaneo eius. vt late 1. c. 2. calcaneo ergo imperimur, & recti magis homines læduntur illo, quod tūc calcaneū terrā cōtingat plus multo: rectos ideo iustos stantes impetunt magis, quo cruciatus earum vt cruciatus Scorpij dū percutit hominē, maiores, acrioris, iustis magis rectis stantibus, hos inficere tētāt lædere & corrūpere, quod sine
maioris

maioris prædæ aliis, vt Scorpio dū hominē inuadit rectum querit & celsum hominē vt plantā pedis subtrus calcaneū icere possit, diximus enim ea parte cavitatē esse qua serpens potest lædere mortales, quo pedē facilius terræ æquamus anteriori parte, quā calce, ex ea enim parte substituuntur nobis talones solarum, vt æquet pes sui reliquo, & difficilius hac terrā contingimus quā alio, imo decidit corpus si calcaneo insistamus in motu facile, secus si anterioribus pedis insistamus, molestiamque intulimus maiorē, dū pavimentum calcaneo cōprimimus, tremoremque omnium causamus, quod labentes quasi calcemus, cōtra vero leuissimū multo pedis reliquo & sine molestia assistentium, sedamurq; magis luto si calcemus calcaneoque cōprimamus, quam si prioribus pedis partibus ambulemus. Catenam astruere Scorpiones, vt hominem iciant diximus antea, ea est cupiditas percutiendi mortales, quæ vt alia feriant animantia efficiunt numquam: est cum eo pugnantia & dissidium, vt pleraque alia inter se dissentiant natura, quo dicitur peculiariter cruciatus earum, vt cruciatus scorpij dum percutit hominem. Catena facta vitiorum peccata ex peccatis propendentibus, Plinius libro. 29. cap. 4. Proprium est Scorpionibus quod manus palmam non feriāt, nec vbi pilos attingere morsum incutiunt, desistunt imo a morfu eorum contactu, quo homines pedes & plantas appetunt maxime, quod minus omnibus aliis pilis vestiuntur animalibus, & calcanea icere quod minus adhuc ea parte, a quo Iudorus loco allato, hominis platas quod pilis destituatur feriūt vngue lato nō fulcitæ, & li. 2. 25. Plinius Scorpiones icitū obliquo & inflexo homines subdole & caute icunt in nō recto calle, nō via recta imo obliqua vitiorū via, crudeliter inficant ficta Hypochrisi & simulata virtute, se se in Angelos lucis transfigurantes (Christus dixit) doctrinā erroneam, errores imo & deliramenta veneno serpentis infecti, alios inficere conantur, inducere sectas & paradoxa quæuis. Mollitie carnis humanæ allectus scorpio lingere ore tētāt prius suggereque per poros sanguinem, vt suggunt infecta alia musce culices pediculi chimices plurima, lenit suauiter prius, ad dū minus allicere quā illi est opus sensit, hominē cutit cauda crudeliter, virulento dente cauda, cum oris dentibus nequiuir, quantum illi sat erat extrahere alimēti nostri, & sanguinis humani, vt vulnere illato suggat copiosē, ij omnes autores prædicant supra
retulimus

retulimus ore lingunt cruciatus eorum, vt cruciatus Scorpionis dū percutit hominem, ore leni & placido prius blando, vltimo cauda & veneno dente Scorpionis venenato. Tandem locusta ex, facie humana & cauda Scorpionis insignita erant, vitiosi tetri que homines, non minus quam deditis pseudoprophetis locum enarrantibus, se præparant declinantes a recto, vt Scorpio cum hominem percutit qui a recta declinat via & tramite prius, quã mortuum illi infligat terram, corruptentes sese prius, & alios postea, caudasque similes Scorpionibus ideo habentes, quã suomet æstuatentes veneno deoq; in alios reiectare querunt. Scorpio, libidine antiquis Ægyptijs notabat vt prædicat Horus lib. 5. cap. 7. & Cyprianus lib. 7. cap. 9. Scorpionem enim cœlesti signo, ex humani corporis partibus pudenda sunt dicata, sensere mathematici omnes, Ptolomeus, Alfarabius, cui signo Mars dominatur adulterij infamia notatus, hinc milites mulierosos Aristoteles vocauit, huc spectat Hieronymi illud dictum de Virgine ad Auitum: Cauere ne arcuato vulnere Scorpionis, & spicula vulnereris, ne inficiaris libidine: Africam significabant antiqui Scorpione. Quod sit eorum copia ibidem maxima, vt cuniculo Hispaniam, equoq; Italiã ostentant. Terræ est Icon Scorpium pictus. Aiunt iudicarij mortem Scorpione signo cœlesti obuenturam, illis quibus Mars in signo hoc ortui præfuerit sexto gradu, terra sepeliendos, quo terra illo exprimebatur. Victoria Scorpionibus insignitur cautellosa. Est numisma in quo Scorpio est sculptus, simul cum capite laura ornato ex vna parte, ex alia quadriga: sunt cum victoria & eadem litera. Q. EL. IVLI. BVRSI. Quintus Elius Iulii Bursi. Scorpio vincit cauda debili & leui arte, quã ore non superaret voraci & horrido, quo victoriam obscuram significabat arte, & cautella partam. In scriptura sacra fit sermo de regione quadam dicta, Ascensus Scorpionis Deuteronomi. 8. cap. quod obliqui ascensus sit instar viæ Scorpium ascendentis. Numerorum. 3. 4. hæc sunt verba. Terra Chanaan iis finibus terminabitur, pars meridiana incipiet a solitudine Sin, quæ est iuxta Edon, & habebit terminos contra Orientem, mare salissimum qui circumibunt Australem plagam, per ascensum Scorpionis, & alibi etiam. Iosue. 15. cap. ludicum. i. capite idem. Dicebatur enim ascensus Scorpionis pars eadem terræ Chanaan, quæ ad meridiem spectabat in qua est fenna & Cades Barne, regio vero illa Hebræis dicta Maale acerabbin, in terrâ palestina;

lestina australis plagæ, in confinium Amorreorum, Acrabitenes dicta quod Scorpio Hebræis sit dictus hakrah, vt monstraui mus supra, abundat enim eisdem eadem regio & ea parte ascendunt volantes vento Africo aduecti simul cum alis serpentibus volatilibus de quibus 2. c. r. lib. & capite de vipera late ex plurimis autoribus diximus, quo cum ascendant in Palestinam secundum eam regionem ex Ægypto Scorpiones, qui veneno sunt & malitia potentissimi, & ob paruitatem occultissimi, quibus aliis maius periculum imminet volitantibus, ideo ascensus Scorpionis eadem pars appellatur. Horrent virus huius animantis venenata & proficua animantia, fugiuntque semel ictos, ab hoc animanti, & odio habent: tribus diebus si non liberentur discedunt cussi homines, & si saluentur aliquot animantia solo auxilio naturæ, sues præcipue, quos non lædit venenum (supra retulimus ex Aristotele & aliis, Apes non ictus, nec Vespe in posterum quos cussit Scorpio semel, Plinius lib. 28. cap. 4. Sunt enim tantæ immunditiæ aliqui vt & dæmonibus non percutiantur cōsuetudine & vitiorum auefactione, debiles adeo vt tentationibus non sit opus, præcipue si libidinosi salacesque vixerint: quasi Dæmones dedignantur illos impetere iam sui iuris, vitiorum corruptella & consuetudine, in naturam permutata, immundi & obscæni quibus non secus ac suis anima est data pro sale, ne fateant & corrumpantur carnes, sic iis anima est sal, nec munus aliud præstat quã seruare corpus illud, & pondus iners, nec opus aliud eo in corpore exercet, ob multitudinem enim vitiosorum excrementorum quibus sues abundant, Scorpio respuit eosdem petere, si petat non aliter (odore terro) leuiter imo. Est hoc mirabile satis, quod Scorpio gustus sensum dente caudæ obtineat non minus quam ore, perfectiorem imo, quo Plinius lib. 11. cap. 37. de dentibus animantium scripsit sic. Dentium tria genera, ferrati, continui, exerti: ferrati pectinatim coeuntes, ne contrario occursum atterantur, vt serpentibus, piscibus, canibus, continui vt homini & equo: exerti Apro, hypotamo, Elephanto, continuorum quæ digerunt cibum. Iari acuti, qui conficiunt duplices, & qui eos discriminant canini dentes ore palato, caudæ animantibus insunt, serpentibus duo, insuper a parte dextera leuaque longissimi, tenui fistula perforati, vt aculei Scorpionum, quibus effundunt venenum, est venenum serpentium bilis e vesica fellis, venis sub spina ad os peruenientibus effusa,

effusa, aut ad dentem caudæ vt diligentissimi autores inquit Plinius scribunt, quo resupinantur cum mordent, vt contractis visceribus, Scorpionis caudæ similes dentes insunt vnus & duo & tres quandoque, cauda ergo Scorpius dentes gustumque obtinet, quo delectatur maxime caudæ ictu, & magis quam oris: vt non solum vindictæ causa, venenum rabie affectatus compressis dentibus venenosaque animantia ei aculentur visceribus retractis, quo bilem fundant, sese in hostes colligentes, & virtutem spiritusque rescientes, imo & voluptatis causa venenum aspergant, cum & vt virus a se irritans acere & mordax molestans expellant, vt & alia dum excrementa emittimus voluptate afficimur animantia, tum vt gustus liberior expeditior supersit spuitione facta, & viru bilioso & amaro, gustus instrumenta inquinante: tum quod vrens venenum aperiat viam qua sanguis suggatur commodius cuius sunt auidissimi serpentes omnes. Dentes ergo cauda exerit Scorpio, præter omnis naturæ animantia omnia, gustumque in cauda nulli alteri viuenti datum præterquam huic. In plurimis tamen Scorpionibus & serpentibus, non apparent cavitates ear, sed poris solum venenum expurgant humorem spiritum vè infectum, aerem vè alteratum veneno inquinatum, alterante eorum virtute venenosa & venefica, vtraque parte inficit Scorpio & lædit ore & cauda, ore parum leniendo sensu blando excitato, dentibus & aculeo caudæ truculentissime, est os illi vndique vt loquacibus & garrulis vaniloquisque hominibus, non secus ac pisci Meluæ dicto contigit iis, qui ore totus disluit & liquefcit, nisi alto capite suspensus teneatur, & tunc secessu euanescit totus, ore vtrique hiatu vè liquefactus & fluens Merulam vocant alii, Omni ex parte læsio mors & venenum Scorpionibus inest, & maior, vnde speratur minor: dentes omni ex parte exerit & vibrat ore & cauda, corruptissimos quosque perscribens & notas homines perditissimos omnimodo omni ex parte virulentos & tetrissimos moribus imbutos.

De vermibus

De vermibus, in genere, dictis.

CAPVT XVII.

MO B. 4. cap. Nunquid homo, Dei comparatione iustificabitur, aut factore suo purior erit vir? Ecce qui feruunt ei non sunt stabiles, & in angelis suis reperit prauitatem. Quanto magis ii qui habitant domos luteas qui terrenum habent fundamentum, consumentur velut a Tinea c. vero. 27. sic. Hæc est pars hominis impij apud Deum, & hereditas violentorum quam ab omnipotente suscipient. Si multiplicati fuerint filij eius, in gladio erunt, & nepotes eius non saturabuntur pane. Qui reliqui fuerint ex eo, sepelientur interitu, & vidua illis non plorabunt. Si comportauerit quasi terram argentum, & sicut lutum præparauerit vestimenta, præparauit quidē, sed iustus vestietur illis, & argentum innocens diuidet, ædificauit sicut Tinea domum suam, & sicut custos fecit umbraculum, Matas 50. cap. Ecce Dominus Deus auxiliator meus, quis est, qui condemnet me. Ecce omnes quasi vestimentum conterentur. Tinea comedit eos, hæc sunt & alia nouo & veteri testamento de Tinea loca & de AErugine, vt dicitur Matthæi. 6. Nolite thesaurizare, vobis thesauros in terra vbi ærugo & Tinea demolitur, vbi fures enodiunt & furantur, & sæpe alibi Reptilia serpentesque veros primo prosequuti, varia naturæ eorundem deplicauimus, reptilibus communiter dictis hos duos vltimos dicauimus vbi de iisque corpore reptant, & si pedestria sint, sermonem teximus, prius inter hæc de illis doctrinam sectantes qui vestigium sensibile relinquunt motus in reptu, vt de vermibus tandem sermo institueretur qui sunt variæ naturæ ortu & actionibus, inter quos Tinea est reliquis omnibus mirabilior, pedibus omnino destituta, & si vermes sint pedestres plurimi, sed quoniam de hoc est sermo peculiaris in scriptura sacra, ideo & si de aliis caput, de hoc inscripsimus de reliquis dicturi. Varia est fatis vermium generatio diuersa & non sibi constans, quidam generantur putredine quadam rerū, semine alij, mediate qui ex semine, illi sine medio, mediate vt animantia vermes ex semine sati eiecto in famellâ, vt Bō baces fericiq; vermes papillone supposito: ex verme succedūt im mediate

diatē alij vt corrupta crucea vermiculi veniant. Vermes enim nullo coeunt nec sexu distant maris & fœminæ semen aut fundunt, vt orientur immediate ex verme, vt quæ coeunt animalia feminis iactu, vt certo & determinato cum careant ortus principio varia extent eorundem genera & formæ variæ incertæ & dissidentis naturæ. Qui ex putredine veniunt, quidam toto corrupto & forma amissâ præexistenti succedunt, quidam solum partibus alteratis corruptisque quibusdam in ipsis è quibus fiunt reliquæ perfectiori plus multo quam antea, vt vino depuratori caseo & aliis accidit, corrupto animanti vermes orientur putridis caribus mollibusque eiusdem putribus, demptis partibus semivalibus dictis, ossibus, neruis, cartilaginibus cute ligamentis, venis, arteriis, membranisque corporis, quæ putrescunt & vermes non generant, sed in cineres terramque resoluuntur & halitus, alia in vermes discedunt alterata, & corrupta. Ob siccitatem enim & miscellam tenacem superflua ossa & resoluuntur illa, frigidiori & sicciori parte seminis constata: ex mistis corruptis vermes orientur putrescentibus iam, Aristoteles docuit. 4. meteororum cap. 2 & 3. non solum toto corrupto, sed parte putrida vt vlceribus adueniunt, aliisque partibus putredinis opem: nō quod putrefactione cum sit corruptio essentia & natura, oriatur aliquid aut generetur: sed quod hæc exigatur præsuponaturque ad generationem horum animalculorum prius, vt interim dum corrumpitur cadauer, pars vè aliqua deest, mistioque soluitur animantis aut misti, calidæ partes & humidæ substantiæ, quæ ebulliant & feruent, vt dissipentur separenturque e misto, dissoluaturque vt miscella, calore coeant autore mistionis omnis, vt eo loci Aristoteles prædicat qui cogit format vnit habeuntres illas, miscet & disponit quæcumque potest semper in bonum & esse generationemque tendens, quod instrumentum misti formæ natura sit, vt si altiore formâ non possint suscipere, illam tamen quam potest calor virtute agentis cuius est instrumentum inducere, recipiant illa, actione æquiuoca, modo illo relicto in calore ex calido misti, cuius erat instrumentum prius misto perfecto, cœlo vel concursu astrorum, materiæ apparatus, vt viuens hoc substantiaque animata hæc vermis oriatur, aut illa, diuerso opificio & subiecti miscella, virtute eorum que adsunt & præcessere, quo non putredine coctione imo denuo facta & illa supposita, putrilagine non corruptione, sed mistio-

sed mistione vera, earum partium quæ miscentur & constant, in totius putredine, aut partis, animalcula hæc suboriuntur misto soluto, hoc modo putredine supposita, vt generetur vermes, præbeantque subiectum quo illi oriatur terra, aqua, vitumina, sales, mineralia, lapides, virentia, plantæ, animantia, succi, eorum partes, humores, excrementa, iisque confecta, & constantia. Aer vero & ignis secus, aer ob tenuitatem nimiam qua nequit solidum eformare corpus animalculis mistis, solus, ignis vrenti qualitate & æstu quo absument humidum animantis requisitum. Pura elementa nullum mistum solum seorsum quoduis potest efficere, mista vt modo sunt, potest terra & aqua, ignis & aer nequeunt, quod feruent naturæ simplicis multum, aer tenuitatis, ignis tenuitatis & æstus, quibus absumeret humidam portionem vt solueretur mistum in pulueremque; vt abiret, vt nec aer consistentiam præstare. Terra putrida vermes generat plurimos varios & dissidentes lumbricos, terræ intestina dictos & alios diuersos, aqua plurimos qui superuehantur illa, innantque albos & rubros nigros & pallidos, vitumina generant æruginem Tineas, sales terredine euascunt & putrescunt tandem, vt ad nihilum valeant ultra quam vt eiciantur foras, & conculentur ab hominibus, vt dicitur Matth. 5. c. Homines enim conculcant propriè qui talo elatiori a terra calcant, maiorem quo impetum inferunt ob distantiam, quæ enim impetu mouere cupimus, distantiora efficiamus prius, vt aer maiori ex distantia motus, maior eius copia impellat motumque iubet: mineralia putrescunt tardius, alia aliis, at omnia putrent, tardissime tamen aurum, generant eorum aliqua vermes, tineæ terredineque; vitiuntur, cuncta saltim æruginem, vt Vitriolum alumen, sandaraca, argentum viuum, & alia: lapides cōmunes, & præriosorum aliqui omnes tarde non secus ac metalla, etsi ferant æruginem aliis tardius. Virentia in vermes discedunt ocymum masti catum soli expositum in animalcula, & Scorpiones degenerat. c. præcedenti monstrauimus & reliqua dum putrescunt, brassica enim oleraque; etucas varietate mira colorum generant, vaporibus putrescentibus ad extra euntibus, partium humidarum earum rerum, natura humidissimarum, præcipue locis satiuis & riguis consista, sata loci humiditate: plantis itidem accidunt, succis animalibus, eorum partibus, humoribus, excrementisque confectis & constantibus, vermes accidunt, vestibus sericis, & si tardius Teredo, quam lancis

adueniat quod ex humida, illa sicca natura sint. Imo in cadaueribus animantium postquam recentia vermes sua humiditate generarunt, salita iam & arefacta postea tinea iterum absumuntur carie & teredine, carnes salitas suillas teredine videmus absumi antiquas vermiculis subortis, Polilla, vulgo. & alia, Nix imo Tineas creat que verustate putrescit Arist. docuit s. de historia. 19. iis. In iis, que putredinem nullam posse recipi existimamus animalia veniunt, vermes in niue vestiore hirti. pilis & rubidi generantur inquit Aristoteles, quoniam & ipsa nix verustate rubescit, in niue medix terræ, candidi & grandioris inueniuntur, torpēt omnes ac difficulter mouentur, quibus & locus ille Ieremię. 4. Thronorum constat, vbi sic dicitur de peruersis iam Nazareis, Candidiores Nazarei eius niue, nitidiores lacte, rubicundiores ebore antiquo, saphiropulchriores, denigrata est super carbones facies eorum, candida enim & alba verustate rubescunt, sanguineumque colorem suscipiunt tempore alterata, pinguedines albissimæ rubent & pallent tempore reseruare longo rancida, butyrum caseū albissima, porphidi alabastra; ossa, rubescunt tandem temporis tractu, lac vstum igne super papirum iniectum rubescit, papirus ipsaque vsta, & alba omnia: rubra contra dealbantur, vt corallius lapis vstus albescit, rubraque omnia in cineres abeunt candicantes, ideo agni sanguine stollæ lotę sunt feruentis charitatis igne dealbate; post vt essent maculis liberæ, vt sanguine intincta lota & igne exiccata impensius albicant, Apocalypsis 12. c. candicant albedine summa igne depurantur, & exterguntur Salamandre more continentes iusti, ebur ergo, & nix candicant verustate, quod dixit ebore antiquo rubicundiores Nazarei, in igne animalcula generantur nõ ex igne quorum Arist. meminit eo c. vt nos prægrasso retulimus. De fumo enim & fuliginibus Chalchitis lapidis dum exuritur interim, vt de aliis mistorum partibus generari diximus, fiūtque; ideo in vino vermes, in caseo, vestibus, cadaueribus recentibus marcidisq; & exiccatis iā adhuc, sericis & aliis plantarum animantiumq; succis, & partibus excrementis ve dictis, in lignis seminibus, & aliis dictis comprehensiq; generibus supra, putredine media ex partibus substantiæ eorundem: tum fiunt semine totius immediate disciso, vt locustæ se totis putridis semen locustis præstant, vermibus quibusdam dictis sui ordinis, in terra sepultis prius ante earum obitum, qui circa autumnum est capi-

te. ab

te ab alia reciso exerto a terra que ad inuicem capita sibi detruantur, vt corpus totum in dictos vermes degeneret, quando non in locustas, tempore immutatæ alarq; aliter ac locustę exigunt illi vermes ex toto subueniunt, vt & veniunt locustæ ex toto corpore animantis quod putridum in oua degenerat & postea in locustas communi ortu earundem, non immediate sed media alia natura geniti animantis alterius, vt vermes Bombaces, postquam sese intra Bombylium & cuculum colligere papyllionem creant, qui postea semen generat in congressu cum femina sui generis papillionea, quod femina ex utero pellit, impertita iam virtute prolifica, quæ emoritur illico, superestque semen prolificum vermium, quod postea alteratum calore Solis accedentis, in æquinoctio verno, foris calore quouis alteratum, vermes suscitatur denuo similes præcessoribus illis prægressisque parentibus: non minus muscæ bruchus, effundunt alteratum semen, quo vermes oriuntur, in vitibus, carnibus dicti Querese nostris, & chersca latinis, & græcis: phenicem oriri dicunt vstione sui, vermiculo genito crescente in posterum in auem longauam & illustrem, de volatilibus Deo dante dicitur. Exodi. 16. de manna, vltra quam præceperat Moses mensura collecto sic. Qui non audierunt eum, sed dimisserunt quidam ex eis vsque mane, scatere cepit vermibus atque computruit, & iratus est contra eos Moses. Deuteronomi. 28. cap. legis transgressoribus pœnas statuens inter alia inquit. Vineam plantabis & fodies, & vinum non bibes nec colliges ex ea quippiam, quoniam vastabitur vermibus. Dictis scilicet. Iudith. 16. Dabit enim ignem & vermes in carnes eorum, vt vrantur & sentiant vsque in sempiternum, de impiis. Quibus, vermes in plantis oriri, in roscido manna, in partibus corporis comprobatur. Ecclesiast. 19. Et qui seiungerit fornicariis erit nequam putredo & vermes hereditabunt illum, & extolletur in exemplum maius, & tolletur de numero anima eius & c. 10. Cum enim morietur homo hereditabit serpentes, & bestias, & vermes. Toto corrupto scilicet. iis & aliis patet vermes dictis generari rebus, sine femine aliquo, nec speciei eiusdem agentis virtute & opere aliunde imo. Christus vermen se prædicat in scriptura sacra, vilem, abiectum humilem, non constitit Christi corpus femine virili, non viro genitore naturæ eiusdem, spiritu imo Deo, piissima omni labegnitricem immuni Deipara Virgine, matris vero officio fun-

p 2 cta, vere

73 *cta*, vere matris, mater vera hominis veri & Dei. Psalmo ideo. 21. dictum. Ego sum vermis & non homo opprobrium hominum, & abiectionis plebis, ubi & abiectionem se predicat, & despectum, quo Isaias. vi. Iimus eum quasi leprosum, & percusum a Deo. Vilem hominum, & despectum virorum cum iniquis reputatum locis alatis. Non hominis officio factum, vermis imo instar, alio ortu, cœli virtute, quæ superuenit, Virginem & obumbravit, obumbravit etiam si lumen erat, virtusque spiritus ignei Dei illuminantis, ex se substantia sua illustrantis omnia, tenebras umbramque ut fugaret omnem peccati, nullo æstu ignis percita, umbra & tutela spiritus vallata, tum umbravit ut ea umbra alarum Dei & spiritus protegeretur contra mundi gentiumque inscitiam malitiam & diſteria. Ideo ergo de se dicit vermis sum, & non homo, & propter homines, opprobrium hominum, & abiectionis, non solum populi, & nobilium, plebis imo & vulgatum hominum. sunt variorum vermium species formæ & naturæ, ut & serpentium sunt variorum, omniumque eorum animantium quæ putredine oriuntur, quod sint facillimi ortus, adeo ut ex eadem materia ex cadavere eodem varij & disidentes nimis nascantur, plus minusve alterata materia tempore & loco aere circumstanti adiunctis aliisque quæ alterant varietate, flante Africo alij, Aquilone succedunt diuersi, hac terræ specie, ii, illi alia, quo certo numero contineri nequeunt, cum quod imperfectum & corruptum ex quo vis defectu contingat, ut bonum ex integro, malique materia sit infinita, ideo non vna pluribus ve oriuntur speciebus, & qui vnus naturæ, monstroræ frequentissime, facillime ut euariant maxime, multitudinemque nimia ut prorumpant, hinc feruere vermibus dicimus & scaterere non minus, ut de manna dicitur corrupto Exodi, 16. cap. ut supra retulimus.

De Tinea & Christo vermiculo.

CAPVT XVIII.

TINEA vermis est Terebra & Caries, dicta Græcis, τρυγίς. De qua Aristoteles quinto de historia cap. 19. ubi & de vermibus omnibus late edisserit, a quo Plinius Nicander eadem in thetiacis refert, dicitur vero multis

multis modis Tinea & non vno, primo enim Tinea, significat Vermes, illos in excrementis animantium subortos, intra animalium cauitates retentos. Eo loci Aristoteles docet, dicti lumbrici communes, qui ventribus animalium progignuntur: putredine excrementorum contentorum ibidem, quorum extant tria genera, Latum, teres, & Aſcarida dictum, ij omnes vermes Tinea: comuni nomine vocitantur: tū tinea vulgo polilla, vermis genitus vestibus, lignis, alimentis quæ multis, aluearis non minus fauis feminibus. Vermiculantur enim hæc omnia carie teredineque afficiuntur & alia itidem, ut & de vermibus supra monſtrauimus generari iis & aliis rerum generibus, ut cap. citato Aristoteles docet, exedique Tinea hæc & alia supra retulimus Horatius Epistola. 1. 21. sic, ad librum suum. Aut Tineas pascas taciturnus incertes, aut fugies. Vticā, aut vincetus mitteris Ilerdā. Hæc libris tabulatis, & laneis vestibus frequentissimam scimus, Aristoteles docet. 6. de historia, c. 32. ubi sic. Quin etiam alia generantur bestiolæ, ut dictum est, tum in lanis & quibusvis lanificio confectis, ut Tineæ quæ lanis puluerulentis præcipue oriuntur, atque etiam magis, si araneus vna includatur, viuaturque eodem loco, si quid enim humoris inest, hic absoruens ampliat siccitatem, nascitur & in tunicis hoc ipsum vermiculi genus, tum in cera vetusta, & in ligno. ubi animal gignitur candidum, quod omnium animalium minimum estimatur, nomine Achari, nec non alia in cartis, aut iis proximis, quæ in veste aut Scorpionis. exigit, sed sine cauda generantur per quæ exigua. Omnibus prope dixerim vel siccis humescentibus, vel humidis siccescentibus creari animal potest. Nascitur & vermiculus quidam cui nomen a corrupendis lignis Xylophoro, quasi ligni perdens dixeris, caput enim suo putamine exerit varium, pedes in postremo habet, ut alij vermes, reliquum corpus tunica areneosa integitur, suoque tegumento hærentes festucas gerit, ita ut forte eas casuque sibi contraxisse dum ambularet videretur, verum ipse naturæ in hæret tunica, & ut limacibus testa, sic tota huic vermiculo adhæret lignea, id nec decidit vnuquam, sed euellitur ut natium, quod si hanc eius tunicam detrahas expirat, parique modo atque limax, testa detracta habetescit. Processu utique temporis id quoque in Aureliam transit seu papilionem paruum, ut Eruca, atque immobile viuut ut bombax in cuculo, quid nam ex eo animalis pennati oriatur postea, non est compertum, neque

enim ex iis papilionibus generatur quidpiam in posterum, hæc Aristoteles. Tum tinea generatur in partibus animantium vino rû, præcipue in capite, ubi vermiculi oriuntur multoties, & pediculi varii, carie capite affecto, vt in vlcerebus, fauis dictis. constat quorum Gale, Paulus, AEtius, & reliqui capitibus propriis curationem molliuntur, vt est videre. 3. Pauli. capite. 1. 1. de compositione per locos Galenus capite. 1. & alij, aliis variis in locis, per similitudinem ad hanc, Tinea & arugo idem notant significantq; cariem ipsam non solum vermes, sed putredinem lignorum lapidum ossium, ferruginemque ferri teredinem & putrem substantiam, ubi solum substantia disponitur, vt vermiculos producat & alæ semel substantia ligni alterata & creato vermiculo, totum quod superest alterat erodit terit vt maxima quæque ligna eo minime erosa & exessa, aliò qui graua & nullo robore vetustia, facilia in posterum leuia & sine onere leuentur, vt a quouis asportari possint facile illa, sitque quilibet oneri suffecturus hoc minimo exellas vermiculo. Est illius naturæ & conditionis tinea, vt erectur antea multo perfectioribus depuratiõibusq; rebus quàm aliis, pannis lignis maioris prætij tinea aduenit, antequam communibus multo & vilioribus aliis; vino vetustiori generosiori, cafeo antiquiori pinguiori, aliorumque aliis partibus maturatiõibus fructibus, tritico feratori, quando enim hæc summam sunt nacta perfectionem, eo tempore quo sunt coctiora perfectiora mista temperatiora magis; minus humidi crudi obtinentia, partes aliquot putrescere incipiunt, quæ prius maturari cepere, vt quando omnes iam perfectiorem dispositionem sunt nactæ, putrescant illæ rancidæque fiant, vermes vt generentur. Tinea & teredo: hinc pannis pretij maioris. Tinea prius purioris & perfectioris lanæ, quod constet sicciõis; & miniori, exit catur antea cum minutior sit resistatque minus causis alterantibus, tenuiora enim resistunt minus & minora maioribus & crasis, paribus ceteris, docuit eadem Plinius libro. 11. 35. AEtianus, Solinus & reliqui animalium Scriptores, Galenus edocuit. 7. simplicium ubi Cedream Tineas non consentire refert, fugare imo aut longifino temporis tractu, vt & oleam, & palmæ lignum, ex olea nalgij partes astruunt, naturæ quod sint minus obnoxie tineis. Teophrastus docet capitibus propriis horum lignorum, Vuttonius

lib. 9.

lib. 9. capite 218. Theodorus Diaforides libro. 2. capitibus harum arborum Galenus & reliqui omnes Nicander in theriacis. Columella Plinius. Christus de se Psalmo. 21. Ego sum vermis & non homo, oprobrium hominum & abiectio plebis, fuit enim cū iniquis reputatus, & generi hominum oprobrium & dedecus creditus, quod reputatus iniquus mortalium genus infamare videbatur, flagitiosus homo creditus. Hæc tulit Deus, pro hominibus, hic eius amor peruenit vermis scilicet factus abiectus & no uissimus virorum vltimus, & despectus Iaias. 50. cap. eodem dicto. Iaias. 41. de Christo. Noli timere Vermis Iacob, qui mortui estis ex Israel: Ego auxiliatus sum tibi dicit Dominus, & Redemptor tuus sanctus Israel. Humanitati Christi Pater alloquitur æternus, vocatque filium vermem, mortumque ex Israel. Hic est vermis ille Ionæ, capite. 4. qui hæderam erodit, mundi que fiduciam, ad celestia que homines aspirare edocuit simulque misericordiam, & pietatem: nam si Ionas de hædere erosiõne doluit cur inquit Deus de Ninie non miserebor? Vermis hic crucis lignum aliò qui grauissimū sic erodit exellit, vt & si naturæ viribus, teredine affici non ferret oliua cupresso & palma constructam, tincis quæ affici nequeunt, viribus tamen Deitatis sic erodit teredineque affectauit vt postea leue facile aquoliuerque ductile substitueretur, nobisque offerretur Christo gestabile iam & ductile, quilibet vt possit crucem tollere, illumque sequi, crux iam facillima & leuis, onus leue & suaue iugum, onus merces pretiosissima qua cælum emitur, iugum quo vehimus onera cum Christo, qui infinitæ potentie cum sit, nil quasi nobis ferendum reliquit, quæ sibi crux sola, oprobrium dedecus fuit, nobis onus merces iugum cum Christo eodem iugo victi succedit gloria & honor quæ illi infamia dedecus grauis difficilis, facilis nobis leuis, non sola, cum Christo imo, non integra sed erosa & exessa hoc vermiculo terebrata: qui non secus ac phenix generosa & illustri lignis iis appositis, Sacerdote secundum ordinem Melchisedec, qui panem & vinum sacrificio obtulit propriumque corpus, & sanguinem Deo: fuerit hæc quæ Melchisedech obtulit Genesios. 14. Abraham, Rex Salem & Sacerdos simul. lignis iis stræque lignorum superposita loco caluarie, igne charitatis fla

P 4 grauit,

grauit, ex seque rediens vermiculus hic, in æternum Phenicem commutatus abiit, vi Solis diuinitatis, paratis lignis odoriferis ad Orientem diuinitatis versus. Machabeorum 2. cap. 9. de scelerato Antiocho diris cruciatibus, & morbis ob sua flagitia, a Domino percusso sic dicitur. Nunc humiliatus ad terram in gestario portabatur, manifestam Dei virtutem in semetipso contestans, ita vt de corpore impij, vermes scaturirent, ac viuentes in dolore eius carnes scaturientibus vermibus effluerent. Consumunt vermes ea ex quibus generantur, consumunt tinea alioqui minima & Terebra molis pusilla, ligna vastissima ingentis molis, cum & dura solidæque substantiæ, cum sit tenerissimus omnium vermiculus & mollissimus secundum interiora, & si durissimus extra, testa constantissima obductus, Aristoteles eo loci recensuit, Plinius alij, locis adductis. Quibus assonant verba David. Regum 2. cap. 23. illa quibus inquit, enumerans Dei viros fortes qui prælia gererant & cum eò dimicauerant prælia Dei. Hęc nomina fortium Dauid, Dauid sedens in Cathedra, sapientissimus Princeps inter res, ipse est quasi tenerissimus ligni vermiculus, qui octingentos interfecit imperu vno, post hunc Eleazar, post hunc Semma. Dauid Christum significat. Dixit ipse eodem capite vbi sic. Hęc sunt verba quæ dixit Dauid filius Isai: dixit vir cui constitutum est de Christo Dei Iacob. Ille ergo tenerissimus vermiculus ligni est Christus, qui lignum crucis durissimum cõfecit erosit exessit diuinitatis vi, interioribus mollissimus, misericors piissimus, qui secum festucas ligni fert crucis infertas & innatas quasi, testa obductus incorrupta, & durissima, vëtris virginei matris Deiferæ sine labe, integra, & insuperabili testa vallatus, humanitatis inculpatæ vt sit crucis terebra Christus, & ligni Tinea, mortis, inferni, peccati & culpe pænæq; nõ minus: hęc erosit terebrauit exessit, vt leuia & facilia superesset, possetq; imbellis quilibet, facile pertractare exessit & terebrata, ferreret quilibet facile hęc omnia. Hac in Cathedra sedens Dauid erosit mundi Cathedra, sapienciã confudit mortaliũ, ignorantia probauit stultitia, & quæ stultitiam iudicabant gentes (Paulus dixit) crucem & scandalum iustificationem stabilivit doctrinam scientiam salutis veritatem sapientiam. Vermem hunc immobilem superesse genitum semel atque ex eadem materia subiecti Aureolæ peruolauit illõ conge nita, additu qua vermibus parauit viam, parte erosit & exessa, hacq;

clata ero-

corpore mortis huius, vt Paulus dixit cesabunt & finiẽtur, quasi vestimentum hoc, & caro, corpusq; mortale, & cū consistent hæc, Tinea comederit eos affectus, vt comederit vestem cuius erant ii colores & affectus carnis, vt sim liber immortalis securus patria, quasi vestimentum cõterentur ex se ipsis ex carne genitis ad carnisq; cõsumptionem deficient, carnem vestem ipsam lacerantes & cõteretes, ex qua fuere orti, Tinea vitiũque illud quod in passionibus ex eadẽ carne fuit natum hoc & carnem absument vastauit, vitia enim omnia cū excessus sint moderati & iusti, in natura adhuc corporea cõstituta meta & proportione, tẽperie labefactat nostrã & mediocritatẽ, pariũt morbos eggritudines causant affectusq; quibus natura corrũparat & desit genitis & cõgenitis semel. c. 15. sic Isaias. Sicut enim vestimentum sic comedit eos vermis, & sicut lanã sic comedit eos Tinea. Vbi vermẽ vocat Tineã ipsam viuentẽ, animalculũq; Tineã dictum. Tineã vero carie ipsam rubiginẽque & vermẽ dictũ Lyta, qui lanã & absumit (supra retulimus) in ouibus procreari ante tonsurã Osee. 5. c. minatur Dominus Israel iis. Et ego quasi Tinea Ephraim & quasi putredo domui Iuda. cū enim malitia Ephraim eo increfceret, vt vero Deorelictõ ad Deos falsos, regis naturalis obliuio, ad Reges & tyrannos cõfugissent inquit Deus. Et Ego quasi Tinea Ephraim, de Christo intelligo minate Synagogam rebellẽ, ex eadem enim veste de carne nostra ortus vermiculus absument vetera omnia, & erit Iudæorum Tinea Ephraim quõ cõterentur vermiculo hoc: nõ secus ac attrita est vermiculo hadera illa vitiosa Ionã. Eritq; Deus Tinea Ephraim caries putredo, qui aura placidissima illis extiterat quã vindicabatur a putredine & corruptione vitiorũ, erit illis corruptio & labe permisione flagitiorũ, tradenturq; in reprobũ sensum permittente & puniẽte Deo malitia eorum. ouerturq; nimio luxu & mollitie illorũ, vltor & vindicator criminũ, nõ secus ac Tinea putrescentibus vestibus, lanisq; vdiõib; & oleosis magis prouenit mulro, sic adueniet Tinea Ephraim populo delicatiori & molliori, propter humidã eorũ mollẽ & delitiosam viuendi rationẽ putredo & Tinea illis aderunt, Deusq; ipse, qui aura spiritus placida & suauis disflabat, quo minus putreret ventilati aura spiritus Dei, ipse erit vëtus exurens putrefaciẽs, & corrupens omnino non aura spiritus, imo turbo obcecãs & corrupẽs subertẽsque omnia. Baruc. 6. c. Vbi vaticinatur Iudæos apud Babylonis captiuos post septẽ generationes liberãdos, hortaturq; vt sibi ab idolatria caueãt illorũ, ex plurimis ostẽdẽs imbecillia esse idola ac vanissima, inquit. Coronas cer-

q

te au-

te aureas habent, super capita sua Dij illorū, vnde subtrahunt sacer
dotes ab eis aurū, & argētū, erogant illud in semetipfos, Dant autē
& ex ipso prostitutis, & meretricibus ornāt & iterū cū receperunt ip
sum à meretricibus, ornāt Deos suos. Hi autē non liberabuntur ab
ærugine & Tinea, operiti autē illi veste purpurea, extergunt faciē
ipforū, propter puluere domus, qui est plurimus inter eos. Satis ad
literā iuxta huius animātis naturā dictū, cū puluis loci squallor &
puluerulētia, quæ ideo puluere plena quod nō diflentur, si enim di
flarētur, puluis tenuissimus & facilis excuteretur omnino, qui gene
rat putredinem vt Arist. 4. Meteororū edocuit. c. 2. & Galenus. 1. de
differentia febriū. c. 3. & 8. methodi. c. 2. & 3. & Tineas generent ca
lore aere non subintrāte nec exulāte cōtēta eo loci, quo vestes ex
ponuntur autæ frigida ne tinea aterātur, & quas cupimus carnes
feruare diuitius aerī frigido exponimus, locisq; calidis & pulueru
lētis in cineres abeūt & puluere, & tinea erodūt illa. Tinea ergo
cōterent cū puluere abundant tales, domusq; corū puluere sint
referta meretricibus, carne e puluere formata, passionibusque car
nis, meretricibus, carne expulvere eodē formata ac vir, ex viro mu
lier, ex costa viri obliqua natura costa fragili sine medulla arecto
deuiās, puluis est mulier obliquaque costa non recta. quo puluere
scatent squallidi & immundi, & faciē extergunt verecundiæ cū me
dio pulueris dormiāt fornicātes & adulterātes, faciē mundā osten
tantes, & veste purpurea induti immundi & squallidi omnes, hypo
chrisi nimia, faciē depurgāt toti immundi, quod eā in proparulo
exibeāt occultis reliquis puluere plenis, aliās nec detergerent faciē
in hominū cōmendationem faciē, non interna & si videat Deus,
tinea m̄ & ærugine nō effugiēt nā cū Tinea vestes laneas præcipue
aterat, & si omnes inuadat, & puriores magis depuratioresque la
nas prius, si nō seruentur cura sollicitudineq; maiori, si enim de iis
curetur minus reliquis tinea afficiūtur citius, multo, ideo de iis di
citur veste purpurea cocco tincta & puluere coccino obduci do
mos habitant puluerulentas, regali veste, & insignia puritatis &
perfectiōnis maioris gestantes, medio puluere vitam agentes, tinea
inficiētur & ærugine, illi qui in exēplū aliorum cōstituebātur alio
rū duces, Ecclesiastica bona dispēdētes meretricibus & adulterijs.
Sacerdotes legis Magistri Doctores purpura induti cardinales alij,
tinea afficiuntur & ærugine si medio puluere viuāt Coronis sacris
sacerdotio, si abutantur, & coronas Ecclesiastica bona erogent si
meretricibus, veste purpurea ornati, nil enim æquæ ac purpura

Tinea

Tinea eroditur laceraturque, quod lanis purissimis cōstet, & quod
puluere coccino ex vermibus cocci gnidiy intingatur, qui vermium
est productiuus facillimē, quasi naturam redoleat suam pristinam
Dei aurum, & argentum dum dissipāt & meretricibus cōdonant, &
recipiunt iterum turpem quæstum. Matth. 6. Lucæ. 10. thesaurizare
iubet Deus in coelo quod ærugo & tinea nō possit demolliri ibidē
reposita, cū aura spirituq; Deo diflētur omni ex parte, cocta prius
& omni humiditate superflua exoluta eodem igneo spiritu, qui po
stea tēperat, recreat, reficit, cōseruat, depurat, quo ibi diflata, & spi
ritu perpetuo flāte flata, ærugine aut tinea cōtrahere nequeunt: in
mōte æternitatis diflata, humida lachrymarū hic secus regione hac
& valle, hac quo putrescāt tineaque, & ærugine afficiātur, in valle
hac miseriz & lachrymarum nostrarum passionum, tot tātisq; im
pedimētis nō vētilata spiritus aura, Iacobus. 5. c. Agite nūc diuites
plorare vlulātes in miseris vestris, quæ adueniēt vobis diuitiæ ves
træ putrefactæ sunt, & vestimēta vestra a tinea cōmesta sunt aurū
& argētum vestrum æruginabit, & ærugo eorum in testimoniū ves
trū vobis erit & māducabit carnes vestras sicut ignis, Thesauriza
tis vobis irā in nouissimis diebus. vbi Thesaurum vestriū & metallo
rum cōgeriem, rerumq; aliarum vocat. Diximus tardius citius vē
omnia putrescere posse igne dēpto, nisi hic vi astrorum eminētia ca
lidi putreat, quod alteretur illis remisso in calore iā impuro elemē
to aut tenuato vt partes solū supersint crassiores, corrūpaturq; ideo
vi celi ex Arist. 4. Meteor. c. 2 & 3. est putredo calidarum partiū mi
sti exolutio à calore externo ambientis facta, & extrinsecō rei quæ
putret, quo mistū soluitur & miscella vt late Arist. 4. Meteor. &
Galenus locis supra adductis, partibus tenuibus misti exolutis calo
re alteratis & renuefactis, putrescit & soluitur mistū, vt vna calo
re acefcunt in acetumq; abeunt, & fugiunt acuitque, & quæ putre
fcunt frigida supersunt, iā putrida, & si interim dū putrescūt calcāt
amplius, quo ignis cum a nullo calcfcere possit, cum sit omnium cali
dissimus putrescere nequit vera putredine, præter quam a cælo iis
modis, est hæc passio mistorū coctio, cruditasque Arist. docuit Me
theo. 4. 1. c. omnia vero eo dēpto possunt modo defacto vt sunt in
natura, citius hæc illis, aurū argentum & alia rāncida fiunt, & putre
fcunt tādem ærugineque cōtrahūt, videre est in auro & argēto quæ
mundātur, vt splendeāt multoties, insensiliter rubigine alterata sub
stātia, deterfa quo tādē desinunt & desiciunt vt margarita senescūt
& tēporis tractu marcescunt rācida, ærugine vero rubiginēque vir

q 2

tutem

tutē, excedentē, & causticā obtinere epuloticā græcis dictā dixit, Galen. 7. Metho. c. 6. 7. simplicium n. 1. per locos, Diosco. li. 4. c. 48. Plin. Paul. A Erius capitibus de ærugine, Arif. quo secundum naturā græginis satis est dictum, ærugo Thesauri vestri carnes vestras excedet, & caustica igneaque & exurētivitate comeder carnes vestras absu met & teret sicut ignis, hac eadē extorsit eritis, vitiumque illud auaritia vestra ærugo hæc depopulabitur carnes vestras igne inextinguibili. Vermis ergo tinea est, & ærugo idē quod tinea aliquādo: quādo que tinea caries & ærugo sunt. Quæ cū tinea inuenitur putrisque materiæ: ærugo rubiginē significat multoties, & tinea pulverē rei la ceratę, vt patet dictis, vermis vero huius & animalcula, notabile quod rei illius cuius substantia alitur colorē representet, sit viridi viridis, albus albis, ruber rubris, lūbis & reliquo præter quāvērte opacus, hic enim omnibus vermibus perlucet, plus minus vè. Aliquit imo adeo, vt Noctiluca, & Nitidula, Zinzindula, Lāpyri, Pyrolāpidi, vt nō fecus ac animātia plurima lusciole oculorū fulgore victū noctu queritāt, sic hæc vērte perlucido & fulgore: vērte idē ac appetitus & sensus, corrupti omnes lumē & cognitionem, vt vērte interuiant possident sensui & appetitui, quorū Deus vērte est, obscuratis & tenebrosis aliis omnibus eo elucēt, lumē ventris causa obtinētes cui inferuiant & parēt, de quo supra li. 1. c. 1. Vermis sunt species varietate Erucæ, Tinea agrestis. Ouidius. Quæque solēt canis frōdes intexere filis. Agrestes finex res obseruata colonis, ferali mutāt cū papilione figurā. Aureliæ enim volatiles ex erucis corruptis oriūtur, de Bōba ce diximus. Acari vermes in ligno nascūtur vt diximus dicti & tere dines & Tinea, & Xilophotorii aut ligni perdes iā supra, colles & colli, sunt vermes rubri in ligno pronati capite maximi, toto corpore maiora capita qui habēt, ligna erodunt & terebrāt potētissime. Christus vermiculus est ruber, lignū crucis in suo sanguine erofsit capite maiori reliquo, caput Christi Deus, supra ex Paulo, apprimet ex his vermiculis esse dictū, qui lignū crucis erofsit, ruber sanguine vermiculus, & capite reliquo toto maiori. Imo mirabile dictū. Vermis horū genus est qui sanguine toto exudat lignū vt emoliat vt facilius erodat, & terebret capite postea dētibus & capitis impulsu facto. Madefecit crucis lignum Christus sanguine esulo, erofsit capite diuinitatis, vt facilis leuis crux superesset asportabilis: De reliquis vermibus iā diximus cum nomina eorum ex quibus oriūtur retineant, siue ex fructibus siue ex aliis nascantur vt iam supra.

elata erodere cessare, requiescere, antea excedentes erodentesque continuo, sine intermissione.

*De Tinea misticis ex natura animantis
in scriptis sacris.*

CAPVT XIX.

Docet eo loci Aristoteles Nicander & Plinius reliqui 77
autores dicti Tineam in lignis procreari Plenilunio
recisis, quod humiditate vitiosa succoque excrementi
tutio abundant, luna plena eo tempore, vt putrescunt
magis carieque afficiuntur plus multo, quam luna decremento
aut silente luna, norunt agricolæ qui vites decrescētē lumine ar
bores omnes amputant, non alio, ligna rescindunt, alias teredini
bus replentur erodunturque facile euanescent & putrent. Ligna
crucis plenilunio Martij, refecta excrementitio humore plena re
ferta vitioso succo nostrorum criminum populique inuidia re
uellis, luna plena, in oppositione ad Solem iustitiæ, lumine scrip
turarum pleni, luna, mente peruersa malitia vitiorum soluti &
humidi affluentia rerū, Martio deliciarū verni temporis concupis
ciētē furētes, eo vt animātia furiūt instigata feruore: excessa sunt
vermiculo teredine Christo, erofsa lacerata, cuius virtute faci
lia superfant & leuia, onus iam leue. Eo imo tempore plenilu
nij est noxium arboribus amputare furculos, quod humor di
fluat refecta parte eo tempore nimius, vt cum eo alimentum di
labatur facile, abundant omnia humore lumine aucta luna in of
sibus, humidisque medullis cerebro & aliis est videre, maris flu
xibus & refluxibus. Tinea erodit, perpetuo absument conficit, me
dia putredine ortus vermiculus, non cariem non putrem mate
riam, sanam imo, liberam integram, de hoc dicitur Machabeorū
loco citato, de corpore impij vermis, de vitiorum putrilagine vi
tij & luxus, mollis & humida viuendi ratione, vermes conscien
tiam erodentes sine intermissione. Tum de impuro obscuro & in
quinato corpore teris humoribus referto, inclinationes corrup
te & vitiose, corpus quod corrumpitur aggranat animam, affe
ctat passionibus subortis, vitio corporis terri impetit, lancinat
p s animum,

animum, ut hac ex parte labascatur facilius vitis que inquinetur, ex quo ob humorum putrilaginem & chacochimiam, vermes putredo, vermes hinc ex corpore impij, at sanam eius portionem & partes vastant orti semel ex alijs obscenis & spurcis, contra hac iusti qui corpus suum non coinquinaverunt, vermibus non lacerantur, neque enim dabit Deus sanctum suum videre corruptio nemi corporis adhuc si opus est, quod non coinquinaverit carnem suam vitis & immunditia, privilegium iustorum dum decet: nulli scelestum hominum concessum sine arte & fucis, imo quando ab hoc vermibus genere excusarentur impij a Tinea illa, quae conscientiae tabulam erodit, qua naufragium fugere potuerunt submergionem imo, non liberantur afflictione summa & dolore viscerum acutissimo Marci. 9. cap. de verme & tinea hac conscientiae impiorum. Vbi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur, de damnatis submersis Isaias 31. sicut enim vestimentum sic comedit eos vermis, & sicut lanam sic comedit eos tinea, ubi vermen vestimento, & tinea lanam aptavit. lana enim peculiarem vermem generat dictum graecis *Αιτα λιτα* & *Αυτα*, qui & tuberculis ouium & abscessibus factis, solet progigni, lanam provenit, pinguiori eius parte genitus frigoris impatientissimus, & cum lana & pilis muniatur a frigorisque iniurijs, vindicetur, in gratiam tanti beneficii accepti, lanam exedit, miseram oves destituit velleribus, ut rigeant frigore & algeant ipse & ipsa. Sibi excidium tandem ut patet, lana & munimento destitutus, frigore rigens in poenam commissae ingratitude. Vestimentum vermibus absumitur qui perfectiores eius demolluntur partes depuriores, late diximus antea, exeditur ut integer cum videatur nil sit aliud praeter pulverem & cineres, & cum consistere credatur caries sola putredoque subsistat. Haud secus impij consumuntur sicut vestimentum tinea, ad sidera euecti superbi & elati succedere omnia ex voto cum sperabant consistere, pulvis tinea vitiorum erodit si lacerati discedent iis eisdem quibus gloriabantur, vitis ipsis quibus erant conuoluti, iis quibus fuere educati amicis creati favoribus & in alium euecti, muniti artibus, occulti occasionibus sicut lana subdit lob. eo loci tinea, antequam vestis fiat & habitus vitiorum scilicet, primis liminibus malitiae, antequam vota impleant, in lana erit tinea absumens percusa quaevis, iis eisdem vitis dissipabuntur, vitiaque cum illis simul, ne superstit alijs rante nequi-

tae nequitiae exemplum, depascentur proprijs sceleribus, quae suae carnis procrearunt passionibus, ut munimentis destituti ipsi, & vitia alta, deficient conscientiae verme, erodantur iugiter lacerabuntur, usque ad Aureola euolet in caelum papilioque, suscipit voces ore reserato (spiritus, quo illa additu facto ascendat, spiritus, ut hoc remedio vermis quiescat erodereque desinat. (iam supra) quam paucissimi sunt vermes qui Aureolam, non pariunt papiliones vel magnos aut paruos ipsis emortuis vel viuentibus, a quibus solum accidentibus euariat alata progenies, non essentia, quam minime vero, & id raro figura. Arist. retulit quinto de Historia animalium capite 19. Plinius libro 11. capite 22. & 23. iis seruata tamen natura & substantia specieque, solum accidentibus alia, cum easdem omnino actiones naturae, eiusdemque seruent ritus vnusque speciei opera, quibus identitas diuersitas ve naturae est pensanda. Vermis Sericinus dictus Bombyx & Bombylis: postea post primum somnum Necydalus compellatus, ultimo vermis adhuc figura seruata Bombyx & susfurro, usque dum Aureola nuncupatur tandem in papilionem ascitus. Semen Bombycinum calore alteratum in minutissimos vermiculos discedit dictos Bombylios, qui post diem quintum abortu faturi folijs mori, die vno & dimidio, sexto & dimidio septimi dormiunt altissime, ut postea somno excussio veste priori nigra deposita, sese replent iterum eodem cibo natura parato, ut transacto septimo denuo sopiti, trium dierum spatio quiescant semimortui animantes, decimo ad initium vndecimi Necydali quasi morre liberi eo tempore compellati, usque dum Bombyces post tertium somnum decima tertia actum ad principium quatuor decimi veniunt, cibo iterum pleni, vndecima Bombyci, quod Bombo edant, ordiri que incipiant e visceribus detractis filis, cuculos astruant obstupendum & superbum sepulchrum, eorum in quo tandem reponuntur ab ortu mortem ruminantes tractantesque de sepulchro & tumulo, nati semel, primum & vltimum eorum officium docti moriendi scientia & doctrina, struentes ab initio feretrum sepulchrum, in quo nullus fuerat repositus somno tridui transacto ut ascendant Aureola, vna natura & substantia, defuncta. cum verine, femine quae vermium relinquat, congressu multo albo supposito luteo, vocatur ab Ari. Eruca Bombyx, postea vermis, tandem aureola papilio ve, ore net officium mirabile, permuratus usque ad Aureolam exortum, tunc vere emortuum, propria vir-

tute relicta a se ipso cadaueri proprio, post triduum leuatus in Aureolam speciei eiusdem naturæ vnus, sata semine eiusdē animantis, virtute eadem propria, sine alio agenti, se se imo, disponente semine materiam propriā diuersis suis partibus, vt illa resulteret, solum accidentibus varia, recluditurque vermī emoritur vt resulteret illa, voluntariē inclusus, oblatu quia voluit. Vermē se prædicat Christus vermī Bombycinus humanitatē pertexit cuculum, vbi abdidit se se sepulchri triduo, somno illo tridui Aureolam excitauit, gloriosus resurgens mortuo prius semimortuus vè Bombyx diuersarum substantiarū virtute, immortalis secūdū diuinitatē, mortuus & si Deus carne humanitate mortali & passibili, peruolauit ad ætera virtutē propria, nō rapinā arbitratus fecit se equalē Deo, se se de somno excitauit, regeneremur vt nos homines ipsius partes, & naturæ eiusdē homines & adoptione Diuinitatis, vt in sua virtute resurgere possimus emortui iā, leuauit se virtute propria suscitauit, nosq; hac accepta ē capite nostro Christo propria virtute excitamur, mistici corporis, vt & resurgat homo propria virtute sui capitis, post somnum, mortemque & reuiuiscat. Dormit Bombyx intra cuculum contextum, de cuculo sepulchri vbi nondum quisquam fuerat sepultus surrexit, tela nostræ redemptionis orditā nostræ iustitiæ iustificationis nostræ, prius mortuus vt magnam prolem generaret, Aureola in albo Eucharistiæ vnione Christi nobiscum facta communione ideo dicta. Tinea etiam inuoluchra nec quibus euoluitur, similia telis araneis telullis quibusdam perlucidis contexta, vt & vermes alii more secundinarum quibus infans vtero continetur, adueniunt in feminibus variæ & dissidentis naturę, gurgulio tritico, fapis, ciceribus, castaneis aliæ & aliæ. Est illud tamen notandum se mel ac domicilia fabricauit erosis seminibus Tinea, labore tanto cura & sollicitudine, medulla omni exessa, quo amplior domus latior superstit & pateat magnificentior illustrior, quæ vt fiant nō solum sufficiens alimentum ē medulla discit absumpsit vè, tantum quantum viciui esset satis, imo superbo domui consulens, medullam omnem terit discit, cogi, magnificas semel ac astruxit cedes, penuria alimenti, deserere alioque commeari, quæ tanto temporis dispendio struerat, cognita inscitia, alimenti iacturæ, ostentandi occasione irrogatę, domum quam alimenti proprii prodigalitate, aliorumque fabricauit iactura finiat non prius, quam des-

ferat, quibus locus ille Iob. 27. c. constat quo dicitur. A Edificauit sicut Tinea domū suā, & sicut custos fecit vmbaculū. de Im-³⁰pio, quo loci, eorum quæ acquisierit non fruiturum prædicat, instar custodis, qui facit vmbaculum, vt custodiat fructus alienos quorum sibi denegatur vsus, solumque auarus obseruat, vt expēdat alter. & sicut custos qui fecit vmbaculum vt a calore & æstu Solisque inclementia tueretur, quod tandem Solis ardore absumptum, æstuque exicātū postquam fructus capessere alii, quos custodierat ipse, igni committitur, qui Solis æstus defenderat vtaberaturque incendia ardores, sic impii sanguinis expensis aliorū substantia & alimento domos magnificas erigentes, templa imodelubra, cogentur discedere subito, vltore Deo, dissipata substantiā pauperū, pupillarū viduarum, mitteturque vmbaculū illud in ignem, qui medio vitiorum igne, vmbacula deliciarum pararunt vt deliciose viuerent, exuratur igne adaucto voluptatibus, igne tandem inextinguibili & æterno. Tinea, & arugo non semper vitium notant aliquid, cariem imo substantiam putrem & exessam significant, multoties sine viuenti aliquo congenito, velut ferruginem & aruginem quasi æris genitum, aut ex ære genitum putre quid rubiginem vocant alii, muscum vè, Plinius lib. 34. c. 9. A Æra extersa celerius rubiginem trahunt, quam neglecta nisi oleo perugātur. Imo & segetes rubigine affici musco vè hoc docuit Teophrastus lib. 4. de causis plantarum, c. 7. Est arugo incidens segetibus humoris putrefacto, quo vitio spicæ marcescunt & in puluerem fœtidum abeunt confriatilesq; superfluit, significat arugo & pecuniam ex ære constatam, Horatius & Iuuenalis docent & Seneca, lib. de breui vita, metallis ergo arugo & Tinea hæc accidit, & si Tinea aliis multis, quibus non arugo, vestibus & aliis dictis. Thesaurus non solum auti summā notat, sed quarumuis rerum præciosissimam copiam, imo & non solū præciosarum sed & rei familiaris multitudinem & prouentum copiosum, obseruatum & repositum, siue vestium siue communium aliarum rerum. Quo significato thesaurizare idem est ac cumulare, & seruare rerum copiosam supellectilem: thesaurizatur hoc sensu triticum, lana, semina, segetes, fructus, & alia: Imo & in malam partem sumitur non minus vt thesaurus stupri, & mali thesaurus. Plautus in Amphit. Teneo thesaurum stupri. Idē in Mercoto. quidem thesaurum hunc aporasti mali. Est thesaurus quasi

Theos θεός; Deus, aurum αὐρὸς auros aurum Dei, quod forte fortuna inueniatur Deo elargienti quali, docet. Quintilianus lib. 2. c. 7. iis. Abundabunt autem copia verborum optimorum, & compositione ac figuris iam non quaesitis sed sponte, & ex reposito velut thesauro se offerentibus. Cicero. 1. de oratore. Thesaurus rerum omnium memoria. Tobias. 4. c. Quomodo potest ita esto misericors si multum tibi fuerit, abundanter tribue, si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude, praemium enim bonum tibi thesaurizas in die necessitatis, ubi thesaurus bonorum operum vocatur cumulus. Amos. 3. c. Et nescierunt facere rectum, dicit Dominus. Thesaurizantes iniquitatem & rapinas in rebus suis. Paulos ad Romanos. 2. secundum autem duritiam tuam, & impenitentem cor thesaurizas tibi iram in die irae, thesaurus ergo omnium est, idemque cumulare thesaurizare. Varia ergo Tinea significat scriptis sacris, morbum enim capitis ad modum tinearum fauorum mellis de quo supra dictus fauus medicis & mellicerides quod emanet, tinea illius, laceratis locis, succus quidam mellis instat. Signa Esdrae 4. li. c. 8. ubi iustorum statutum depingit iis. Radix mali signata est a vobis, infirmitas & tinea a vobis absconsa est, & in infernum fugit corruptio in oblivione. Radix mali signata est a iustis ut ultra non crescat nec germinet hoc est signati de impiis enim. Job 4. consumuntur velut a tinea iis ipsis vitiorum generibus, quae procreantur iis punietur ut per quae peccarunt torqueantur, ut vestis corrumpitur & exeditur suismet progenitis & exortis & iis quae nutriti & produxit quo. c. 13. dixit. Qui quasi putredo consumendus sum, & quasi vestimentum quod comeditur a tinea. Corruptibilis ab intrinsicis principiis homo, contrariis elementis conflatus, ratione & sensu contrarius, potentia potentiae, lex legi repugnans, iis intrinsicis altis & nutritis propria substantia, iis corruptendus sum & quasi putredo & caries consumendus, putredo enim consumitur & cessat morte, quae vivo contingit animali, morte consumendus sum, putredo enim totius aut partis, morte totius aut partis prout fuerit, cessat recisione partis putridae, filo ergo vitae preciso consumendus sum ut putredo, & sicut vestis, quae comeditur a tinea, intrinsicis genitis passionibus & contrariis principiis internis paulatim, & insensibiliter, alias si sensibiliter fortassis corrigeretur vitium & corruptela, quo maius malum est hoc a tinea corrumpi, viuendumque caute & vigilanter.

De aru-

De AEruginis & Tinea tropis, in scriptis sacris.

T Ecclesiastici. 42. in medio mulierum noli commorari, de vestimentis enim procedit Tinea, & a muliere iniquitas viri. de vestimento de habitu de consuetudine Tinea, & de Hæua viri iniquitas, imo commorari noli, nam otium disidium contrarietas tinea causant corruptionem & cariem, de vestimento procedit Tinea, est mulier & de vestimento viri de corpore viri sumpta, de vestimento de carne nostra Tinea passionum & originalis actualisque peccati, tinea & teredo, noli ergo in medio mulierum commorari vestes enim quae in medio altarum sunt, facile Tineis afficiuntur, quod ventilentur & dissentur minus, omni ex parte impedito spiritus flatu, & inspiratione cohibita spiritus Dei, noli commorari in medio mulierum de veste viri, de vestimento enim de carne nostra Tinea peccati labes & infectio procedit, de appetitu de passionibus nostri habitus & carnis, & de muliere iniquitas viri, de carne defensu de appetitu, rationis iniquitas & auersio, conuersioque ad commutabilia bona, mala maiora est muliere, & earum occasione virium iniquitates commercio, & familiaritate. Isaias. 14. c. ubi vaticinium de Iudaeorum consolatione a Babylonia captiuitate liberatione, punitioneque Pharaonis profert. Detracta est ad inferos superbia tua, cecidit cadauer tuum subter te, steruerur Tinea, & operimentum tuum erant vermes. est summa corruptio quando iam Tinea deserit subiectum ex quo progenita est, quod sint absumpta omnes partes vitales, adeo ut non sit quo pascatur, ideo deserunt summam corruptionem odoreque grauissimo cadauer retrum, deciditque summa putredine illa, demolito subiecto, ut Tinea adhuc contineri non possit quo subtrus volutatur, loca quærens tutiora & calidiora, minus difflata & perspirabilia, ut eadem dispositione putredinis qua est suborta conseruetur, quo subtrus corpus cadauer sternitur illa & colligitur magis, reconditur summam notans putredinem & cariem putremque statum, cum enim sint erosa interna omnia & deciderit exelso toto, cutem erodere ultimo terat, cariola enim omnia cutem ultimo tinea excessam remittunt, cutisque ultimo exeditur, quæ frigida sit & densa compactaque, magis, afficitur carie ideo minus & putrilagine:

olla tar-

LIBER VI.

ossa tardius quod frigidiora putredini resistentia magis, calorig; putrefacienti densiora, vt hinc antiquissimis cadaueribus ossa & cutis referuntur. Iob dixit alio. Operimentum subdit tuum, erunt, vermes. quod ex humidioribus mollibusque partibus nascatur abundantioribus in misto, quod vita in calido & humido consistat, ex siccoribus tinear copia paucioribus: hinc vermes operient illum. & tinear subrus eum sternentur. Imo puluis qui e partibus vestium earum ve rerum quar tineis scarent, partes inquam ille in puluerem versar, decissar iam & prolapsar corpore alterato eodem, puluisque ille quo est illa substantia referta & subrus illam pondere residet, in tineas abiit natura consimili, quar semel genitae & cadauer lacerant & exedunt impetuntque semel nata: vermibus consperso, mollium partium summae putredinis nota & corruptio summa, hac minatur Pharaonem Isaias eo loci dictis satis iuxta naturam huius animalculi verbis. Vitia vitia corrumpunt maiora minora, tinear vermes alimento sublato & consumpto sabiecto, Martem deserunt, vt incumbant veneri, iram rixas seditiones, vt lasciuam mollitiem luxuriam sectentur, pacifici & molles fiunt foeminei quieti vt lasciuu & vt appetitus concupiscibilem prosequantur partem, irascibilem remittunt. Vermes tinear corrumpentes, & malo contagioso & maiori corruptione, alium vitantes. Christi sanguinis expensis cessant inimicitie Pilati & Herodis, in illa die facti sunt amici, cessant rixae, & contentiones, sacrilegio & crimine lassae maiestatis, iniustitia & malitia Deicidio & homicidio, tineisque vermes, & cap. 10. Isaias. Ecce Dominus Deus auxiliator meus, quis est qui codemnet me, ecce omnes quasi vestimentum conterentur, tinear comeder eos. Qui & si ad literam sensus figuratus de Christo est. Tamen tropologicus extat ibidem contentus. Deus miseretur acusatne minem, vt remittat acusat, non vt incussit vt absoluat imo dimittat, Daemon vt poena afficiantur & suplicio puniantur mortales, Deus vt conuertatur Iohannis. 8. Mulieri adultere, vbi sunt qui te acufabant nemo te condemnauit, neq; ego te condemnabo. Vitiis deteris & poenitentia salutaris detritis, non codemnat Deus, vbi vitia quae acufabant non adsunt, sequentibus verbis de patrie status securitate verba texens propheta, inquit, quae codem nabant me passiones carnis appetitus leges, demonis suggestiones, mundi occasiones, quasi vestimentum conterentur, cum hoc corpore

INDEX LOCORVM

SCRIPTVRAE SACRAE, QVAE HISCE
libris veniunt deplicanda, iuxta ordinem librorum
veteris nouique testamenti.

Primus numerus librum notat, secundus caput, tertius
numerum marginibus insertum.

Geneleos.

Geneleos locus enarratur,
c. 1. Producant aqua reptile & volatile super terram & c. li. 1. cap. 1
num. 13.

Geneleos c. 2. Aues cur ex terra formatas & c. ex aere aseneretur.
li. 1. c. 1. n. 14.

Geneleos. 2. inspirauit in faciem eius spiraculum vita li. 5. ca. 15. n. 53.

Geneleos. 3. in quacumque die comederitis morte moriemini li. 1. c. 2. n. 28.

Geneleos. 3. super pectus tuum gradieris li. 1. c. 2. n. 40.

Geneleos. 3. sed & serpens erat callidior cunctis animalibus terra li. 1. c. 3. n. 41.

Geneleos. 3. sed & serpens erat callidior cunctis animalibus terra. li. 1. c. 4. n. 57.

Geneleos. 3. eritis sicut dii, li. 1. c. 4. n. 87.

Geneleos. 3. In quacumque die comederitis aperientur oculi vestri lib. 1. c. 4. num. 94.

Geneleos. 3. c. cur vobis praecipit Deus, lib. 1. cap. 8. num. 143.

Geneleos. 3. In quacumque die comederitis morte moriemini. li. 1. c. 8. n. 151.

Geneleos. 3. Scit Deus quod in quacumque die comederitis aperientur

oculi vestri. li. 1. c. 8. n. 154.

Geneleos. 3. Ecce Adamus quasi vnus ex nobis, lib. 1. c. 9. n. 173.

Geneleos. 3. Terram comedes omnibus diebus vitae tuae li. 1. c. 10. n. 186.

Geneleos. 3. Inimicitias ponam in te & mulierem, semen tuum & semen illius li. 1. c. 10. n. 189.

Geneleos. 3. Super pectus tuum gradieris li. 1. c. 10. n. 183.

Geneleos. 3. Ipse conteret caput tuum & ipsa conteret li. 1. c. 12. n. 211.

Geneleos. 3. Calcaneum Esau li. 1. c. 12. n. 235.

Geneleos. 4. Iratus est Cain vehementer cocidit vultus eius li. 1. c. 12. n. 230.

Geneleos. 6. non permanebit spiritus meus in homine quia caro est. lib. 1. c. 2. n. 26.

Geneleos. 6. Videntes filij Dei filias hominum quod essent pulchrae li. 1. c. 9. n. 170.

Geneleos. 49. Fiat Da coluber in via & Cerastes in semita mordens vngulas equi vt cadat ascensor eius retro li. 1. c. 16. n. 292.

Geneleos. 49. Salutare tuum expectabo Domine lib. 1. c. 17. n. 321.

Exodi

Exodi. 4. Cauda cur apprehendere non potest si Deus

I N D E X.

si Deus iusserit lib. 1. c. 14. nu. 262.
 Exodi. 5. Videat Dominus & iudicet
 quonia fatere fecistis cora Pharaone
 odorem nostrum. li. 2. c. 8. n. 64.
 Exodi. 7. Proiecerunt virgas suas qua
 versa sunt in Dracones. li. 4. c. 2. n. 11.
 Exodi. 8. Abominatones Aegyptio-
 rum immolabimus Deo nostro li. 2.
 c. 1. num. 5.
 Exodi. 23. non declinabis in iudicium.
 li. 1. c. 17. n. 310.
 Leuitici.
 Leuitici. 3. & 7. Cauda expetit Deus
 li. 1. c. 14. n. 262.
 Leuitici. 23. Sabbatum requietionis
 est & affligetis animas vestras die
 nono mensis li. 1. c. 20. n. 346.
 Numerorum.
 Numerorum. 6. Vir siue mulier cum
 fecerint votum ut sanctificentur a
 vino & omne quod inebriare po-
 test abstinebunt acetum ex vino
 est li. 2. c. 21. n. 138.
 Deuteronomi.
 Deuteronomi. 1. c. Aduersantes impe-
 rio Domini tumentes superbia af-
 cendistis in monte li. 1. c. 11. n. 203.
 Deuteronomi. 8. Vbi erat Scorpio. &
 Dypsas & nulla omnino aqua eduxi
 riuos de petra durissima. lib. 2. c.
 12. num. 81.
 Deuteronomi. 8. Scorpio & Dypsas.
 & nulla omnino aqua. lib. 6. cap.
 14. num. 59.
 Deuteronomi. 14. Ne coquas Hadum
 in lacte matris. lib. 4. c. 3. num. 20.
 Deuteronomi. 26. Obserua mensema
 num frugum. lib. 1. c. 10. nu. 199.

Deuteronomi. 23. Fel Draconum vi-
 num ipsorum. & venenum Aspi-
 dum insanabile li. 3. c. 9. num. 42.
 Deuteronomi. 32. Fel Draconum vi-
 num eorum. & cur. li. 4. c. 3. n. 17.
 Deuteronomi. 23. Vbi nam sunt, bel-
 lissime exponitur li. 6. c. 6. n. 52.
 Deuteronomi. 33. Tingat in oleo pe-
 dem suum Aser ferrum & es cal-
 ceamentum eius li. 1. c. 16. n. 298.
 Deuteronomi. 33. Dan quoque Catu-
 lus leonis fluet largiter de Basan,
 li. 1. c. 17. n. 304.
 Iudicum.
 Iudicum. 9. c. Rhamni historia de in-
 re regio pulcherrima. lib. 1. cap. 11.
 nu. 208.

Regum.

Regum. 4. c. 3. Eliseus. Coram psalte
 cante prophetabat li. 1. c. 5. n. 114.
 Regum. 1. c. 5. Non calcant sacerdot 25
 Dagon li. 1. c. 12. n. 228.
 Regum. 1. c. 8. Filius tuis qui egredie-
 tur de renibus tuis Reges de lum-
 bis tuis egredientur li. 1. c. 4. nu.
 84.
 Regum. 1. c. 16. Saul huius habebat
 David citbaram puiante. lib. 1.
 cap. 5. n. 111.
 Regum. 2. c. 19. Erat autem Barcellai
 Galaadites senex vald. idest octo
 genarius li. 3. c. 2. n. 3.
 Regum. 2. c. 32. David vermiculus te-
 nerrimus sedens in Cathedra li. 6.
 c. 18. n. 76.
 Regum. 3. c. 1. Puella qualiter sonet
 Regem lib. 3. c. 17. nu. 92.

Regum

I N D E X.

Regum. 3. c. 19. non in turbine Deus
 non in commotione Deus non igne
 sed in sibilo & silentio, ibidem mul-
 ta de silentio & rara scriptura &
 gentium. li. 6. c. 9. n. 39.
 Regum. 4. Elisei incurbatus allego-
 ria li. 1. c. 14. n. 272.
 Regum. 4. c. 20. Petio Echie de de-
 cem lipis retrocesus solis mira. li.
 6. c. 10. n. 48. Paralyp.
 Paralypomenon. 2. c. 18.
 Esdras.
 Esdras. li. 4. c. 6. & tunc conseruasti
 duas animas nomen vni voucasti
 Henoch nomen secundi Leuiathā,
 celebris & rara expositio. li. 4. c.
 6. num. 36. Esther
 Esther. 14. Abominor superbia velut
 panum mēstruate. li. 1. c. 4. n. 91.
 Iob.
 Iob. ortus diesque in quo est natus ma-
 ledicetur cur li. 1. c. 10. num. 192.
 Iob. frater sui Draconum forius firu-
 tionum, altissime interpretatur li.
 4. c. 3. n. 18.
 Iob. 4. Mirmecoleo perijt eo quod non
 haberet pcedam, sume exponitur,
 li. 5. c. 5. n. 20.
 Iob. 3. Non veniet in conspectu eius
 omnis Hipochrita li. 1. c. 19. n. 331.
 Iob. 14. Atenuetur fame robur eius,
 & media inuadat costas illius con-
 sumat brachia illius primogenita
 mors. li. 1. c. 10. n. 193.
 Iob. 20. Panis eius in vtero illius verte-
 tur in fel Aspidam. li. 1. c. 10. n. 196.
 Iob. 17. Innocens supra Hypochritam
 suscitabitur. ibidem.
 Iob. 20. caput Aspidū sugget & occi-

det eū lingua vipera li. 3. c. 1. n. 1.
 Iob. 20. Vip. ram lingua iccere. ibid.
 Iob. 20. caput Aspidū sugget & occi-
 det eum lingua vipera. Celebris
 natura & morū li. 3. c. 12. nu. 63.
 Iob. 8. sicut tela araneorum fiducia e-
 ius nec ei placebit recordia sua,
 lib. 5. c. 12. n. 40.
 Iob. 20. Dinitias quas deuorauit euo-
 met de ventre illius extrahet eas
 Dcus li. 6. c. 7. n. 31.
 Iob. 21. Viscera eius plena sunt adipe
 ossa illius medullis irrigantur lib.
 1. c. 10. n. 193.
 Iob. 21. Viscera eius plena sunt adipe
 li. 1. c. 14. n. 264.
 Iob. 27. edificabit sicut tinea domum
 suam & sicut custos fecit umbracu-
 lum li. 6. c. 19. n. 80.
 Iob. 34. Quis est vir sicut est Iob qui
 bibit sub sanatione quasi aqua. ibi.
 Iob. 38. Quis dedit gallo intelligentiā
 li. 3. c. 18. n. 97.
 Iob. 39. Incuruauerunt ad foetus pa-
 riuū & rugitus emititū. li. 6. c. 7. n. 30.
 Iob. 40. an extrahere poteris leuiathā
 hamo. li. 4. c. 6. n. 35.
 Iob. litera cap. 40. Leuiathā omnis ex-
 tricatur a cap. 74. libr. ad cap. 11.
 vbi abstrusa & recōdita aseruntur
 rari animatus natura & tropis li. 4.
 Iob. 40. Nunquid multiplicabit ad te
 praces Leuiathā aut loquetur tibi
 mollia. li. 4. c. 8. n. 44.
 Iob. 40. Concident eum amici dimidēt
 illum negociatores: admirabilis in-
 terpretatio li. 4. c. 8. n. 45.
 Iob. 41. Non est super terrā potestas
 que comparetur ei.

INDEX.

- Psalmo. 7.** Incident in foveam quam fecere misericordia allegoria exponitur lib. 5. c. 12. num. 42.
- Psalmo. 14.** Sepulchrum patens est guttur eorum & c. pulcherrima interpretatio li. 3. c. 15. n. 79.
- Psalmo. 21.** Ego sum vermis & non homo, cur dicitur li. 6. c. 17. num. 73.
- Psalmo 32.** Fallax equus ad salutem, li. 1. c. 7. n. 122.
- Psalmo. 17.** Ego autem sicut surdus non audiebam & sicut mutus li. 3. ca. 11. num. 55.
- Psalmo 38.** & tabescere fecisti sicut araneam animam eius. li. 5. ca. 12. num. 42.
- Psalm. 44.** Spetiosus forma patris filijs hominum. li. 1. c. 17. n. 32.
- Psalm. 48.** Iniquitas calcanei mei circumdabit me li. 1. c. 3. num. 25.
- Psalmo. 55.** Calcaneum meum observabunt li. 12. c. 1. nu. 237.
- Psalmo. 57.** Alienati sunt peccatores a vulva erraverunt ab utero & c. de viperina progenie lib. 3. cap. 4. num. 17.
- Psalmo. 57.** Furor illis secundum similitudinem serpentis. li. 3. ca. 5. num. 24.
- Psalm. 57.** Sicut aspidis surda & obturatis auribus suis ut non exaudiat vocem incantantium, libro. 3. cap. 11. n. 52.
- Psalmo. 57.** Furor illis secundum similitudinem serpentis libro. 3. capite 11.
- Psalmo. 58.** Converterentur ad vesperam, & famem patientur ut canes & circuibunt civitatem. lib. 2. capit. 12. num. 106.
- Psalmo. 62.** Sitiunt in te anima mea, lib. 2. c. 10. n. 80.
- Psalmo. 65.** Holocausta medullata offeram tibi li. 1. c. 12. n. 193.
- Psalmo. 67.** Si dormiatis inter medios clericos li. 1. c. 4. num. 61.
- Psalmo. 70.** Deus docuisti me a iuventute mea usque in senectam & senium li. 1. c. 14. nu. 269.
- Psalmo. 72.** Prodit quasi ex adipe iniquitas li. 1. c. 14. n. 264.
- Psalmo. 73.** Tu confirmasti in virtute tua mare contribulasti capita Draconum in aquis li. 4. c. 2. num. 14.
- Psalmo. 76.** & meditatus sum in nocte cum corde meo & exercitabar & scopebam spiritum meum. lib. 1. cap. 11. n. 21.
- Psalmo. 89.** dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta anni si autem in poteratibus octoginta anni & amplius labor & dolor li. 1. c. 2. n. 22.
- Psa. 89.** Dies nostri sicut aranea computabuntur. rara expositio li. 5. c. 13. n. 15.
- Psalm. 90.** & conculcabis leonem & Draconem, de leone serpente exponitur li. 3. c. 18. num. 99.
- Psalmo. 90.** Non timebis a timore nocturno a sagitta volante in die & c. lib. 3. cap. 20. num. 112.
- Psalmo. 91.** Draco iste quem formasti ad illudendum ei li. 4. c. 5. n. 34.
- Psalmo. 93.** Usque quo peccatores gloriabuntur, li. 6. c. 10. nu. 45.
- Psalmo. 103.** Draco iste quem formasti ad illudendum ei li. 4. c. 7. n. 40.
- Psalm

INDEX.

- Psalmo. 109.** Dixit Dominus Domino meo sede adextis meis, Dominus adextis tuis confregit li. 1. ca. 15. num. 278.
- Psalmo. 118.** Increpasti superbos male dicti qui declinant a mandatis tuis, li. 1. c. 17. num. 309.
- Psalmo. 118.** Increpasti superbos male dicti qui declinant a mandatis tuis li. 1. c. 11. n. 200.
- Psalmo. 125.** Declinantes in obligationes adducet Dominus cum operantibus iniquitatem li. 1. c. 17. n. 309.
- Psalmo. 128.** Fiant sicut fennum tectum quod prius quam euellatur exaruit li. 4. c. 13. n. 51.
- Psalmo. 131.** Paravi lucernam Christo meo, multa.
- Psalmo. 148.** Bestia & universa pecora serpentes & volucres pennatae li. 3. c. 3. n. 15.
- Psalmo. 148.** Laudate Dominum de terra Dracones & omnes abyssi. li. 4. c. 5. n. 54. Prouerb.
- Prouerbiorum. 2.** Tolle vestimentum eius qui fidei insor extitit alieni. li. 1. c. 13. n. 259.
- Prouerbio. 2.** Custodiet Dominus rectorum salutem & proteget gradientes simpliciter & infra. li. 1. c. 17. n. 309.
- Prouerbiorum. 2.** Lucerna Domini spiraculum hominisque inuestigat omnia secreta ventris. li. 6. c. 7. n. 32.
- Prouerbio. 3.** Longitudo dierum in dextera eius in sinistra illius diuitiae, & gloria li. 1. c. 15. n. 278.
- Prouerbio. 4.** Non ardeabuntur gressus tui Domine. lib. 1. ca. 11. n. 215.
- Prouerbio. 5.** Cerva charissima & gratissimus binulus inebrient te benedicta vena tua li. 1. c. 13. n. 247.
- Prouerbiorum. 6.** Vade ad fornicandum piger & considera vias illius, li. 5. c. 3. n. 15.
- Prouerbio. 7.** Via inferi domus eius, li. 1. c. 11. n. 210.
- Prouerbio. 8.** Intelligite paruuli astutiam li. 1. c. 4. n. 72.
- Prouerbio. 8.** Sapientia clamitat, & prudentia dat vocem suam li. 1. c. 13. n. 253.
- Prouerbio. 11.** Vbi fuerit superbia illic contumelia. li. 1. c. 4. num. 91.
- Prouerbio. 12.** Viscera impiorum crudelia fatuus statim indicat iram suam li. 3. c. 20. n. 114.
- Prouerbio. 13.** Ne intuearis vinum quando flauescit cum splenderit in vitro. li. 1. c. 4. n. 69.
- Prouerbio. 13.** In facie prudentis luces sapientia oculi stultorum in similibus terris. li. 1. c. 13. n. 252.
- Prouerbio. 14.** Nequam est oculus liuidi. li. 1. c. 8. n. 159.
- Prouerbio. 15.** Lux oculorum latificat animam. lib. 1. c. 8. n. 59.
- Prouerbio. 20.** Liuor vulneris absterget mala & plagae in secretionibus ventris li. 2. c. 18. n. 138.
- Prouerbio. 30.** Locus tria sunt mihi discillia & quartum penitus ignoro li. 1. c. 2. n. 18.
- Prouerbio. 30.** Tria sunt mihi discillia li. 1. cap. 2. n. 37.
- Prouerbio. 30.** Generatio qua patri suo

INDEX.

suo maledixit & matri suæ non benedixit. lib. 3. c. 8. num. 38.
 Proverbio. 30. Quatuor sunt minima terre & ipsa sapientiora sapientibus fornicæ, populus infirmus, & c. mira expositio huius loci integri. lib. 5. c. 4. num. 18.
 Proverbio. 30. Stellio manibus nititur & moratur in adibus regis rara expositio. lib. 5. c. 6. n. 26.
 Prover. 30. Gallus succintus lumbis; lib. 3. c. 18. num. 97.
 Eccles.
 Ecclesiastes. 7. Creavit Deus hominẽ rectum ipse autem immiscuit se infinitis fere quæstionibus, lib. 1. c. 14. num. 275.
 Ecclesiastes. 10. Qui dispat sapẽ mordebit eum coluber. lib. 1. c. 4. num. 60.
 Ecclesiastes. 10. Si mordeat serpens in silentio nil minus eo habet qui occulte detrahit. lib. 2. c. 1. num. 7.
 Ecclesiastes. 11. Latere ergo iuuenis in adolescentia tua. lib. 1. cap. 2. num. 38.
 Cantic.
 Canticorum. 2. Verba tua meliora sunt vino. li. 1. c. 13. n. 243.
 Canticorum. 2. Lena eius sub capite meo & dextera illius amplexabitur me. lib. 1. c. 15. num. 280.
 Canticorum. 2. Similis est dilectus meus hinnulo cerborum. lib. 3. c. 7. n. 35.
 Canticorum. 2. Capite nobis vulpes parvulas quæ demoliuntur vineas. lib. 4. c. 2. num. 13.
 Canticorum. 4. dentes tui sicut gre-

ges ransillarum. lib. 1. cap. 15. num. 290.
 Canticorum. 5. Oculi eius sicut colubæ super rivulos aquarum quæ late sunt lotæ, & c. mirabilis expositio. lib. 5. c. 15. num. 59.
 Canticorum. 7. Quam pulchri gressus tui. lib. 1. c. 11. num. 215.
 Canticorum. 7. Guttur tuum sicut vinum optimum. li. 1. c. 15. n. 290.
 Canticorum. 8. Sub arbore mala suscitavi te. li. 1. c. 7. num. 131.

Sapientiæ.

Sapientiæ. 4. Fascinatio nugacitatis obscurat bona. li. 2. c. 4. num. 42.
 Sapientiæ. 9. Corpus quod corrumpitur agruat animam & terrena inhabitatio. lib. 1. c. 5. num. 107.
 Sapientiæ. 11. Quod quidam errantes colentes, serpentes multos, serpentes & bestias superuacuas. li. 3. c. 14. num. 75.
 Sapientiæ. 11. Per quæ quis peccat per hæc extorquetur. illustris expositio scripturæ locis. lib. 6. c. 9. num. 42.
 Sapient. 17. Per quæ quis peccat per hæc ipsa extorquetur. li. 2. c. 1. n. 60.
 Ecclesiastici.
 Ecclesiastici. 1. Radix sapientiæ cui reuelata est, & astutias illius quis agnovit. libro. 1. capit. 4. numero 71.
 Ecclesiastici. 1. Radix sapientiæ cui reuelata est, & astutias illius quis cognovit. lib. 2. cap. 6. num. 55.

Eccles.

INDEX.

Ecclesiastici. 5. Sic enim omnis peccator probatur in duplici lingua. li. 1. c. 4. num. 73.
 Ecclesiastici. 10. Cum, enim morietur homo hereditabit serpentes & bestias. li. 1. c. 11. num. 204.
 Ecclesiastici. 10. Si mordeat serpens in silentio nil eo minus habet qui occulte detrahit. pulchra expositio. lib. 3. c. 11. num. 53.
 Ecclesiastici. 14. Nequam est oculus limi & auertens faciem suam. lib. 2. c. 4. num. 38.
 Ecclesiastici. 19. Est qui nequiter se humiliat. li. 1. c. 4. num. 67.
 Ecclesiastici. 25. Non est caput nequæ super caput colubri. lib. 1. c. 3. num. 50.
 Ecclesiastici. 25. sicut ascensus athenis in pedibus veterani sic mulier linguata homini quieto, pulcherrime. li. 3. c. 5. num. 26.
 Ecclesiastici. 25. Commorari cum leone & Dracone placebit, quam cum muliere nequam. libro. 4. cap. 3. num. 17.
 Ecclesiastici. 26. Mulier nequam sicut ingum bouum quod monetur, & qui tenet eam velut qui apprehendit scorpionẽ. li. 6. c. 14. n. 60.
 Ecclesiastici. 28. Susurro & bilinguis maledictus. lib. 1. c. 4. n. 75.
 Ecclesiastici. 28. Beatus qui tectus est a lingua nequam. libro. 1. cap. 4. num. 79.
 Ecclesiastici. 29. Gratiam fidei iussoris tui ne obliuiscaris dedit enim pro te animam suam. lib. 1. cap. 13.

num. 259.
 Ecclesiastici. 31. Diligentes in vino noli prouocare multos exterminavit vinum. lib. 1. c. 15. num. 288.
 Ecclesiastici. 33. Precordia fatui quasi rota carri. bellissime exponitur. lib. 1. c. 19. num. 333.
 Ecclesiastici. 37. Qui sophisticè loquitur odibilis est Deo. lib. 1. cap. 8. num. 145.
 Ecclesiastici. 42. in medio mulierum noli commorari de vestimentis enim procedit tineæ & a muliere iniquitas viri. rara expositio. lib. 16. c. 10. num. 81.
 Isaias.
 Isaias. 1. Ceraсте serpente quasi lesos nuntiat Hebræos. lib. c. 19. num. 334.
 Isaias. 1. A planta pedis, vsque ad verticem capitis. & c. libro. 2. cap. 18. num. 139.
 Isaias. 2. Et incurbauit se homo & humiliatus est vir. rare exponitur. lib. 6. c. 7. num. 28.
 Isaias. 7. Butirum & mel comedet. lib. 1. c. 9. num. 176.
 Isaias. 7. Ecce Virgo concipiet & pariet. lib. 1. c. 14. num. 268.
 Isaias. 8. Propterea quod abiicit populus iste aquas Siloc quæ vadunt cum silentio. lib. 6. c. 9. num. 39.
 Isaias. 9. Et disperdet Dominus ab Israhel caput & caudam incurbantem. lib. 1. c. 4. num. 97.
 Isaias. 11. Et delebitur infans ab ubere super foramina aspidis. lib. 3. c. 12. num. 64.
 Isaias. 13.

INDEX.

Isaia. 13. Et requiescent ibi bestia & domus eorum replebuntur Draconibus, & c. lib. 4. c. 4. num. 26.
 Isaia. 14. Quomodo cecidisti de celo Lucifer. lib. 1. c. 3. num. 53.
 Isaia. 14. Ne lateris Philistea omnis tu de radice colubri egredietur regulus & semē eius absorbens volucrum, multa ibidem scriptura testimonio. lib. 3. cap. 16. num. 81.
 Isaia. 14. locus Basilis enarratur abditissimus. lib. 3. c. 17. num. 88.
 Isaia. 14. Cadaver tuum subter te sternetur tinea & cooperimentum tuum erunt vermes. lib. 6. cap. 20. num. 82.
 Isaia. 22. Ecce Dominus asportari te faciet sicut asportatur Gallus Galinaceus. lib. 3. c. 18. num. 97.
 Isaia. 26. Rectus callis iusti ambulandum. lib. 1. c. 17. num. 309.
 Isaia. 27. In die illa visitavit Dominus super Leviathan serpentem vestem & tortuosum. lib. 4. cap. 6. num. 35.
 Isaia. 29. Et sicut somniat esuriens & comedit cum autem fuerit experfactus vacua est anima eius, & c. bellissima expositio. lib. 2. c. 19. num. 146.
 Isaia. 30. Vipera & Regulus volans. lib. 1. c. 3. num. 14.
 Isaia. 30. mirifice expositus. lib. 3. c. 9. num. 15.
 Isaia. 30. Si revertamini salui eritis in silentio. lib. 6. c. 9. num. 39.
 Isaia. 51. Percussisti superbum vulne iusti Draconem. lib. 4. c. 4. num. 28.

Isaia. 51. Sicut vestimentum sic comedit eos vermis, & sicut lanam comedit eos tinea cur hęc. li. 6. c. 19. num. 78.
 Isaia. 52. Solue vincula colli tui surge Ierusalem, & c. lib. 3. c. 20. num. 109.
 Isaia. 53. Vere langores nostros ipse tulit. lib. 1. cap. 13. num. 258.
 Isaia. 53. Quasi agnus coram tondente non aperiet os suum. lib. 1. cap. 15. num. 286.
 Isaia. 53. Linore eius sanati. lib. 2. c. 18. num. 138.
 Isaia. 55. Vere languores ipse tulit & dolores nostros ipse portavit. lib. 2. c. 19. num. 147.
 Isaia. 54. Lauda sterilis quę non parit decanta laudem & hinni quę non pariebas, & c. & alia multa loca Viperna natura explicita. lib. 3. c. 5. num. 22.
 Isaia. 56. Canes famelici muti non valentes latrare. li. 2. c. 12. n. 104.
 Isaia. 57. Vos autem accedite huc filii angusticis Semen adulterii, & c. lib. 3. c. 4. num. 18.
 Isaia. 59. Ona Aspidum ruperunt telas araneę texuerunt qui comederit de ovnis eorum, & c. mira eo loci. li. 3. c. 14. num. 71.
 Isaia. 59. Telas aranea texuerunt. lib. 5. c. 13. num. 44.
 Isaia. 65. Lupus & agnus pasceatur simul Leo & bos comedit paleas ferpeti pulvis panis. li. 1. c. 4. n. 64.
 Jerem. 1. cap. Virga enigilans quę. lib. 1.

INDEX.

lib. 1. c. 14. num. 263.
 Jeremias Threnorum. 4. Nazarei candidiores nive nitidiores lacte rubicundiores ebore antiquo. lib. 5. c. 17. num. 61.
 Jeremias. 8. a Dam auditus est fremitus. lib. 1. c. 17. n. 313.
 Jeremias. 8. a Dam auditus est fremitus equorum eius. li. 1. c. 17. n. 321.
 Jeremias. 8. Nunquid resina non est in Gaath, & c. li. 1. c. 18. nu. 339.
 Jeremias. 14. Onagri steterunt in rupibus traxerunt ventum sicut Dracones. rara expositio. li. 4. c. 3. n. 21.
 Jeremias. 16. Et reddam duplices iniquitates. lib. 1. c. 15. n. 287.
 Jeremias. 23. Vox Domini quasi malleus cōtorēs petrę. li. 1. c. 12. n. 225.
 Jeremias. 31. In diebus illis non dicet ultra Patres comederunt vban accerbam & dentes filiorum ostu pescent. lib. 1. c. 4. nu. 94.
 Jeremias. 31. Vsq̄uequo delitit disolueris filia Sion.
 Jeremia. 46. Ascende in Galaath & tolle resinam virgo filia. AEgypti frustra multiplicas medicamina. lib. 2. c. 5. num. 47.
 Jeremias. 50. Ecce quasi Leo ascendet de superbia Iordanis. li. 1. cap. 17. nu. 312.
 Jeremia. 51. Subito cecidit Babylon, & c. celebris expositio. lib. 2. c. 18. num. 139.
 Jeremias. 51. Absoruit me quasi Draeco repleuit ventrem suum teneri tudine mea & ejecit me, cur hęc. lib. 4. c. 5. num. 33.

Jeremia. 59. Iniquitates vestre diuiserunt inter me & vos. lib. 2. c. 8. num. 59.
 Baruch.
 Baruch. 6. Sic corda eorum dicuntur elingere serpentes, qui de terra sunt. lib. 1. c. 4. n. 65.
 Baruch. 6. Non liberabuntur ab ærugine & tinea. li. 6. c. 20. n. 83.
 Ezech.
 Ezechielis. 2. Vultus eorū ne timeas quia cū Scorpionibus habitas, propissima expositio. li. 6. c. 15. n. 63.
 Ezechielis. 18. Quod si Genuerit filium latronem & effundentem sanguinem. lib. 1. c. 4. nu. 76.
 Ezechielis. 29. Pharao mea sunt flumina, & ego feci me me. li. 1. c. 17. num. 312.
 Ezechielis. 32. Et fuerunt iniquitates eorū in ossibus eorū. li. 1. c. 12. n. 230.
 Osea.
 Osea. 1. c. Devoravit eos mensis cum partibus suis. li. 1. c. 10. nu. 198.
 Osea. 5. Ego quasi tinea Ephraim & quasi putredo domui Iuda. lib. 6. cap. 20. num. 83.
 Osea. 8. Quoniam in araneorum telis est vitulus Samaria. lib. 5. c. 13. num. 46.
 Osea Abstrusus locus. c. 9. Argentum desiderabile vrtica hereditavit memphis sepeliet eos. lib. 2. c. 19. num. 150.
 Osea. 12. Diuisum est cor eorū nunc interibunt, & c. 3. Cor ingrediens duas vias. c. 2. de duplici corde & labiis scelestis. lib. 1. c. 4. n. 80.

INDEX.

Ose. 13. *Morsus tuus ero inferne mors tua ero & mors* li. 6. c. 7. nu. 28. —
 Amos.
 Amos. 4. *Vnde & ego dedi vobis ob-
 turorem dentium* li. 1. c. 4. n. 94.
 Micheas.
 Micheas. 1. *Vadā spoliatus faciā planc
 tū Draconū enarratur* li. 4. c. 4. n. 25
 Micheas. 7. *Lingent puluerem sicut
 serpentes* li. 1. c. 4. n. 66.
 Habacuc.
 Habacuc. 3. *Denudasti fundamentum
 vsque ad Collum*, li. 3. c. 20. n. 110.
 Machabæorum.
 Machabæorum. 7. *de corpore impūver
 mes. cur* li. 6. c. 19. n. 77.
 Matthæi.
 Matthæi. 3. *Omnis arbor quæ non de-
 derit fructum bonū*, li. 1. c. 11. n. 208
 Matt. 5. *Lunaticus per incrementa Lu-
 næ peius habebat*, & cur li. 1. c. 5. n. 105.
 Matth. 5. *Porcos expetivit Demon in-
 gredi*, & cur li. 1. c. 5. n. 107.
 Matth. 5. *Lunaticus per incrementa
 lunæ peius habebat* li. 2. c. 3. n. 26.
 Matt. 5. *Lunaticus ille per incrementa
 luna peius habebat* li. 2. c. 5. nu. 50.
 Matth. 5. *Vos estis sal terræ*, li. 3. cap.
 8. num. 40.
 Matth. 10. *Sicut oves in medio lupo-
 rum* li. 1. c. 15. n. 287.
 Matth. 12. *Maledicta ficulnea & cur*,
 li. 1. c. 10. n. 180.
 Matth. 12. *Cum autem immundus spi-
 ritus exierit ab homine ambulat
 per loca arida* li. 1. c. 11. num. 206.
 Matth. 12. *Progenies viperarum quo-*

modo potestis vera loqui lib. 3. cap.
 4. n. 18.
 Matth. 21. *Ficulnea sine fructu abun-
 dās lacte arbor, tamen maledicitur*
 li. 1. c. 13. n. 246.
 Matth. 24. *Qui legit intelligat* lib. 1.
 cap. 11. num. 204.
 Marci.
 Marci. 7. *Et adducunt surdum & mu-
 tum* li. 3. c. 11. n. 55. Lucæ.
 Lucæ. 3. *Genimina viperarum quis es-
 tendit vobis fugere a ventura ira.*
Rarissima huius loci extant, lib.
 3. c. 3. n. 17.
 Luc. 3. *Tempore Tiberij Ceraſtis & c.*
bellissima allegoria, li. 3. cap. 17.
 num. 95.
 Lucæ. 10. *Ecce dedi vobis potestatem
 calcandi supra serpentes* lib. 1. ca.
 14. n. 274.
 Lucæ. 10. *Ecce dedi vobis potestatem
 calcandi supra Scorpiones, huius lo-
 ci multa adstant argumenti*, lib. 6.
 c. 13. n. 53.
 Lucæ. 11. *Quis petet ouem & porri-
 get ei Scorpionem, cur hæc dicta ha-
 bes*, li. 6. c. 15. num. 63.
 Lucæ. 12. *Stulte hac nocte morieris* li.
 5. c. 12. n. 40.
 Luc. 14. *Si Asinus aut Bos in puteum
 caderet cuius vestrum non conti-
 nuo extraheret expositio celebris*,
 li. 2. c. 19. n. 145.
 Luc. 24. *Et aperti sunt oculi eorum*,
 li. 1. c. 8. num. 160.
 Iohann.
 Iohannis. 6. *Cum leuatus fuero a ter-
 ra omnia traham ad me, & loca
 multa*

INDEX.

multa huius sensus ibidem, lib. 2.
 c. 19. n. 147.
 Iohannis. 12. *Cum exaltatus fuero a
 terra omnia traham ad meipsum*
 li. 1. c. 17.
 Iohannis. 12. *Cum leuatus fuero a terra
 omnia traham ad me* lib. 2. capit.
 16. n. 132.
 Iohannis. 13. *Cum dilexisset suos qui
 erant in hoc mundo in finem dile-
 xit eos*, lib. 2. cap. 18. numero. 142.
 Iohannis. 13. *Sciens quia omnia ei de-
 dit pater in manus & quia a Deo
 exiuit* li. 5. c. 18. n. 66.
 Iohannis. 19. *Stabat autem iuxta cru-
 cem Iesu mater eius. Præclara in-
 terpretatioli*, 5. c. 17. n. 60.
 Actuum.
 Actuum apostolorum. 8. *Eunuchus Cæ-
 daces interpretatur Isaias Philip-
 pus*, & cur li. 2. c. 8. n. 58.
 Actuum. 17. *Ad ignoto Deo*, libr. 2.
 cap. 9. num. 70.
 Actuum. 28. *Dentibus cohæreant ta-
 men* li. 3. c. 3. n. 1.
 Paulus.
 Paulus ad Romanos. 8. *de peccato dā-
 nauit peccatum in carne & c. bel-
 lissime*, li. 3. c. 7. n. 37.
 Paulus ad Romanos. 8. *Vt de peccato
 damnaret peccatum. Alta exposi-
 tio* li. 6. c. 14. n. 58.
 Paulus ad Romanos. 9. *Verbum bre-
 biatum* li. 3. c. 15. n. 77.
 Paulus 1. ad Corinthios. 3. *Tanquam
 paruulus in Christo lac vobis po-
 tum dedi*, li. 1. ca. 13. n. 245.
 Paulus 1. ad Corinthios ca. 7. *Mulier*

ex viro est li. 1. c. 10. n. 192.
 Paulus 1. ad Corinthios. 8. *Scientia in-
 flat* li. 1. c. 4. n. 89.
 Paulus 1. ad Corinthios. 8. *Scientia in-
 flat* li. 3. c. 8. n. 39.
 Paulus 1. ad Corinthios. 11. *Probet au-
 tem se ipsum homo*, libr. 2. cap. 22.
 num. 150.
 Paulus 1. ad Corinthios. 1. *Est mulier
 propter virum*, li. 1. c. 5. num. 107.
 Paulus 1. ad Corinthios. 13. *Ex parte cog-
 noscimus & prophetamus ex parte*
 li. 1. c. 4. num. 90.
 Paulus 1. ad Corinthios. 15. *Novissime
 autem visus mihi abortivo* lib. 1.
 cap. 11. num. 214.
 Paulus ad Galatas. 2. *Vino ego sed nō
 ego* li. 1. c. 13. num. 248.
 Paulus ad Philippenses. 1. *habitu in-
 uentus vt homo* li. 2. c. 8. num. 57.
 Paulus ad Philippenses. 3. *Quorum fi-
 nis interitus quorum Deus venter
 est*, li. 3. cap. 4. num. 18.
 Paulus ad Philippenses. 3. *Quorum Deus
 venter est* li. 5. c. 12. n. 38.
 Paulus 1. ad Timotheum. c. 4. *Ne in-
 tenderent fabulis & genealogiis
 determinatis* li. 1. c. 4. numero. 95.
 Paulus 1. ad Timotheum. 4. *Predica-
 — verbum, inſta opportune importa-
 ne* li. 1. c. 13. n. 252.
 Paulus ad Hebræos. 4. *Viuus est ser-
 mo Dei & efficax penetrabilior om-
 ni gladio ancipiti* li. 1. c. 13. nu. 256.
 Paulus ad Hebr. 4. *Penetrabilior ser-
 mo Dei omni gladio ad dextram
 & lguam* li. 1. c. 15. n. 284.
 Paulus ad Hebræos. 5. *Etenim cum
 deberitis*

INDEX.

deberetis magistri esse propter tem-
pus lib. 1. c. 13. num. 248.
Paulus ad Hebraeos. 6. terra proferēs
spinas & tribulos reproba est &
maledicta proxima ut combura-
tur, estote prudentes sicut serpen-
tes li. 1. cap. 14. num. 268.
Petri. 1. c. 2. Cuius linore sanati estis,
li. 2. c. 18. n. 138.
Petri. 1. c. 5. Sobrii estote & vigilate,
aduersarius vester Diabolus tan-
quam Leo rugiens, & c. mira ex-
positio, lib. 3. c. 20. num. 113.

Apocal.

Apocalypsis. 1. Reges eos in virga ser-
rea li. 1. c. 14. num. 264.
Apocalypsis. 3. Collirio inunge oculos
tuos ut videant. libro. 1. capite. 14
num. 269.

Apocalyp. Draco, eiusque enigmati
ca expositio, lib. 4. cap. 3. numero.
22.
Apocalypsis. 9. Locustarum cruciatus
ut cruciatus Scorpionum dum cutit ho-
minem, cur dictum. libr. 6. cap. 15.
nu. 65.
Apocalypsis. 9. Data est locustis pote-
stas Scorpionum terra. Cur dictum
lib. 6. c. 16. n. 68.
Apocalypsis. 16. Et vidi de ore Dra-
conis spiritus tres immundos inno-
dam ranarum. Bellissima conside-
ratio. lib. 4. c. 5. n. 31.
Apocalypsis. 22. Beati qui labant sto-
las suas in sanguine agni. lib. 2. c.
16. num. 132.
Iohannes Baptista cur lucerna, vox,
cur misit ad Christum discipulos,
praclaraque plurima huius argu-
menti lib. 3. c. 13. n. 70.

INDEX

INDEX LOCUPLE- TISSIMVS RERVM MEMORABI- LIUM, quæ hisce sex libris Scripturæ Sacræ reptilium animantium continentur, primus nume- rus librum notat, secundus caput, ter- tius numerum marginibus insertum.

Abraham despexit dona
Baara. lib. 5. cap. 18.
num. 63.
Aceti natura vires signi-
ficata, lib. 2. c. 21. num. 155.
Aceto myrrha vino & alnis cur vtan-
tur tormenta passuri, lib. 2. c. 21.
num. 257.
Aculeata animantia intereunt si vi-
ua iciant & cur. lib. 4. cap. 7.
num. 42.
Ad leuam cor magis & superne. lib.
1. cap. 15. num. 276.
Adamates mares & femina ex quo
pariant mira huius, lib. 5. cap. 15.
num. 54.
Adamus serpente & femina moni-
tus non respiciunt. lib. 1. c. 8. n. 154.
Adami costa semen mulieris, lib. 1.
c. 10. num. 192.
Adami & Hanae tegumenti curat
Deus ofensus adhuc. lib. 1. c. 13.
num. 242.
Adonai vice Iehoua cur. lib. 2. cap.
9. num. 75.
Aegyptus feracissima, lib. 2. cap. 1.
num. 3.
Aegyptius latifer adagium, lib. 2.
cap. 1. num. 4.
Aegyptiis caue miles Romane, lib.
2. c. 2. num. 3.
Aegyptii vari & supersticiosi. cur.
lib. 2. c. 2. num. 3.
Aegyptus serpētibus scatet cur, lib.
2. c. 1. num. 4.
Aegyptii Deos serpentes coluere,
lib. 2. c. 1. num. 4.
Aegyptii Deos habuere innumeros,
lib. 2. c. 1. num. 4.
Aegypti ver duplex, lib. 2. c. 1. nu. 8.
Aegyptus virulentissima & serpen-
tina lib. 2. c. 2. num. 11.
Aeneus serpens Mosys, lib. 2. cap. 3.
num. 21.
Aenei serpentis dubia plurima, lib.
2. c. 3. num. 21.
Aenei serpentis natura opera & mi-
racula. li. 2. c. 3. num. 24.
Aenea multa in templo. lib. 2. cap.
3. num. 26.

Aenei

INDEX.

- A**Eni curios sacerdotes dicti & cur lib. 2. c. 3. num. 37.
- A**Eni annuli silabres gestati, lib. 2. c. 3. num. 31.
- A**eneus serpens vsque ad tempora Ezechie lib. 2. c. 3. num. 33.
- A**enci serpentis figura utilis extitit Hebræis levis. lib. 2. c. 4. num. 43.
- A**eneus serpens Christi Icon. lib. 2. c. 8. num. 61.
- A**eni metalli cur serpens ille tropologia, lib. 2. c. 8. num. 61.
- A**eneus serpens Moysi inter varios serpentes quem referebat effigie, lib. 3. c. 4. num. 20.
- A**es quædam metallum. lib. 2. cap. 3. num. 25.
- A**eris multa tum gentibus tum scriptis sacris, lib. 2. c. 3. num. 25.
- A**eris mira, lib. 2. c. 3. num. 25.
- A**eris antiquitas, lib. 2. c. 3. num. 25.
- A**eris potentia demonis opera inuaduntur, lib. 2. c. 3. num. 26.
- A**es magi vires enervat, lib. 2. cap. 3. num. 27.
- A**eris sonitu apes conuocantur, lib. 2. c. 3. num. 27.
- A**erei sonitu demones aufugari dixere antiqui, lib. 2. c. 3. num. 28.
- A**ere seeta coalescunt facilius aliis, lib. 2. c. 3. num. 29.
- A**ere putredo arcetur, venatorum infixo clauo feris occisis, lib. 2. cap. 2. num. 29.
- A**eris sonitu nubila cessant, lib. 2. c. 3. num. 30.
- A**eris obstupenda, & rara, lib. 2. c. 3. num. 30.
- A**eris campanæ sacre benedictionibus & precibus repestatibus subueniunt & natura eris, lib. 2. cap. 3. num. 31.
- A**es facinationi utilissimum, lib. 2. c. 3. num. 31.
- A**etates quot, & quales, lib. 1. c. 2. num. 11.
- A**etates ex quo variant, lib. 1. cap. 2. num. 24.
- A**fricæ certe familie, quæ laudibus interficiunt, lib. 2. c. 4. n. 42.
- A**llegoriæ pulcherrima humilium superbientium, lib. 2. c. 8. num. 62.
- A**limento seruat substantia, lib. 1. c. 20. num. 339.
- A**mbitionis suisque nostræ dissidii forma, lib. 2. c. 19. num. 144.
- A**mbulatus, & conculcatus multa, lib. 3. c. 20. num. 106.
- A**ngeli quomodo corpora vertant, lib. 1. c. 5. num. 102.
- A**ngeli proportionem mobilis egent, lib. 1. c. 5. num. 104.
- A**ngeli dispositione subiecti vtuntur vt causæ quas applicat agant, lib. 1. c. 5. num. 106.
- A**ngelorum aliquot opera causis naturæ solum possunt impediri, libro. 1. c. 5. num. 109.
- A**ngeli demones homines morbis infestant, lib. 2. c. 5. num. 42.
- A**nguis nomine non loquitur scriptura sacra & cur, lib. 1. c. 3. num. 45.
- A**nguis serpens frigidus primo gradus secundo siccus, lib. 1. c. 4. num. 92.
- A**nguis arte subductionem hominis celsus ibat, lib. 1. c. 10. num. 184.

Ani-

INDEX.

- A**nime omnes indivisibiles sunt, lib. 6. c. 5. num. 18.
- A**nimantia emuncta Serpentibus siti obeunt, lib. 1. cap. 13. numero. 246.
- A**nimantia munda immunda scripturæ, natura, significati, sacrificiis, aliis, rationes, causæ, lib. 5. cap. 7. num. 28.
- A**ntechristi loca adducta deplacantur, lib. 1. c. 18. num. 319.
- A**ntechristum ex Tribu Dan nasciturum plurimi rati, & rationes, libro. 1. c. 18. num. 324.
- A**ppetitum exacuunt multa & mentem absoruent aut impediunt natura, lib. 1. c. 7. num. 135.
- A**raneæ lacertulam irretit miro artificio, lib. 5. c. 9. num. 31.
- A**raneæ ore uetivõtero, lib. 5. c. 10. n. 32.
- A**raneæ os in ventre est, lib. 5. cap. 9. num. eodem.
- A**raneæ tertianariis utilis, lib. 5. cap. 12. num. 36.
- A**raneæ superbia Icon, lib. 5. cap. 12. num. 37.
- A**ranæ species quæ, libro. 5. cap. 9. num. 32.
- A**raneæ punitur iniustitiæ moralia, ibidem plurima, libro. 5. cap. 12. num. 39.
- A**raneæ Stellio iudex rindex allegoria bellissima, libro. 5. cap. 12. num. 41.
- A**raneæ cruor crudelitas nimia, lib. 5. c. 12. num. 38.
- A**raneæ nomen formæ partus fetus mores, lib. 5. c. 9. num. 30.
- A**ranæ parricidæ, siliidæ, lib. 5. c. 9. num. 30.
- A**ranæam magni timent serpentes, lib. 5. c. 12. num. 35.
- A**ranæorum multa rara consideranda, lib. 5. c. 12. num. 39.
- A**ranci vires in Aspidam, lib. 3. cap. 14. num. 71.
- A**rbor scientia visum affectabat natura, lib. 1. c. 8. num. 157.
- A**rbor scientia visum acuerit ad spiritum, lib. 1. c. 8. num. 160.
- A**rbor, vita cur eo compelletur singulareque fuisse, lib. 1. c. 7. num. 128.
- A**rbor scientiæ singularis & talis cur dicta, lib. 1. c. 7. num. 129.
- A**rbor scientia interdicta, cur, lib. 1. c. 7. num. 130.
- A**rbor scientia qualis, lib. 1. c. 7. num. 132.
- A**rboris scientiæ virtutes, lib. 1. cap. 7. num. 133.
- A**rboris scientiæ esu malitia deordinari potuit mens, non passione statum innocentie, lib. 1. c. 7. num. 134.
- A**rboris vitæ fructus homini utiles, lib. 1. c. 7. num. 137.
- A**rborem scientia solum ad tempus vitari, lib. 1. c. 7. num. 135.
- A**rborum scientia boni & mali & ligni vitæ vsus elegantissime, lib. 1. c. 7. num. 127.
- A**rs natura opera demonis inuadit propria, lib. 2. c. 5. num. 47.
- A**simi fortissimi calidæ regionibus, lib. 3. c. 3. num. 16.
- A**spis, Hypnalis, Chersea, Chelidonia,

INDEX.

- nix tyra*, lib. 3. c. 9. num. 42.
Aspis Chersea mira dulcedine illata somni medio dulcissimi enecat lib. 3. c. 9. num. 42.
Aspis si surda est aures obturare, & valet & cur obturat, lib. 3. c. 11. num. 52.
Aspis omnis auditorios meatus habet, lib. 3. c. 11. num. 55.
Aspis Chersea audit sola, lib. 3. c. 11. num. 56.
Aspis cur incantatore presente aures videtur obserare, lib. 3. capite. 11. num. 58.
Aspis quomodo verbis dirupitur malefici, lib. 3. c. 11. num. 58.
Aspis cur caput incantatore viso terere adaptat, lib. 3. num. 59.
Aspis virginis presentia placatur, lib. 3. c. 12. num. 65.
Aspis solo verbo superatur allegorie & natura, lib. 3. c. 13. num. 66.
Aspidis forma, lib. 3. num. 44.
Aspidis cum oculis inimicitia, lib. 3. c. 9. num. 42.
Aspidis mira, lib. 3. c. 9. num. 46.
Aspidis cuius venenum insanabile, num. 47.
Aspidis ictus si ranam vorat insanabilis, lib. 3. c. 10. num. 50.
Aspidis Chelidonie virus insanabile, lib. 3. c. 10. num. 51.
Aspidis auxilia varia, lib. 3. cap. 10. lib. 3. cap. 10. num. 51.
Aspidis aphoni qui natura, lib. 3. c. 11. num. 54.
Aspidis multa coram incantatore, lib. 3. c. 11. num. 53.
Aspidis mira veneficii multa, lib. 3. cap. 11. num. 59.
Aspidis tropologica multa, lib. 3. c. 12. num. 60.
Aspidis virus impune imbibunt vespe die, Ichneumonice, lib. 3. c. 12. num. 62.
Aspidis multa tropologica, lib. 3. cap. 12. num. 66.
Aspidis & Ichneumontis duellum, lib. 3. c. 14. num. 71.
Aspida Diis sacra cur, lib. 3. cap. 9. num. 44.
Aspidas mitescere & sodales fieri cicures, lib. 3. c. 9. num. 45.
Aspidas probos viros non icere cur, lib. 3. c. 9. num. 45.
Aspidum oua corrupta in telaraneas, abire, lib. 3. c. 14. num. 73.
Aspidum morsus auxilia, lib. 3. cap. 10. num. 48.
Aspidum ordo senitici veneni, lib. 3. cap. 10. num. 49.
Aspidum nomina & differentie, lib. 3. c. 9. num. 42.
Aspidum quo genere Cleopatra disceserit, lib. 3. c. 6. num. 43.
Aspidei veneni potentia, lib. 3. c. 9. num. 46.
Aspidem venenum sime deletat morientes exemplo Cleopatre, lib. 3. c. 15. num. 80.
Astronomicę figurę an vim habeant celestem, lib. 2. c. 5. num. 53.
Anaritia depingitur, lib. 3. cap. 20. num. 108.
Anariticę multa, lib. 3. c. 5. num. 51.
Augustini de cura maleficorum sententia

INDEX.

sentia, lib. 2. cap. 5. num. 49.

B.

- Baptismatis multa*, lib. 3. cap. 5. num. 25.
Basan somnus Hebrais, lib. 1. cap. 17. num. 306.
Basiliscus & Regulus idem eiusque nomina, libro. 3. cap. 16. numero. 82.
Basilisci & Reguli nominis multa, lib. 3. c. 16. num. 82.
Basiliscus duodecim digitorum magnitudine est serpens, lib. 3. cap. 16. num. 83.
Basiliscus celsus graditur, & altus medio corpore, lib. 3. cap. 16. num. 83.
Basiliscus emortuus expurgat edes omnium immundorum, lib. 3. cap. 16. num. 84.
Basilisci forma, lib. 3. cap. 16. num. 84.
Basiliscus adurit flatu, & visu enecat, lib. 3. c. 16. num. 84.
Basilisci sanguis Saturnus dicitur & cur, lib. 3. c. 16. num. 85.
Basiliscus sibilo fugat omnia animalia, lib. 3. c. 16. num. 85.
Basiliscus Gallum extimescit, li. 3. c. 16. num. 86.
Basilisci potentia mira, lib. 3. cap. 16. num. 86.
Basilisci obnitus venenatus & sonus, lib. 3. c. 16. num. 87.
Basilisci, & hominis prima inspectio quid possit, lib. 3. c. 16. num. 87.
Basiliscus e multis variisque oritur, lib. 3. c. 16. num. 87.
Basiliscus alatus volitans frequenter oritur serpentes multi alati, lib. 3. cap. 17. num. 88.
Basilisci anticipari aspectus noxa & causa huiusque argumenti multa, lib. 3. b. 17. num. 90.
Basilisci & Christi intuitus, lib. 3. c. 17. num. 93.
Basiliscus Daemon humanitate Christi antiquior Christum impetit. ibidem.
Basiliscus visu oua fouet testudo, & alia, lib. 3. c. 17. num. 94.
Basiliscus Petri obstinationis gallo sugatur, lib. 3. c. 18. num. 96.
Basilisci natura mores scripturę loca sensu naturę & tropologico habes, lib. 3. c. 18. num. 98.
Behemoth, & Leviathan diuersa nomen animalia, lib. 4. c. 12. n. 49.
Behemoth nomen, lib. 4. c. 12. n. 49.
Behemoth monstrum est in genere reptilium, lib. 4. c. 12. num. 50.
Behemoth cauda qualis, li. 4. cap. 14. num. 52.
Behemoth compago monstrosa, lib. 4. c. 14. num. 52.
Behemoth multa naturę, & scripturę sacre morumque, lib. 4. c. 14. n. 53.
Behemoth insatiabilis ingubiles natura & moribus scripturę locis, lib. 4. c. 15. num. 54.
Behemoth somni multa, lib. 4. c. 15. num. 56.
Behemoth, Hydra est monstrosa, lib. 4. c.

INDEX.

4. c. 16. num. 57.
 Behemoth *Draco Apocalypsis idem*,
 li. 4. c. 16. num. 57.
 Behemoth *Marte aut Bonachioth*, li.
 4. c. 16. num. 58.
 Behemoth, *vmbra*, & sono calami de-
 lectatur, & cur, lib. 4. c. 16. n. 59.
 Behemoth, *vmbra qualis vbi, natura*
moribus, scriptis sacris gentium hi-
storis, li. 4. c. 17. num. 60.
 Behemoth *capitis*, 40. *Iob* & *41. om-*
nis reditur, li. 4. c. 17. num. 61.
 Bestiæ *nomen quæ nolet*, li. 4. cap. 15.
 num. 55.
 Bos *si in puteū caderet cuius vestrum*
non continuo extraheret, expositio
celebris, li. 2. c. 19. num. 145.
Brucæ plurima, an eaderetur Hebrais
 li. 5. c. 7. num. 29.

C.

- Calcaneus hominis fortissimus inter*
membra, li. 1. c. 12. num. 220.
Calcaneus vniuersam corporis molē,
tenet, li. 1. c. 12. num. 220.
Calcaneo victoria notatur hieroglyphi-
co, li. 1. c. 12. num. 220.
Calcaneo felle cur renuntiat vni-
uersa nostra, li. 1. c. 12. n. 222.
Calcaneus femella stantis capit ad-
iustum serpentis caput, lib. 1. c. 12.
 num. 223.
Calcaneo sutores calce substitunt,
Calcaneo imituntur sedentes pedis re-
liquo stantes, li. 1. c. 12. num. 224.
Calcant fortius virgines puerperium
peris calcaneos pleniores femel-
lis, li. 1. c. 12. num. 224.

- Calcem attingere ad finem est*, li. 1.
 c. 12. num. 225.
Calcanei cyrcis bellissima allegoria,
 1. c. 12. num. 225.
Calcaneus inter membra fortissimus
 li. 1. c. 12. num. 226.
Calcaneus munitissimus tropis bel-
lissimis, lib. 1. c. 12. num. 227.
Calcaneo insidiari non insit Deus ser-
penti, li. 1. c. 12. num. 228.
Calcaneo vitiatu labascimur proni,
pedis reliquo supini, contra bruta
 li. 1. c. 12. num. 229.
Calcaneo vitiatu proni labimur tro-
pologici, lib. 1. c. 12. num. 230.
Calcanei structura moralis, lib. 1. c.
 12. num. 230.
Calcaneo nudo refrigeramur magis
quam brachys, & capite, lib. 1. c. 12.
 num. 231.
Calcaneus incalcescit vltimo in febr-
ibus horridis, lib. 1. c. 12. n. 231.
Calcaneis detectis coire difficile capi-
te discooperto facile, li. 1. c. 12. nu.
 231.
Calcaneus frigida in spiris cesat Ve-
nus, li. 1. c. 12. num. 232.
Calcaneo corriguntur affectus cordis
 li. 1. c. 2. num. 232.
Calcaneus spongiolosus natura, & cur,
 li. 1. c. 12. num. 233.
Calcaneus receptibus facile, lib. 1. c.
 12. num. 233.
Calcaneo venena aplicantur venesi-
cis, li. 1. c. 12. num. 234.
Calcaneo nudo incedebant Patres, li.
 1. c. 12. num. 234.
Calcaneum lauit Christus Apосто-
 lus

INDEX.

- torum aqua frigida*, li. 1. c. 12. n. 234.
Calcatus vltimum victoris signum,
 lib. 1. c. 12. num. 220.
Calcanei femine & serpentis capi-
tis disidium, li. 1. c. 12. num. 218.
Calcaneum venalia notat & cur, li.
 1. c. 12. num. 234.
Calcaneum Orpheus locum libidinis
depellauit & alij, li. 1. c. 12. n. 236.
Calcaneo Achilis mortalis solum &
tropi Orlado & alij, li. 1. c. 12. n. 236.
Calcaneo Euridices obiit, lib. 1. c. 12.
 num. 236.
Calcanei varia significata, lib. 1. cap.
 12. num. 237.
Calcaneis alatis Mercurius, lib. 1. c.
 12. num. 238.
Calcaneus seruitutē, li. 1. c. 12. n. 238.
Calcaneus victoriam, li. 1. c. 12. n. 238.
Calcaneo alto fausta fortuna signifi-
catur, li. 1. c. 12. num. 238.
Calcaneo sinistro firmato milites, lib.
 2. c. 12. num. 239.
Calcaneo sinistro firmato Mars line-
tur, li. 1. c. 12. num. 239.
Calcaneus sine notat, li. 1. c. 12. n. 239.
Calcaneo femella nudo, opresso ser-
pentis capite, recesso, ante solis occa-
sum obiit, li. 1. c. 12. num. 241.
Calcaneo femina serpente Cuse citius
mare disperit & cur, li. 1. c. 12. n. 241.
Calcanei tropologica, li. 1. c. 12. n. 241.
Calcant toto pede fraudulentis, lib. 1.
 c. 12. num. 227.
Calcant distincte sinceri natura &
moribus, lib. 1. c. 12. num. 227.
Canetium mores, li. 1. c. 52. n. 113.
Capilli & barba abradantur cri-

- mine commisso*, li. 1. c. 10. n. 194.
Capilli, & barba protensa plurimis
in Ecclesia, cur, li. 1. c. 10. num. 195.
Capilli pillisque serpentes oriri in
vniuersum corruptis, lib. 1. cap. 10.
 num. 195.
Capilli sacerdotibus a prima tonsu-
ra recinduntur, li. 1. c. 10. n. 194.
Capille Medusa in serpentes crimi-
ne abiere, li. 1. c. 10. num. 194.
Capillis Absalon hebreus Patris cō-
sumatio, vna, li. 1. c. 10. n. 194.
Capite serpentis nil debilius, lib. 1.
 c. 12. num. 219.
Caput solum omnes animi virtutes,
complectitur, li. 1. c. 12. n. 219.
Caput superius inter omnia infidet,
 li. 1. c. 12. num. 221.
Castorei natura, li. 1. c. 20. num. 344.
Castoreus an rescindat sibi pudenda
 li. 1. c. 20. num. 344.
Castorei vltimis carnibus interditi
viuntur religiones aliquot, lib. 1. c.
 20. num. 345.
Castoreus cur abscondat testes in su-
ga, li. 1. c. 20. nu. 345.
Castorei multa, li. 1. c. 20. nu. 345.
Castore curatur lascinia cerasstes, li.
 1. c. 20. num. 346.
Carocibus, sanguis potus, quo modo
Christi, li. 2. c. 22. num. 165.
Cerasstis serpentis nomen, li. 1. cap. 15.
 num. 292.
Cerasstis nominis multa, lib. 1. cap. 15.
 num. 292.
Cerasstis magnitudo, lib. 1. c. 16. num.
 293.
Cerasstis forma, li. 1. c. 16. num. 293.

INDEX.

Cerastes seu cornutus serpens. lib. 1. c. 16. num. 293.
 Cerastis cum strepitu pumillus & titubans graditur, lib. 1. cap. 16. num. 294.
 Cerastis vertebra prima cerbicus mirabilis lib. 1. c. 16. num. 294.
 Cerastis cornua tactus accerrimi, lib. 1. c. 16. num. 294.
 Cerastis carnis cornibus detectis occulto reliquo inuitat aues & illebit, lib. 1. c. 16. num. 294.
 Cerastes rotarum orbitis occultitur, via, lib. cap. 16. num. 294.
 Cerastes aliorum labore vititur, lib. 1. c. 16. num. 295.
 Cerasta famella in marem ruit & inquinat veneno lib. 1. c. 16. n. 295.
 Cerastis ictus accidentia vana, lib. 1. c. 16. num. 295.
 Cerastis morfu pennis arrigitur, lib. 1. c. 16. num. 295.
 Cerastis morfu crura vacillanti, lib. 1. c. 16. num. 295.
 Cerastibus inimica phalangia aranea omnique serpenti, lib. 1. c. 16. n. 296.
 Cerastis ictus laesciure facit, lib. 1. c. 16. num. 297.
 Cerastis cum equo inimicitia, lib. 1. c. 16. num. 297.
 Cerastis crinici hirsuti, lib. 1. c. 16. num. 299.
 Cerastes in latera nutat, lib. 1. cap. 17. num. 303.
 Cerastis venenum caribus ore & alius fundat, Christus capite robur Samion cerastes, lib. 1. c. 17. n. 316.
 Cerastes equi morsus tropi morales, lib. 1. c. 19. num. 332.
 Cerastas libido castoreo mitescit & tropi, lib. 1. c. 20. num. 344.
 Cera cruribus enerfsis asportant apeo, lib. 2. c. 14. num. 116.
 Chameleontis nomen vnde, lib. 5. cap. 14. num. 48.
 Chameleontis forma, lib. 5. c. 14. n. 48.
 Chameleon colorem album & rubrum nequit emulari, lib. 5. c. 14. num. 49.
 Chameleon Taranda polypos alia in colores abeunt, rei supposita & obiecta, lib. 5. c. 14. num. 50.
 Chameleon aerem illuminatum imbibit, lib. 5. c. 14. num. 51.
 Chameleon aere & non solo alitur, lib. 5. c. 15. num. 52.
 Chameleon & vt colores referat & cur, lib. 5. c. 15. num. 52.
 Chameleon multo tempore sine cibo transigit sic aere solo multi viuere, lib. 5. c. 15. num. 53.
 Chameleontis sanguis nullus fere, lib. 5. c. 15. num. 55.
 Chameleontes colores reales & non permanentes, lib. 5. c. 16. num. 56.
 Chameleontis & cornu dissidium, lib. 5. c. 16. num. 58.
 Chameleontis orientalis natura, lib. 5. c. 17. num. 60.
 Chameleon orientalis rubrum & album reddat, lib. 5. c. 17. num. 60.
 Chameleon superbiae Iehon sinus, lib. 5. c. 18. num. 62.
 Christus spms capite circumseptus, & diuinitate & regale imperium notauit, lib. 1. c. 11. num. 28.
 Christus solus ipse ide, lib. 1. c. 2. n. 23.
 Chelidros

INDEX:

Chelidros serpens venenum ex ignitis, lib. 1. c. 2. num. 13.
 Chelidros ignitis serpens, lib. 2. cap. 2. num. 13.
 Christus in praesepio ortus vt bestiis mortalibus occurreret, l. 2. c. 6. n. 55.
 Christus serpens ut serpentes alliceret hominis virtutis & vitij pulchra dyeresis, lib. 2. c. 6. n. 55.
 Christus in Iehoua inclusus signatur a chaldeorum camez, lib. 2. caput. 9. num. 77.
 Christus mortuus est vt similis nobis esset ne pater nos prothipodisimiles inueniret, lib. 2. ca. 19. numero. 134.
 Christus amoris Deus eius stemata in signa arma, ignes vires vexilla diuisa eleganter, lib. 2. c. 18. n. 142.
 Christi dolores venenum e nobis extraxere, lib. 2. c. 19. n. 147.
 Christus sitis conqueritur non famis, locis plurimis ibidem, lib. 2. cap. 19. num. 152.
 Christus gustauit noluit bibere, lib. 2. cap. 19. num. 154.
 Christi mortis & victoria, illustris allegoria, lib. 4. c. 7. num. 42.
 Christo qui potus oblatus in cruce, lib. 2. cap. 19. num. 154.
 Christo varij potus, & qui & cur ex bibiti in cruce arcana & mysteria huius argumenti ibidem, lib. 2. ca. 19. num. 154.
 Christus in cruce cur brachia expandit, lib. 2. c. 8. n. 52.
 Christi potum Evangelistarum concordia, lib. 2. c. 2. num. 154.
 Christi potum varia scriptura loca, lib. 2. n. 21. num. 154.
 Christus vt potuerit gustare & non bibere, lib. 2. c. 21. n. 154.
 Christus cur respuit acetum missice, lib. 2. c. 21. n. 155.
 Christum fasti sunt Deum oblatione fellis & aceti Iudai, lib. 2. c. 21. n. 156.
 Christus acetum nolluit vt serpente acius iceretur, lib. 2. c. 21. num. 159.
 Christus sacerdos secundum ordinem Melchisedech, cur, lib. 2. c. 22. n. 159.
 Christus corpus reliquisse nobis cur doceat Ecclesia alijs subtrahitur, ibid.
 Christus nobis quomodo vniatur, lib. 2. c. 22. num. 164.
 Christus serpens vt homines serpentes illum sequerentur, lib. 3. cap. 4. num. 19.
 Christi musica in patibulo crucis armonia mirabilis duo facta, lib. 3. c. 5. num. 24.
 Christus Iehonemon paruum serpentem a spidas vicit, lib. 3. cap. 5. num. 76.
 Christicola loricatoris luto ex cinere & aqua die cineris, lib. 3. ca. 5. n. 76.
 Christus minimus, lib. 3. c. 7. num. 77.
 Christus diuinitate prior de nouem superauit, lib. 3. c. 7. num. 94.
 Christus gallus succintus, lib. 3. ca. 18. num. 56.
 Christus piscator depingitur bellissime, lib. 4. c. 7. num. 40.
 Christo resurrectionis tropus altissimus, lib. 4. c. 7. num. 40.
 Christi musica in patibulo crucis admirabilis, lib. 5. cap. 1. num. 31.
 Christi instrumentum publicum Deo tatis, lib. 5. c. 1. num. 57.
 993 Christus

INDEX.

- Christus Trochili allegoria depingitur Ichneumonit delphini, li. 6. c. 7. num. 27.
- Christi vermiculi sanguine, crucis expressio. li. 6. c. 20. n. 85.
- Consiliorum semita, præceptorum via est. li. 1. c. 7. n. 309.
- Consonantes cur sola non valeant fieri contra ac vocales. li. 2. c. 9. n. 74.
- Concionatorum officium, li. 1. c. 13. n. 244.
- Concionatores Doctores alimentum impertiant. li. 1. c. 13. n. 244.
- Concionatores rarissime condimentis utantur. li. 1. c. 13. n. 244.
- Concionatores prudenter corrigant serpentium instar. li. 1. c. 13. n. 246.
- Concionatoribus serpentibus emunctus Christus sitis conqueritur. li. 1. c. 13. num. 243.
- Concionatores sacri quo capite vertantur. li. 1. c. 13. n. 252.
- Concionatores ut vitia increpare. li. 1. c. 13. n. 254.
- Concionatorum Iconismus. li. 1. c. 13. n. 254.
- Concionatores Christo capite & mortis cauda robur. li. 1. c. 13. n. 254.
- Concionatores facere & docere multa ibidem. li. 1. c. 13. n. 255.
- Concionatorum cura. li. 1. c. 14. n. 261.
- Concionatorum modestia & vicio multa huius argumendi. li. 1. c. 14. n. 274.
- Concionatoris dentes. li. 1. c. 15. n. 290.
- Concionatorum guttur. li. 1. c. 15. n. 291.
- Concionatorum numerus & tropi. li. 8. c. 8. n. 58.
- Concionatorum multa. li. 2. c. 8. n. 60.
- Concionatorum munera ibid.
- Corpus quanto citius discedit a loco tanto vehementius succedit aliud,
- lib. 1. c. 1. num. 19.
- Cordis simplicitas commendatur. li. 1. cap. 4. numer. 81.
- Cordis concupiscentia quibus significatur scriptis sacris. li. 1. cap. 4. nu. 81.
- Cor Dei est lege libro. 1. capite. 7. numero 138.
- Creatura omnes summi Dei opificis sapientiam admirantur. li. 1. cap. 14. num. 260.
- Cor virtutum omnium centrum. li. 2. c. 4. num. 34.
- Cor elongatur omnibus corpore & mollis. li. 2. c. 4. num. 34.
- Cor venenum imbibit alijs magis. li. 2. c. 4. num. 35.
- Cor lacrimis, nullis commodius extergitur. li. 2. c. 4. num. 35.
- Cordis anatomia structura. li. 5. c. 18. num. 64.
- Cordis multa naturalia, moralia scripturæ libro. 5. capite. 18. numero. 64.
- Correctionis fraternæ ordo. li. 1. cap. 15. num. 290.
- Cornu nomine potentia & roboris insignita multa. libro 1. capite 17. numero 317.
- Coturnices cur quando hebreis concepsit. li. 2. c. 19. n. 126.
- Cælo virtutes miræ mistis. li. 2. cap. 5. num. 51.
- Curatio omnis tribus perficitur. li. 2. cap. 8. numero 65.
- Crocodili nomen vnde. li. 6. c. 6. numero 20.
- Crocodilli natura. libro. 6. cap. 6. numero 20.

Crocodi-

INDEX.

- Crocodilus lingua caret quasi. li. 6. cap. 6. num. 20.
- Crocodillus maxillam monet superiorem. li. 6. c. 6. nu. 21.
- Crocodillus emortuus degenerat in Scorpiones. libro. 6. cap. 6. numer. 22.
- Crocodillus Aegyptijs sacer. li. 6. c. 6. num. 22.
- Crocodillus cadavera quæ ingessit tri duo retinet post reicit vomitu. li. 6. cap. 6. num. 24.
- Crocodillum delphinus ventre dissectat & Ichneumon. libro 6. capite 6. num. 25.
- Crocodillus ubi aë sopitur. li. 6. cap. 7. num. 26.
- Crocodilli Trochilique anis officia mutua. li. 6. c. 7. num. 26.
- Crocodilli Trochilus dentiscalpium, libr. 6. capite 7. nu. 26.
- Crocodillus infernum & demonem prefigit. li. 6. c. 7. n. 27.
- Crocodilli multa tropologia. li. 6. cap. 7. n. 29.
- Crocodilli Demonis allegoria bellissima. li. 6. c. 8. num. 35.
- Crocodillus lasciviæ symbolum. li. 6. c. 9. num. 36.
- Crocodillus fabis abstinet & anigmatici sensus. libro 6. capite. 9. numero 37.
- Crocodillus cur Deus indicatus genibus. li. 6. c. 9. numero. 38.
- Crocodillus Deus silentij est. li. 6. c. 9. num. 39.
- Crocodilli alti silentij symbolum, huius argumendi rara. li. 6. c. 9. numero 40.
- Crocodillus istu Scorpionis obit. li. 6. c. 9. num. 41.
- Crocodillus iustitia Hieroglyphicon, li. 6. cap. 10. numer. 43.
- Crocodillus superbu superbia multa. li. 6. cap. 10. num. 43.
- Crocodillus quaudiu vivit augetur, & non solum nutritur. li. 6. cap. 10. num. 44.
- Crocodillus mictu caret quo reiciat excrementa. li. 6. c. 10. numero. 44.
- Crocodillus vomitu e ventre eicit. li. 6. c. 10. num. 44.
- Crocodilli lacrimæ vnde, allegoriceque bellissime ibidem. li. 6. cap. 11. num. 47.

D.

- Dan genealogia. libro. 1. capi. 17. numero. 300.
- Dan Hebrais fastum iudicium, li. 1. cap. 17. num. 300.
- Dan regio Geneleos 14. que. libro. 1. cap. 17. num. 300.
- Dan ab Adam. libro. 1. capite 17. numero. 300.
- Daniel iudicium Dei. li. 1. cap. 17. num. 301.
- Dan nominis multa. li. 1. cap. 17. numero. 301.
- Dā ad Bersabe quasi a delicto ad gratiam. li. 1. c. 17. num. 301.
- Dan ciuitas que & vbi. li. 1. cap. 17. num. 301.
- Dan iudicio potens ut serpens. capite. li. 1. cap. 17. numer. 302.

99 4

Dan

INDEX.

Dan Tribus possessiones mysteria & sacramenta. lib. 1. c. 17. num. 302.
Dan ut leo & serpens in laeva discessit, lib. 1. c. 17. num. 303.
Dan ut coluber in lauitarum oblatio ne retinuit. lib. 1. c. 17. 303.
Dan cur leoris catulus, lib. 1. cap. 17. num. 304.
Dan tribus post Gaad. cur. lib. 1. cap. 17. num. 305.
Dan tribus mira, lib. 1. cap. 17. num. 305.
Dan prophetia de Samsono ad litera de Christo in figura nuntiatur, lib. 1. c. 7. num. 307.
Dan uirginium de Christo interpretatur. lib. 1. c. 17. num. 313.
Dan uirginium Geneseos de Samsono duplicatur. lib. 1. c. 17. num. 318.
Dan uirginium tropi morales, lib. 1. c. 17. num. 319.
Dan uirginium Geneseos. 49. de Antechristo interpretantur plurimi Patres. lib. 1. c. 18. num. 324.
Dan tribus maledicta nullibi, lib. 1. c. 18. num. 325.
Dan tribus benedictur large. lib. 1. c. 18. num. 325.
Dan tribus non omittitur Apocalypsi & quomodo. lib. 1. c. 18. num. 326.
Dan tribus numeratur incerte & cur. lib. 1. c. 18. num. 326.
Dan tribus numerata ex computandi ratione signatorum, lib. 1. cap. 18. num. 329.
Dagon idolus pronus iacebat, lib. 1. c. 17. num. 320.
Demonum inuidia in homines unde

li. 1. c. 4. num. 58.
Demonum culpa quae. lib. 1. c. 5. num. 98.
Demon cur vetulas in lamias eligat, lib. 1. c. 5. num. 107.
Demoniaci preparantur, naturae ut visibus demonis minus pareant, lib. 1. c. 5. num. 110.
Demon in serpente contentus probatur, lib. 1. c. 5. num. 116.
Demonum prima labes superbia cur. lib. 1. c. 9. num. 163.
Demon collisione & ruptione perdunt facilius mortales, lib. 2. cap. 5. num. 48.
Demon Saul affligit non melancholia solum. lib. 2. c. 5. num. 30.
Demonum opera quae impediunt, lib. 2. c. 5. num. 52.
Demone facilius est corpora vertere quam alterare scripturae multa huius argumenti. lib. 3. c. 11. num. 58.
Deus ubique essentia, potentia, presentia, doctrina, lib. 1. cap. 19. num. 330.
Deus omnia mollitur, lib. 1. c. 1. num. 17.
Deus velle solo agit, libro. 1. capit. 5. num. 101.
Deus peccare nequire pulchre monstratur, lib. 1. c. 5. num. 130.
Deus qua serie cognoscat mala. lib. 1. c. 9. num. 173.
Deus medicamentis igne & ferro morbos extirpat, lib. 2. c. 8. num. 65.
Dei ordinata & absoluta potentia, lib. 2. c. 3. num. 22.

Deus

INDEX.

Deus non finit daemones actiua applicare nec quae possunt efficere, lib. 2. c. 5. num. 49.
Deus punit magis ut excitet mortales quam ut mala inferat, lib. 2. c. 8. num. 57.
Deus serpens sine nomine, lib. 2. c. 9. num. 70.
Deus rex antiquus, lib. 2. c. 9. num. 70.
Deus ineffabilis, lib. 2. cap. 9. num. 71.
Dei attributa nomina rationes significata scripturae varia loca quibus continentur arcana abdita & rara deplendantur, lib. 2. cap. 6. & 7. scitatis.
Deus viscera petit & cur in sacrificiis, lib. 3. c. 20. num. 115.
Dei & demonis differentia liberalitatis, lib. 6. c. 15. num. 64.
De corpore impii vermes cur, lib. 6. c. 19. num. 77.
De para virgo Anton virga Amigdali multa, lib. 4. c. 2. num. 13.
De para virgo cur hereses interimit cunctas, lib. 4. c. 2. num. 13.
Dextra omnia in Deo & dextera, lib. 1. c. 15. num. 280.
Dextra inistorum, lib. 1. c. 15. num. 279.
Dextra lancea perforatur, lib. 1. c. 15. num. 281.
Dextra sanguis & aqua, lib. 1. cap. 15. num. 281.
Dextra aqua ut exiit, lib. 1. cap. 15. num. 281.
Dextra aqua fluxus allegoria & causa, lib. 1. c. 15. num. 282.

Die nono testis ceraste discrimina cur, lib. 1. c. 20. num. 345.
Die decima saluantur ceraste cusi cur, lib. 1. c. 20. num. 346.
Dipsas serpens qui eius significata, lib. 2. c. 10. num. 78.
Dipsas sitiens est graecis, lib. 2. cap. 10. num. 78.
Dipsadis varia nomina, lib. 2. cap. 10. num. 79.
Dipsadis dorso ypsilon insidet, lib. 2. c. 10. num. 80.
Dipsades nomine arida intelliguntur, lib. 2. c. 10. num. 80.
Dipsadis venenum extinguitur aqua lapide percolata, lib. 2. c. 10. num. 81.
Dipsades mediis vndis sitiunt crude lissime, lib. 2. c. 10. num. 81.
Dipsadis lepidissima fabella Nicandri, lib. 2. c. 10. num. 82.
Dipsadis varia, lib. 2. cap. 10. n. 82.
Dipsade cusi aut siti biulca, antaqua pondere dirupto discedunt fragmine, lib. 2. c. 10. num. 83.
Dipsas disidet a vipera, lib. 2. cap. 10. num. 83.
Dipsas serpens a vipera diuersissimus, lib. 2. c. 10. num. 83.
Dipsadis virus cordi mortalium aduersatur, lib. 2. c. 10. num. 84.
Dipsadis forma monumento antiquissimo Nili, libro 2. cap. 10. num. 84.
Dipsadis virus theriaca corrigitur, lib. 2. c. 10. num. 85.
Dipsadis virus folia lauri contrita sanat, lib. 2. c. 10. num. 85.
Dipsadis morsus remedia vana, lib. 2. c. 10. num. 87.

99 5 Dipsas

INDEX.

- Dipsadis maximum remedium ad li-*
teram & mores, libro. 2. cap. 19.
num. 44.
- Dipsade & casus est Christus, lib.*
2. c. 8. num. 141.
- Dipsadis viru Christum discesse lo-*
ca plurima scriptura, lib. 2. c. 18.
num. 141.
- Dipsas cur omnis structionum ocula-*
tur lib. 2. c. 19. num. 144.
- Dipsas imago expressa auaritie, li.*
2. c. 19. num. 145.
- Dii gentium vnde, lib. 1. c. 9. num.*
168.
- Digitus Dei Iohannes. pulchre. lib.*
4. c. 2. num. 12.
- Drinus serpens squamis muscas*
creat quibus interimitur, li. 2. c. 8.
num. 64.
- Doloris utilitas, lib. 2. cap. 19. num.*
147.
- Draconis nomina lib. 4. cap. 1. num.*
1.
- Draco acutissimi visus, lib. 4. cap. 1.*
num. 1.
- Dracones veri qui, lib. 4. cap. 1. num.*
2.
- Draconis lapis mirus, libro. 4. cap. 1.*
num. 2.
- Draconis cum Aquila pugna. cur, li.*
4. c. 1. num. 3.
- Dracones cum Elephante disfidu. cur*
lib. 4. c. 1. num. 3.
- Draco suscitatur filios Baal in herba, li.*
4. c. 1. num. 4.
- Draco armilla & frans moderatur,*
lib. 4. c. 1. num. 4.
- Draconis magnitudo mira, lib. 4. c.*
1. num. 5.
- Dracones dorso oriuntur vivencia,*
que & quomodo lib. 4. c. 1. num. 5.
- Dracones zelyppi, li. 4. cap. 1. num.*
6.
- Dracones Paladi Esculapio sacri, li.*
4. c. 1. num. 6.
- Draco ore impotens cauda potentissi-*
mus, lib. 4. c. 1. num. 6.
- Dracones suctu aeris aues caelestes ab-*
liciunt, lib. 4. c. 1. num. 7.
- Dracones virginum amatores, lib. 4.*
c. 1. num. 7.
- Draconis facinus illustre, lib. 4. c. 1.*
num. 8.
- Draco venenis se replet ut dimicet,*
lib. 4. c. 1. num. 9.
- Draconis historia obstupenda, lib. 4.*
c. 1. num. 10.
- Dracones terram aquas inhabitant,*
lib. 4. c. 1. num. 10.
- Draconum multa rara lib. 4. cap. 1.*
toto.
- Dracones veri an extiterint maleficio-*
rum virga Exodi, lib. 4. c. 2. n. 11.
- Draconum tropologia, lib. 4. cap. 2.*
num. 12.
- Draconis & Elephantis tropologica,*
lib. 4. c. 2. num. 14.
- Draconis loca scriptura omnia inter-*
pratantur, lib. 4. c. toto.
- Draco cur pharao, lib. 4. c. 2. num. 15.*
- Draco cur Aman, libro. 4. capit. 13.*
num. 15.
- Draco Ezechielis masaque natura*
internecii & cur, li. 4. c. 3. num. 16.
- Draconis Ezechielis moralia, lib. 1.*
c. 3. num. 16.
- Draco expurgatur lactucis agrestibus*
pomo.

INDEX.

- pomorum an glutinem tropologia,*
mira lib. 4. c. 3. num. 18.
- Draco ubi oculatur ad spiritum, lib.*
4. c. 4. num. 24.
- Draconis Apocalypsis multa allego-*
ria ad virginem & filium, lib. 4.
c. 4. num. 27.
- Draconum transmutatio & nexus, li.*
4. c. 4. num. 28.
- Draconis cum Aquila tropologia, li.*
4. c. 4. num. 29.
- Draconis historia & tropologos se-*
quitur, lib. 4. c. 4. num. 30.
- Draco si ranam comederit veneni at-*
trocis fit, li. 4. c. 5. num. 30.
- Dracones ut fiant venenati, lib. 4. c.*
5. num. 31.
- Dracones venenati qui sapientia. 16.*
locus narratur, li. 4. c. 5. num. 31.
- Dracones ignei, qui & quomodo, lib.*
4. c. 5. num. 32.
- Draco vorax mortis haustus quasi*
est, lib. 4. c. 5. num. 33.
- Draconis mira combusta, lib. 2. cap.*
2. num. 39.
- Drinum muscarum allegoria, lib. 2. c.*
8. num. 64.
- Drino casti in posterum Drinum re-*
dolent, lib. 2. c. 8. num. 64.
- Drini odoris allegoria, lib. 2. cap. 8.*
num. 65.
- Dryas serpens igneus, lib. 2. cap. 2.*
num. 14.
9. num. 165.
- Eloin significata propria & casus, li.*
2. c. 9. num. 73.
- Enidros quod animal, lib. 6. cap. 7.*
num. 35.
- Equus ignem euomens, lib. 2. c. 2. num.*
18.
- Equus fortioris calcatus inter alia, li.*
1. c. 16. num. 298.
- Equus flebit crura retro & omnia a-*
numantia dempto homine & si-
milia, lib. 1. c. 16. num. 298.
- Eucharistie effectus nullo eque ac*
manna significatur scriptis sacris,
lib. 2. c. 22. num. 159.
- Eucharistia sacramentum prefigura-*
uit Melchisedech. Oblatione illa
panis & vini, lib. 2. c. 22. num. 159.
- Eucharistie obstupenda arcana, lib. 2.*
c. 22. toto.
- Eucharistie significata, lib. 2. c. 22. nu.*
159.
- Eucharistia ex manna allegorie, ibi-*
dem
- Eucharistie assumendi modus ex ma-*
na, lib. 2. c. 22. num. 160.
- Eucharistie abusus reos mortis cur-*
nos declarat, lib. 2. c. 22. num. 160.
- Eucharistie viuo alimento opus erat*
emortuis hominibus, ut eos in se
verteret cum illi agere nil possent
lib. 2. c. 22. num. 161.
- Eucharistia panis accidentibus, ut*
manna substantia aliud, lib. 2. c.
22. num. 161.
- Eucharistie panis ortus, ut manna*
inerrabilis, libro. 2. cap. 22. num.
162.

E.

Exaltio,

INDEX.

Exhalatio & vapor materia omnium
suo limine misistorum li. 2. cap. 14.
num. 115.
Exspiratio & sanguinis misio an
conueniant veneno laesi li. 2. c. 20.
num. 134.

F.

*Facultas sentiens impeditur repletio-
ne capitis* li. 2. c. 21. n. 158.
Fames & sitis quibus causis veniant,
li. 2. c. 12. n. 99.
Fames caninae cur vnde quibus li. 2.
cap. 12. n. 101.
Fames pica obsecrorum li. 2. cap. 12.
num. 101.
Fascinatio vis & qualiter li. 2. ca.
4. num. 39.
*Fascinatio non fit a chone immanenti
transenni imo reali* li. 3. cap. 17.
num. 89.
Fascinationis multa li. 3. c. 17. n. 91.
Fel Dns sacram li. 2. c. 1. num. 156.
Femella quo parere potuerit gigan-
tes pulchre fuerant & formate li.
1. c. 9. n. 17.
*Femine abortiunt se super scyralam
serpente & amphibenam itent*
li. 2. c. 10. n. 89.
*Femine serpente viso subito exani-
matur* li. 2. c. 11. n. 139.
*Femina fugiens serpentes calcanei so-
licitate* li. 2. c. 10. n. 189.
*Feminas sequitur serpens quibus
causa* li. 2. c. 10. num. 89.
Feminae exiccant virentia tactu li.

2. cap. 10. n. 197.
*Feminarum capillis serpentes pro-
creari* li. 2. c. 10. n. 194.
*Femina defectus viri scintillarumq;
plurima* li. 3. ca. 4. n. 19.
Femur robur conseruat lib. 1. cap. 12.
num. 222.
Femore Iouis fotas Baccus li. 1. cap.
12. num. 222.
Fidei necessitas li. 3. c. 13. n. 68.
*Fidei emortu sine operibus bellissi-
ma allegoria* li. 3. c. 11. n. 214.
*Figura figura continetur scriptis sa-
cris non raro* li. 1. c. 17. num. 123.
Figura quomodo actiua diserte lib. 2.
c. 5. n. 54.
Fani multa natura & scriptis sacris
li. 4. c. 13. n. 51.
Formica nomen vnde li. 5. c. 1. num.
1.
Formica polita li. 5. c. 1. n. 1.
Formica natura li. 5. c. 1. n. 2.
Formica facile desistit a motu li. 5. c.
2. num. 2.
*Formica inuipera est & si inuipera vi-
deatur* lib. 5. c. 2. num. 3.
*Formice tribus diebus a motu primo
quiescunt* li. 5. c. 1. n. 4.
*Formice ale qualiter vnde ex quoque
erumpant* li. 5. c. 1. n. 5.
*Formice in annum alsomaniam repo-
nunt* li. 5. c. 1. n. 6.
*Formice feminum caules erodunt ne
germent subterranei domicilis*,
1. 5. c. 1. n. 6.
Formica historie mirabilia li. 5. cap.
1. num. 7.
Formice sagacitas li. 5. c. 1. n. 8.
Formice sedulas li. 5. c. 2. num. 8.
Formi-

INDEX.

*Formice astrologia, geometria, arith-
metica, politia aconomia ethica* li.
5. cap. 2. num. 8.
Formice significata varia Aegyptijs,
li. 5. cap. 2. num. 9.
Formice solo cinere arcentur, lib. 5.
cap. 2. num. 8.
*Formica indicæ, luporum magnitudi-
ne* lib. 5. cap. 2. num. 10.
Formicarum sepultura pia, lib. 5. cap.
2. num. 11.
Formice tropologos lib. 5. c. 3. num. 12.
Formice elemosinam commendant, li.
5. cap. 2. num. 11.
*Formica diem septimum seruat mira-
bile* li. 5. c. 3. num. 13.
Formica leon minorum Dei lib. 5. ca.
3. num. 14.
Formice paruuli Euangelij lib. 5. cap.
5. num. 14.
Formice moralia li. 5. cap. 3. num. 15.
Formice magisterium li. 5. c. 4. n. 16.
*Formice nomine ad Christum miti-
mar* li. 5. cap. 4. num. 16.
*Formica nec ducem nec preceptorem
habere quomodo intelligendum ve-
niat* li. 5. c. 4. n. 17.
Formicaleo animal quod vnde lib. 5.
cap. 5. num. 19.
Formicarum cineris timor moralis, li.
5. cap. 5. num. 20.
*Fontium tubi & syphones cur capita
leonum insculpta* li. 2. c. 1. num. 8.

G.

Callus precinctus, cur fortius canat,

ibidem.
*Gula & lascinia cur passiones ingen-
ti* sing. li. 2. c. 12. n. 98.
Gustus tactus quomodo li. 2. c. 12. n. 99.
*Gustus sensus protesus vsq; ad instru-
menta propagationis* li. 2. c. 12. n. 99

H.

Hebrei increpantur lib. 2. c. 10. n. 81.
*Heua an habuerit omnium natura-
lium notitiam an impertierit Ada-
mus* li. 2. c. 6. n. 126.
*Heua ne inscia videretur, Dæmoni ad
huc respondere tentat* lib. 1. cap. 8.
num. 146.
*Heuam premij pollicitatione & pœ-
ne auersione suadet dæmon* lib. 1.
cap. 8. n. 150.
Heuam serpens cur agrefus li. 1. cap.
8. num. 152.
*Heua admonita serpente fallacia sym-
bolo* li. 1. c. 8. n. 153.
*Heua addidit præcepto detrahit mu-
tat ijs capitur* li. 1. c. 8. num. 155.
Heua & Adamus superbiere primo.
lib. 1. cap. 9. num. 154.
*Heua & Adam reatus cum Dæmo-
num laue conuenientia* lib. 1. cap.
9. n. 154.
*Heuam & Adamum lafos Dæmon
fugit* li. 1. cap. 10. num. 88.
Hæmorrhous serpens qui lib. 2. ca. 11.
num. 88.
Hæmorrhous nomen vnde, lib. 2. cap.
11. num. 88.
Hæmorrhous sanguinis fluor est, li. 2.
cap.

INDEX.

cap. 11. num. 89.
 Hemorrhoids cur trampis diſta. libr. 2.
 cap. 11. num. 89.
 Hemorrhoids ſamen diſpas vt ſiim in
 ferat li. 2. cap. 11. num. 89.
 Hemorrhoids varia nomina lib. 2. cap.
 11. num. 89.
 Hemorrhoids diſtortus itat, & celfus,
 li. 2. c. 11. num. 90.
 Hemorrhoids ventrem occultat nimis,
 li. 2. cap. 11. num. 90.
 Hemorrhoids colli vertebra mirabiles
 li. 2. cap. 11. num. 90.
 Hemorrhoids ſabella Nicædri ſalibus
 plena li. 2. c. 11. numer. 91.
 Hemorrhoids iſtus accidentia varia,
 ibidem.
 Hemorrhoids ſe lacerat prius quã alius
 iciat lib. 2. num. 92.
 Hemorrhoids lucani elegiacum carmẽ
 li. 2. c. 11. num. 92.
 Hemorrhoids iſtus liueſcit libro. 2. co-
 pit. 18. num. 138.
 Hemorrhoe cuſus eſt Chriſtus li. 2. c.
 18. num. 138.
 Hemaphrodita quæ animantia lib. 3.
 c. 1. num. 4.
 Hemorrhoids natura diſpſadis eſt lib.
 2. cap. 11. num. 93.
 Hemorrhoids virus deterius diſpſadis,
 libr. 2. cap. 11. numero 93.
 Hemorrhoids remedia varia li. 2. cap.
 11. num. 95.
 Hemorrhoids forma lib. 2. c. 11. n. 96.
 Hemorrhoids rimulas inhabitat ſccas,
 li. 2. cap. 11. n. 96.
 Hemorrhoida Hieroglyphicon ſedulita-
 tis, lib. 2. cap. 11. numer. 97.

Hemorrhoids & diſpſadis effectus va-
 riũ lib. 2. cap. 12. num. 98.
 Hilarietas & maſtitia vnde lib. 2. ca.
 5. num. 50.
 Hypocriſis propiſſima effigies lib. 1.
 cap. 19. num. 331.
 Hypocriſis multa, li. 1. c. 19. num. 331.
 Hypocriſim excerantur patrum hiſto-
 ria & gentium, li. 1. ca. 19. n. 332.
 Hominiſus os ira amareſcit lib. 3. ca-
 pit 13. num. 12.
 Homines cur obſcœna iudicant mem-
 bra quæ alimento & generationi
 inferuntur lib. 1. cap. 8. num. 162.
 Homo de limo terre formatus ne ſu-
 perbiret li. 1. cap. 11. numero. 204.
 Homo de limo non depuluerit libr. 1.
 cap. 11. num. 204.
 Homo admonetur rebus natura libr.
 1. cap. 11. num. 20.
 Hominis renouatio li. 1. cap. 14. n. 268.
 Hominis veteris deſcriptio libr. 1. cap.
 14. num. 268.
 Homo ſigna æquinoſi agni ſe exuat,
 li. 1. cap. 14. numero. 267.
 Humilitatis commendatio lib. 3. cap.
 14. num. 71.
 Humanitas cur ventre notetur lib. 2. 4.
 cap. 18. num. 139.
 Homo ſe exuat æquinoſio libræ lib. 1.
 cap. 14. num. 267.
 Humorũ excrementorumque omniũ
 uſus lib. 2. cap. 12. num. 100.
 Hydrophobia aque timor cane rabi-
 do læſis vnde quibus veniat lib. 2.
 cap. 12. num. 105.
 Hypocriſis Iconiſmũ elegans, libr. 1.
 cap. 4. num. 68.

13/02 3

INDEX.

Hypoſopi vires natura mundities ſcrip-
 tura ſenſus, & loca lib. 2. cap. 9.
 num. 148.
 Hypocriſis altum iconicon eiſque mi-
 ra lib. 3. cap. 5. numero. 21.
 Hypocriſis imago li. 3. c. 12. num. 66.
 Hydre varia monſtra lib. 4. capi. 16,
 num. 57.

I.

Jacob factus variegati li. 3. c. 17. n. 91
 Jacob virga decorticata quid fecerint
 lib. 2. cap. 4. num. 41.
 Ibis aui. lib. 6. cap. 7. num. 32.
 Ichneumon quid nomen, mores, ſexus,
 li. 3. cap. 14. num. 71.
 Ichneumon oua aſpidum odit libr. 3.
 cap. 4. num. 74.
 Ichneumon ordo pugna miraque lib.
 3. cap. 14. num. 71.
 Ichneumones paruuli, qui maximos
 enicere li. 3. cap. 5. num. 76.
 Ichneumortis allegoria in Chriſto li.
 3. cap. 5. num. 77.
 Ichneumon lucinæ ſacer Crocodillos
 deſcrip. t. li. 3. cap. 15. numero. 77.
 Ichona nomen Dei magis ſignificati-
 bum eſt quod ſari nõ poſſit li. 2. c.
 9. numero. 74.
 Ichona vt ſcribi habeat li. 2. c. 9. n. 75.
 Ichona uſque ad Chriſti aduentum
 extitit lib. 2. cap. 9. num. 75.
 Ichona & Adonai mira li. 2. c. 9. n. 75.
 Ichona Ieſu nomina eiſdem literis,
 lib. 2. cap. 9. num. 76.
 Ichona admiranda, & ſtrepida lib. 2.

cap. 9. num. 78.
 Ichona Trinitas umbrata li. 2. cap. 6.
 num. 76.
 Ieſu nominis multa & mirabilia li.
 2. cap. 9. num. 77.
 Ignis ſerpentibus corruptiores homi-
 nes vaſtauit & cur li. 2. c. 8. n. 66
 Igne & ſulphure cur extorqueantur
 damnati li. 2. c. 8. num. 67.
 Igne omnia abſumenda die iudicij cur
 lib. 1. cap. 8. num. 68.
 Igne & Sulphure cur damnati & de-
 mones aſtigantur li. 2. ca. 8. n. 68.
 Igne & ſulphure quomodo ſpiritus ex-
 torqueantur li. 2. cap. 8. num. 69.
 Ignei ſerpentes quomodo ignei lib. 2.
 cap. 2. numero. 12.
 Ignem variũ modi generandi libro. 2.
 cap. 2. num. 17.
 Ignis ſuflatione cur accenditur lib. 2.
 cap. 2. numer. 18.
 Ignis ſerpentes vnde aduecti libr. 2.
 capit. 2. numero. 11.
 Ignis ſerpentes 35. manſione miſi li.
 2. cap. 2. numer. 9.
 Ignis ſerpentes ueros ſcriſſe li. 2. c. 9. n. 9
 Ignis ſerpentibus ab idola uia reuo-
 cantur Hebræi, li. 2. c. 1. num. 6.
 Ignis ſerpentes plurimi li. 2. c. 2. n. 20.
 Ignis ſerpentes qui lib. 2. c. 1. n. 1.
 Ignis ſerpentes apparentes au veri
 lib. 2. c. 1. num. 1.
 Imaginationis organi actio tranſiens,
 lib. 2. cap. 4. numer. 43.
 Imaginationis opera, vnde lib. 2. cap.
 4. num. 41.
 Imaginationis caſus li. 2. ca. 4. n. 41.
 Imaginationis variũ caſus li. 2. c. 4. n.

42

13/02

INDEX.

Imaginationis vis in casus lib. 3. cap. 17. num. 89.
 Incantatores cur eorumque plurima. li. 3. cap. 1. num. 63.
 Insidiosus actuum inuenitur lib. 1. ca. 12. num. 229.
 Insidia ueris non imperatiui, sed futuri perfecti vox li. 1. c. 12. num. 229.
 Inuentores primi literarum, lib. 2. ca. 1. num. 3.
 Iohannes 23. cum dilexisset suos, qui erant in mundo in finem dilexit eos li. 2. c. 18. num. 142.
 Iordanis multa, & litera Iob, li. 4. c. 17. num. 61.
 Iordanis mirabilia li. 1. c. 17. n. 305.
 Iesaiæ masa scorum Ezechie & grotanis apostemati li. 2. cap. 3. num. 24.
 Iustitia depingitur lib. 3. c. 15. n. 76.
 Iustitia uelut oculus ne hominum facinora & inæqualitatem videat, li. 6. c. 10. n. 46.
 Iustitiæ symbolum sceptrum oculo superne li. 2. c. 14. n. 263.
 Iustitiæ multa li. 1. c. 14. numer. 263.
 Iaculus serpens volitans lib. 3. cap. 3. num. 14.

L.

Lacertus immundus li. 6. c. 1. num. 1.
 Lacerti conditiones li. 6. c. 2. num. 2.
 Lacertus oculi renascuntur eruti, lib. 6. c. 1. n. 3.
 Lacerti structura lib. 6. cap. 1. nu. 4.
 Lacerti serpentes cur sint lib. 6. cap. 1. num. 4.

Lacerti fixtura li. 6. c. 1. n. 5.
 Lacerti ore que animalcula reieciunt lib. 6. cap. 1. num. 6.
 Lacerti nullius memoriæ lib. 6. cap. 1. num. 5.
 Lacerti moralia lib. 6. ca. 5. num. 16.
 Lacerti qui sine capite & corde uiuunt lib. 6. c. 5. num. 16.
 Lacertus fit vipera tandem dissectus, & quomodo li. 6. c. 5. n. 17.
 Lacerti mollities, li. 6. ca. 5. num. 14.
 Lachrymarum generatio libr. 1. cap. 20. num. 343.
 Lachrymarum utilitas veneno in fecit li. 1. c. 20. n. 343.
 Lachrymæ unde fluant ut fiant aqua & esuant li. 2. c. 4. nu. 36.
 Lachrymantur oculi intentu inspectu li. 2. cap. 4. n. 37.
 Lactuca agrestes cur simul cum agnomansa Hebraeis li. 4. c. 3. num. 19.
 Lasciuia e renibus li. 1. cap. 4. n. 83.
 Lacus tritonius li. 1. cap. 20. nu. 348.
 Leprosus an aquis curatus Naaman, ibidem.
 Leo serpens qui qualis nomina autores li. 3. c. 19. n. 100.
 Leonis nominis plurima lib. 3. cap. 19. nu. 101.
 Leo cur serpens is dictus lib. 3. ca. 19. num. 101.
 Leonis serpentis forma. nomina varia li. 3. c. 19. num. 21.
 Leonem concubare cur psal. allato, li. 3. c. 19. num. 105.
 Leonis morsus accidentia li. 3. caput. 19. num. 103.
 Leo serpens sanguinolentus nimis li. 3. cap.

INDEX

3. capi. 19. numero. 104.
 Leonis huius astutia mira lib. 3. c. 19. num. 105.
 Leonis huius cur intelligi possit psal. mi locus lib. 3. cap. 20. numer. 106.
 Leo serpens collum adoritur ob copiam sanguinis libro. 3. c. 20. num. 109.
 Leonis serpentis morsus allegorici rara scripturæ loca, ibidem li. 3. c. 20. n. 113.
 Leonis istius viscera inquinat libr. 3. cap. 20. num. 114.
 Leo pexilijs insculptus imitationis vigilantis causa maioribus lib. 3. c. 19. num. 111.
 Leonis multa allegoria li. 3. c. 19. n. 122.
 Leuam obseruamus magis lib. 1. ca. 15. num. 276.
 Leue clypeos peltas aptamus libro. 1. cap. 15. num. 276.
 Leue multa li. 1. c. 15. nu. 276.
 Leue cura ne frigeat li. 1. c. 15. n. 276.
 Leue brachium aptamus custodiam, lib. 1. c. 15. num. 277.
 Leua vulgo dicta vera dextra est li. 1. cap. 15. num. 277.
 Leuanam vulgo dictam tenet Petrus in bullis pontificis, li. 1. c. 15. n. 277.
 Leuanam virgo Desera antiquitus filij tenet lib. 1. cap. 15. num. 277.
 Leue ne euangelium renatiatur li. 1. cap. 15. num. 277.
 Leua maiores occupat li. 1. c. 15. n. 278.
 Leue & dextre multa li. 1. c. 15. n. 278.
 Leua & dextera dupliciter, lib. 1. cap. 15. n. 278.
 Leuum & dextrum cordis lib. 1. cap. 15. num. 279.
 Leue digito annulari virtus insita li.

1. cap. 15. num. 279.
 Leua motus origo dextra executor motus li. 1. c. 15. num. 280.
 Leuiathā nomina unde li. 4. c. 6. n. 35.
 Leuiatham nullus gentium meminit sub hoc nomine li. 4. c. 6. num. 37.
 Leuiatham Caballistarum & Talmistarum sententia li. 4. c. 6. n. 37.
 Leuiatham verum esse serpentem li. 4. c. 6. num. 37.
 Leuiatham quod animans lib. 4. cap. 6. num. 38.
 Leuiatham rara, & mira libr. 4. cap. 6. num. 38.
 Leuiatham cur armilla ducatur Iob, 40. li. 4. c. 7. numer. 39.
 Leuiatham virginibus ducitur facile li. 4. cap. 7. num. 41.
 Leuiatham aculeus extractus Christo lib. 4. cap. 7. num. 41.
 Leuiatham conciditur in frustra ob usus plurimos li. 4. ca. 8. num. 45.
 Leuiatham structura cum litera Iob, libr. 4. cap. 9. num. 46.
 Leuiatham tropologia rara & natura lib. 4. c. 10. num. 47.
 Leuiatham reliqua literæ Iob natura tropis sacris lectionibus plena, lib. 4. cap. 11. num. 48.
 Liliij varij natura, proprietates nomina lib. 2. cap. 6. num. 56.
 Lilium album, rubrum, aureum, liuidum li. 2. cap. 7. num. 56.
 Liliij significata varia li. 2. c. 7. n. 56.
 Liliis varijs varia scripturæ loca interpretantur Christi nomina significata & rationes lib. 2. c. 6.
 Liquidi coloris, cur inuidi li. 2. c. 4. n. 38.

INDEX.

Livoris multa & invidix lib. 2. cap. 4. num. 38.
Lividi oculus acie e directo cur ledit magis li. 2. c. 4. num. 39.
Lividi lumen oculi viros mollitur effectus lib. 2. c. 4. num. 40.
Locustarum plurima rara lib. 5. cap. 7. num. 29.
Locustis plurimi vescuntur li. 5. cap. 7. num. 29.
Locustas an tubeat Deus Hebræos a dere & alia lib. 5. cap. 7. numero. 29.
Lucerna semimortua abortire facit, li. 1. cap. 11. n. 213.
Luminis mira lib. 2. cap. 4. nu. 40.
Lucei lucini in yopfi nyctalopi qui li. 2. cap. 4. num. 40.
Lunaticus morbus qui lib. 2. capit. 5. numer. 51.

M.

Magia partes varia li. 2. c. 5. nu. 46.
Malefici qui & incantatores li. 3. ca. 11. num. 57.
Maleficia unde quibus quomodo abus li. 2. c. 11. num. 57.
Maleficia varijs iuribus esse cõprobatur li. 2. cap. 5. num. 46.
Maleficia gētū historijs li. 2. c. 5. n. 46
Manna loca scripturę varia lib. 2. cap. 13. num. 107.
Manna addubitantur plurima ex locis scripturę sacrę li. 2. c. 13. num. 107.
Manna cum semine coriandri conser-

tur qualiter cum multis videantur differre libro. 2. capit. 13. numero. 107.
Mannę cum Bdelio collatio lib. 2. ca. 13. num. 108.
Mannę saporis similis cum melle lib. 2. cap. 13. num. 108.
Manna pro libitu ansaperet libro. 2. cap. 13. num. 108.
Manna admiranda li. 2. c. 13. nu. 109.
Man in sacris scriptis ambages lib. 2. cap. 13. numer. 109.
Mannę natura forma cause, ortus li. 2. cap. 13. numero. 110. & capi. toto 13.
Mannę nomina li. 2. cap. 14. num. 111.
Man cognoverunt cibum Hebræi ad dubitantes de cibi specie lib. 2. cap. 14. num. 111.
Man post quot dies ab exitu Aegypti & ubi cecidit li. 2. ca. 14. num. 112.
Man post coturnices venit lib. 2. cap. 14. num. 112.
Man cecidit excrementis fame consumptis prius vitiosi alimenti aegyptiorum & cur li. 2. c. 14. n. 113
Manna cur locis obscenis exolvitur, li. 2. cap. 14. n. 113.
Man quando desuit li. 2. c. 14. n. 114.
Mã generatio & ortus ibidem.
Manna saccharam mel ex eadem materia exhalationis li. 2. c. 14. n. 116
Manna materia eterogenea est lib. 2. cap. 14. num. 117.
Man in quibus arboribus & herbis crescunt li. 2. c. 14. n. 118.
Man non semper de super venire lib. 2. cap. 14. num. 119.

Man

INDEX.

Mã quibus regionibus li. 2. c. 14. n. 119.
Man differentia li. 2. c. 14. num. 120.
Man ex fronde alio excellentius cur, li. 2. cap. 14. num. 120.
Man ex libano & modo afertur lib. 2. cap. 14. num. 121.
Man dubia omnia scripturę solvuntur lib. 2. ca. 15. toto.
Man coriandro quomodo simile lib. 2. cap. 15. numer. 122.
Man cui Bdelio simile li. 2. c. 15. n. 122
Man quod saporis simile lib. 2. cap. 15. num. 123.
Man super natum multa mollebat li. 2. ca. 15. num. 123.
Man iustis delectamentum mains alijs lib. 2. c. 15. num. 123.
Man miraculo factum li. 2. c. 15. n. 124
Man teri & subigi potuit celeste li. 2. cap. 15. num. 124.
Man tropus elegans li. 2. c. 15. num. 125
Manna inferius alimentum fructibus ligni vite & cur, natura & allegoria li. 2. c. 22. n. 160.
Medicina speculativa erat statu innocentia li. 1. c. 20. nu. 338.
Medicę artis remedijs demoniaci pluriimi convaluerunt li. 2. cap. 5. num. 51
Medicamento temperies li. 1. c. 20. n. 339
Medicamina septica grecis quę li. 1. cap. 9. num. 70.
Medicinę partes & instrumenta li. 1. c. 20. n. 340.
Medicina vniuersalia remedia quatuor li. 1. cap. 20. num. 341.
Mel apes euomunt ore linctum prius, li. 2. cap. 14. num. 116.
Mellis opificij arcanali 2. c. 14. n. 116

Mel rosicidum li. 2. c. 14. n. 117.
Mel & acetum a sacrificijs reiecta li. 2. ca. 21. num. 155.
Melchisedech quis li. 2. c. 22. num. 159
Mensibus integris annisque scriptura numerat li. 1. c. 2. n. 30.
Mensum & annorum computatione gentes enariant Ecclesia secus li. 1. c. 2. num. 31.
Miraculi ratio in quo li. 2. c. 13. nu. 22.
Miracula quando li. 2. ca. 13. num. 22.
Miraculis multa subterfere potest natura li. 2. cap. 3. n. 23.
Miraculis multa naturę involuntur li. 2. c. 3. num. 23.
Mista solum tribus elementis locantur li. 1. c. 3. num. 1.
Mista varia superna li. 2. c. 4. n. 115
Missionis compago li. 2. c. 12. nu. 102.
Morbis quot causis afficiat mortales Deus li. 2. cap. 5. num. 45.
Morbi varij hominibus vltiore Deo immissi lib. 2. c. 5. num. 42.
Morbi curari precaucri ve, an possint diuinitus illati li. 2. c. 5. n. 47.
Morbi diuinitus curari bellissima historia li. 2. c. 5. n. 45.
Mortales muti vsque dum datum est illis verbum li. 3. c. 5. n. 24.
Mors morbi ex reatu li. 1. c. 20. n. 338.
Mortis iusti & impij discrimen lib. 3. cap. 13. num. 68.
Mortis multa delictarum noxa lib. 3. cap. 13. num. 68.
Mortis & apis fur dię collatio lib. 4. cap. 7. num. 42.
Mortis multa li. 4. c. 7. n. 42.
Mortis digestio li. 4. cap. 7. num. 43.

999

Mors

INDEX.

- Mors deterfina veneni, *ibidem.*
 Mors in lac versa Christo nutrice, *ibidem.*
 Mors imprenta, *li. 3. c. 13. n. 67.*
 Mors fomulenta veneno. *lib. 3. c. 13. num. 67.*
 Morte moriemini in quacunq; die comederitis, corporali, & animi morte interpretatum, *lib. 1. c. 8. num. 151.*
 Mors voluptatibus abdita, *lib. 2. cap. 21. num. 156.*
 Motus animantium diuifio, *lib. 1. c. 1. num. 9.*
 Munditiei natura, & immunditiei, *lib. 5. c. 6. num. 27.*
 Munditiei natura abditiffimo in quo fit immunditiei que caufa effectus forma multa huius argumenti *ibidem. lib. 2. c. 19. num. 151.*
 Murene viperarum pellices, *lib. 3. c. 1. num. 4.*
 Murenarum, & viperarum multa, *lib. 3. c. 1. num. 4.*
 Musica mira *lib. 1. c. 5. num. 111.*
 Musice vis *lib. 1. c. 5. num. 112.*
 Musica labores minuit, *lib. 1. cap. 5. num. 115.*
 Myrmecolao quod quale natura moribus tropis, *lib. 5. c. 5. n. 20.*
 Myrmecoleonis puluere occultatio ad mores, *lib. 5. c. 5. num. 20.*
- N.**
- Naturaliffimam actionem cur vocauerint generare *lib. 2. c. 2. num. 99.*
- Nominum duo genera, *lib. 2. cap. 9. num. 72.*
 Nomen Dei substantiam nullum exponit, *li. 2. c. 9. num. 72.*
 Nomina Dei qualiter significant, *lib. 2. c. 9. num. 72.*
 Noscere se se quid maximum, *lib. 1. c. 13. num. 242.*
 Nomina conceptus terminant multo- ties facris scriptis, *lib. 1. c. 17. num. 300.*
 Numerorum significatus mystici, *lib. 1. c. 20. num. 347.*
- O.**
- Obedientia melior quam victima, *li. 1. c. 14. num. 272.*
 Obedientia multa, *lib. 1. cap. 14. num. 272.*
 Occasio que possit & eius multa, *lib. 6. c. 13. num. 55.*
 Oculi inter alia spiritibus abundat, *lib. 3. c. 17. num. 92.*
 Odor samam notat multa huius argu- menti, *lib. 2. c. 8. num. 68.*
 Ophimacus attackus que, *lib. 5. cap. 7. num. 29.*
 Onazarci lacte rubicundiores e hore antiquo, *lib. 5. c. 17. num. 62.*
 Osa fidem notant scriptis sacris, *lib. 1. c. 10. num. 195.*
 Ouis corruptis varia oriri, *li. 3. cap. 14. num. 72.*
 Onorum laus, & vituperium, *lib. 3. cap. 14. num. 73.*

Pacis

INDEX.

- P.**
- Pacis nominis altiffima interpreta- tio, rara allegoria commendatio, ex- positio mirabilis literarum huius nominis, *lib. 6. c. 4. toto.*
 Pacis nomine tota Trinitas contine- tur literarum characteribus, *lib. 6. c. 4. num. 15.*
 Palestina cur lacte & melle abun- dans, *lib. 2. c. 14. num. 118.*
 Palma femina ad conspectum maris fecundat, *li. 2. c. 3. num. 32.*
 Paradiſea avis solum aerem inhabi- tat, *lib. 1. c. 1. num. 6.*
 Pastorum vigilantra quanta, *lib. 3. c. 20. num. 111.*
 Paulus quorum Deus venter est, *lib. 5. c. 12. num. 38.*
 Pax nomine dentibus Lacerti conten- tum, *lib. 6. c. 4. num. 14.*
 Peccati nihil maius quam nihil natu- re est, *li. 1. c. 5. num. 100.*
 Peccator demonis domus iure belli, *li. 1. c. 11. num. 210.*
 Peccator infernus in fieri, *li. 1. cap. 11. num. 210.*
 Pena ordo culpa seriem sequitur, *li. 1. c. 11. num. 215.*
 Petra lactatoria galatites grecis Chri- stus, *li. 1. c. 13. num. 243.*
 Petri lachryma cur amara, *lib. 3. c. 18. num. 96.*
 Pharao hebreis nudans discooperiens est, *lib. 1. c. 10. num. 192.*
 Pingues corde sufocantur pulsu desti- tuti, *li. 1. c. 14. num. 264.*
- Piscis Tobie qui est etc monstratur, *lib. 2. c. 3. num. 23.*
 Polipi multa, *lib. 5. c. 18. num. 65.*
 Prudentia rationis practice videns, *lib. 1. c. 3. num. 4.*
 Prudentia cui rationalibus solum, *li. 1. c. 3. num. 45.*
 Prudens a quo venit & callidus, *lib. 1. c. 5. num. 285.*
 Prudentia, *lib. 1. c. 15. num. 287.*
 Psal ego sum vermis & non homo cur dicitur, *li. 6. c. 17. num. 73.*
 Psilli & Marſi serpentibus non laci, *lib. 1. c. 10. num. 188.*
 Psilli & marſi serpentibus explorant legitimos partus, *lib. 1. c. 14. num. 271.*
 Psillorum & marſum plurima, *lib. 1. c. 14. num. 271.*
 Psillorum tropi morales, *li. 1. cap. 14. num. 271.*
 Psilli marſi ophiogemi allegorie, *lib. 1. c. 14. num. 272.*
 Psilli & marſi, *lib. 1. c. 16. num. 295.*
 Psillorum multa, *lib. 1. cap. 16. num. 299.*
 Pyrigonia volatilia igne generari, *lib. 1. c. 1. num. 4.*
- Q.**
- Quadragesime commendatio Macha- beorum, *7. lib. 6. c. 19. num. 77.*
 Quercus honores figurauat, *lib. 2. c. 8. num. 63.*
- R.**
- Rabies canina unde quibus oritur, *lib. 2.*

599 3 lib. 2.

I N D E X:

lib. 2. c. 12. num. 104.
 Rabies canina occultatur largo tem-
 pore, lib. 2. c. 12. num. 104.
 Rabinorum cōfabulatio fīta muscæ
 & araneæ, lib. 5. c. 13. nu. 47.
 Rabies canina accidentia causæ, lib.
 2. c. 12. num. 104.
 Reptiliū differētia, li. 1. c. 1. n. 14.
 Reptilibus, ambus, communia pluri-
 ma, lib. 1. c. 1. num. 15.
 Reptiliū omnium terrestrium vero-
 rum series exactissima speciesque
 omnes, lib. 4. c. 18. num. 62.
 Reptiliū omnium nomina differen-
 tia, & rationes, lib. 4. c. 19. nu. 63.
 Reptiliū omnium tropologia gran-
 dis, li. 4. c. 20. num. 64.
 Resina Palestine pretiosa, lib. 2. cap.
 18. num. 140.
 Resinæ vires loca scripturæ celebra.
 li. 2. c. 18. num. 140.

S.

Sacerdotium sobrietas modestia tem-
 perantia, lib. 6. c. 20. num. 83.
 Sacerdotium, li. 1. c. 17. num. 317.
 Samaritanus cum oleo & vino vulne-
 ri medetur, li. 2. c. 18. num. 139.
 Samson hebreus, Sol. parvus, lib. 2. c.
 18. num. 139.
 Sacramenti penitentiæ digressio ce-
 lebris ibidem, li. 6. c. 11. num. 48.
 Samson iudicavit Israel, li. 1. cap. 17.
 num. 3-7.
 Samson coluber in via & cerastes in
 semita quando, li. 1. c. 17. num. 308.
 Samson declinavit in latus in semi-
 nam, li. 1. c. 17. num. 308.

Samson Leonis catulus Christusque
 li. 1. c. 17. num. 310.
 Sāson fluit largiter de Basan mel sa-
 vi de dente scilicet, li. 1. c. 17. n. 311.
 Samson fluit & de maxilla largiter
 aqua, li. 1. c. 17. num. 311.
 Samsonis multa, lib. 1. c. 17. nu. 316.
 Sanguinē non educimus medicamen-
 tis qualis est ille, li. 2. c. 11. nu. 106.
 Sanguinem educimus quibusdā cor-
 ruptum tamen, li. 2. c. 12. nu. 106.
 Sanguinem impurum morbis suda-
 runt aliqui, li. 2. c. 16. num. 128.
 Sanguis verus, solum e Christo sudo-
 re fluxit & cur, li. 2. c. 16. nu. 128.
 Sanguinem qualiter fluere sudore po-
 tuit, li. 2. c. 16. num. 129.
 Sanguinem verum sudasse ex dictis
 Evangelistæ colligitur, li. 2. cap. 16.
 num. 129.
 Sanguis, & aqua quomodo exierint
 latere duratio Christi pura, lib. 2.
 c. 16. num. 130.
 Sanguine intincta post candidiora
 multo, li. 2. c. 16. num. 137.
 Sanguis quomodo suppositi pars &
 cur, li. 2. c. 17. num. 133.
 Sanguis Christi valoris immens, lib.
 2. cap. 17. num. 133.
 Sanguis non vivit & cur large, li. 2.
 c. 17. num. 134.
 Sanguis Christi pretium cur dicatur,
 & an aliū & humores iidem, li. 2.
 c. 17. num. 133.
 Sanguine vita amor, amicitia signifi-
 cantur, lib. 2. c. 17. num. 135.
 Sanguinis a sum pitagorici & multi-
 modo interdiciunt, li. 2. c. 17. n. 136.
 Sanguinis

I N D E X.

Sanguinis significata ceremoniarū vsus
 ab vsus, li. 2. c. 17. n. 137.
 Sacramentorū series, li. 2. c. 22. n. 163.
 Salamandra quæ, li. 6. cap. 2. num. 6.
 Salamandra vnde dicta, li. 6. c. 2. n. 6.
 Salamandra tetri veneni, lib. 6. c. 2.
 num. 7.
 Salamandra a Sue comeditur, lib. 6.
 c. 2. num. 7.
 Salamandra ignem extinguit, lib. 6.
 c. 2. num. 8.
 Salamandra non oritur igne, li. 6. c. 2.
 num. 8.
 Salamandra non igne servatur, li. 6.
 cap. 2. num. 8.
 Salamandra quando generetur, lib.
 6. cap. 2. num. 9.
 Salamandra versus solem concipit, li.
 6. c. 2. num. 10.
 Salamandre rara, li. 6. cap. 2.
 Salamandre moralia, li. 6. c. 3. nu. 11.
 Salamandre timoris allegaria, lib. 6.
 c. 3. num. 11.
 Salamandra cur Sue æditur innoxie,
 li. 6. c. 3. num. 12.
 Salamandra mirabilia, li. 6. c. 3. n. 13.
 Salis mira moralia & naturalia, lib.
 3. cap. 8. num. 39.
 Sal terræ quis, lib. 3. cap. 8. num. 39.
 Salis terræ effectus & alterius salis
 lib. 3. cap. 8. num. 39.
 Salis multa, lib. 3. c. 8. num. 39.
 Salis & luminis multa abdita & re-
 condita, li. 3. c. 8. num. 41.
 Salina humana & piscis callionimi
 fel visum acciunt, li. 2. c. 3. nu. 23.
 Salpaad filias solum genuisse cur
 referat spiritus Deus, li. 3. c. 4. n. 18.

Sapor cur albifacet corpora, li. 2. c. 16.
 num. 13.
 Salomonem nau destituit regno quod
 David filius, li. 1. c. 13. numer. 242.
 Sapientes flatuosi superbi melanco-
 lici vnde, li. 1. e. 4. n. 89.
 Scelera substinet Deus si alias quid
 virtutis elucet, li. 1. c. 13. num. 242.
 Scripture sensu coordinatio, li. 1. c.
 4. num. 95.
 Scripture sacra tripliciter sensus de-
 prabantur, li. 1. c. 8. n. 149.
 Sedequias filius Chanaan fecit cornua
 ferrea & ait dominus nō ventila-
 bis syriam, lib. 1. ca. 17. num. 317.
 Semita via limes, iter vt diferant,
 lib. 1. cap. 17. num. 314.
 Seminibus corruptis cur in strosa ma-
 gis, li. 3. c. 14. nu. 73.
 Senes caput adolescentis, li. 1. c. 2. n. 39.
 Sepeliendi mos antiquitus brachio pe-
 tiori addito, li. 1. ca. 17. num. 319.
 Seps serpens exurens Basiliscus aliq,
 li. 2. c. 2. n. 15.
 Serpere multis modis, li. 1. c. 1. n. 10.
 Serpere proprie, li. 1. c. 1. num. 11.
 Serpentes monstruosi, li. 1. c. 1. num. 12.
 Serpentis nomen varia significat, lib.
 1. c. 3. num. 44.
 Serpens significatu communi anguem
 nostrum significat, li. 1. c. 3. nu. 46.
 Serpentium omne genus callidum &
 astutum, li. 1. c. 3. num. 47.
 Serpentibus & caput deorsum oritur
 lib. 1. c. 3. n. 48.
 Serpentes caput liberius reliquis ha-
 bent, li. 1. c. 3. num. 49.
 Serpentiū structura mira, li. 1. c. 3. n. 51.

INDEX

- Serpentes animi celi amali libro. 1. cap. 7. n. 52.
- Serpentes non mouent maxillam in latera & infernam mouent solum & cur li. 1. c. 3. num. 54.
- Serpentes facti aluntur, lib. 1. cap. 3. num. 55.
- Serpentium natura nulla exitiosior, li. 1. cap. 3. num. 56.
- Serpentis cum homine dissensus lib. 1. c. 4. num. 59.
- Serpens reddit colorem terræ cui insidet li. 1. c. 4. n. 62.
- Serpentes omnes & terra vescuntur, li. 1. c. 4. n. 63.
- Serpens callidior est cunctis animantibus terræ nam vulpe callidior, & cur li. 1. c. 4. n. 70.
- Serpentis lingua duplicata li. 1. cap. 4. num. 73.
- Serpentis lingua labia li. 1. c. 4. n. 74.
- Serpentis linguae motus lib. 1. cap. 4. n. 77.
- Serpentis duplicatum os, li. 1. cap. 4. num. 78.
- Serpentium cor diuisum li. 1. cap. 4. num. 79.
- Serpens natura inficit morsu propagationis partes, lib. 1. cap. 4. numer. 85.
- Serpentis temperies li. 1. c. 4. nu. 86.
- Serpens quibus morbis subueniat, li. 1. c. 4. nu. 95.
- Serpentis natura sensus spiritus, lib. 1. cap. 4. num. 94.
- Serpentis virus extremis continetur li. 1. c. 4. num. 95.
- Serpens duorum capitum li. 1. cap. 4. num. 96.
- Serpente inter animantia cur vsus demon li. 1. c. 5. n. 99.
- Serpentis nomine non demon solus intelligendus li. 1. c. 6. n. 117.
- Serpentis nomine auguris vulgaris noster li. 1. c. 6. n. 118.
- Serpenti non est concessus intellectus ad tempus li. 1. c. 6. n. 119.
- Serpente vsus est Daemon ut angelus Baalam asina in loquella li. 1. c. 6. num. 120.
- Serpens non fuit Draconopedes vultus virginis quæ seduxit Hænam li. 1. c. 6. n. 121.
- Serpentes scytalis, & Basiliscus ve cordis natura li. 1. c. 6. n. 122.
- Serpens qui seduxit Hænam quis lib. 1. c. 6. n. 123.
- Serpentium amor erga virgines li. 1. c. 6. num. 124.
- Serpentem cur non exhorruerit Hæna li. 1. c. 6. n. 125.
- Serpentis solius cur meminerit Moses non demonis li. 1. c. 8. n. 139.
- Serpentem demonem occidere dixit Iohannes, obtinuit Moses, & cur, li. 1. c. 8. n. 147.
- Serpens an Adamum seduxerit lib. 1. c. 8. num. 140.
- Serpens cur Hænam addit, lib. 1. cap. 8. num. 141.
- Serpens commiserantis forma Hænam aggressus condolentisque lib. 1. c. 8. num. 141.
- Serpens primo superbire fecit illis, cur vobis præcepit Deus emphasi, li. 1. cap. 8. n. 143.

Serpens

INDEX

- Serpentis sophsimata, li. 1. c. 8. n. 144.
- Serpentis autoritas Hænam seduxit, li. 1. c. 8. nu. 149.
- Serpens appensus ligno Hænam alioquitur li. 1. c. 8. num. 156.
- Serpens stetit Hænam pollicitis quomodo li. 1. c. 8. num. 161.
- Serpens homines demones esse pollicetur li. 1. c. 9. n. 167.
- Serpens mentitur omnibustandem li. 1. c. 9. num. 175.
- Serpens & demon lacestru li. 1. c. 10. num. 178.
- Serpens non percontatur de delicto, li. 1. c. 10. n. 182.
- Serpentis vtos maledictum adagio irrepit li. 1. c. 10. num. 182.
- Serpentes terra vescuntur li. 1. capit. 10. n. 183.
- Serpentes plurimi celsi incedunt petiore li. 1. c. 10. n. 184.
- Serpentes prouiores cadunt quæ petit structura li. 1. c. 10. n. 185.
- Serpentem non amplius recipit terra homine leso li. 1. c. 10. num. 187.
- Serpens virginem terram non addit li. 1. c. 10. num. 188.
- Serpens femellis iocularis & inuidus, lib. 1. c. 10. num. 189.
- Serpentis oua, semen humanum generaturam vtero excludunt, libro. 1. c. 10. num. 90.
- Serpentis oua susumigata abortire faciunt libro. 1. capit. 10. numero. 190.
- Serpens deserit oua si femina contrectetur, li. 1. c. 10. num. 190.
- Serpens ex medulla cerebri & spirita mortaliū subnascitur li. 1. c. 10. num. 191.
- Serpentis inimicitia cū medullis humanis li. 1. c. 10. num. 192.
- Serpens inter feminas pulchriorem sequitur li. 1. c. 10. num. 195.
- Serpens corruptas sequitur famellas lib. 1. c. 10. num. 196.
- Serpens. seminis factus causa corruptas sollicitat li. 1. c. 10. 196.
- Serpens lactis causa prosequitur quæ concubere & seminis li. 1. c. 10. num. 196.
- Serpens vterum maxime petit subire li. 1. c. 10. num. 196.
- Serpens ore subire tentat si vtero nequit li. 1. c. 10. num. 96.
- Serpentes indagatricis natura, li. 1. c. 10. num. 196.
- Serpens ore viris ire cupit, li. 1. cap. 10. num. 96.
- Serpens tot costis instruitur ac mexsis diebus, li. 1. c. 10. num. 197.
- Serpens numerat dies nostros li. 1. c. 10. num. 197.
- Serpentis inimicitia, li. 1. c. 10. secretoto
- Serpentis luor li. 1. c. num. 97.
- Serpens mensis vocatur, li. 1. c. 10. num. 198.
- Serpentis caro esca inflat natura, li. 1. c. 10. num. 201.
- Serpens fugit homine laeso & reddit tropologicæ & natura literali, li. 1. c. 11. num. 207.
- Serpentis veneno spine pulullarunt, li. 1. c. 11. num. 209.
- Serpentis redditu vulnera grauari, lib. 1. c. 11. num. 187.

999 5 Serpens

INDEX.

- Serpēs amulatur mulieri quod sit vi-
uipara, li. 1. c. 11. num. 213.*
- Serpentis disfidum non cum foemina
solū cum viro imo, li. 1. c. 11. n. 215.*
- Serpentis inimicitia cū muliere cur
renuntietur, li. 10. c. 11. num. 216.*
- Serpentis cum Christo pugnantia mi-
ra li. 1. c. 11. n. 217.*
- Serpentis prudentia commendatur
Matth. 10. li. 1. c. 13. n. 242.*
- Serpentis calliditas rejicitur Gene-
seos 3. lib. 1. c. 13. n. 242.*
- Serpens lactis & vini avidissimus,
li. 6. c. 13. n. 243.*
- Serpens solertissime emungit animā
tia li. 1. c. 13. n. 243.*
- Serpens proprijs fetibus melius mun-
git li. 1. c. 13. n. 243.*
- Serpens cauda illudat fetus interim
dū emungit matres li. 1. c. 13. n. 243.*
- Serpēs cupediē deditus, li. 1. c. 13. n. 244.*
- Serpens voratissimus li. 1. c. 13. n. 244.*
- Serpēs poculētissimus li. 1. c. 13. n. 244.*
- Serpens jejunus praeda vititur li. 1. c.
13. num. 244.*
- Serpens ieiunat vt pradam arripiat,
li. 1. c. 13. n. 244.*
- Serpēs Christi dicitur, li. 1. c. 13. n. 245.*
- Serpēs caput facillime in omnia ver-
tit, & cur, li. 1. c. 13. n. 249.*
- Serpentes capitis personae prudentia,
li. 1. c. 13. n. 250.*
- Serpens circulo actus symbolum eter-
nitatis li. 1. c. 13. num. 251.*
- Serpentibus irretita prudentia cur, li-
bro 1. c. 13. num. 251.*
- Serpentis lingua tripartita capillae
li. 1. c. 13. n. 253.*
- Serpens dentes exertos habet ferratos
li. 1. c. 13. n. 253.*
- Serpens dentes canos, aduncos lib. 1. c.
13. num. 253.*
- Serpens lingua non dentibus iccit, li.
1. cap. 13. n. 253.*
- Serpens suis dentibus laceratur li. 1.
c. 13. n. 253.*
- Serpentis dentes quales li. 1. cap. 13.
num. 253.*
- Serpentis robur capite & cauda lib.
1. c. 13. nu. 254.*
- Serpentes saluberrimi preparati, li. 1.
c. 13. n. 257.*
- Serpentium medicamina salubria
li. 1. c. 13. nu. 258.*
- Serpentes vocat vt Deo psallant, va-
tes sacer li. 1. c. 14. n. 260.*
- Serpēs omnia periculo exponit, vt fer-
uet caput, li. 1. c. 14. n. 260.*
- Serpens recusat nimis calcaneo capus
submittere li. 1. c. 14. n. 261.*
- Serpens vsque ad solis occasum illa-
so capite alijs laetis voluitur lib. 1.
c. 14. num. 261.*
- Serpentibus cauda rescissa subnasci-
tur, li. 1. c. 14. n. 261.*
- Serpens iustitia onus manifestat lib.
1. cap. 14. n. 262.*
- Serpentis adipe virgē emollescunt ri-
gide, li. 1. c. 14. num. 263.*
- Serpens omnis aequinoctijs reddit lib.
1. cap. 14. num. 264.*
- Serpentes solis accesus sperant, li. 1.
c. 14. n. 265.*
- Serpentes renouantur solis influxu,
lib. 1. cap. 14. num. 265.*
- Serpente a capite exuā incipiunt, li.
1. cap.*

INDEX.

- 1. cap. 14. n. 266.*
- Serpentes ab oculis exuuntur li. 1. c.
14. n. 266.*
- Serpentes ad petram renouantur lib.
1. c. 14. num. 266.*
- Serpentes cur solem sperant in reden-
dis exubys li. 1. cap. 14. num. 266.*
- Serpentes petre Christi foraminibus
exuendi li. 1. c. 14. n. 267.*
- Serpens ad radicem fœniculi visum
acuit morales sensus, li. 1. cap. 14.
num. 267.*
- Serpentis historia varij tropimorales
li. 1. c. 14. n. 268.*
- Serpens icinuus acrius pungit præsos
li. 1. c. 14. n. 270.*
- Serpens non loquitur amplius quem se-
mel iccit li. 1. c. 14. n. 273.*
- Serpētis singularis actus moralis sen-
sus li. 1. c. 14. n. 273.*
- Serpens leua manu commissa extrahi-
tur li. 1. c. 15. n. 276.*
- Serpentem illudunt iusti dexteritate
li. 1. c. 15. num. 283.*
- Serpentes cur potentiores cum fuge-
rint, li. 2. c. 1. n. 6.*
- Serpentes surdi & muti teterrimi li.
2. cap. 1. num. 7.*
- Serpens in silentio nil minus eo ha-
bet, qui occulte detrahit lib. 2. cap.
1. numer. 7.*
- Serpens parvus Aristotelis lib. 2. cap.
2. num. 16.*
- Serpens innominatus li. 2. c. 2. nu. 16.*
- Serpētis aenei figura qualiter profuit
Hebræis, li. 2. c. 4. num. 44.*
- Serpēs brachio porrecto quasantur.
li. 2. c. 8. n. 62.*
- Serpens innominatus qui lib. 2. cap.
9. num. 70.*
- Serpentes innominati arcana maxi-
ma li. 2. c. 9. n. 70.*
- Serpēs Amphibena cur relictus scri-
ptis sacris aliorū vero nullus, li. 2.
c. 11. n. 88.*
- Serpentes omnes variant celo & cli-
mate li. 2. c. 11. num. 89.*
- Serpens Dipsas an Hamorrhoids Chri-
stum iccit & dubitandi rationes
li. 2. c. 6. n. 127.*
- Serpentibus & formicis alq̄ vnde li.
3. c. 3. nu. 13.*
- Serpentes auriculis carent li. 3. c. 11.
num. 53.*
- Serpentes plurimæ volitantes libr. 3.
c. 3. nu. 14.*
- Scriptura intelligentia extra venit,
li. 1. c. 8. n. 58.*
- Scorpij nomen vnde variet significata
li. 6. c. 2. n. 49.*
- Scorpij mores li. 6. c. 2. n. 49.*
- Scorpiones fetus viuentis patris, &
posthumi li. 6. c. 2. n. 49.*
- Scorpionis heredes parricidij, lib. 6.
c. 2. num. 50.*
- Scorpionis duplex successio lib. 6. cap.
12. num. 50.*
- Scorpiones alati li. 6. cap. 12. num. 50.*
- Scorpionis duplicis aculei, li. 6. c. 12.
numero. 50.*
- Scorpionum nouem genera lib. 6. ca-
pit. 12. numer. 50.*
- Scorpio in Deorum numero cur, li. 6
cap. 12. numer. 51.*
- Scorpius tardissime iccit, lib. 6. cap.
12. num. 51.*

Scorpij

INDEX

- Scorpij altissimę allegorię Christi, li. 5. cap. 2. n. 51.
 Scorpij clementia lib. 6. c. 12. num. 5.
 Scorpij multa li. 6. c. 2. n. 52.
 Scorpij signi celestis multa lib. 6. ca. 13. n. 53.
 Scorpiones, vt rebellium visceribus creentur cur minatur Ecclesia lib. 6. c. 13. numero. 53.
 Scorpionum callida solertia li. 6. cap. 13. num. 54.
 Scorpionis sententia Galeni extricatur li. 6. c. 13. n. 56.
 Scorpiones virginibus aduersantur & cur li. 6. cap. 14. n. 57.
 Scorpio sanat ictus Scorpij li. 6. cap. 14. numero. 57.
 Scorpionis naturaliamystica allegoria de Christo li. 6. c. 14. num. 61.
 Scorpio & venenata omnia quomodo mala dicantur & sint li. 6. c. 15. n. 62.
 Scorpij multa & varia naturalia & mystica li. 6. cap. 15. n. 66.
 Scorpio non lędit palmas manuum, & cur hęc illa lędit aut non li. 6. c. 15. n. 67.
 Scorpionis significata antiqua multa, & rara ibidem li. 6. c. 16. nu. 69.
 Scorpio ore & cauda gustum possidet li. 6. c. 16. n. 70.
 Simplicitas ouibus cur significetur & veritas li. 1. c. 15. n. 285.
 Simplicitas extollitur li. 1. c. 15. n. 28.
 Simulatiois tropus li. 3. c. 20. n. 107.
 Sitis passio fame ingentior, & cur, li. 2. ca. 12. n. 100.
 Sitis breuica cur, vnde, quibus, li. 2. c. 12. num. 101.
- Sitis maior omnium passio, li. 2. cap. 12. nu. 152.
 Sodomus cur aflixit igne guttatim, li. 2. cap. 8. nu. 66.
 Spinę cur diuitię in sacris, li. 1. cap. 11. num. 209.
 Spinis remedium Pauli, li. 1. cap. 11. num. 209.
 Stellionis nomen li. 5. c. 6. numer. 21.
 Stellio quid li. 5. c. 6. num. 21.
 Stellionis mores li. 5. cap. 6. num. 22.
 Stellio transmarinus qui lib. 5. cap. 6. num. 22.
 Stellio tarantula salamanquesa aranea phalangium li. 5. c. 6. num. 22.
 Stellio faciem maculis refert quouis modo sumptus li. 5. cap. 6. num. 23.
 Stellio senectam vorat morbo communi vtilissimam li. 5. c. 6. nu. 23.
 Stellionis pulchra fabella moralis li. 5. c. 6. num. 24.
 Stellio immundus & cur natura, & significatu sacris scriptis li. 5. c. 6. num. 25.
 Superbus cor, erigitur pulsus alti li. 1. cap. 11. num. 201.
 Superbi natura melancholici lib. 1. c. 11. num. 202.
 Superbi vnde disponantur li. 1. c. 4. num. 88.
 Superbus inflatur natura & malitia li. 1. cap. 11. n. 203.
 Surditas obmutescentię causa. lib. 3. c. 11. num. 55.
 Sycomorus quę multa de illa parularum mira, lib. 3. c. 15. nu. 78.

T.

Tactus

INDEX.

- Tactus cur animantibus omnibus primo, lib. 1. c. 1. num. 2.
 Tarantula aranei species, & quę, li. 5. c. 11. num. 33.
 Tarantula lęsi cur trepudient, lib. 5. c. 11. num. 33.
 Tarantula lęsi musica an leuentur, lib. 5. c. 11. num. 33.
 Tarantula lęsi cur musica cesent, li. 5. c. 11. num. 33.
 Telaranea vanitatis Hieroglyphicę ibi historię varię, lib. 5. cap. 13. num. 43.
 Telaraneę quo modo generentur cum araneis & sine illis, lib. 5. cap. 13. num. 43.
 Telarancarum multa, lib. 5. cap. 13. num. 47.
 Terra gramaton nominis rara, lib. 6. c. 9. num. 39.
 Terrę Palestinę situs libro. 2. cap. 2. num. 10.
 Terra locus omnium mobilium, lib. 1. c. 1. num. 9.
 Tharsisca Tharsicon, quod animans, lib. 4. c. 16. num. 58.
 Tharsicon Dragon, Tragon, li. 4. c. 16. num. 58.
 Theriaca quo modo venena corrigat, lib. 2. c. 10. num. 86.
 Theriaces viperina, mira confectio nomina, modus, antiquitas, inuentores, conficiendi ordo, dosis, ex amē simplicia multa, lib. 3. cap. 6. toto.
 Theriaca, idest tranquilla dicta & cur, lib. 3. c. 6. num. 27.
 Theriaca, vt venena corrigat omnia, li. 3. c. 6. num. 28.
- Theriaca quomodo paratas recipiat vi peras, lib. 3. c. 6. num. 29.
 Theriaca cur vipersas solum inter venenata recipiat, lib. 3. c. 6. num. 30.
 Theriaca recepta & aliorum, lib. 3. c. 6. num. 31.
 Theriaca Antidotus nostrę carnis trologia, lib. 3. c. 7. num. 32.
 Theriaca Eucharistię mira, lib. 3. cap. 7. num. 33.
 Theriaca incarnationis sacrosancta, lib. 3. c. 7. num. 33.
 Theriaca spiritus confectio, lib. 3. c. 8. num. 38.
 Thesaurus quid, lib. 6. c. 19. n. 80.
 Tina, & eruginis allegorię & symboli, lib. 6. c. 20. num. 81.
 Tapea omnia & arugine fugacia bona consumuntur, lib. 6. c. 20. num. 84.
 Tribus maledictę, lib. 1. cap. 18. num. 325.
 Tribus Ephraim omisa, etiā Apocalypsis illo, lib. 1. c. 18. num. 327.
 Tribus locis scripture sacre numerate semper eadem & qualiter beliosissime, libro. 1. capit. 18. numero 328.
 Trochilos vnde dictus, lib. 6. cap. 8. num. 34.

V.

- Varium vniuersi complementum lib. 1. cap. 20. num. 336.
 Vegeratiui defectu mors lib. 1. cap. 5. num. 108.

Vene

I N D E X.

Veneno sunt alia alijs in natura. lib. 1. c. 20. num. 336.
Venenum ex quibus natura, lib. 1. c. 20. num. 337.
Venenum, medicamentum, alimentum, ut differant. lib. 1. c. 20. n. 337.
Veneno vastatur natura, lib. 1. c. 20. num. 340.
Venena venenis corriguntur, lib. 3. c. 1. num. 63.
Venenum unde vires, & veneni natura, lib. 3. c. 2. num. 46.
Venenum obtunditur ebibito virulentis cerebro animantis, & cur, lib. 1. c. 20. num. 342.
Vermis in genere forma, lib. 6. c. 17. num. 71.
Vermium generationis, modi vari, lib. 6. c. 17. num. 72.
Vermis Tinea ortus, lib. 6. c. 18. n. 74.
Vermis Tinea Christus, crucis lignum qui exesit, lib. 6. c. 18. num. 75.
Vermium scripturæ loca deplicantur varia, lib. 6. c. 19. num. 77.
Vermium sericiorum multa & rara naturalia, & moralia, scripturæ quo, & Christi allegoriæ præclara, lib. 6. c. 19. num. 79.
Versuties execratur, lib. 1. c. 15. n. 287.
Via viri in adolescentia cur ignoretur profusus, lib. 1. c. 2. num. 37.
Vini noxæ & auxilia, lib. 1. c. 13. n. 248.
Vini laus & vituperium, lib. 1. c. 15. num. 287.
Vini multa, lib. 1. c. 15. num. 289.
Viperæ nomina, lib. 3. c. 1. num. 1.
Viperæ structura, lib. 3. c. 1. num. 2.
Viperæ salacissimum animans, lib. 3. c. 1. num. 3.
Viperæ adulterantes murenis, lib. 3. c. 1. num. 3.
Viperæ temperies varia, lib. 3. c. 1. n. 5.
Viperæ ictus, lib. 3. c. 1. num. 6.
Viperarum parus, lib. 3. c. 1. num. 6.
Viperæ conceptus, lib. 3. c. 1. num. 6.
Viperæ parit utero, & vulva debescitibus, lib. 3. c. 2. num. 7.
Viperæ car confosis lateribus in partu multoties, lib. 3. c. 2. n. 7.
Viperæ an venenum deponant venientes potatu, lib. 3. c. 2. num. 8.
Viperæ concubitus an ore, lib. 3. c. 2. num. 8.
Viperæ caput maris multoties quadratum, lib. 3. c. 2. num. 9.
Viperæ semen ore fecundant, lib. 3. c. 2. num. 10.
Viperæ concubitus multa, lib. 3. c. 2. num. 10.
Viperæ venenum multis effundere, lib. 3. c. 3. num. 11.
Viperis unde venenum in dentes, & qua, lib. 3. c. 1. num. 12.
Viperæ venenum dulce, lib. 3. cap. 3. num. 13.
Viperæ cruor infestus muscis, lib. 3. c. 3. num. 13.
Viperæ alata volantes, lib. 3. c. 3. n. 14.
Viperarum genimina, cur dicti pharisæi, lib. 3. c. 4. num. 17.
Viperis A selo pisci cor in ventre, lib. 3. c. 4. num. 18.
Viperæ tropologiæ varietas, & moralia, lib. 3. c. 5. num. 12.
Viperæ laesus solum viperæ læso mala renuntiat, lib. 3. c. 5. num. 13.
Viperæ

I N D E X.

Viperæ morsus musica alleviatur, lib. 3. c. 5. num. 24.
Viperæ excedit omnes serpentes potentia capitis, lib. 3. c. 7. num. 32.
Viperam paravit theriacæ Erzechias qui confregit serpentem æneum, lib. 3. c. 7. num. 34.
Viperæ succu educitur cerborum, lib. 3. c. 7. num. 35.
Viperinæ capitis dotes, lib. 3. c. 7. n. 36.
Viperæ multa, & Christi, lib. 3. cap. 7. num. 36.
Viperini morsus curatio, lib. 3. c. 8. n. 38.
Viperæ gemina cur Pharisæi depellati, lib. 6. c. 5. num. 17.
Virgo Deipara principis privilegio libera, ut ille natura, lib. 1. cap. 11. num. 212.
Virgo Deipara cur bellissime, lib. 1. c. 11. num. 217.
Virginis invidet matri quod vitæ pepererit serpens, lib. 1. c. 11. num. 213.
Virgo sacra solum est fuitque ipsa, lib. 1. c. 12. num. 223.
Virgo Deipara qua natura deficit calcanei, serpentem trinit, lib. 1. c. 12. num. 224.
Virgo Deipara foemina, ut Christum utero gestaret, lib. 3. c. 4. num. 19.
Vir nomen in scriptis sacris, lib. 1. c. 2. num. 20.
Virginis matris integritas, lib. 6. c. 17. num. 73.
Vlisses sulphuris fumo abegit dæmonas, lib. 1. c. 5. num. 50.
Vitæ nostræ duratio, lib. 1. c. 2. n. 25.
Vitæ annum millesimum nullus attingit cur, lib. 1. c. 2. num. 27.
Vitæ mortalium terminus centum viginti annorum, lib. 1. c. 2. num. 29.
Vitam longiorem animæ rationis impertiret si peccato non inquinamur, at non æterna, lib. 1. c. 2. n. 32.
Vita hominibus æterna ex anima nostræ, ex adiuncto corpore secus, lib. 1. c. 2. num. 33.
Vitæ longioris homo ex multis, brevioris tamè crimine, lib. 1. c. 2. n. 34.
Vitæ brevitatis deploratur multis, lib. 1. c. 2. num. 35.
Vitæ brevioris causa quam pœna delicti est imposta, lib. 1. c. 2. num. 36.
Viventia diebus solummodo elementis gaudent, lib. 1. c. 1. num. 5.
Vivens nullum undique obducitur terra, lib. 1. c. 1. n. 7.
Voces affectibus imposuimus significare, lib. 3. c. 11. num. 55.
Vocum impostio artificiosa narratio, lib. 3. c. 11. num. 55.
Voluptas in venere unde, lib. 2. c. 12. num. 99.
Voluptas & doloris causa, lib. 2. c. 19. num. 133.
Vrticæ natura significata scriptis sacris, lib. 2. c. 19. num. 149.
Vulneris virulenti cura peculiaris quæ, lib. 1. c. 19. num. 335.
Y.

Iumentum omne animans ceteri ferendo aptum, primo notat, lib. 3. cap. 3. num. 15.
Iumentum asini proprie est libro, 3. cap. 3. num. 16.
Ypsilon tropologia, lib. 2. c. 19. n. 143.
Ypsilon Christi in cruce, & mirabundus, lib. 2. c. 19. num. 143.

F I N I S.

COMPLVTI,

Ex officina Ioannis Gratiani,
apud Viduam.

Anno M.D.XCV.

